

Kommunstyrelsen

Kallelse

Nämnd	Kommunstyrelsen
Datum och tid	2026-02-17 kl. 9.00.
Plats	Kommunkontoret i Östhammar, SR Gräsö.
Sekreterare	Ania Lehtinen
Ordförande	Fabian Sjöberg (M)

Uppskattad sluttid för sammanträdet är kl. 13.45.

Ärendelista

1. Val av justerare	3
2. Fastställande av föredragningslista	3
3. Information från Stiftelsen Östhammarshem	4
kl. 9.00-9.15 Jessica Eliardsson	
4. Information från Hargs hamn AB	5
kl. 9.15-9.30 Peter Nömm, Nicklas Ebersson	
5. Antagande av plan för arbetet med nationella minoriteter och minoritetsspråk 2026-2029	6
kl. 9.30-9.40 Dennis Kronholm	
6. Antagande av Energiplan Östhammars kommun 2026-2030	8
kl. 9.40-9.50	
kl. 9.50-10.00 Paus	
7. Revidering av lokala ordningsföreskrifter	11
kl. 10.00-10.10 Krister Carlsson	
8. Revidering av arbetsordning för kommunfullmäktige	14
kl. 10.10-10.15	
9. Årsredovisning 2025 för kommunstyrelsen	15
kl. 10.15-10.30 Fredrik Borgelin	
10. Generella budgetförutsättningar 2027 – utskick 2	16
kl. 10.30-10.45 Mattias Nilsson	
11. Helårsuppföljning av 2025 års interna kontrollplan för kommunstyrelsen	17
kl. 10.45-10.50 Fredrik Hübinette	

Kommunstyrelsen

12. Internkontrollplan för kommunstyrelsen 2026	18
kl. 10.50-10.55 Fredrik Hübinette	
13. Upphävande av Riktlinjer, regler och råd för allmänna handlingar i Östhammars kommun samt att lämna ut en handling och att vägra	19
14. Val av styrelsesuppleant i Dannemora gruvfastighet AB 556387-4824	20
kl. 10.55-11.00 Peter Nyberg	
15. Avveckling av Dannemora gruvfastighet AB 556387-4824	21
kl. 11.00-11.05 Peter Nyberg	
16. Förfrågan om Östhammars kommuns medverkan i Ekosystembaserad havsförvaltning (EBHF)	23
kl. 11.05-11.15 Camilla Andersson	
17. Samverkansavtal för UppE-arkiv	25
kl. 11.15-11.25 Pauliina Lundberg	
18. Beslut om yttrande avseende samråd Väg 288, delsträcka Gimo-Hökhuvud	28
kl. 11.25-11.35 Alice Möller, Stefan Lundström	
19. Föreningars möjlighet att bedriva försäljning vid och i kommunägda hallar	30
kl. 11.35-11.40 Andreas Järvenpää	
20. Svar på motion från Josefine Nilsson (C) om att Östhammars kommun behöver en skärgårdslots	32
kl. 11.40-11.45	
21. Verksamhetsberättelse för Slutförvarsorganisationen 2025	33
kl. 11.45-11.55 Anna Bergsten	
22. Informationsärende: Årlig rapport om VA-planeringsarbetet	34
kl. 11.55-12.05 Anna Bergsten	
kl. 12.05-13.05 Lunchpaus	
23. Redovisning av ej verkställda gynnande beslut tredje kvartalet 2025	35
24. Delegationsbeslut	36
25. Anmälningssärenden från nämnder	39
26. Anmälningssärenden från bolag, stiftelser, etc.	41
27. Anmälningssärenden, rapporter, domslut med mera	43
28. Information från kommunförvaltningen	44
kl. 13.05-13.15 Peter Nyberg	

Kommunstyrelsen

1. Val av justerare

2. Fastställande av föredragningslista

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2026-1

JE

3. Information från Stiftelsen Östhammarshem

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Information i aktuella frågor från verksamheten.

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2026-1

PN

4. Information från Hargs hamn AB

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Information i aktuella frågor från verksamheten.

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2025-328   DK

5. Antagande av plan för arbetet med nationella minoriteter och minoritetsspråk 2026-2029

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att anta plan för arbetet med nationella minoriteter och minoritetsspråk 2026–2029. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

Sveriges nationella minoriteter är samer, sverigefinnar, tornedalingar, judar och romer. De nationella minoritetsspråken är samiska, finska, meänkieli, jiddisch och romani chib. Östhammars kommun ingår i förvaltningsområdet för finska.

Kommuner ska enligt minoritetslagen anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete.

Kultur- och fritidsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 5 november 2025 att överlämna förslaget till plan för arbetet med nationella minoriteter och minoritetsspråk 2026–2029 till kommunfullmäktige. Det har efter beslutet framkommit att planen behöver kompletteras.

Barnkonsekvensanalys

Överföringen av de nationella minoriteternas språk och kulturer mellan generationerna är ett av de föreslagna målen. Barn och unga är därmed en prioriterad målgrupp. Minoritetslagen, skollagen och barnkonventionen behandlar rätten till kultur, identitet, inflytande och utbildning för urfolks- och minoritetsbarn som påverkas av förslaget.

Ekonomiska konsekvenser

Planen innebär inga ekonomiska merkostnader.

Beslutsunderlag

Bilaga - Plan om nationella minoriteter och minoritetsspråk 2026–2029

Sammanställning av gällande rätt om nationella minoriteter
Samrådshandling

Ärendets behandling

Vid kultur- och fritidsnämndens sammanträde 2025-11-05 § 64 beslutade nämnden föreslå kommunfullmäktige att anta plan för arbetet med nationella minoriteter och minoritetsspråk 2026–2029.

Vid kultur- och fritidsnämndens sammanträde 2025-12-03 § 82 beslutade nämnden att revidera sitt förslag till kommunfullmäktige om att anta plan för arbetet med nationella minoriteter och minoritetsspråk 2026–2029

Beslutet skickas efter antagande i kommunfullmäktige för kännedom till

Kultur- och fritidschef

Enhetschef kultur och bibliotek Marianne Pahlson

Kommunstyrelsen

Samordnare förvaltningsområdet för finska Dennis Kronholm
Socialchef
Barn- och utbildningschef
Tierps kommun
Älvkarleby kommun

Dnr KS-2025-766**6. Antagande av Energiplan Östhammars kommun 2026-2030****Förslag till beslut**

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att anta Energiplan Östhammars kommun 2026-2030. (Bilaga)

Beslutsmotivering

Östhammars kommun vill verka för tillräcklig tillgång till el och energi för att kunna stödja lokal och regional näringslivsutveckling samt stärka industrins konkurrenskraft. Med energiplanen synliggör Östhammars kommun aktuella och framtida energibehov och inleder därmed ett mer aktivt energiarbete som genomsyrar vidare arbete i kommunen. Det ska underlätta planeringsförutsättningarna för de regionala och lokala ägarna av elnätet.

Ärendebeskrivning

Sedan januari 2025 har samhällsbyggnadskontoret arbetat med att ta fram en aktuell kommunal energiplan. Enligt lag (1977:439) om kommunal energiplanering ansvarar varje kommun för sin energiplanering och ska ha ett aktuellt program för tillförsel och användningen av energi. Östhammars kommuns senaste energiplan antogs 2003. Energiplanen beslutas av kommunfullmäktige och den nya energiplanen ersätter den tidigare. Denna plan gäller under tidsperioden 2026 - 2030 och ska aktualiseras varje mandatperiod.

Energiplanen har föregåtts av dialog med olika delar av förvaltningen samt dialog med de politiska majoritetsledarna. I energiplanen har kommunen genomfört en omfattande genomgång av nuvarande energisituation för företag, hushåll och kommunkoncernen, samt elnätsägare på regional och lokal nivå. Energiplanen kartlägger framtida energibehov hos företag och andra aktörer inom kommunen. Även kommunens arbete med energiberedskap redovisas i energiplanen. Energiplanen har tagits fram inom ett pilotprojekt som har finansierats av Naturvårdsverket.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Åtgärder i energiplanen kommer genomföras och finansieras inom befintlig kommunal verksamhet och budget.

Beslutsunderlag

Bilaga - Energiplan Östhammars kommun 2026-2030

Ärendets behandling

Vid kommunstyrelsens sammanträde 2025-12-02 § 196 avstod Josefine Nilsson (C), Lisa Norén (S), Tomas Bendiksen (S), Mattias Lundqvist (S) och Pernilla Grahn (V) från att delta i beslutet till förmån för Josefine Nilssons (C) protokollsanteckning:

I stora delar är dokumentet en genomgång av fakta som ingen kan invända mot. Samma sak gäller konstateranden att såväl el- som effektbehov sannolikt kommer att öka och att det därför behövs beredskap för både utbyggnad av nät och elproduktion. Vi är alla också överens om att vi ska arbeta för fossilfri el. Mot ovanstående bakgrund är det olyckligt att den styrande majoriteten väljer att lägga fram en energiplan som enligt beslutsmotiveringen tagits

Kommunstyrelsen

fram av tjänstepersoner, men sedan endast efter ”dialog med de politiska majoritetsledarna”. Det vittnar om att det är ett i grunden politiskt dokument vilket inte är bra när det handlar om infrastrukturfrågor som bör behandlas långsiktigt. EP ska uppdateras en gång per mandatperiod men samtidigt står det att planen avser tiden 2026-2030, vilket bäddar för återkommande politisering av frågorna. Bättre vore att ha en grundläggande plan som kommunens politiker kan vara överens om.

Vid kommunfullmäktiges sammanträde 2025-12-16 § 168 beslutades ärendet efter votering att skickas på minoritetsåterremiss. Josefine Nilsson (C) lämnade följande motivering:

I stora delar är dokumentet en genomgång av fakta som ingen kan invända mot. Samma sak gäller konstateranden att såväl el- som effektbehov sannolikt kommer att öka och att det därför behövs beredskap för både utbyggnad av nät och elproduktion. Vi är alla också överens om att vi ska arbeta för fossilfri el. Mot ovanstående bakgrund är det olyckligt att den styrande majoriteten väljer att lägga fram en energiplan som enligt beslutsmotiveringen tagits fram av tjänstepersoner, men sedan endast efter ”dialog med de politiska majoritetsledarna”. Det vittnar om att det är ett i grunden politiskt dokument vilket inte är bra när det handlar om infrastrukturfrågor som bör behandlas långsiktigt. EP ska uppdateras en gång per mandatperiod men samtidigt står det att planen avser tiden 2026-2030, vilket bäddar för återkommande politisering av frågorna. Bättre vore att ha en grundläggande plan som kommunens politiker kan vara överens om.

Vid samma sammanträde lämnade Freddie Eriksson (V) följande ändringsyrkande:

- Stycket om SMR tas bort helst
- Scenario C tas bort
- Vi yrkar att texten i dokumentet får följande lydelse

Elproduktion

Inom ramen för ett tematiskt tillägg till Översiktsplanen har kommunen tagit fram fyra olika scenarier för elproduktion inom kommunen. Scenarierna A, B, C, och D illustreras av figur 33. Östhammars kommun är idag en av Sveriges befintliga kärnkraftskommuner och utgör en lämplig lokalisering av ny kärnkraft, dels då kommunen ligger i elprisområde 3 (SE3) som har underskott av el, För detta talar också närheten till stora städer som Stockholm och Uppsala och vidare på grund av sin erfarenhet som befintlig kärnkraftskommun. Det skulle bidra till ökad elproduktion i södra Sverige som idag är beroende av elöverföring från elområde SE2.

En etablering av ny kärnkraft bredvid befintliga reaktorer medför potentiella synergieffekter vid den framtida driften ur ett flertal perspektiv, Mycket av infrastrukturen och kompetenser kan delas, och man kan dela på bostäder för tillfällig personal vid revisionerna. Konventionella storskaliga reaktorer med vattenkylning ur havet bygger på beprövad teknik och är aktuella vid utbyggnad av ny kärnkraft. Dagens kärnkraftsproduktion i Forsmark kommer också att utvecklas vidare. Man planerar att ytterligare höja effekten i verket med 100 MW samt att livstidsförlänga anläggningarna. Kommunen har en långvarig och god relation med Forsmark och dess ägare och är medveten om förändringarna som planeras.

Kommunstyrelsen

Vänsterpartiet i Östhammar anser att varken Österbybruks eller Gimos invånare ska påtvingas minikärnkraftverk i sina tätbebyggda områden.

Dessutom finns det idag inga SMR-verk som producerar el i kommersiell skala. Det som finns är en idéskiss hos Rolls Royce och experimentella kraftverk, ett i Ryssland och ett i Kina vilka dock bygger på annan konstruktion än vad som diskuteras i Sverige.

Det rör sig alltså om ny och oprövad teknik när det gäller SMR vilket skapar farhågor om såväl kostnader som effektivitet.

Slutligen och kanske det viktigaste av allt, är att våra kommuninvånare inte har bett om kärnkraftverk "mitt i byn"

Att nu, i mandatperiodens elfte timme komma med en plan där oppositionen inte varit delaktig är mycket illavarslande i en så här stor och viktig fråga som har långtgående konsekvenser såväl i tid som i andra perspektiv.

Vänsterpartiet deltog inte i beslutet på KS, Vi ansluter oss till Centerpartiets protokollsanteckning från sammanträdet.

Vid kommunstyrelsens arbetsutskott 2026-02-03 avstod Lisa Norén (S) och Josefine Nilsson (C) från att delta i beslutet.

Beslutet skickas för kännedom till

Samhällsbyggnadschef
Samhällsplanerare Alice Möller
Projektledare Pontus Ericsson

Beslutet skickas efter beslut i kommunfullmäktige för åtgärd till

Kommunikation och kundtjänst för webbpublicering och avpublicering

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-615 KC

7. Revidering av lokala ordningsföreskrifter

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige antar revideringen av lokala ordningsföreskrifter och börjar gälla 2026-04-27 (Bilagor).

Ärendebeskrivning

Genom ordningslagen (1993:1617) ges en kommun rätt att ta fram egna föreskrifter för att stävja ordningsstörande aktiviteter. Kommunen antog 22 april 2025 nya lokala ordningsföreskrifter. Dessa upphävdes delvis av Länsstyrelsen i Uppsala län 18 juni 2025 (dnr 4747-2025). Länsstyrelsen fann att flera av de antagna bestämmelserna strider mot ordningslagen (1993:1617) och har därför beslutat att upphäva 13 §, 14 §, 16 § och 17 § i de lokala ordningsföreskrifterna.

Östhammars kommun har reviderat de lokala ordningsföreskrifterna samt tagit fram motiveringar till de ändringar som genomförts (se bilaga 2).
Revideringarna innebär att det, utöver redaktionella justeringar och reviderat kartunderlag, gjorts justeringar och skapats nya bestämmelser enligt följande:

13 § Förtäring av alkohol. *Reviderad bestämmelse där alkoholhaltiga drycker överstigande 3,5 volymprocent får inte förtäras inom utpekade områden, revidering av kartmaterial.*

14 § Brukande av lustgas. *Ny bestämmelse där brukande av lustgas i berusningssyfte förbjuds på samtliga offentliga platser i kommunen.*

16 § Insamling av pengar. *Ny bestämmelse som förbjuder inaktivt insamlande av pengar (tiggeri) på specifika platser i kommunen.*

17 § Hundar och katter. *Förbudet mot hund på kommunal badplats tas bort. Hunden ska dock vara kopplad. Den kommunala badplatsen får ej nyttjas för att bada hunden mellan 1 maj – 30 september.*

Prövning av barnets bästa

En barnkonsekvensanalys har inte bedömts relevant i ärendet.

Beslutsunderlag

Bilaga 1 - Lokala ordningsföreskrifter Östhammars kommun

Bilaga 2 - Motivering för ändringar och tillägg i de lokala ordningsföreskrifterna för Östhammars kommun

Ärendets behandling

Vid kommunstyrelsens tekniska utskott 2025-03-18 avstod Lisa Norén (S) och Josefine Nilsson (C) från att delta i beslutet.

Kommunstyrelsen

Vid kommunstyrelsens sammanträde 2025-04-08 yrkade Mattias Lundqvist (S) följande ändring:
Vi yrkar att meningen "Passiv insamling av pengar (tiggeri) får ej ske på följande områden:"
(samt kartorna 12-16) under paragraf 16 tas bort, med motiveringen att vi inte ser något behov
av att införa tiggeriförbud i vår kommun.

Kommunstyrelsen avslog ändringsyrkandet.

Lisa Norén (S), Tomas Bendiksen (S), Mattias Lundqvist (S), Josefine Nilsson (C) och
Pernilla Grahn (V) reserverade sig mot beslutet.

Vid kommunfullmäktiges sammanträde 2025-04-22 yrkade Mattias Lundqvist (S) följande
ändring:

Vi socialdemokrater yrkar att meningen "Passiv insamling av pengar (tiggeri) får ej ske på
följande områden:" (samt kartorna 12-16) under paragraf 16 tas bort, med motiveringen att:

1. förslaget inte är reglerat i tid.
2. problemet med tiggeri inte är så stort att det är ett hot mot att kunna upprätthålla den
allmänna ordningen på offentlig plats.

Kommunfullmäktige avslog ändringsyrkandet.

Lisa Norén (S), Margareta Widén-Berggren (S), Jonas Lennström (S), Erik Rudolfsson (S),
Roger Jansson (S), Anna Frisk (S), Mattias Lundqvist (S), Ann-Charlotte Grehn (S), Tomas
Bendiksen (S), Emmelie Göransson (S), Mika Muhonen (S), Eva Fagerlund Angulo (S),
Örjan Mattsson (S), Tomas Näslund (S), Per Malmsten (S), Josefine Nilsson (C), Inger
Abrahamsson (C), Bertil Alm (C), Camilla Strandman (C), Gunborg Fjellner (V), Pernilla
Grahn (V), Irmeli Bellander (L) och Christina Williamsson Liw (-) reserverade sig mot
beslutet till förmån för Mattias Lundqvist (S) ändringsyrkande.

Beslutet skickades till länsstyrelsen i Uppsala län som beslutade 2025-06-18 (dnr 4747-2025),
att delvis upphäva kommunfullmäktiges beslut. Upphävandet avsåg paragraferna 13, 14, 16
och 17.

Vid kommunstyrelsens tekniska utskott 2026-01-27 yrkade Tomas Bendiksen (S) följande
ändring:

Vi socialdemokrater yrkar att meningen "Passiv insamling av pengar (tiggeri) får ej ske på
följande områden:" (samt kartorna 12-16) under paragraf 16 tas bort, med motiveringen att:

Problemet med tiggeri inte är så stort att det är ett hot mot att kunna upprätthålla den allmänna
ordningen på offentlig plats. Därmed ser vi inget behov av att införa tiggeriförbud i vår
kommun.

Kommunstyrelsens tekniska utskott avslog ändringsyrkandet.

Beslutet skickas efter beslut i kommunfullmäktige för åtgärd till

Markstrateg

Kommunikation och kundtjänst för publicering

Beslutet skickas efter beslut i kommunfullmäktige för kännedom till

Länsstyrelsen i Uppsala län via e-tjänst

Kommunstyrelsen

Samtliga kontorschefer
bengt-o.eriksson@polisen.se

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2026-9

8. Revidering av arbetsordning för kommunfullmäktige

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige antar revideringen av arbetsordning för kommunfullmäktige. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

Arbetsordningen för kommunfullmäktige i behov av revidering. Ändringen syftar till bland annat till att effektivisera och förtydliga verksamheten kring kommunfullmäktiges sammanträden och förtydliga hur och på vilket sätt frågeställningar till allmänhetens frågestund bör lämnas in till kommunfullmäktige. Övergripande redaktionella ändringar har också bearbetats.

Beslutsunderlag

Bilaga - Arbetsordning för kommunfullmäktige

Arbetsordning för kommunfullmäktige med spårade ändringar

Beslutet skickas för åtgärd till

Kommunikation och kundtjänst för publicering och avpublicering

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2025-932 FB

9. Årsredovisning 2025 för kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner årsredovisningen för kommunstyrelsen 2025. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

I kommunstyrelsens årsredovisning beskrivs den verksamhet som bedrivits under året, samt måluppfyllelsen för de av fullmäktige beslutade målen avseende verksamhet och ekonomi samt de uppdrag som givits styrelsen. Vidare redogörs för verksamheternas ekonomiska resultat per 2025-12-31, samt en investeringsredovisning. Kommunens finansieringsverksamhet beslutas när kommuntotalens årsredovisning behandlas.

De ekonomiska utfallet är preliminärt och kan komma att justeras. Det slutgiltiga utfallet redovisas i Östhammars kommuns officiella årsredovisning.

Beslutsunderlag

Bilaga - Årsredovisning 2025 för kommunstyrelsen.

Beslutet skickas för kännedom till

Kommundirektör Peter Nyberg

Nämndens kontorschefer; Pauliina Lundberg, Elin Dahm, Ulf Andersson, Cecilia Willén-Johansson

Ekonomi; Mattias Nilsson, Fredrik Borgelin

Staben; Fredrik Hübinette

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2025-801 MN

10. Generella budgetförutsättningar 2027 – utskick 2

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Som en del i arbetet med kommunens budget för 2027 och planperiod 2028-2029 informeras kommunstyrelsen om aktuella budgetförutsättningar. Inkluderat i underlagen är det senaste prognosunderlaget från SKR samt preliminära uppräknings- och politiska prioriteringar från den tidigare upprättade flerårsplanen i form av preliminär rambudget.

Beslutsunderlag

Generella budgetförutsättningar – utskick 2.

Beslutet skickas för kännedom till

Ekonomichef Mattias Nilsson
Kontorschefer

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-589 FH

11. Helårsuppföljning av 2025 års interna kontrollplan för kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna uppföljningsrapporten. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

Intern kontroll är ett stöd i nämndens arbete att förebygga, upptäcka och åtgärda fel och brister som hindrar att nämnden kan nå sina mål på ett säkert och effektivt sätt.

Enligt Kommunallagen ansvarar nämnderna för att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Nämnden har beslutat om en Internkontrollplan bestående av en risk- och väsentlighetsbedömning som visar de mest väsentliga riskerna samt aktiviteter, preventiva såväl som upptäckande, som ska möta dessa risker.

Denna uppföljningsrapport redogör hur förvaltningen arbetat med dessa aktiviteter under året.

Beslutsunderlag

Bilaga - Uppföljningsrapport helår intern kontroll 2025 för kommunstyrelsen

Beslutet skickas för kännedom till

Chef kommunledningskontoret

Kvalitetsutvecklare Fredrik Hübinette

Förtroendevalda revisorer samt sakkunnigt biträde Azets

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2025-585 FH

12. Internkontrollplan för kommunstyrelsen 2026

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar internkontrollplan för kommunstyrelsen 2026. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

Intern kontroll är ett stöd i arbetet att förebygga, upptäcka och åtgärda fel och brister som hindrar att organisationen kan nå sina mål på ett säkert och effektivt sätt.

Enligt 6 kap. 6 § kommunallagen ansvarar nämnden för att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. Nämnden ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Detsamma gäller när skötseln av en kommunal angelägenhet med stöd av 10 kap. 1 § har lämnats till någon annan. Syftet med den interna kontrollen är att säkra en effektiv förvaltning och att undvika att det begås allvarliga fel. En god intern kontroll ska således bidra till att ändamålsenligheten i verksamheten stärks och att den bedrivs effektivt och säkert.

Nämnden beslutar årligen om en plan för intern kontroll för att fastställa områden som ska kontrolleras. Utfallet av granskningsaktiviteterna återkopplas till nämnden i samband med delårsrapport och årsredovisning. Nämnderna ska rapportera resultatet från uppföljningen av den interna kontrollen till kommunstyrelsen senast i samband med nämndens årsredovisning.

Rapportering ska samtidigt göras till kommunens revisorer.

Beslutsunderlag

Bilaga - Internkontrollplan för kommunstyrelsen 2026

Beslutet skickas för åtgärd till

Chef kommunledningskontoret
Kvalitetsutvecklare Fredrik Hübinette

Beslutet skickas för kännedom till

Förtroendevalda revisorer samt sakkunnigt biträde Azets

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2026-48**13. Upphävande av Riktlinjer, regler och råd för allmänna handlingar i Östhammars kommun samt att lämna ut en handling och att vägra****Förslag till beslut**

Kommunstyrelsen upphäver Riktlinjer, regler och råd för allmänna handlingar i Östhammars kommun samt att lämna ut en handling och att vägra.

Beslutsmotivering

Riktlinjer, regler och råd för allmänna handlingar i Östhammars kommun samt att lämna ut en handling och att vägra har ersatts med vägledningar och instruktioner för dokument- och ärendehantering på kommunens intranät. Tillsammans med delegationsordning får vägledningarna och instruktionerna samma funktion som de riktlinjer som togs 2017 vilket medför att behovet av dessa riktlinjer inte längre finns.

Ärendebeskrivning

Riktlinjer, regler och råd för allmänna handlingar i Östhammars kommun samt att lämna ut en handling och att vägra antogs av kommunstyrelsen 2017. Dessa innehåller till största del instruktioner för hur lagen ser på detta. En liten del berör vem som får göra vad i tjänstepersonsorganisationen vilket ändå regleras i delegationsordning. Hur lagar och regler ska följas behövs det inga politiska beslut om vilket gör att den här typen av styrdokument blir överflödiga och i stället bör ersättas med vägledningar, instruktioner och rutiner eller motsvarande på t ex intranätet i huvudsak.

Beslutsunderlag

Riktlinjer, regler och råd för allmänna handlingar i Östhammars kommun samt att lämna en handling och att vägra

Beslutet skickas för åtgärd till

Kommunikation och kundtjänst för avpublicering

Beslutet skickas för kännedom till

Kvalitetsutvecklare Andreas Järvenpää

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2025-611   PN

14. Val av styrelsesuppleant i Dannemora gruvfastighet AB 556387-4824**Förslag till beslut**

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att välja Fredrik Borgelin till suppleant i styrelsen för Dannemora gruvfastighet AB.

Ärendebeskrivning

Enligt aktiebolagslagen 5 kap 8§ ska styrelsen för ett bolag utses av bolagsstämman för bolaget men kan utses på annat sätt om bolagsordningen så medger. I bolagsordningen för Dannemora gruvfastighet framgår att styrelsen utses av kommunfullmäktige i Östhammars kommun.

Vid sammanträdet 2025-09-23 §111 utsåg KF Peter Nyberg och Stefan Lundström till styrelseledamöter i Dannemora gruvfastighet AB. När den nyvalda styrelsen skulle registreras hos Bolagsverket meddelade Bolagsverket att en styrelse som består av två ledamöter måste ha en suppleant (aktiebolagslagen kap 8 §3). Detta hade ansvarig handläggare hos Östhammars kommun förbisett. Eftersom KF utsett nuvarande styrelse måste KF även utse en suppleant till styrelsen.

Därför föreslås att kommunfullmäktige väljer Fredrik Borgelin som suppleant till styrelsen för Dannemora gruvfastighet.

Beslutet skickas till

Peter Nyberg
Stefan Lundström
Fredrik Borgelin
Fabian Sjöberg

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2026-43 PN

15. Avveckling av Dannemora gruvfastighet AB 556387-4824

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att uppdra åt bolagstämman och styrelse i Dannemora gruvfastighet AB att avveckla bolaget genom frivillig likvidation. Styrelse och bolagsstämman ges mandat att vidta nödvändiga åtgärder för att genomföra detta.

Ärendebeskrivning

Dannemora gruvfastighet är ett av Östhammars kommun helägt dotterbolag som bildades i samband med nedläggningen av gruvdriften i Dannemora i början på nittonhundranittioalet.

Syftet med bolaget är enligt bolagsordning att förvalta marken på området och hitta möjligheter till ny verksamhet på gruvområdet. Gruvan såldes för tjugo år sedan till Dannemora mineral, ett företag som startade upp gruvverksamheten men som senare gick i konkurs. Vid konkursen hade Dannemora gruvfastighet en större fordran Dannemora mineral. Efter att konkursboet från Dannemora mineral slutreglerats för knappt tio år sedan har det inte bedrivits inte någon verksamhet i Dannemora gruvfastighet och bolaget har varit inaktivt under en längre tid. Det ända som hänt i bolaget de senaste åren är att bolaget betalt några fakturor till ett företag som undersökt föroreningar i marken på gruvområdet.

Då företaget saknar verksamhet och varit inaktivt under en längre period finns få argument för att det ska fortsätta verka. Trots att bolaget är inaktivt så finns en del kostnader, dels genom kostnad för revision och dels en arbetsinsats för kommunens personal att hantera bolagets bokföring och annan lagstadgad verksamhet.

Att avveckla ett företag görs genom likvidation och består av följande steg:

1. Bolagstämman beslutar om likvidation
2. Bolagstämman anmäler likvidationen till bolagsverket och lämnar förslag på likvidator.
3. Likvidatorn avvecklar bolaget. En likvidator går in istället för styrelse och verkställande direktör.
4. Likvidatorn anmäler företaget som upplöst till bolagsverket.

Därför föreslås kommunfullmäktige att ge bolagstämman och kommunens ägarrepresentant i uppdrag att avveckla Dannemora gruvfastighet genom likvidation.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Värdet som finns i bolaget utgörs av de medel som Östhammars kommun som ende ägare tillfört bolaget. Vid årsskiftet uppgick bankbehållningen till 292 000 kr. Vid en avveckling av bolaget kommer de tillgångar som finns i bolaget att tillfalla Östhammars kommun. Kostnaden för avveckling består av arvode till likvidator och revisor samt avgifter till Bolagsverket. Kostnad för avveckling beräknas till 40 000 kr och bekostas av bolaget.

Beslutet skickas till

Peter Nyberg

Kommunstyrelsen

Stefan Lundström
Fredrik Borgelin
Fabian Sjöberg

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2026-44

CA

16. Förfrågan om Östhammars kommuns medverkan i Ekosystembaserad havsförvaltning (EBHF)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner inkommen ansökan om anslag för deltagande i Ekosystembaserad havsförvaltning, EBHF med 150 000 kr.

Medlen tas från kommunstyrelsens oförutsedda medel; ansvar 101700 och verksamhet 10020.

Ärendebeskrivning

Östhammars kommun har fått en förfrågan om fortsatt deltagande och engagemang i samarbetsorganisationen Ekosystembaserad havsförvaltning, EBHF, specifikt området Södra Bottenhavet (bilaga 1 och 2). Samarbetet initierades år 2021 av Havs- och Vattenmyndigheten i ett syfte att samla alla aktörer som har behov av att använda hav och kustvattenområdet. När samarbetet inleddes anslöt sig fem kommuner; Söderhamn, Gävle, Älvkarleby, Tierp och Östhammar, liksom flera branschorganisationer, länsstyrelser, universitet, enskilda företagare och föreningar.

Tillsammans arbetar ingående organisationer för en ekosystembaserad havsförvaltning och olika fysiska insatser i området. Inom arbetet finns ett antal arbetsgrupper med olika fokus som säl och skarv, strömming, havsplanering m.m. Under 2025 har ett åtgärdsprogram tagits fram (bilaga 3). Just nu pågår åtgärder inom förvaltning av säl och skarv, uppsökande av så kallade spöknät och EBHF har sökt medel för olika fiskeåtgärder.

Fram till år 2025 har arbetet finansierats av Havs- och vattenmyndigheten. Från år 2026 är finansieringen mer osäker. Nu undersöker EBHF en ny finansieringsmodell samt ett ökat politiskt deltagande i arbetet. För Östhammars kommun skulle det innebära politisk representation i en styrgrupp samt medfinansiering för 2026 med 150 000 kr.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Finansieringsmodellen innebär att ingående kommuner bidrar utifrån befolkningsstorlek där Östhammars kommun klassas som mellanstor och med bidraget 150 000 kr. Deltagandet föreslås finansieras från Kommunstyrelsens oförutsedda medel; ansvar 101700 och verksamhet 10020.

Prövning av barnets bästa

Ekosystembaserad havsförvaltning arbetar för att hitta lösningar för att kunna nyttja havet och dess ekosystemtjänster på ett hållbart sätt, så att så många som möjligt får tillgång till dess rikedomar, och ändå se till att det finns kvar till framtida generationer.

Beslutsunderlag

Bilaga 1 Inkommen förfrågan EBHF_Östhammar kommun

Bilaga 2 Om EBHF_2025-12-06

Bilaga 3_Delåtgärdsprogram_251107

Kommunstyrelsen

Beslutet skickas för åtgärd till

Ekonomichef Mattias Nilsson för uppbokning av medel

Beslutet skickas för kännedom till

Projektledare EBHF Mikael Nordberg mikael.nordberg@soderhamn.se

Samhällsbyggnadschef

Åtgärdssamordnare Malin Lindberg

Miljösakkunnig Camilla Andersson

Samhällsplanerare Alice Möller

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2025-612 PL

17. Samverkansavtal för UppE-arkiv

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att ingå i samverkansavtalet för UppE-arkiv mellan Enköping, Heby, Håbo, Knivsta, Tierp och Östhammars kommuner och uppdrar åt Stabschef att underteckna avtalet för Östhammars kommuns räkning.

Beslutsmotivering

Beslut om att ingå i avtalssamverkan kan enligt kommunstyrelsens delegationsordning tas av utsedda tjänstepersoner. Dock har avtalssamverkan alltid konsekvenser för kommunens beslutanderätt, i detta fall inom frågor om e-arkivering, samt vissa ekonomiska konsekvenser. Detta samverkansavtal har dessutom ett långt tidsperspektiv och långa uppsägningstider. Därför föreslås att beslut tas av kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Östhammar har sedan 2020 ett e-arkiv och informell samverkan inom e-arkiv med Enköping, Tierp och Heby då kommunerna haft samma systemlösning för e-arkiv.

Under hösten 2023 initierade Enköpings kommun projektet E-arkiv i samverkan för att undersöka möjligheten dels till gemensam upphandling, dels till avtalssamverkan inom Uppsala län. *UppE-arkiv*, tillsammans med Enköping, Heby, Håbo, Knivsta, Tierp och Östhammar.

Det framtagna samverkansavtalet syftar till att formalisera samarbetet, säkerställa ansvarsfördelning, skapa gemensamma beslutsvägar och möjliggöra gemensam utveckling.

Genom avtalet inrättas ett styrgrupps- och rådssystem för e-arkivfrågor. Styrgruppen består av chefer med ansvar för e-arkivverksamheten i respektive kommun, medan e-arkivrådet består av en arkivarie per kommun. Styrgruppen fattar strategiska beslut och ansvarar för övergripande planering och ekonomiska frågor. E-arkivrådet ansvarar för samordning, gemensamma processer och omvärldsbevakning.

E-arkivets drift sker lokalt hos IT-Centrum där varje kommun har sin egen installation. Samverkan kan även omfatta gemensam systemintegration, utbildning och processutveckling. En systemintegratörkompetens planeras anställas hos någon av deltagande kommunerna för att säkerställa egen kompetens för inleveranser från verksamhetssystem till e-arkivet.

Exempel på andra samverkan med fokus på e-arkiv som tillsammans omfattar en tredjedel av landets kommuner:

- *E-arkiv Väst* som är en samverkan mellan 17 arkivmyndigheter i västra Sverige.
- *SkånE-arkiv* är en av landets största e-arkivsamarbeten med i dagsläget 17 ingående kommuner.
- Ett liknande samarbete med 22 kommuner i södra Norrland är *E-arkiv Mitt*.
- Ett annat större samarbete är kommunalförbundet *Sydarkivera* med 39 kommunala medlemmar.

Kommunstyrelsen

Lagstöd

Hanteringen av kommunens allmänna handlingar, inklusive digital arkivering och långtidsbevarande, är en lagstadgad del av den kommunala kärnverksamheten. Offentlighetsprincipen enligt tryckfrihetsförordningen 2 kap. kräver att allmänna handlingar bevaras och kan tillhandahållas på ett ordnat och tillgängligt sätt. Detta konkretiseras i arkivlagen (1990:782), som gör arkivverksamhet till en obligatorisk kommunal uppgift och ålägger kommunen att organisera sin arkivverksamhet så att rättssäkerhet, transparens och långsiktigt bevarande säkerställs. För att möta dessa krav krävs både teknisk och organisatorisk förmåga, vilket samverkansavtalet för UppE-arkiv är avsett att stärka.

Kommunallagen 9 kap. 37 § ger kommuner möjlighet att ingå avtal om samverkan i kommunala angelägenheter. UppE-arkiv-avtalet ryms inom denna bestämmelse eftersom samarbetet avser samordning, stöd och utveckling av respektive kommuns e-arkivverksamhet. Avtalet innebär inte att myndighetsutövning överförs; varje kommun kvarstår som självständig arkivmyndighet, vilket framgår av avtalets avsnitt 5 och 6.3 (Samverkansavtal UppE-arkiv 2025).

Alternativ och överväganden

E-arkiv och e-arkivering är, sett i arkiveringsperspektiv, relativt nytt i kommunsverige och innebär nya arbetssätt. Erfarenheterna är därför fortfarande begränsade och Östhammars kommuns egen erfarenhet består av endast en leverantör och en begränsad tid. Under tiden vi haft e-arkiv har endast några nämnder de facto, genom antagen dokumenthanteringsplan, kunnat leverera till e-arkiv. Vår erfarenhet är positiv, men arbetssätten inte implementerade eller genomförda på kommunhelhetsnivå. I och med att samtliga nämnder nu har antagit eller är i slutskedet att anta en dokumenthanteringsplan som tillåter e-arkivering, kommer omfattningen av e-arkivering att öka i mycket stor omfattning. Detta i sin tur innebär att den fysiska arkiveringen minskar och kommunen inte behöver investera i nya fysiska arkivlokaler, vilket annars skulle blivit aktuellt inom nära framtid.

Alternativet till att ingå i samverkansavtal är att bedriva arbetet även fortsättningsvis i egen regi. Östhammars kommun har ett e-arkiv idag och gör inleveranser från verksamhetssystem. Dock består erfarenheten av en kortare tid och omfattning, såsom beskrivits ovan. Därutöver, varje gång när ett verksamhetssystem byts ut, uppstår ett nytt engångsbehov av att skapa systemintegrationer och nya inleveranser, vilket innebär att på en kommunhelhetsnivå är det arbetet ständigt pågående och kommer så att vara. Att utföra det arbete i egen regi är sannolikt mer resurskrävande än att utföra det tillsammans med andra kommuner. Särskilda synergivinster finns där vi har samma verksamhetssystem.

Dagens arbetssätt och den systemleverantör som kommunen har idag bedöms därför inte vara tillräckligt för framtiden och det bör vara mer fördelaktigt att utföra arbetet tillsammans med andra kommuner.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Kostnaden för att ingå i samverkan kommer att bestå som del av tjänst för systemintegratör, uppskattningsvis 130-150 tkr per år. En kostnad i arbetstid i form av arbets- och styrgruppsmöten tillkommer.

Kommunstyrelsen

Prövning av barnets bästa

En barnkonsekvensanalys har inte bedömts relevant i ärendet.

Beslutet skickas för åtgärd till

Stabschef

Beslutet skickas för kännedom till

Kommunarkivarie

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2023-928 AM, SL

18. Beslut om yttrande avseende samråd Väg 288, delsträcka Gimo-Hökhuvud

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar yttrandet gällande samråd för väg 288, delsträcka Gimo-Hökhuvud, och skickar till Trafikverket. (Bilaga)

Beslutsmotivering

Kommunstyrelsen behöver ta ställning till samrådsunderlaget för att säkerställa att Östhammars kommuns intressen tillvaratas i den fortsatta planeringen av väg 288. Samrådsunderlaget innehåller enligt kommunens bedömning otydligheter som kan få betydelse för tillgänglighet, miljöpåverkan samt eventuella konsekvenser för boende längs sträckan.

Ärendebeskrivning

Trafikverket har tagit fram ett samrådsunderlag inom ramen för arbetet med vägplan för väg 288 för delsträckan mellan Gimo och Hökhuvud. Projektet syftar till att bygga om sträckan till en mötesfri landsväg samt att anlägga en separat gång- och cykelväg. Samrådsunderlaget utgör grund för Länsstyrelsens beslut om åtgärden kan antas medföra betydande miljöpåverkan och är ett tidigt skede i vägplaneprocessen enligt väglagen.

Bedömningen är att:

- samrådsunderlaget är otydligt avseende vägens utformning samt konsekvenser för korsningar, anslutningsvägar och enskilda fastigheter,
- framtida trafikökningar, bland annat kopplade till SKB:s planerade slutförvarsprojekt, kan behöva beaktas i fortsatta utredningar,
- redovisningen av vattenfrågor är ofullständig, då vattenskyddsområdet för grundvattentäkten Roddarne inte tydligt framgår.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Utbyggnaden av väg 288 ligger som ett namngivet projekt i Region Uppsalas Länstransportsplan. Östhammars kommun är medfinansiär av projektet. Inga nya ekonomiska konsekvenser tillkommer till följd av ärendet.

Prövning av barnets bästa

En barnkonsekvensanalys har inte bedömts relevant i ärendet.

Beslutsunderlag

Bilaga - Yttrande

PDF, Samrådsunderlag Väg 288 Gimo-Börstil, delsträcka Gimo-Hökhuvud

PDF, PM Väg 288 Gimo-Börstil

Kommunstyrelsen

Beslutet skickas för åtgärd till

investeringsprojekt@trafikverket.se - senast den 20 februari 2026

Beslutet skickas för kännedom till

Samhällsbyggnadschef

Samhällsplanerare Alice Möller

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2023-62 AJ

19. Föreningars möjlighet att bedriva försäljning vid och i kommunägda hallar

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att föreningar under sportevenemang får bedriva försäljning av enklare fika utifrån lokalernas förutsättningar.

Ärendebeskrivning

En idrottsförening i Östhammar har uttryckt ett önskemål om möjlighet att sälja fika i anslutning till sportevenemang i Frösåkershallen men behovet kan även finnas i kommunens övriga sporthallar. I dagsläget ser de praktiska förutsättningarna olika ut för respektive sporthall. Exempel som finns idag är allt från försäljning i föreningsexklusiv yta över disk med kassa till ett framställt bord med kassaskrin vid läktaren. I Frösåkershallen har den personaldisk som finns redan upplåtits till förening för försäljning av fika till de föreningar som arrangerar sportevenemang i hallen.

Med de planer som finns framåt för sporthallarnas receptionsdelar så kan det tänkas att dessa inom en framtid blir tillgängliga för föreningarna att hålla försäljning ifrån. Detta utifrån att receptionsdelarna inte kommer att behöva bemannas på det sätt som görs idag för försäljning av kort och entréavgifter. Att i det läget börja se över eventuella ombyggnationer ter sig oekonomiskt. Städ av ytor samt hantering av tillgång behöver hanteras av Kultur och fritidskontoret. Något som skulle kunna vara intressant att utreda framåt kan vara hur flera föreningar skulle kunna dela på samma yta för försäljning av enklare fika.

De juridiska aspekterna

Enligt kommunallagen 2 kap, 1 § får kommuner själva ha hand om angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till kommunens område eller dess medlemmar. Att tillåta en ideell förening att sälja fika i en kommunal sporthall under sportevenemang där föreningen har match kan anses främja allmännyttiga ändamål, såsom idrott och kultur, vilket faller inom kommunens kompetensområde.

Vid sportevenemang där den ideella föreningen är arrangör eller deltar aktivt, kan försäljningen av fika ses som en naturlig del av evenemanget och som en service till besökarna. Detta stärker kopplingen mellan försäljningen och föreningens allmännyttiga ändamål, vilket är en viktig aspekt i bedömningen av om verksamheten är kompetensenlig.

I de fall där föreningen serverar fika i anslutning till sportevenemang kan det inte anses som att de utför en tjänst åt kommunen utan snarare som ovan sagts en service till de som besöker evenemanget vilket gör att lag om offentlig upphandling (LOU) eller lag om upphandling av koncessioner (LUK) inte bör vara tillämplig, dock får inte försäljningen bedrivas i sådan stor omfattning att den konkurrerar med kommersiella aktörer.

Kommunstyrelsen

Sammantaget utifrån detta så är det rimligt att tillåta samtliga föreningar som håller sportevenemang i kommunens sporthallar tillåtelse att under sportevenemangen tillhandahålla försäljning av enklare fika, men utifrån de förutsättningar som respektive sporthall ger.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Inga ekonomiska konsekvenser i nuläget.

Prövning av barnets bästa

Beslutet berör indirekt barn, ingen barnkonsekvensanalys bedöms behövas inför beslutet.

Beslutsunderlag

Data kioskutredning

Ärendets behandling

Vid kommunstyrelsens sammanträde 2023-01-31 § 25 gav styrelsen förvaltningen i uppdrag att utreda möjligheten för föreningslivet att sälja fika i anslutning till cuper och matcher i Frösåkershallen. Förvaltningen fick även i uppdrag att utreda möjligheter och behov för kommunalt ägda hallar.

Till beslutet reserverade sig Josefine Nilsson (C) och Anders Hedberg Magnusson (V) till förmån för Josefine Nilssons (C) yrkande om att ärendet ska hanteras av kultur- och fritidsnämnden.

Beslutet skickas för kännedom till

Föreningsutvecklare Daniel Andersson

Enhetschef Fritid och hälsa Monica Eriksson

Nämndsekreterare för kultur- och fritidsnämnden

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2025-162

20. Svar på motion från Josefine Nilsson (C) om att Östhammars kommun behöver en skärgårdslots

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att avslå motion från Josefine Nilsson (C) i enlighet med svarshandling. Motionen anses därmed besvarad. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

Josefine Nilsson (C) yrkar i motion:

- att kommunen snarast utser en tjänsteperson till ”skärgårdslots” som blir huvudansvarig för skärgårdsfrågor

Beslutsunderlag

Bilaga:

- Motion
- Svar

Ärendets behandling

Motionen väcktes på fullmäktiges sammanträde 2025-03-11 § 34 och överlämnades till kommunstyrelsen för beredning.

Vid kommunstyrelsens arbetsutskott 2026-02-03 avstod Josefine Nilsson (C) från att delta i beslutet.

Beslutet skickas för kännedom till

Motionär

Beslutet skickas efter beslut i kommunfullmäktige för åtgärd till

Kommunikation och kundtjänst för publicering på webbsida för motioner

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-491 AB

21. Verksamhetsberättelse för Slutförvarsorganisationen 2025

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att anta slutförvarsorganisationens verksamhetsberättelse för 2025 och överlämna den till Riksgälden. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

Östhammars kommun ansöker årligen hos Riksgälden om medel ur Kärnavfallsfonden för arbete med slutförvarsfrågor. Kommunen har enligt lagen (2006:647) om finansiering av kärntekniska restprodukter (finansieringslagen) möjlighet att få ersättning från Kärnavfallsfonden för kostnader som kommunen har för bland annat prövning av frågor om slutförvaring av restprodukter och för information till allmänheten i frågor som rör hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall.

Riksgälden beviljade den 13 december 2024 Östhammars kommun medel ur Kärnavfallsfonden för kostnader under 2025. Redovisning av använda medel ska vara inlämnat till Riksgälden senast tre månader efter verksamhetsårets slut, det vill säga senast den 31 mars 2026.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Slutförvarsorganisationen har inte förbrukat hela det belopp som beviljades för organisationens verksamhet under 2025. Medel som inte använts ska återbetalas till Kärnavfallsfonden. Riksgälden får besluta att den som har tagit emot fondmedel ska betala kompensation för förlorad avkastning på medel som ska återbetalas till fonden.

Nivån på kompensationen beror på avkastningen i Kärnavfallsfonden under aktuell period. Det är i dagsläget inte känt vilken nivå på eventuell kompensation som kan bli aktuell för 2025. För att minimera den kompensation som kan bli aktuell gjordes en återbetalning av medel i oktober och ytterligare en återbetalning planeras att göras i januari. Eventuell kompensation finansieras av kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

Bilaga:

Verksamhetsberättelse för Slutförvarsorganisationen 2025

Bilaga till verksamhetsberättelse (Bilaga 1. Ekonomisk redovisning för verksamhetsåret 2025)

Beslutet skickas för kännedom till

Riksgälden (karnavfallsfinansiering@riksgalden.se)

Utredare slutförvar Anna Bergsten

Samhällsbyggnadschef

Ordförande slutförvarsgruppen (elin.jonsson.politik@osthammar.se)

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2026-23

AB

22. Informationsärende: Årlig rapport om VA-planeringsarbetet

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen har tagit del av informationen. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

I december 2021 antog kommunfullmäktige en VA-handlingsplan (KF 2021-12-14 § 193). VA-handlingsplanen är en del av kommunens långsiktiga planering för vatten och avlopp (VA-plan). I handlingsplanen finns ett antal åtgärder som ska genomföras med huvudansvaret fördelat på Bygg- och miljönämnden, Kommunstyrelsen och Östhammar Vatten AB.

Under hösten 2022 etablerades en kommunövergripande grupp för VA-planeringsfrågor; VA-planeringsgruppen. VA-planeringsgruppens huvudsakliga uppdrag är att vara pådrivande och sammanhållande i det strategiska VA-planeringsarbetet inom kommunen.

Ett av gruppens mer specifika uppdrag är att årligen sammanställa en skriftlig rapport till kommunstyrelsen om framdriften i VA-planeringsarbetet. I rapporten ska det bl a framgå vilka åtgärder i VA-handlingsplanen som genomförts under året och göras en aktualitetsbedömning av de i VA-planen ingående dokumenten.

Detta ärende avser rapporten om framdriften i VA-planeringsarbetet under 2025.

Beslutsunderlag

Bilaga - Rapport om VA-planeringsarbetet med bilaga

VA-handlingsplanen samt övriga delar av VA-planen är tillgänglig via kommunens hemsida:

<https://www.osthammar.se/sv/dokument/planer/vatten--och-avloppsplan/>

Beslutet skickas för kännedom till

Enhetschef ledningsnät stadsutveckling (hanna.kulla@gastrikevatten.se)

Teamledare miljöenheten Lina Lehndal

Samhällsplanerare Alice Möller

VA-samordnare Anna Bergsten

Samhällsbyggnadschef

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2025-443**23. Redovisning av ej verkställda gynnande beslut tredje kvartalet 2025****Förslag till beslut**

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige tar del av statistikrapporten. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

Enligt 34 kap. 3 § Socialtjänstlagen (SoL) (2025:400) ska vård- och omsorgsnämnden kvartalsvis lämna en statistikrapport till kommunfullmäktige över hur många gynnande beslut enligt 11 kap. 1 § och 12 kap. 1 § som inte har verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut. Nämnden ska vidare ange vilka typer av insatser dessa beslut gäller samt hur lång tid som har gått från dagen för respektive beslut. Samma rapporteringsskyldighet gäller för beslut som inte verkställs på nytt efter avbrott i verkställigheten. Det ska också framgå hur stor del av de ej verkställda besluten som gäller bistånd till kvinnor respektive män. Enligt Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) (1993:387) § 28h gäller en motsvarande rapporteringsskyldighet för beslut om insatser enligt 9 § LSS. Antal gynnande beslut enligt 9 § LSS som under det tredje kvartalet 2025 ej har verkställts inom tre månader från beslutsdatum uppgår till 20, vilket resulterar i 1 fler än under föregående kvartal.

Antal gynnande beslut enligt 34 kap. 3 § SoL som under det tredje kvartalet 2025 ej har verkställts inom tre månader från beslutsdatum uppgår till 25, vilket resulterar i 6 fler än under föregående kvartal.

Beslutsunderlag

Bilaga - Statistikrapport av ej verkställda beslut kvartal 3 2025

Beslutet skickas för kännedom till

Kommunens revisorer

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2026-2**24. Delegationsbeslut****Förslag till beslut**

Kommunstyrelsen godkänner redovisningen av delegationsbeslut. (Bilaga).

Ärendebeskrivning

Nämnden ska besluta i vilken utsträckning beslut som har fattats med delegation ska anmälas till den, med stöd av 6 kap 40 §, kommunallagen.

Delegationsbeslut avseende nya och ändrade anställningar enligt bifogad sammanställd förteckning. Ytterligare dokumentation i respektive ärende finns i lönesystemet, (Personec P).

Protokoll från kommunstyrelsens utskott finns i politikerportalen.

Övriga handlingar publiceras separat i politikerportalen.

Beslutsdatum	Delegat	Dnr och ärenderubrik
2025-10-06	Sara Ersund, intendent	KS-2025-255 Överenskommelse om avflyttning, Uppsägning av andrahandshyresavtal
2025-10-14	Sara Ersund, intendent	KS-2025-255 Överenskommelse om avflyttning, Uppsägning av andrahandshyresavtal
2025-10-20	Sara Ersund, intendent	KS-2025-255 Andrahandshyresavtal
2025-11-06	Cecilia Willén Johansson, teknisk chef	KS-2025-816 Delegationsbeslut avseende inköp av sopkärl
2025-11-12	Sara Ersund, intendent	KS-2025-255 Andrahandshyresavtal Köpmangatan 8
2025-11-12	Sara Ersund, intendent	KS-2025-255 Andrahandshyresavtal Köpmangatan 8
2025-11-18	Annelie Wallén, måltidschef	KS-2025-792 Direktupphandling matlådor med modifierad atmosfär

Kommunstyrelsen

2025-12-11	Fabian Sjöberg, kommunstyrelsens ordförande	KS-2025-643 Yttrande angående SKB:s Fud-program 2025
2025-11-11	Ida Eklöf, biträdande socialchef (tf socialchef under perioden)	VON 2025-176 PUB-avtal TKelevator
2025-11-14	Ida Eklöf, biträdande socialchef (tf socialchef under perioden)	Avstängning
2025-11-17	Ida Eklöf, biträdande socialchef (tf socialchef under perioden)	Avstängning
2026-01-20	Joel Axberg, verksamhetschef	4.5 i kommunstyrelsens delegationsordning. Direktupphandling, Samtalskort 4.5 i kommunstyrelsens delegationsordning. Direktupphandling, pedagogiskt material för elever i specialpedagogsyfte
2025-12-02	Sara Ersund, intendent	KS-2025-877, Andrahandshyresavtal Sågargatan
2025-12-02	Sara Ersund, intendent	KS-2025-255, Överenskommelse om avflyttning
2025-12-01	Annelie Wallén, verksamhetschef Måltid & Städ	KS-2025-845, Direktupphandling Städmaskiner 5 st
2025-12-04	Annelie Wallén, verksamhetschef Måltid & Städ	KS-2025-843, Upphandling mjölk DIS-avtal
2025-12-05	Cecilia Willén Johansson, teknisk chef	KS-2025-850 Inköp av sopkärl fastigheter
2025-12-15	Annelie Wallén, verksamhetschef Måltid & Städ	KS-2025-844, Direktupphandling dammsugarrobot 1 st

Kommunstyrelsen

2026-01-22	Pauliina Lundberg, Stabschef	Yttrande som pga ärendets innehåll kan bedömas utan behandling i KS och dess utskott.

Beslutsunderlag

Bilaga:

Förteckning över delegationsbeslut för perioden nov 2025-jan 2026.

DELB kommunledningskontoret för perioden okt 2025-feb 2026

Kommunstyrelsen

25. Anmälningssärenden från nämnder

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige har tagit del av informationen a), b), c), e), f), g).

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Protokoll eller övrig information från kommunens nämnder, inklusive gemensamma nämnder.

- a) Beslut om granskning avseende detaljplan för Gimo 8:81 Trädgårdsstad –
Bygg- och miljönämnden

Diarienummer: KS-2025-554

Förslag till detaljplan för Gimo 8:81 Trädgårdsstad ställdes ut på granskning mellan den 25 november – 9 december 2025. Granskningshandlingar finns att ta del av på kommunens hemsida: <https://www.osthammar.se/sv/dokument/detaljplaner/gimo-881-tradgardsstad/>

- b) Beslut om granskning avseende detaljplan för Forsmark 6:5 – Bygg- och
miljönämnden

Diarienummer: BMN-2024-2479

Förslag till detaljplan för Gimo 8:81 Trädgårdsstad ställdes ut på granskning mellan den 27 november – 27 december 2025. Granskningshandlingar finns att ta del av på kommunens hemsida: <https://www.osthammar.se/sv/dokument/detaljplaner/forsmark-65/>

- c) Protokollsutdrag kommunfullmäktige i Tierps kommun

Diarienummer: KS-2025-35

Protokollsutdrag KF Tierps kommun 2025-12-09 § 162. Beslutet avser arbetet med nationella minoriteter och minoritetsspråk 2026-2029.

- d) Sammanträde Lokala säkerhetsnämnden

Diarienummer: KS-2025-35

Protokoll från Lokala säkerhetsnämndens sammanträde 2025-12-18.

- e) Sammanträde Räddningsnämnden

Diarienummer: KS-2025-927/ KS-2025-35

Protokoll från räddningsnämndens sammanträde 2025-12-10. Ärenden som behandlades under sammanträdet var bland annat, internkontrollplan 2026, verksamhetsplan och budget 2026-2028 samt lokalförsörjningsplan 2026.

Kommunstyrelsen

f) Protokollsutdrag Bygg- och miljönämnden

Diarienummer: KS-2025-927/ KS-2025-35

Protokollsutdrag från bygg- och miljönämndens sammanträde 2025-12-10 § 140. Beslutet avser antagande av verksamhetsplan 2026.

g) Protokollsutdrag Överförmyndarnämnden

Diarienummer: KS-2025-927/ KS-2025-35

Protokollsutdrag från överförmyndarnämnden 2025-12-10 § 343-344. Besluten avser antagande av verksamhetsplan samt internkontrollplan för 2026.

Beslutsunderlag

Handlingarna publiceras separat i arbetsrummet

Kommunstyrelsen

26. Anmälningssärenden från bolag, stiftelser, etc.

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige har tagit del av informationen a), b), g).

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Protokoll eller övrig information från kommunens bolag, stiftelser och andra organ där kommunen är representerad.

a) Styrelsemöte Östhammar Vatten AB

Diarienummer: KS-2025-35

Protokoll från Östhammar Vatten AB styrelsemöte 2025-11-27, ärenden som behandlades var bland annat verksamhetsplan och budget för Gästrike Vatten-koncernen 2026, resultat-, balans- och investeringsbudget för Östhammar Vatten AB 2026 och verksamhetsplan och budget för Östhammar Vatten AB 2026.

b) Styrelsemöte Gästrike Vatten AB

Diarienummer: KS-2025-35

Protokoll från Gästrike Vatten AB styrelsemöte 2025-11-27, ärenden som behandlades var bland annat affärsplan 2026-2029 för Gästrike Vatten –koncernen, verksamhetsplan, internkontrollplan och budget för Gästrike Vatten 2026, resultat-, balans- och investeringsbudget för Gästrike Vatten AB 2026, verksamhetsplan och budget för Gästrike Vatten AB 2026 information till våra kunder inom Gästrike Vatten-koncernen samt mötesdatum.

c) Mötesanteckningar Samråd HSVO

Diarienummer: KS-2025-213

Minnesanteckningen från Samråd HSVO 2025-11-07.

d) Styrelsemöte Hargs Hamn AB

Diarienummer: KS-2025-35

Protokoll från Hargs hamn AB styrelsemöte 2025-12-04.

e) Styrelsemöte Samordningsförbundet Uppsala län

Diarienummer: KS-2025-35

Protokoll från samordningsförbundets styrelsemöte 2025-11-27.

Kommunstyrelsen

f) Rådsmöte för Kommunala rådet för pensionärer och funktionsnedsatta

Diarienummer: KS-2025-1

Mötesanteckningar från kommunala rådet för pensionärer och funktionsnedsatta rådsmöte 2025-11-25.

g) Styrelsemöte Östhammar Vatten AB

Diarienummer: KS-2026-56

Protokoll från Östhammar Vatten AB styrelsemöte 2025-12-09, ärenden som behandlades var bland annat Trädgårdsstaden i Gimo och målnivåer för VA-utvecklingen i östra Östhammar.

h) Styrelsemöte Hargs Hamn AB

Diarienummer: KS-2026-56

Protokoll från Hargs hamn AB styrelsemöte 2026-01-08.

i) Styrelsemöte Kärnkraftskommunerna (KSO)

Diarienummer: KS-2025-23

Protokoll från Kärnkraftskommunernas styrelsemöte 2025-09-29.

Beslutsunderlag

Handlingarna publiceras separat i politikerportalen.

Beslutet skickas efter beslut i kommunfullmäktige till

Gästrike Vatten AB: VD Lena Blad och VD-assistent Helena Sjöholm

Kommunstyrelsen

27. Anmälningssärenden, rapporter, domslut med mera

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Beslut från olika organ, rapporter och skrivelser som anmäls till kommunstyrelsen som information.

a) Aktuellt i slutförvarsfrågan

Diarienummer: KS-2026-1

Rapport från Slutförvarsorganisationen för perioden 2025-12-02 – 2026-04-07.

Beslutsunderlag

Handlingarna publiceras separat i politikerportalen.

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2026-1

PN

28. Information från kommunförvaltningen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Information i aktuella frågor från kommunförvaltningen.

Plan

Östhammars kommuns plan för arbetet med nationella minoriteter och minoritetsspråk 2026–2029

Östhammarin kunnan kansallisten vähemmistöjen ja vähemmistökielten liittyvä suunnitelma vuosille 2026–2029

Antaget av	Kommunfullmäktige
Antaget	2026-03-10 § xx
Ersätter tidigare version	KS 2019-01-29 § 6
Gäller för	Kommunstyrelsen, nämnder och kontor
Dokumentansvarig	Ansvarig handläggare för förvaltningsområdet för finska

ÖSTHAMMARS
KOMMUN
– EN DEL AV ROSLAGEN

Innehållsförteckning

Inledning	3
Syfte	3
Uppföljning	3
Relaterade dokument	3
Mål för kommunens minoritetspolitiska arbete	4
Aktivitetsområden	4

Inledning

Den 2 december 1999 erkändes finska, samiska, meänkieli, romska och jiddisch till nationella minoritetsspråk¹. Riksdagen erkände samtidigt sverigefinnar, samer, tornedalingar, romer och judar till nationella minoriteter. Samerna utgör även ett urfolk i Sverige enligt regeringsformen.

De nationella minoriteterna och minoritetsspråken är en integrerad del av Sveriges arbete med mänskliga rättigheter och grundar sig på ett antal olika internationella överenskommelser som Sverige har undertecknat till Europarådet och FN.

Östhammars kommun ingår sedan 2010 i förvaltningsområdet för finska. Detta innebär att kommunen har mer långtgående skyldigheter att säkerställa rätten till förskola, äldreomsorg samt muntliga och skriftliga kontakter med kommunen på finska. Östhammars kommun blev en del av förvaltningsområdet för finska efter att kommunen i ett remissyttrande till regeringen meddelat att kommunen ställde sig positivt till en utvidgning av förvaltningsområdet för finska vid minoritetslagens tillkomst (2010). Innan minoritetslagens trädde i kraft ingick enbart fem kommuner i Norrbottens län i förvaltningsområdet för finska.

Målet med den svenska minoritetspolitiken är att ge skydd för de nationella minoriteterna, stärka deras möjligheter till inflytande och delaktighet och stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande.

Riksdagen har formulerat följande minoritetspolitiska mål:

- diskriminering och utsatthet
- inflytande och delaktighet
- språk och kulturell identitet.

Det finns ingen prioritering mellan delområdena, men det framhålls att överföring av språk och kultur mellan generationerna är en central uppgift för minoritetspolitiken för att de nationella minoritetsspråken ska kunna bestå som levande språk i Sverige. För hotade språk är barns och ungas förbättrade språkkunskaper av central betydelse eftersom barnen är språkens framtida språk- och kulturbärare.

Syfte

Denna plan är kommunens svar på lagens krav att anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete enligt lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Syftet är att kommunen under planperioden ska genomföra minoritetslagstiftningen på ett strukturerat sätt i kommunens ledning, styrning och uppföljning.

Uppföljning

Planen revideras av kommunfullmäktige inför perioden 2030–2034.

Förvaltningen lämnar kommunstyrelsen och andra berörda nämnder information när denna färdigställt en handlingsplan med åtgärder för att nå målen och delmålen i planen.

Måluppfyllelse rapporteras enligt rutiner för verksamhetsuppföljning och i gällande verksamhetssystem. Kommunstyrelsen lämnas vartannat år en redovisning om utvecklingsarbetet med styrdokumentet.

Relaterade dokument

Bilaga: Sammanfattning av gällande rätt med nationella minoriteters rättigheter

---

¹ Samiska och romska är samlingsnamn för flera olika språk. Samiska språk som talas i Sverige är: lulesamiska, nordsamiska, pitesamiska, sydsamiska och umesamiska. De mest förekommande romska språken i Sverige är: arli, kale, kalderasch, lovri och svensk romani

Mål för kommunens minoritetspolitiska arbete

För ett långsiktigt arbete med nationella minoriteter och minoritetsspråk samt förvaltningsområdet för finska formuleras två övergripande målområden, som styr kommunens arbete på området. Målen fungerar som en inriktning för kommunens utvecklingsarbete under åren 2026-2029. Nämnderna leder, styr och följer upp målen.

	Mål	Ansvar
1	Förbättrad överföring av de nationella minoriteternas språk och kulturer mellan generationerna.	KS, BUN, KFN
2	Framsteg i det praktiska genomförandet av de nationella minoriteternas rättigheter och i arbetet med förvaltningsområdet för finska i Östhammars kommun.	KS, BUN, KFN, VON

Aktivitetsområden

För att nå framsteg i det praktiska genomförandet föreslås aktivitetsområden som nämnderna och kontoren kan arbeta med för att nå kommunens minoritetspolitiska mål.

	Aktivitetsområden	Ansvar	§
1	Utveckla samverkan med andra kommuner i Norduppland i arbetet med förvaltningsområdet för finska.	KS, BUN, KFN, VON	Se bilaga.
2	Öka statsbidragets användning till åtgärder inom förskola, omsorg och kontakter med kommunen på finska i Östhammars kommun.	KS, BUN, KFN, VON	8 § förordning 2009:1299
3	Nå fler kommuninvånare i åldern 0–50 år i kommunens samrådsdialoger med nationella minoriteter.	KS, BUN, KFN	5 § minoritetslagen
4	Utveckla former för samråd med nationella minoriteter som ger inflytande och delaktighet i beslutsprocessen.	KS, BUN, KFN, VON	5–5 a §§ minoritetslagen
5	Stötta medarbetare inom förskola och omsorg att utveckla språkkunskaper i finska.	BUN, VON	11 § minoritetslagen, 5 § socialtjänstlagen.
6	Verka för att fler barn inom samtliga skolformer får utbildning i nationella minoritetsspråk.	BUN	8:10, 8:12 b, 10:7, 11:10, 15:19, 18:19 §§ skollagen
7	Förebygga ofrivillig ensamhet och isolering av äldre sverigefinnar.	VON	8:1–2, 6 §§ socialtjänstlagen, 4 § minoritetslagen
8	Erbjuda ett meningsfullt kultur- och fritidsutbud för sverigefinska barnfamiljer.	KFN	4 § minoritetslagen, 5 § bibliotekslagen
9	Etablera en närvaro av samisk, romsk, judisk och tornedalsk kultur under 2026–2029.	KFN	4 § minoritetslagen, 5 § bibliotekslagen
10	Utveckla synligheten för det finska språket i kommunen.	KS, BUN, KFN, VON	4 § minoritetslagen, 1:4 kultur-miljölagen, 5 § bibliotekslagen, lpfö18, lgr22, lgy25

Sammanställning av gällande rätt om nationella minoriteters rättigheter

Tema	Bestämmelse	§	Lag
Mål och riktlinjer	Kommuner ska anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete. Uppgifter om mål och riktlinjer som har antagits ska på begäran lämnas till den myndighet som har uppföljningsansvar.	5 b	Minoritetslagen
Information	Kommuner ska informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter och det allmännas ansvar enligt minoritetslagen och de föreskrifter som denna lag hänvisar till.	3	Minoritetslagen
Information	Vårdnadshavare som ansöker om förskoleplats för sitt barn ska tillfrågas om de önskar plats i förskola där hela eller en väsentlig del av utbildningen bedrivs på finska.	8:12 b st. 2	Skollagen
Information	Kommunen ska informera den som ansöker om insatser inom äldreomsorgen om möjligheterna att få omvårdnad av personal som behärskar nationella minoritetsspråk.	8:9	Socialtjänstlagen
Samråd	Förvaltningsmyndigheter ska ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och samråda med minoriteterna i sådana frågor. Samråd ska ske genom att förvaltningsmyndigheten för en strukturerad dialog i syfte att kunna beakta de nationella minoriteternas synpunkter och behov i myndighetens beslutsfattande.	5	Minoritetslagen
Samråd	Förvaltningsmyndigheter ska särskilt främja barns och ungas möjligheter till inflytande och samråd i frågor som berör dem och anpassa formerna för detta till deras förutsättningar.	5 a	Minoritetslagen
Samråd	Barn som är i stånd att bilda egna åsikter ska tillförsäkras rätten att fritt uttrycka dessa i alla frågor som rör barnet. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad. För detta ändamål ska barnet, i alla administrativa förfaranden som rör barnet, särskilt beredas möjlighet att höras.	Art. 12	Lag om barnkonventionen
Konsultation	Kommuner ska konsultera med samiska företrädare innan beslut fattas i ärenden som kan få särskild betydelse för samerna. När det finns en skyldighet att konsultera i ett ärende ska den konsultationsskyldige i ett tidigt skede informera den samiska företrädaren om ärendet och fråga om den begär konsultation.	2 8	Konsultationslag i frågor som rör det samiska folket
Kartläggning	Kommunen ska tillsammans med de nationella minoriteterna kartlägga de behov som finns i kommunen av åtgärder till stöd för användningen av finska.	8 st. 2	Förordning (2009:1299) om minoritetsspråk
Laglighetsprövning	Ett överklagat beslut ska upphävas, om 1. det inte har kommit till på lagligt sätt.	13:8	Kommunallagen
Kontakter	Enskilda har rätt att använda finska vid sina muntliga och skriftliga kontakter med Östhammars kommun. Detta gäller i ärenden i vilka den enskilde är part eller ställföreträdare för part. Myndigheten är skyldig att ge muntligt svar på finska, och ska i övrigt sträva efter att bemöta enskilda på finska.	8	Minoritetslagen
Översättning	Enskilda som saknar juridiskt biträde har rätt att på begäran få en skriftlig översättning av beslut och beslutsmotivering på finska.	8 st. 2	Minoritetslagen

Kontakter	Enskilda har rätt att använda meänkieli och samiska vid sina muntliga och skriftliga kontakter med Östhammars kommun om ärendet kan handläggas av personal som behärskar språken.	9	Minoritetslagen
Personal	Förvaltningsmyndigheter ska verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i finska, meänkieli respektive samiska där detta behövs i enskildas kontakter med myndigheten.	11	Minoritetslagen
Personal	Kommunen ska arbeta för att det finns tillgång till personal med kunskaper i finska, jiddisch, meänkieli, romani chib eller samiska där detta behövs i omvårdnaden om äldre personer.	8:5	Socialtjänstlagen
Socialtjänst	Ett barn som tillfälligt eller varaktigt berövats sin familjemiljö, eller som för sitt eget bästa inte kan tillåtas stanna kvar i denna miljö, ska [...] vederbörlig hänsyn tas till önskvärdheten av kontinuitet i ett barns uppfostran och till barnets etniska, religiösa, kulturella och språkliga bakgrund då lösningar övervägs.	Art. 20	Lag om barnkonventionen
Förskola	Östhammars kommun ska erbjuda barn, vars vårdnadshavare begär det, plats i förskola där hela eller en väsentlig del av utbildningen bedrivs på finska.	8:12 b	Skollagen
Förskola	Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla ett nyanserat talspråk och ordförråd samt förmåga att leka med ord, berätta, uttrycka tankar, ställa frågor, argumentera och kommunicera med andra i olika sammanhang och med skilda syften.	Kap. 2	Lpfö18
Förskola Grundskola	Barnets utbildning ska syfta till att utveckla respekt för barnets egna kulturella identitet, språk och värden.	Art. 29	Lag om barnkonventionen
Förskola	Barn som tillhör de nationella minoriteterna ska stödjas i sin språk-utveckling i sitt nationella minoritetsspråk och främjas i sin utveckling av en kulturell identitet. Förskolan ska därigenom bidra till att skydda och främja de nationella minoriteternas språk och kulturer. [...] I förskolans uppdrag ingår att överföra och utveckla ett kulturarv – värden, traditioner och historia, språk och kunskaper – från en generation till nästa.	Kap. 1 8:10	Lpfö18 Skollagen
Modersmål	En elev som tillhör någon av de nationella minoriteterna ska erbjudas modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk <i>[i grundskolan, anpassade grundskolan, gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan].</i>	10:7, 11:10, 15:19, 18:19	Skollagen
Modersmål	En romsk elev som kommer från utlandet får ges undervisning i två språk, om det finns särskilda skäl.	5:9	Skolförordningen
Språkval	En elev får som språkval i stället för [språken franska, spanska och tyska] välja det språk som eleven ska erbjudas modersmålsundervisning i. <i>Begränsningen om att huvudmannen inte är skyldig att anordna undervisning i språkval gäller dock inte nationellt minoritetsspråk.</i>	9:6 9:7	Skolförordningen
Modersmål	Undervisningen i ämnet modersmål – [finska, jiddisch, meänkieli, romani chib / samiska] - som nationellt minoritetsspråk ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper i och om språket samt kunskaper om minoritetens kultur/samisk kultur. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla sin flerspråkighet, sin förståelse av omvärlden och sin identitet.		Kursplaner för nationella minoritetsspråk Kursplan för samiska
Integrerad samisk undervisning	En huvudman för grundskola får i sin grundskola anordna integrerad samisk undervisning. Utbildningen för de samiska eleverna ska integreras med motsvarande utbildning för andra elever i grundskolan. Med samisk undervisning avses undervisning med samiska inslag.	10:7	Skollagen
Kunskap	Utbildningen i förskolan ska lägga grunden för barnens förståelse för de nationella minoriteternas språk och kulturer. [...] Förskolan ska också se till att olika kulturer synliggörs i utbildningen.	1	Lpfö18

Kunskap	Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola har fått kunskaper om de nationella minoriteternas kultur, språk, religion och historia. [...] Skolan ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för egna och andras rättigheter.	2.2 / 2.1	Lgr22 / Gy25 <i>Kursplan samhällskunskap (åk 4–6), svenska (åk 4–9), gy svenska 2, gy historia 1a1-3.</i>
Äldreomsorg	Östhammars kommun ska erbjuda den som begär det möjlighet att få hela eller en väsentlig del av omvårdnad inom äldreomsorgen av personal som behärskar finska.	8:6	Socialtjänstlagen
Äldreomsorg	Östhammars kommun ska vad gäller övriga minoritetsspråk erbjuda den som begär det möjlighet att få hela eller en väsentlig del av omvårdnad inom äldreomsorgen av personal som behärskar jiddisch, meänkieli, romani chib eller samiska, om kommunen har tillgång till personal med sådana språkkunskaper.	8:7	Socialtjänstlagen
Kultur	Samiska folkets och etniska, språkliga och religiösa minoriteters möjligheter att behålla och utveckla ett eget kultur- och samfundsliv ska främjas.	1:2	Regeringsformen
Kultur	Det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken. Det allmänna ska även i övrigt främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige.	4	Minoritetslagen
Kultur	Kommunen ska inom ramen för äldreomsorg som erbjuds för nationella minoriteter beakta äldre personers behov av att upprätthålla sin kulturella identitet. Socialnämnden ska arbeta för att äldre personer får möjlighet att [...] ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra.	8:8 8:2	Socialtjänstlagen
Kultur	Barn som tillhör etniska, religiösa eller språkliga minoriteter eller ett urfolk ska inte förvägras rätten att tillsammans med andra medlemmar av sin grupp ha sitt eget kulturliv, att bekänna sig till och utöva sin egen religion eller att använda sitt eget språk.	Art. 30	Lag om barnkonventionen
Kultur	Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt.	4	Minoritetslagen
Kultur	Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna, bland annat genom att erbjuda litteratur på de nationella minoritetsspråken. Folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning, bland annat genom att erbjuda litteratur utifrån deras behov och förutsättningar.	5 8	Bibliotekslagen
Kulturmiljö	Vid kommunal verksamhet ska god ortnamnsred iakttas. Det innebär att namn på svenska, samiska, finska och meänkieli så långt möjligt används samtidigt på kartor samt vid skyltning och övrig utmärkning i flerspråkiga områden.	1:4	Kulturmiljölagen
Romsk inkludering	Den rom som fyller 20 år 2032 ska ha likvärdiga möjligheter i livet som den som är icke-rom. Strategin omfattar följande delområden: utbildning, arbete, bostad, hälsa och social omsorg samt trygghet, kultur och språk samt civil organisering.	prop. 2008: 09:158	Riksdagens strategi för romsk inkludering 2012–2032

Kultur- och fritidskontoret
Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimisto

Sammanfattning av remissinstansernas synpunkter

Denna samrådshandling sammanfattar ärendegången, remissinstansernas synpunkter, de nationella minoriteternas synpunkter som framkommit på samråd, och lyfter även ändringar och svar från kultur- och fritidskontoret.

Kultur- och fritidsnämnden, senare KFN, lämnade den 10 april 2024 uppdrag till kultur- och fritidskontoret att återkomma med förslag på nya mål och riktlinjer för kommunens arbete med nationella minoriteter och förvaltningsområdet för finska. Uppdraget skulle redovisas till KFN den 2 oktober 2024, men den 6 september 2024 beslutade KFN att förlänga utredningstiden till december 2024.

Remissförslaget anmälades till KFNAU den 13 februari och 26 mars 2025: KFN beslutade att skicka ut förslag på remiss den 9 april 2025. Remisstiden sträckte sig till den 20 juni, men efter önskemål från kommunledningskontoret förlängdes remisstiden till den 10 september.

Kultur- och fritidsnämnden förslag remitterades till gruppleddare i kommunfullmäktige, kommunstyrelsen med önskemål om svar från kommunledningsförvaltningen och pensionärsrådet, barn- och utbildningsnämnden, vård- och omsorgsnämnden, Region Uppsala, samhällsvägledare med romsk språk- och kulturkompetens i Uppsala kommun, Dannemora-Österby finska förening, Gimo Finska Förening, Sverigefinska föreningen i Östhammars kommun, Sverigefinnarnas språk- och kulturförening i Uppsala, Sverigefinska ungdomsförbundet, Judiska ungdomsförbundet, Tornedalssällskapet i Uppsala och tornedalska ungdomsförbundet Met Nuoret. Förslaget har även skickats för konsultation till Sametinget och Samiska föreningen i Uppsala.

Eftersom Tornedalssällskapet i Uppsala lagts ned vidarebefordrades remissen till Svenska Tornedalingars Riksförbund.

Samråd om förslaget behandlades på samråd med nationella minoriteter den 24 september 2025. Sametinget och Samiska föreningen i Uppsala har inte besvarat konsultationsförfrågan i ärendet.

Vård- och omsorgsnämnden anförde inga synpunkter på förslaget. Barn- och utbildningsnämnden och kommunstyrelsen inkom med yttrande. Övriga remissinstanser har inte besvarat remissen.

Kultur- och fritidsnämnden beslutade att översända förslag till kommunstyrelsens arbetsutskott den 5 november 2025. Den 13 november återförvisades ärendet till kultur- och fritidsnämnden med erinran om ändring.

Kultur- och fritidsnämnden förväntas besluta att översända förändrat förslag på sitt sammanträde den 20 november för fortsatt beredning under 2026 i KSAU den 2 februari, KS 17 februari och för beslut i fullmäktige den 10 mars 2026.

Övergripande synpunkter

Kommunstyrelsen anser att planen har en ändamålsenlig disposition med genomgång av rättsläget och de nationella minoritetspolitiska målen, som därefter följs av kommunens mål och riktlinjer som är formulerade från det övergripande syftet att följa lagstiftningen och bidra till nationell måluppfyllnad.

Kommunstyrelsen föreslår att de föreslagna milnivåerna övergripande mål och tematiska mål i stället ska benämnas som mål respektive aktiviteter i enlighet med kommunens ledningssystem och riktlinjer för styrande dokument. Aktiviteter ska i sin tur ses som förslag på aktiviteter att utföra i målens riktning.

Barn- och utbildningsnämnden anser i likhet med kommunstyrelsen att de föreslagna milnivåerna ska benämnas som mål och aktiviteter.

Kommunstyrelsen lyfter att det inte framgår med tillräcklig tydlighet vilken eller vilka nämnder och, i förlängningen, vilka delar av förvaltningen som ska arbeta med respektive mål och delmål. Det ökar detta risken för att hela målområdet faller mellan stolarna, och att det inte sker tillräckligt arbete i målens riktning. Det behöver framgå för varje mål, vilka nämnder som ska arbeta med målen.

Kommunikation meddelade att det finns en ny mall för styrdokument. En synpunkt som framkommit inom förvaltningen är även att styrdokumentet plan även bör innehålla följande delar Uppföljning samt Relaterade dokument.

Mål

Kultur- och fritidskontoret föreslog redaktionella ändringar i ljuset av att flera remissinstanser uppfattat de föreslagna målen och delmålen som aktiviteter. För att förtydliga målstyrningen ändrades formuleringen av målen från förbättra överföringen till förbättrad överföring, samt utveckla det praktiska genomförandet till framsteg i det praktiska genomförandet.

På samrådet med nationella minoriteter 2025-09-24 framkom konsensus om att målen överensstämmer med sådant som sverigefinnarna ständigt lyfter under samråd med kommunen.

En företrädare för *Sverigefinska föreningen i Östhammars kommun* lyfter behovet av språköverföringen till nästa generation eftersom de äldre tappar svenskan, och att barn och barnbarn inte alltid kan kommunicera med sina äldre släktingar på finska. En annan deltagare lyfter olika förslag på hur språket kan överföras till barn. En kommuninvånare, som även arbetar som lärare i finska, inkom med skriftlig synpunkt. Överföringen av minoritetsspråket till kommande generationer har helt stannat av i kommunen. Många av eleverna talar inte finska, men har mor- eller farföräldrar som talar finska. Hur ska språket då kunna föras vidare?

Barn- och utbildningsnämnden ger förslag på förändrade mål. Nämnden motiverar att dessa är mer kopplade till den lagstiftning som styr kommunen med förvaltningsområdet för finska.

Barn- och utbildningsnämnden föreslår följande mål:

1. Östhammars kommun informerar och kommunicerar aktivt på svenska såväl som på finska i ärenden med anknytning till förvaltningsområdet.
2. Östhammars kommun möjliggör till väsentlig del tillgång till service, vård och omsorg för äldre både finska och svenska.
3. Östhammars kommun uppmärksammar och bidrar till att stärka den sverigefinska kulturen som en del av det svenska samhället.
4. Östhammars kommun kan erbjuda tillgång till förskola där hela eller en väsentlig del av utbildningen bedrivs på finska.
5. Östhammars kommun erbjuder former för samråd som ger inflytande i beslutsprocessen.

Kommentar från kultur- och fritidskontoret:

Kommunen ska enligt minoritetslagen anta mål, inte bara för sitt arbete med finska, utan för hela sitt minoritetspolitiska arbete (jmf 5 b § minoritetslagen). Det är naturligt att finska blir särskilt betonat för arbetet med målen.

Barn- och utbildningsnämnden har föreslagit mål som direkt framgår av bestämmelser i lag. Lag behöver inte dubbelregleras i en kommunal plan som mål för att bli gällande i kommunen. Ändamålet med planen är att formulera mål för att på sikt nå lagen i Östhammars kommun.

Bilagan med sammanställning av gällande rätt kan tillgås för att identifiera målens koppling till lag. Kultur- och fritidskontoret delar nämndens förslag till mål 5 och tar in den formuleringen i slutförslaget.

Delmål

Barn- och utbildningsnämnden anser att delmålen bör ha en tydligare koppling till den lagstiftning som reglerar kommunens ansvar för arbetet med förvaltningsområde för finska, och anser även att de föreslagna delmålen innehåller ett inslag av tvång.

Kommentar från kultur- och fritidskontoret:

Lagstiftningen är tvingande för kommunen. Mål är inte till sin form tvingande utan målsättningsstadganden. Syftet är att bryta ned lagen i mindre delar. Det primära ändamålet är att kunna mäta utvecklingen av arbetet inom nämndens ansvar. Mer underlag innebär att såväl nämnder som förvaltning kan fatta mer informerade beslut för att nå lagen.

På samrådet med nationella minoriteter 2025-09-24 framkom bland annat följande synpunkter om delmålen.

Flera av deltagarna anser att delmålet om *Förebygga ensamhet och isolering av äldre sverigefinnar* är mycket viktigt. En deltagare från *Sverigefinska föreningen i Östhammar* påminner om att digital utanförskap inte får glömmas bort. En annan deltagare från samma förening tillägger att det också kan handla om transportfråga, och att det finns behov av en resurs, t.ex. äldrelots, som kan hämta äldre sverigefinnar till finska aktiviteter och därmed bryta ensamhet. En deltagare från Gimo uttrycker att det finns behov att lyfta biståndshandläggares och omsorgspersonals kunskap om lagstiftningen och rätten till omsorg på finska. En annan deltagare instämmer. En deltagare nämner att omsorgen vid hembesök kan tillfråga äldre om dessa önskar besök av någon som talar finska.

En kommuninvånare i Gimo, som även arbetar som lärare i finska, inkom med skriftlig synpunkt och pekade ut delmålet om att *Nå fler kommuninvånare i åldern 0–50 år i samrådsdialoger med sverigefinnar*. Om kommunen ska lyckas med delmålet och nå barn och unga måste samråd ske på barn och ungas egna villkor och på platser som är väl kända för dem, till exempel i anslutning till skoldagen.

Samma kommuninvånare lyfter perspektiv med beröring till delmålet om *I större utsträckning skapa ett meningsfullt utbud för sverigefinska barnfamiljer inom kultur- och fritid*. Det är viktigt att skapa sammanhang där sverigefinska barn lyckas höra finska och bekanta sig med finsk kultur, till exempel med kulturinslag inom ramen för ämnesundervisningen i finska. En av deltagarna på samrådet lyfte särskilt fram detta delmål och anförde att det är viktigt att nå fler yngre i kommunens arbete.

Kommunstyrelsen och barn- och utbildningsnämnden föreslår att begreppet i förslaget tematiska mål i stället ska benämnas som aktiviteter.

Barn- och utbildningsnämnden har i sitt förslag till aktivitet föreslagit att delmål 2 om att väsentligen öka statsbidragets användning till åtgärder inom förskola, omsorg och kontakter med kommunen på finska, i stället ska formuleras som att användningen ökar.

Älvkarleby kommun har genom kommundirektör den 31 oktober välkomnat ökad samverkan mellan kommunerna, men önskat en annorlunda formulering innan mål om samverkan mellan de tre kommunerna har förankrats med de förtroendevalda. Efter synpunkten har *Tierps kommun* uppdaterat förslag till nytt styrdokument och delmålet till ”andra kommuner i Norduppland”.

Barn- och utbildningsnämnden har i andemeningen lämnat stöd till aktiviteter som ingår i följande föreslagna delmål: 2, 3, 4, 6, 7, 8, 10 i det ursprungliga förslaget.

Ändringar genomförda i slutförslaget

- Slutförslaget fördes över till den nya mallen för styrdokument för plan i enlighet med synpunkten från kommunikationsenheten. Den nya mallen innehåller en separat sida för innehållsförteckning. Planen utökas därför med motsvarande sida.
- Rubrikerna uppföljning och relaterade dokument lades till som underrubriker i förslaget enligt synpunkt om rutiner för styrdokument.
- Under underrubriken uppföljning tillkommer att styrdokumentet ska följas upp enligt rutiner för verksamhetsuppföljning och i gällande verksamhetssystem.

- Under underrubriken relaterade dokument: bilaga med sammanställning av gällande rätt om nationella minoriteters rättigheter. Bilagan kommer finnas tillgänglig digitalt.
- I linje med kommunstyrelsens förslag förtydligas ansvaret genom en ny kolumn som kopplar samman ansvariga nämnder för målen och delmålen.
- Med syfte att tydliggöra delmålen koppling till minoritetslagstiftningen infördes även ny kolumn (§) som beskriver vilken bestämmelse olika delmål ska medverka till att uppnå laguppfyllnad.
- En del av målen och delmålen fick förändrade formuleringar för att tydliggöra målstyrningen i förslaget.

Ärendet återförvisades från kommunstyrelsens ordförandeberedning till kultur- och fritidskontoret för omarbetning den 13 november. Kultur- och fritidskontoret ändrades den 17 november 2025 förslaget efter instruktioner. Förslaget ändrades på följande sätt:

- Delmålen kallas i stället för aktivitetsområden.
- Dessa aktivitetsområden ska i stället vara förslag som nämnderna och kontoren kan arbeta med för att nå målen.
- De tidigare delmålen formulerades om till aktiviteter för att inte vara målstyrda.
- I samband med att delmålen försvinner försvann följande textrad: *"nämnderna leder, styr och följer upp delmålen"*. I stället infördes följande textrad under målen: *"nämnderna leder, styr och följer upp målen."*
- Målnivån fick en ny kolumn som heter ansvar där ansvaret för målen fördelas till relevanta nämnder.
- Under uppföljning på s. 3 lämnas kommunstyrelsen, i stället för kommunfullmäktige, redovisning om utvecklingsarbetet med styrdokumentet vartannat år.
- I samband med omarbetningen föreslogs även att namnet på planen ändras till Östhammars kommuns plan för arbetet, i stället för Plan för arbetet. Om samtliga kommuner och regioner ska ha antagna mål och riktlinjer för det minoritetspolitiska arbetet kan det vara viktigt att tydliggöra kommunens namn i rubriken.

Plan

Energiplan Östhammars kommun 2026-2030

Antagen av	Kommunfullmäktige
Antaget	2026-03-10 §
Ersätter tidigare version	2003-12-09
Gäller för	Samtliga nämnder
Dokumentansvarig	Samhällsbyggnadschef

Innehåll

Innehåll.....	3
Bakgrund och syfte.....	4
Mål och lagstiftning.....	4
Koppling till andra kommunala styrdokument.....	4
Samverkan och intressenter.....	5
Genomförande och uppföljning av planen	5
Framtagande och utformning	5
Nulägesbeskrivning.....	7
Energianvändning inom den geografiska kommunen	8
Energianvändning i kommunkoncernen.....	13
Stiftelsen Östhammarshem.....	15
Fjärrvärmesystemet	16
Elsystemet - Elproduktionsanläggningar i kommunen.....	18
Energisystemets klimat- och miljöpåverkan.....	21
Framtidsbild	25
Framtidsscenario: energibehov.....	26
Framtidsscenario: produktion av el och värme.....	29
Kommunala mål och ställningstaganden.....	33
Energiberedskap och totalförsvarets behov.....	34
Energiberedskap	34
Totalförsvaret	35
Strategisk miljöbedömning.....	37
Syftet med undersökningen	37
Lagstiftning	37
Stöd i bedömningen.....	38
Metod för undersökningen	38
Sammanvägd bedömning om betydande miljöpåverkan.....	38
Undersökning om betydande miljöpåverkan.....	39
Metod	41
Nulägesanalys.....	41
Framtidsanalys.....	43
Miljöbedömning	43

Bakgrund och syfte

Östhammars kommuns nya energiplan har arbetats fram under 2025 som en del av ett pilotprojekt finansierat av Naturvårdsverket. Inom pilotprojektet har kommunen även arbetat med ett tematiskt tillägg till översiktsplanen, på temat energiproduktion och eldistribution, där det övergripande syftet har varit att snabba på plan- och tillståndprocesserna vid etablering av ny kärnkraft. Östhammars kommun har en central roll i Sveriges elsystem då Forsmarks kärnkraftverk ligger i kommunen och med pilotprojektet har kommunen sett över möjligheterna till ny kärnkraft i kommunen.

Tillräcklig och säker tillgång till energi är en vital komponent för många delar av samhället och för Östhammars kommun är det viktigt att kunna stödja lokal och regional näringslivsutveckling samt stärka industrins konkurrenskraft. Med energiplanen synliggör Östhammars kommun aktuella och framtida energibehov och inleder därmed ett mer aktivt energiarbete som genomsyrar vidare arbete i kommunen. Den kommunala energiplanen skall ge kommunen möjlighet att behålla och ta vara på sitt handlingsutrymme i tider av stora förändringar genom strategisk energiplanering och därmed verka för att kommunen ligger i framkant.

Mål och lagstiftning

Östhammars kommuns energiplan utgår från lagen om kommunal energiplanering (1977: 439) och den syftar till att uppnå mål på lokal, nationell och internationell nivå.

På kommunal nivå ska energiplanen framför allt bidra till att uppnå mål om ett välmående näringsliv, lokaleffektivitet & nyttjandegrad, samt nöjda kommuninvånare. Energiplanen ska även bidra till de mål som finns beskrivna i kommunens Årsbudget 2025 samt Flerårsplan 2026-2027.

På regional nivå bidrar energiplanen till måluppfyllelse hos Samverkan i Östra Mellansverige¹ om ökad samverkan med elnätsföretag för att hantera kapacitetsutmaningar i elnätet. Energiplanen gynnar även Tillväxtklustret Norduppland som Östhammar kommun är en viktig del av². Slutligen främjar energiplanen fossilfri energiproduktion i form av kärnkraft och solenergi vilket bidrar till regionala, nationella och internationella mål om minskade utsläpp av växthusgaser.

Koppling till andra kommunala styrdokument

Energiplanen kan dels fungera som ett internt styrdokument för kommunens egen energianvändning, energieffektivisering och inriktning kring olika energifrågor, dels som ett verktyg för att kraftsamla kring lokala energifrågor tillsammans med industri och medborgare.

Energiplaneringen ska integreras med annan planering i kommunen och kopplas till planer och program:

- Årsbudget 2025 - Flerårsplan 2026–2027
- Översiktsplan 2023 med sikte på 2040
- Tematiskt tillägg till översiktsplanen - *Energiproduktion och eldistribution. Tillägget syftar till att ta fram ett nytt planeringsverktyg för en snabbare och effektivare plan- och tillståndprocess kopplat till energiproduktion och eldistribution.*
- Program för beredskap 2023–2027

---

¹ [Kraftförsörjning ÖMS Region Stockholm](#)

² [Tillväxtklustret Norduppland](#)

- Risk- och sårbarhetsanalys 2023–2027 Östhammar kommun
- Plan för ledning och samordning vid samhällsstörningar 2023–2027
- Avfallsplan 2023
- Vattentjänstplan (inte ännu antagen men planeras antas tidigt 2026)
- Vatten- och avloppsplan
- Lokalförsörjningsplan 2023–2032
- Nödvattenplan 2023
- Bostadsförsörjningsprogram 2024–2027

Samverkan och intressenter

Kommunen har ansvar för att det finns förutsättningar för tillräcklig energitillförsel och energidistribution, men saknar ensam rådighet över energiförsörjningen. Därför är det nödvändigt med en långsiktig samverkan med både lokala och regionala energiproducenter, energidistributörer och energianvändare. Den regionala samverkan kan och bör även ske med både region och grannkommuner. Energiplanen kan ses som en utgångspunkt för fortsatt energiarbete.

Kommunen har i energiplaneringen samverkat med:

- Elnätsföretag, både på lokal, regional och stamnätetsnivå
- Energibolag
- Länsstyrelsen i Uppsala län samt, Region Uppsala
- Lokala näringslivet

Genomförande och uppföljning av planen

Chef för samhällsbyggnadskontoret är dokumentansvarig för Energiplanen och är den som äger energiplanearbetet.

Den kommunala energiplanen ska vara ett aktuellt och strategiskt styrdokument som speglar nuvarande energisituation och möter framtidens behov. Planen ska innehålla mål och aktiviteter som bidrar till en effektiv och trygg energiförsörjning i kommunen. För att säkerställa att energiplanen är relevant och väl anpassad till nya förutsättningar, teknikutveckling och politiska prioriteringar ska den aktualiseras varje ny mandatperiod.

Fortsatt dialog med identifierade intressenter såsom näringsliv och nätbolag är centralt för att planen ska vara fortsatt relevant och möta de behov som uppstår.

Framtagande och utformning

Arbetet med energiplanen har letts av Samhällsbyggnadskontoret i samverkan med Tekniska kontoret, Näringslivskontoret och Enheten för säkerhet och beredskap. Sweco har stöttat Östhammars kommun i arbetet. Catarina Naucler, Filippa Telin, Emma Nilsson och Kristoffer Lundqvist har bidragit med både underlag och utformning av planen.

Energiplanen utgår från den vägledning och mall som Energimyndigheten tagit fram för kommunala energiplaner och delas in områden som behandlas i var sitt rapportkapitel:

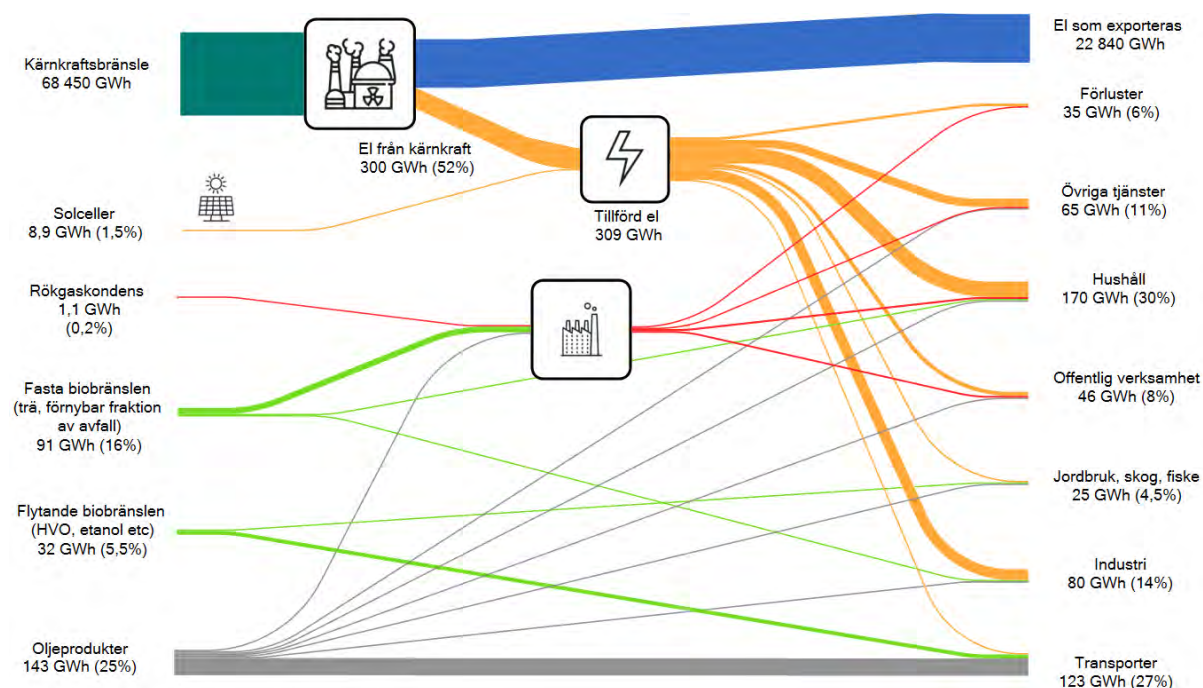
- Nulägesbeskrivning

- Framtidsbild
- Mål och riktlinjer
- Energiberedskap och totalförsvarets behov
- Strategisk miljöbedömning
- Metod

Nulägesbeskrivning

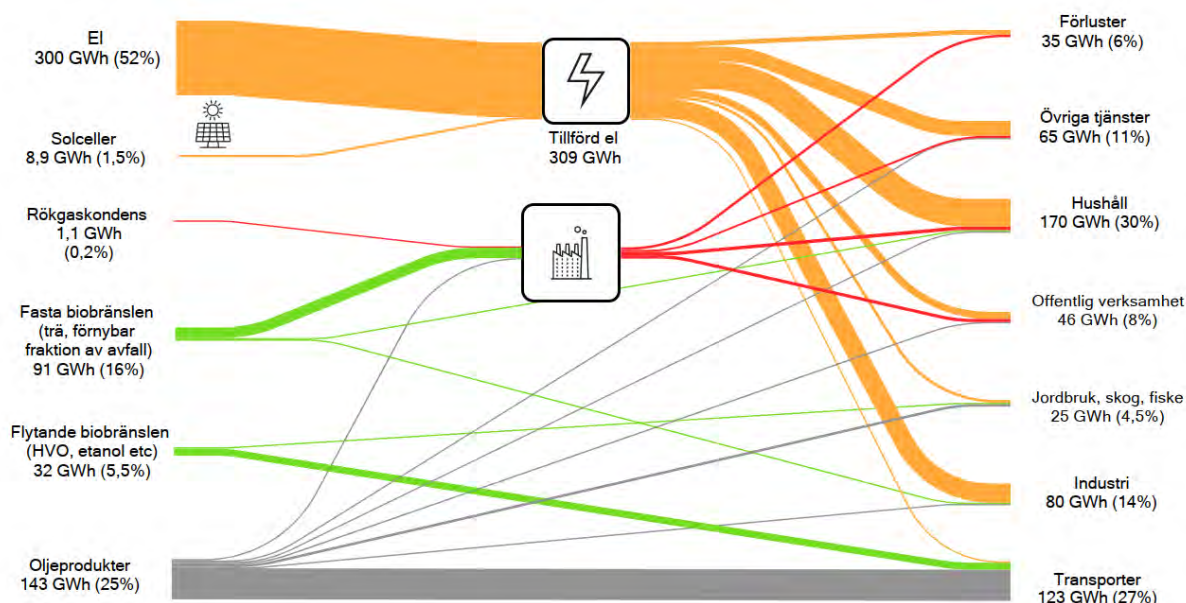
Östhammars kommun är en landsbygdskommun med cirka 22 000 invånare. Befolkningsmängden ligger stabilt och det finns både möjligheter och en politisk vilja till ett utökat bostadsbyggande och en större befolkning. Näringslivet är starkt och kommun har låg arbetslöshet. Det finns en blandning av små och stora företag där Forsmark Kraftgrupp AB, Sandvik Coromant AB, Jaco Development AB och Österby Gjuteri AB tillhör de största privata arbetsgivarna. Kärnkraftverket i Forsmark är den klart största elproducenten, medan solceller står för ett litet, men växande, tillskott till elproduktionen.

I Figur 1 presenteras energiflödena i kommunen år 2023. Kärnkraftverket Forsmark, som är Sveriges största elproducent, är beläget i Östhammars kommun. Det gör kommunen till en stor nettoexportör av el. År 2023 exporterades ca 23 TWh el från kommunen. Från kärnkraftverket genereras, förutom el, värmeenergi (ca 2/3) som ses som förluster och kyla bort.

Figur 1. Sankeydiagram över energianvändning och energitillförsel i Östhammars kommun inklusive tillförseln av kärnkraftsbränsle och el från kärnkraft som exporteras från kommunen.

För att visualisera energiflödet med andra proportioner visar figur 2 energiflödena i kommunen där kärnkraftsbränsle och den el som exporteras från kommunen är exkluderat. Den totala tillförseln av energi till kommunen var år 2022 ca 580 GWh, bestående av framför allt av el och oljeprodukter. Transporter, hushåll och industri är de främsta energianvändarna i kommunen. Oljeprodukter används framför allt till transporter och industrin använder framför allt el.

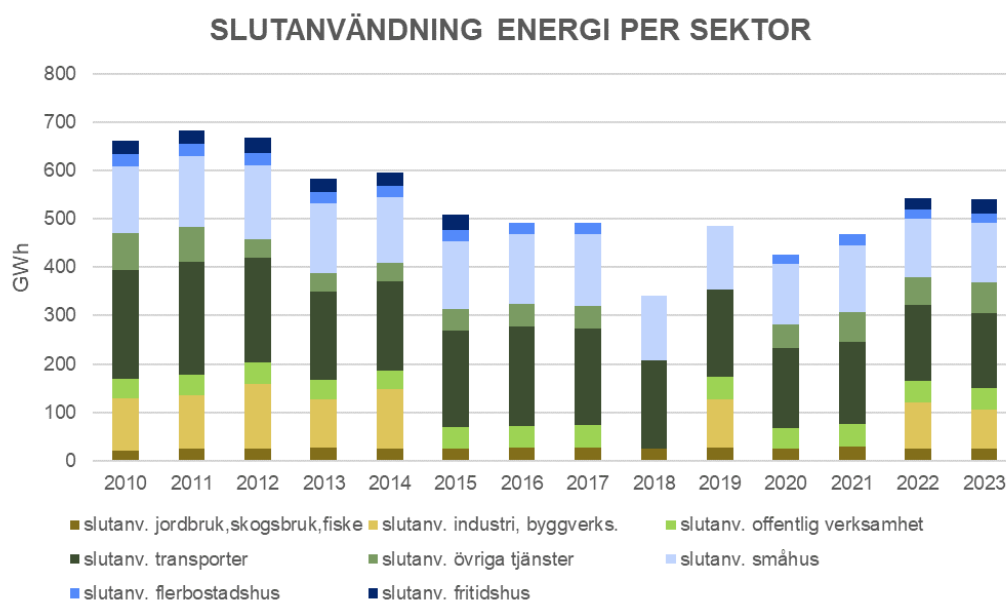

Figur 2. Sankeydiagram över energianvändningen och energitillförseln i Östhammar kommun exklusive tillförseln av kärnkraftbränsle och el från kärnkraft som exporteras från kommunen.

Energianvändning inom den geografiska kommunen

Figur 3 visar slutanvändning av energi per sektor inom Östhammars kommun geografiska område. Statistiken över energianvändningen är hämtad från SCB, se metod för nulägesanalysen i kapitel 0. En del statistik vissa år är sekretessbelagda vilket gör att det finns vissa brister i statistiken. Exempelvis saknas statistik helt för slutanvändningen inom industri och byggverksamhet år 2015–2018 samt 2020–2021. På grund av det ger statistiken inte en exakt bild av verkligheten, utan ger en indikation på hur energianvändningen i kommunen ser ut i stora drag.

Sektorerna med högst energianvändning är transporter, småhus och industri. Utifrån figuren nedan går det att utläsa en trend där energianvändningen minskat sedan år 2010.

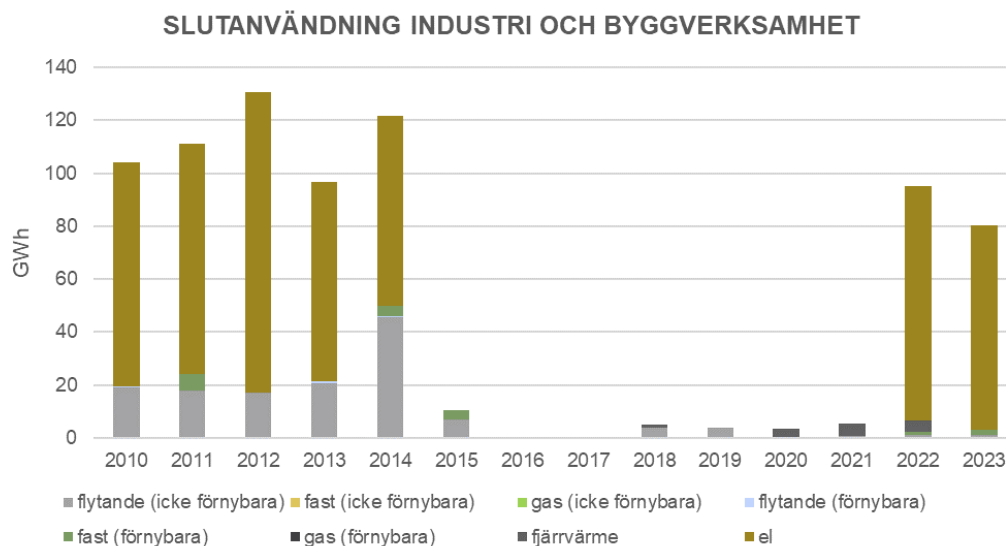

Figur 3. Slut användning av energi per sektor i Östhammars kommun mellan år 2010–2023. På grund av sekretessbelagda uppgifter saknas statistik (källa: SCB, 2025).

Industri- och byggverksamhet

Figur 4 visar slutanvändningen av energi inom industri och byggverksamhet. Som framgår av figuren är statistiken bristfällig mellan åren 2015-2021 på grund av sekretessbelagda uppgifter i SCB:s statistikdatabas.

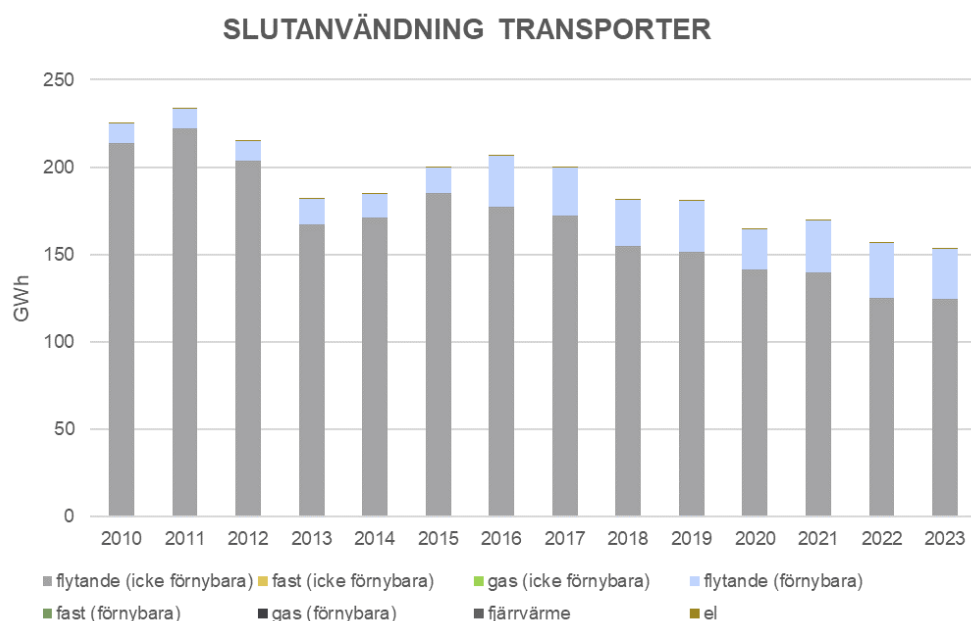
En trend som går att utläsa från figuren är att användningen av flytande, icke-förnybara bränslen, har minskat inom sektorn. El är och har historiskt varit det dominerande energislaget.

Figur 4. Slutanvändning av energi inom industri och byggverksamhet mellan åren 2010–2023. På grund av sekretessbelagda uppgifter saknas statistik (källa: SCB, 2025).

Transporter

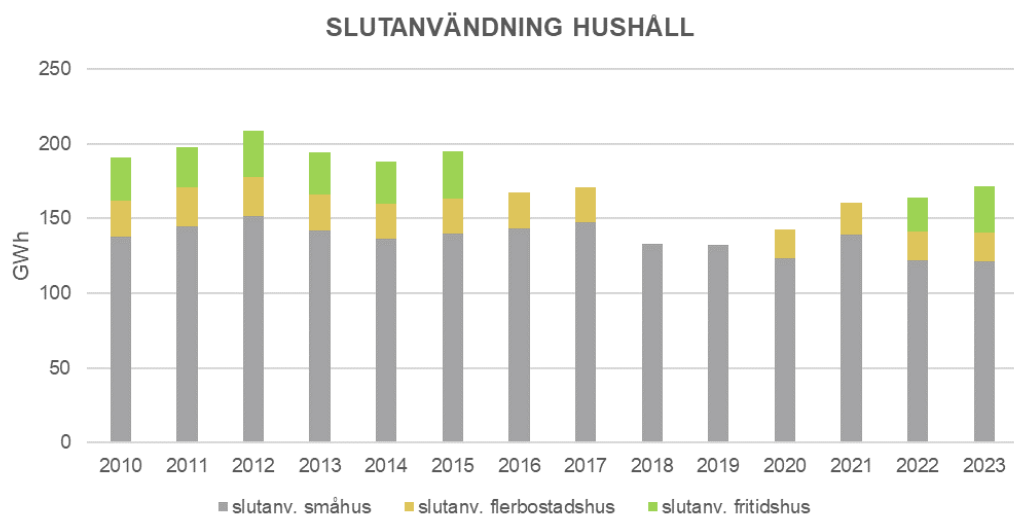
Figur 5 visar slutanvändningen av energi inom transporter. Energianvändningen har minskat sedan år 2010 fram till 2023 och mer flytande förnybara bränslen har introducerats. Flytande, icke-förnybara bränslen, var det dominerande energislaget följt av flytande förnybara bränslen och en liten del el.

Figur 5. Slutanvändning av energi inom transportsektorn mellan åren 2010–2023 (källa: SCB, 2025).

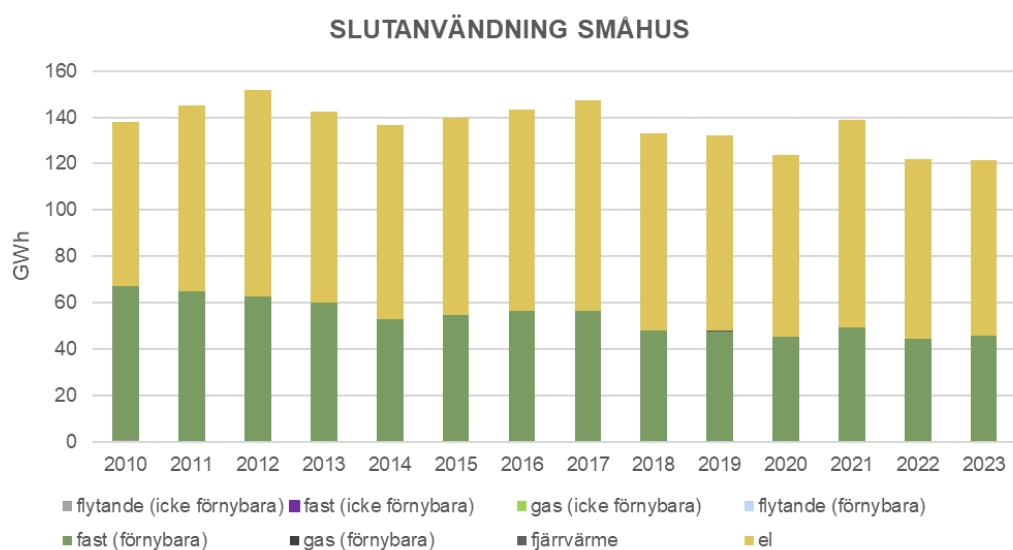
Bostäder och service

Figur 6 visar slutanvändningen av energi inom småhus, flerbostadshus och fritidshus. Som framgår av figuren är statistiken bristfällig mellan åren 2016-2021 på grund av sekretessbelagda uppgifter i SCB:s statistikdatabas. Småhus är den största användaren av energi inom hushåll.

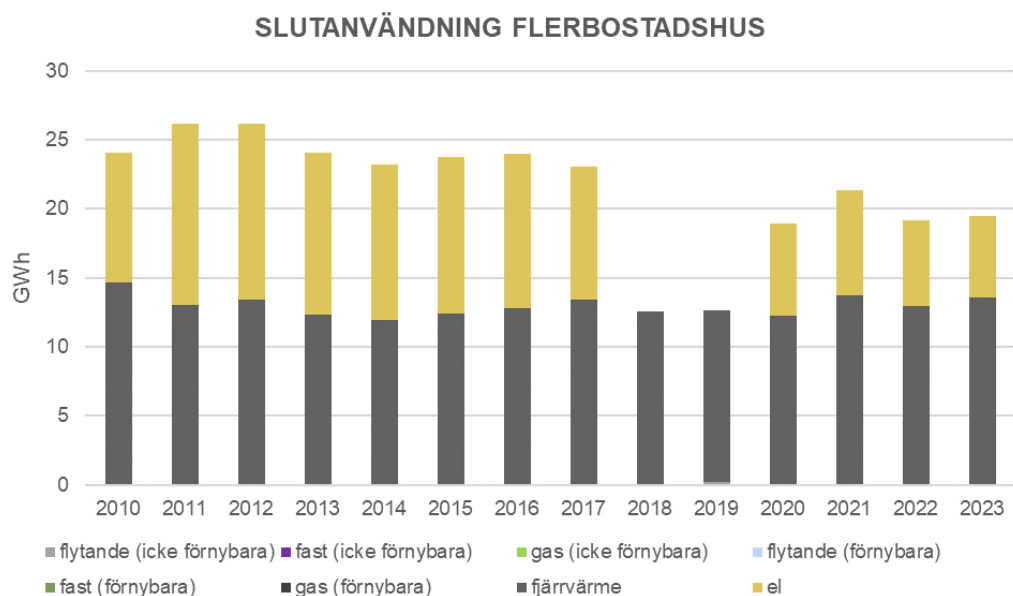
Figur 6. Slutanvändningen av energi inom hushåll (småhus, flerbostadshus och fritidshus) mellan åren 2010–2023. Statistik saknas för slutanvändning flerbostadshus åren 2018 och 2019, statistik saknas för slutanvändning av fritidshus mellan åren 2015 och 2022 (källa: SCB, 2025).

Som framgår av Figur 7 är el det dominerande energislaget inom småhus följt av fasta, förnybara, bränslen. Endast en mycket liten del av småhusen är anslutna till fjärrvärmenätet. Från 2010 fram till 2023 har energianvändningen i småhus minskat.

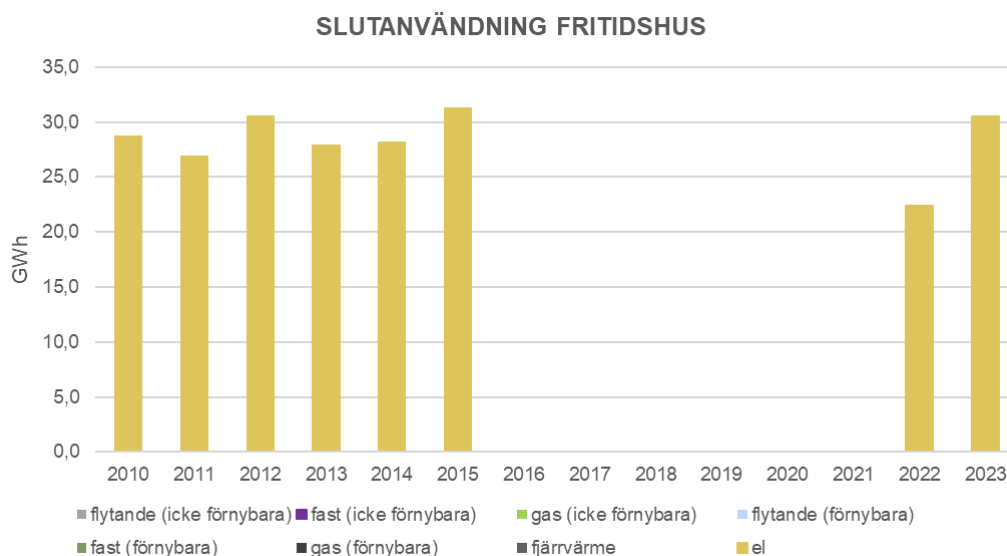
Figur 7. Slut användningen inom småhus mellan åren 2010–2023 (källa: SCB, 2025).

Figur 8 visar slut användningen inom flerbostadshus där fjärrvärme är det dominerande energislaget följt av el. Energianvändningen har även inom flerbostadshus minskat från 2010 fram till 2023.

Figur 8. Slut användningen av energi i flerbostadshus mellan åren 2010–2023. På grund av sekretessbelagda uppgifter saknas statistik (källa: SCB, 2025)

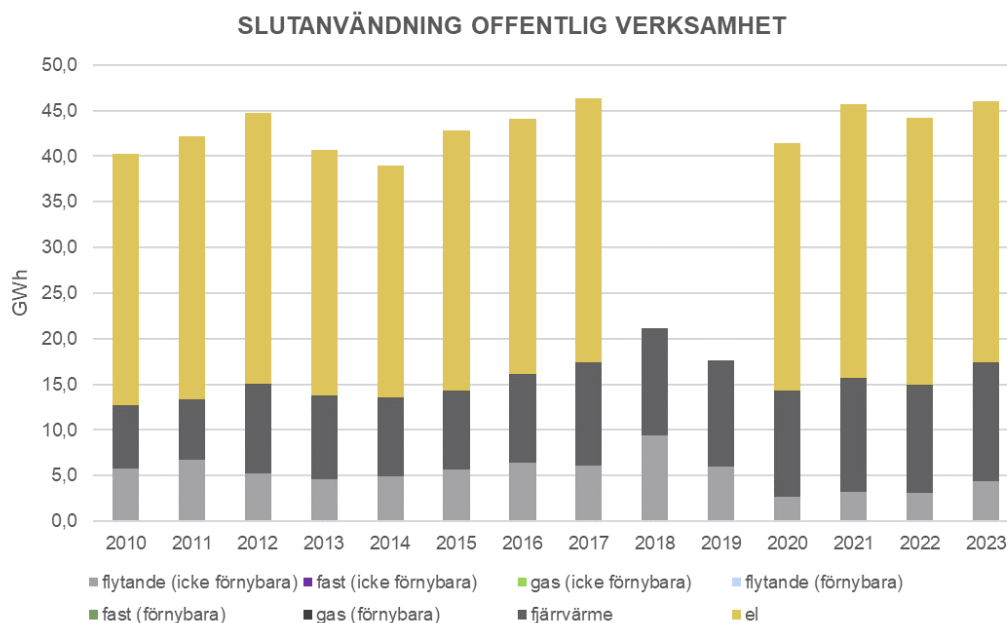
Figur 9 visar slutanvändningen inom fritidshus. El är det enda energislag som visas i statistiken. Statistik saknas mellan åren 2016-2017 men har enligt vad som kan utläsas från figuren legat kring 30 GWh/år.

Figur 9. Slutanvändningen av energi i fritidshus mellan åren 2010–2023. På grund av sekretessbelagda uppgifter saknas statistik (källa: SCB, 2025)

Offentlig verksamhet

Figur 10 visar slutanvändningen av energi inom offentlig verksamhet. Från år 2010 fram till 2023 har användningen av flytande, icke-förnybara, bränslen minskat och mer fjärrvärme introducerats. Elanvändningen är det dominerande energislaget och har legat relativt stabilt över åren. År 2023 var energianvändningen ca 45 GWh.

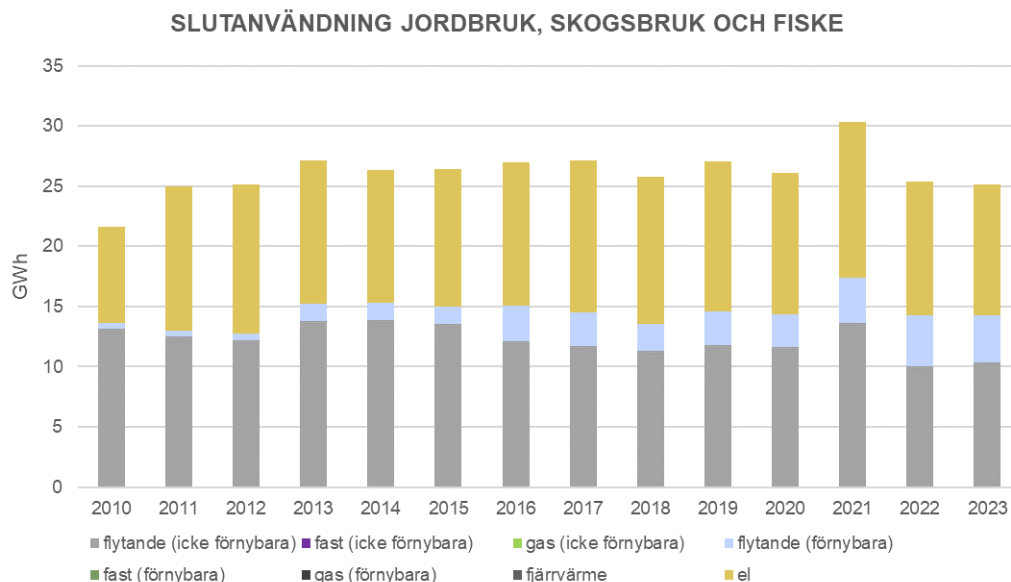
Figur 10. Slutanvändning av energi inom offentlig verksamhet mellan åren 2010–2023. På grund av sekretessbelagda uppgifter saknas statistik (källa: SCB, 2025).

Jordbruk, skogsbruk, fiske

Figur 11 visar slutanvändningen av energi inom jordbruk, skogsbruk och fiske. Energianvändningen inom sektorn utgör endast en liten del av totala energianvändningen i kommunen.

Energianvändningen över åren har legat relativt stabilt från 2010 fram till 2023, ca 25 GWh per år. El och flytande, icke-förnybara, bränslen är de dominerande energislagen och med tiden har mer flytande, förnybara, bränslen introducerats.

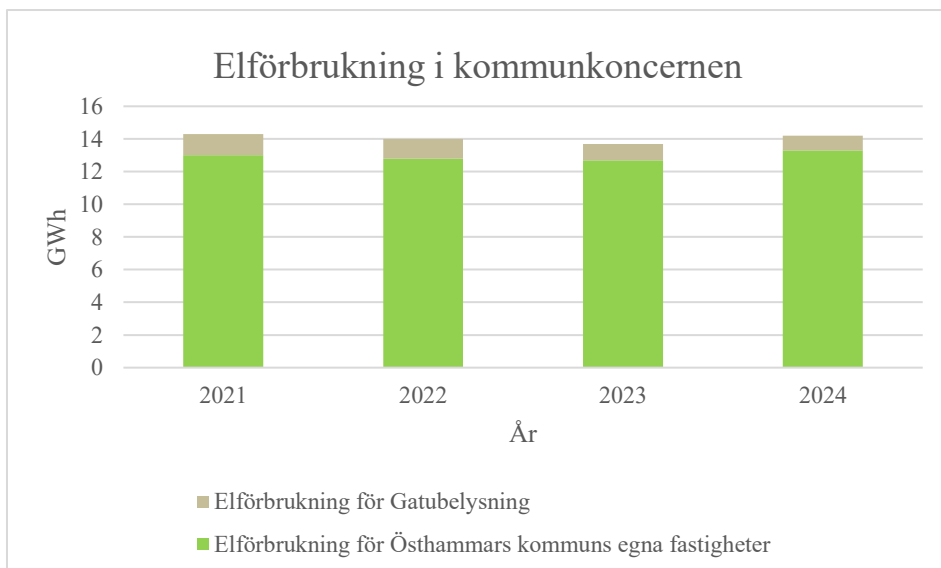
Figur 11. Slutanvändning av energi inom jordbruk, skogsbruk och fiske mellan åren 2010–2023 (källa: SCB, 2025).

Energianvändning i kommunkoncernen

Energianvändningen inom kommunkoncernen är den del av energianvändningen som kommunen har störst rådighet över. Kommunen har följt utvecklingen av energianvändningen genom kostnadsuppföljning och nu på senare år kostnaderna ökat, framför allt vad gäller kostnader för uppvärmning. Utifrån detta har kommunen initierat mer aktiviteter för att följa upp energianvändning och energieffektivisering.

Elförbrukning i kommunkoncernen

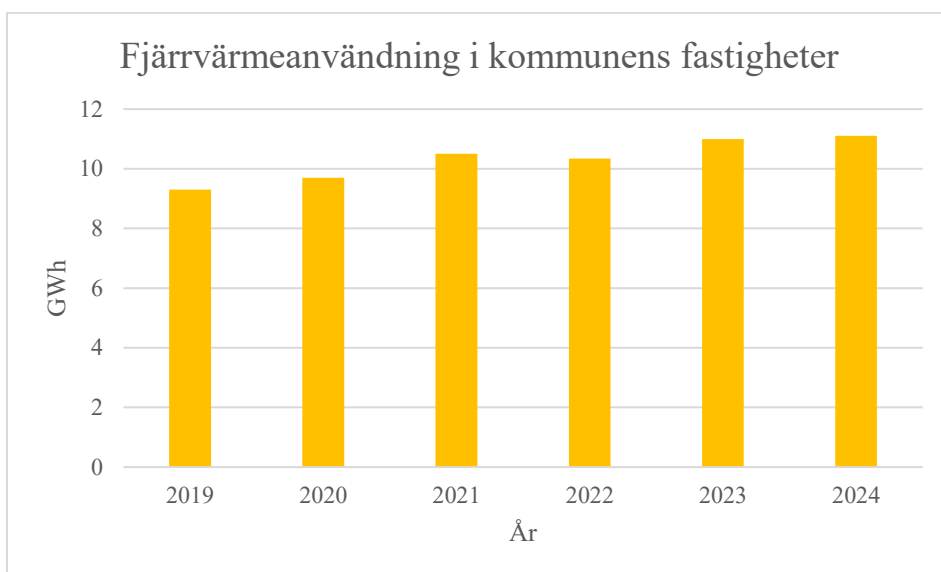
Figur 12 visar elförbrukningen i kommunkoncernen fördelat på kommunens egna fastigheter, och gatubelysning. Elförbrukningen har legat stabilt runt 14 GWh mellan åren 2021–2024.

Figur 12: Elförbrukningen i kommunkoncernen uppdelat på Östhammars kommuns egna fastigheter och gatubelysning mellan åren 2021–2024 (källa: Östhammars kommun, 2025).

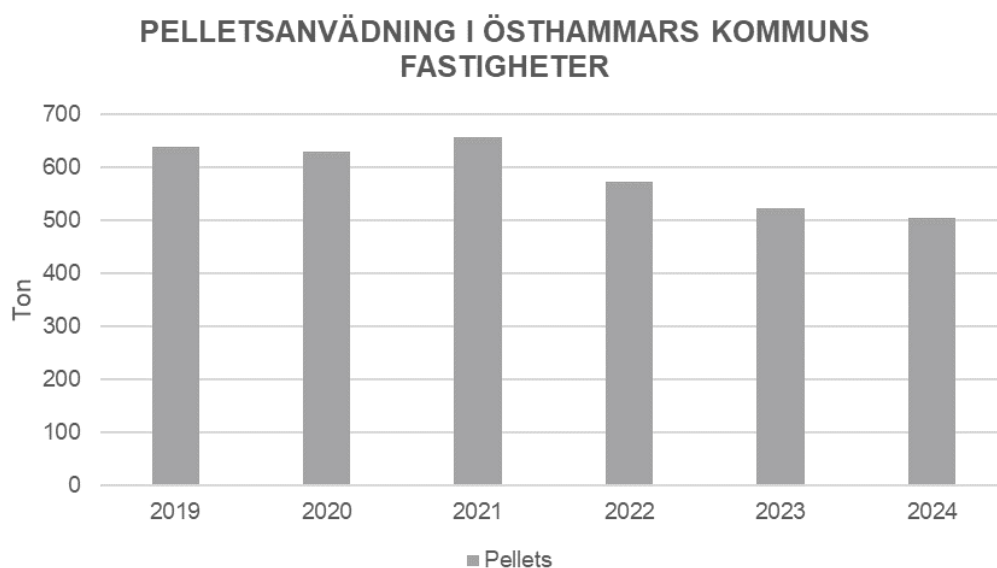
Energianvändning för uppvärmning av kommunens fastigheter

Figur 13 visar fjärrvärmeanvändningen i Östhammars kommuns fastigheter. Värmen köps in från Nevel. Fjärrvärmeanvändningen i kommunens fastigheter har ökat vilket delvis beror på att det har tillkommit nya lokaler och delvis på grund av att användningen i vissa befintliga lokaler har ökat.

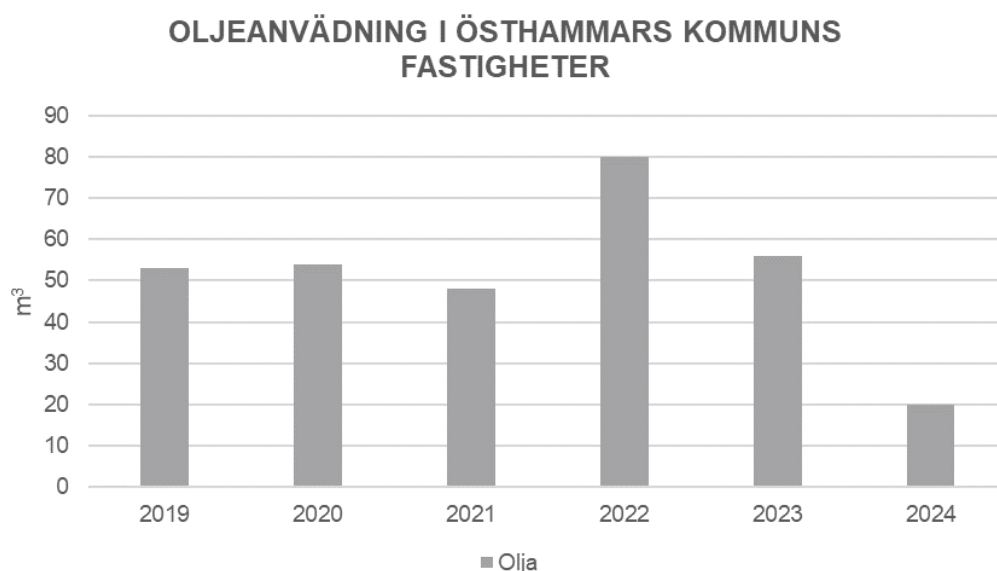

Figur 13: Fjärrvärmeanvändningen i Östhammars kommuns fastigheter från Nevel år 2019 - 2024 (källa: Östhammars kommun, 2025).

Figur 14 och Figur 15 visar användningen av pellets och olja för uppvärmning i Östhammars kommuns fastigheter. Användningen av pellets och olja har minskat sedan 2019 och har framför allt ersatts med bergvärme.

Figur 14: Pelletsanvändning för uppvärmning av Östhammars kommuns fastigheter mellan år 2019–2024 (källa: Östhammars kommun, 2025).

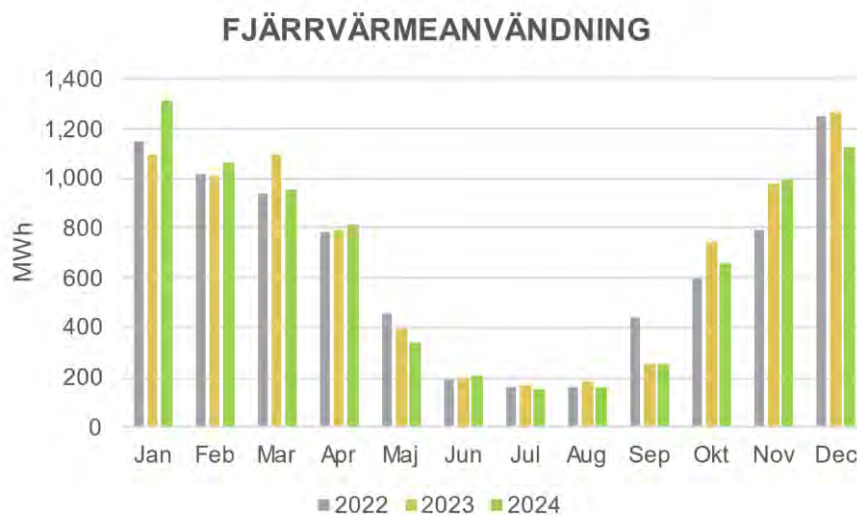

Figur 15: Oljeanvändning för uppvärmning av Östhammars kommuns fastigheter mellan år 2019–2024 (källa: Östhammars kommun, 2025).

Stiftelsen Östhammarshem

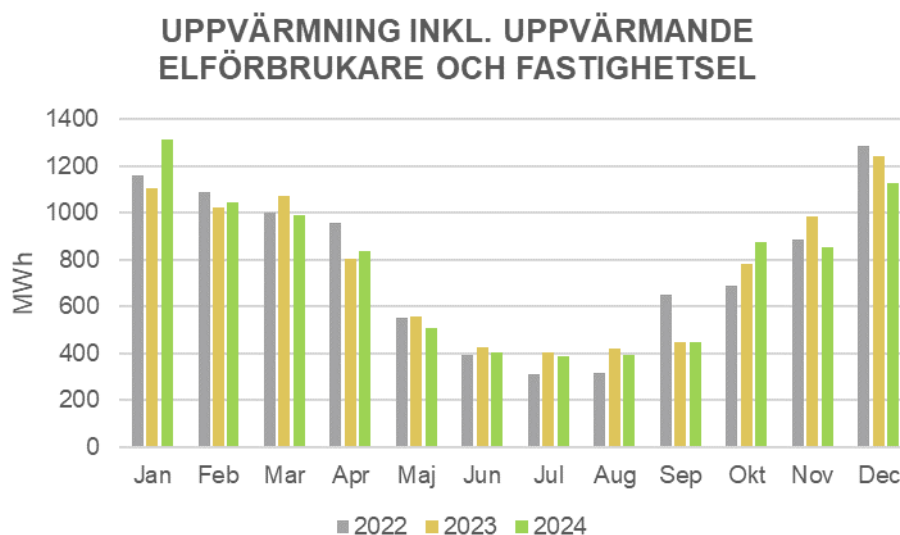
Stiftelsen Östhammarshem äger och förvaltar ca 2000 lägenheter och ett 50-tal kommersiella och offentliga lokaler i Östhammars kommun (Alunda, Gimo, Hargshamn, Österbybruk, Östhammar och Öregrund).

Fjärrvärmeanvändningen i Östhammarshem har sedan 2022 legat kring 8000 GWh/år. Figur 16 visar fjärrvärmeanvändningen per månad mellan år 2022–2024.

Figur 16: Fjärrvärmeanvändningen i Stiftelsen Östhammarshem mellan år 2022–2024 (källa: Östhammars kommun, 2025).

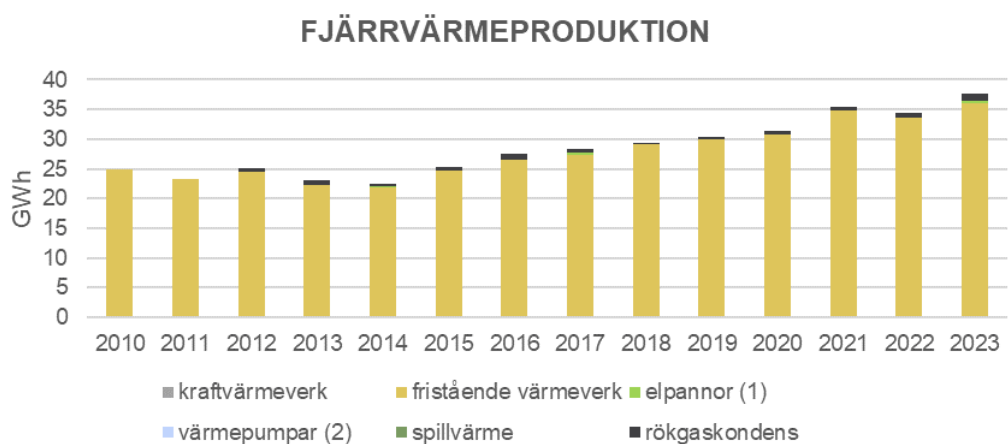
Figur 17 visar Östhammarshem energianvändning för uppvärmning inkl. uppvärmande elförbrukare och fastighetsel per månad mellan år 2022–2024. Energianvändningen har sedan legat på omkring 9 GWh.

Figur 17: Energianvändningen för uppvärmning inkl. uppvärmande elförbrukare och fastighetsel mellan åren 2022–2024 (källa: Östhammars kommun, 2025).

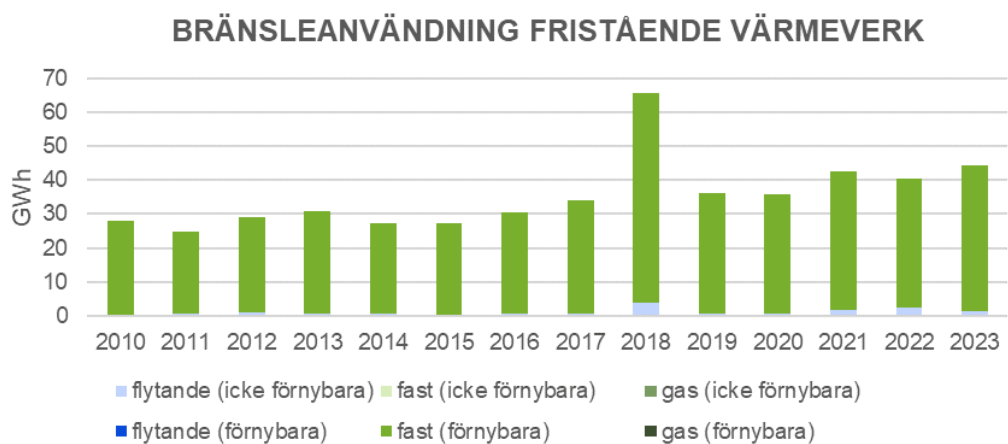
Fjärrvärmesystemet

Figur 18 visar fjärrvärmeproduktionen i kommunen mellan åren 2010–2023. Fjärrvärmen produceras framför allt genom fristående värmeverk men också en liten del med elpannor och rökgaskondens. Fjärrvärmeproduktionen har ökat från 2010 fram till 2023. År 2023 var fjärrvärmeproduktionen ca 38 GWh.

Figur 18. Fjärrvärmeproduktion i Östhammars kommun mellan åren 2010–2023 (källa: SCB, 2025).

Bränsleanvändningen i de fristående värmeverken utgörs framför allt av fasta förnybara bränslen. En liten del av användningen är flytande, icke-förnybara bränslen.

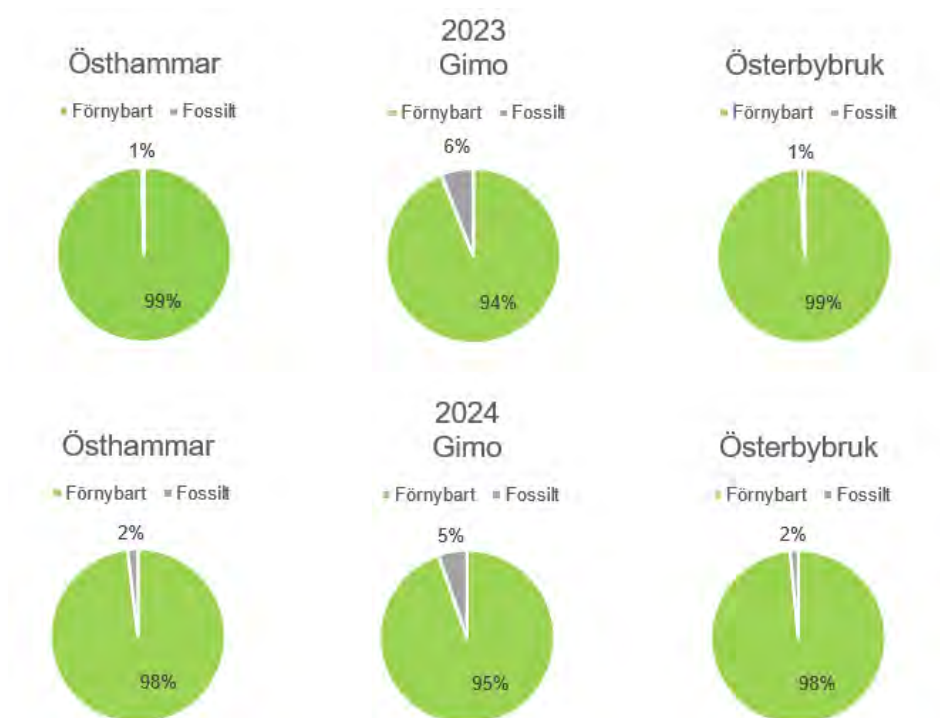

Figur 19. Bränsleanvändningen i de fristående värmeverken i kommunen mellan åren 2010–2023 (källa: SCB, 2025).

Nevel äger fyra fjärrvärmeverk i Östhammars kommun, se Tabell 1. I Figur 20 visas bränslemixen i fjärrvärmenäten. Bränslemixen består till största del av förnybara bränslen, vilket även stämmer överens med Figur 19.

Tabell 1: Nevelägda fjärrvärmeverk i Östhammars kommun.

Område	Installerad effekt och bränsletyp
Gimo	2x3 MW fastbränslepanna (flis) 0,4 MW rökgaskondensering 3,5 MW olja
Östhammar	3x499 kW pelletspanna (Frösåker) 0,9 MW pelletspanna (Brandstationen) 2 MW olja (Brandstationen) 600 kW pelletspanna (sjukhuset) <i>Region Uppsala har oljepannor för sin egen redundans.</i>
Österbybruk	3 MW fastbränslepanna (flis) 4 MW olja 300 kW elpanna
Snesslinge	100 kW pelletspanna 75 kW olja 50 kW elpanna

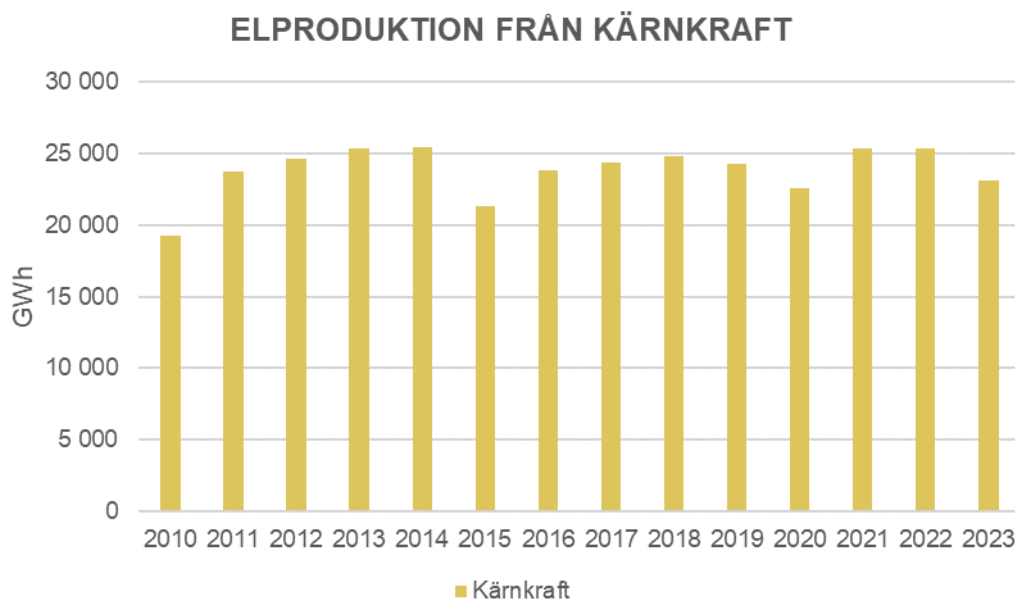

Figur 20: Bränslemixen i fjärrvärmenäten i Östhammar, Gimo och Österbybruk år 2023 och 2024 (källa: Nevel, 2025).

Elsystemet - Elproduktionsanläggningar i kommunen

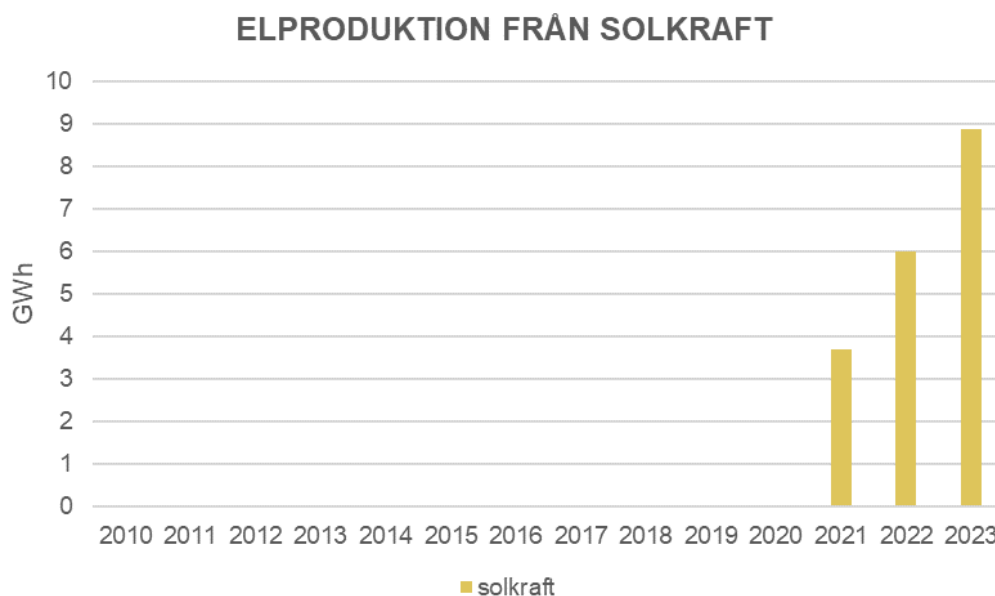
I Östhammars kommun ligger Forsmarks kärnkraftverk som är Sveriges största elproducent.

Kärnkraftsveket har tre reaktorer, Forsmark 1, 2 och 3, med en total installerad effekt på 3283 MW. Verket har en produktionskapacitet på ca 25 TWh/år. Motsvarande ca 1% av elproduktionen från Forsmark används i kommunen och resterande exporteras. Figur 21 visar elproduktionen från kärnkraft mellan åren 2010–2023.

Figur 21. Elproduktion från kärnkraft mellan åren 2010–2023 (källa: SCB, 2025).

Från 2021 finns statistik för elproduktion från solkraft i kommunen vilket endast utgör en liten del av totala elproduktionen (<1%) i kommunen. Statistiken visar på en ökande trend för solelproduktion.

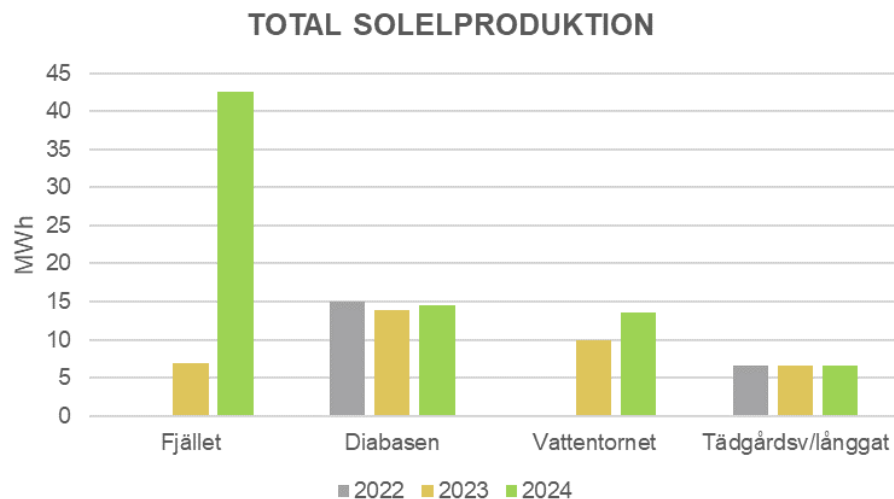
Figur 22. Elproduktionen från solkraft i kommunen (källa: SCB, 2025).

Östhammars kommun har ett antal egna solcellsanläggningar i kommunen. Dessa presenteras i Tabell 2.

Tabell 2: Östhammars kommuns solcellsanläggningar samt solelproduktionen år 2023 och 2024 (källa: Östhammars kommun, 2025).

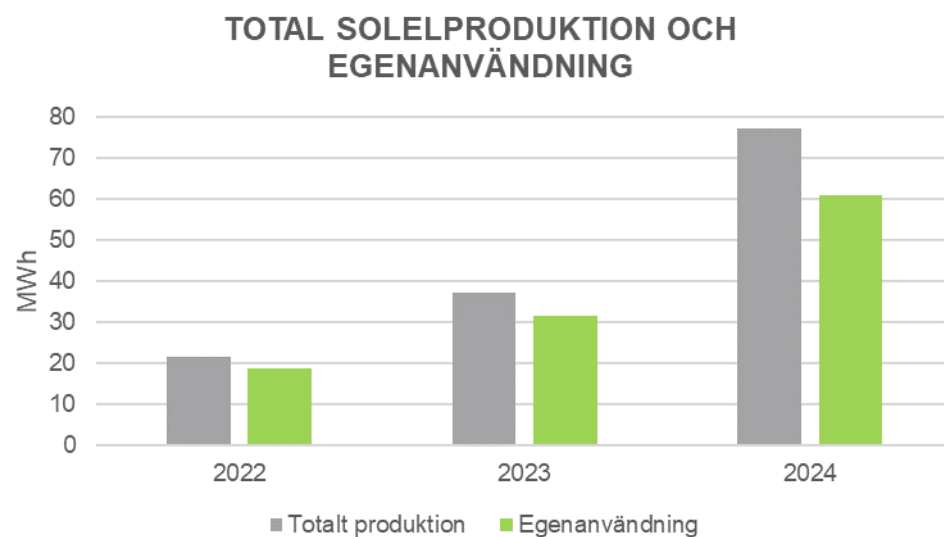
Anläggning	Område	Installerat	Produktion, 2023 (MWh)	Produktion, 2024 (MWh)
Kommunhuset	Östhammar	2015	11,2	10,8
Alma förskola	Alunda	2018	36,88	36
Kaje 7	Östhammar	2020	10,58	10,39
Frösåkersskolan	Östhammar	2020	70	68
Äldreboende Edsvägen 16	Östhammar	2021	100,25	96,6
Förskolan fröet	Östhammar	2023	7,07	36,05

Även Stiftelsen Östhammarshem har ett antal solcellsanläggningar i kommunen, se Figur 23 för total solelproduktion per anläggning mellan år 2022-2024.t

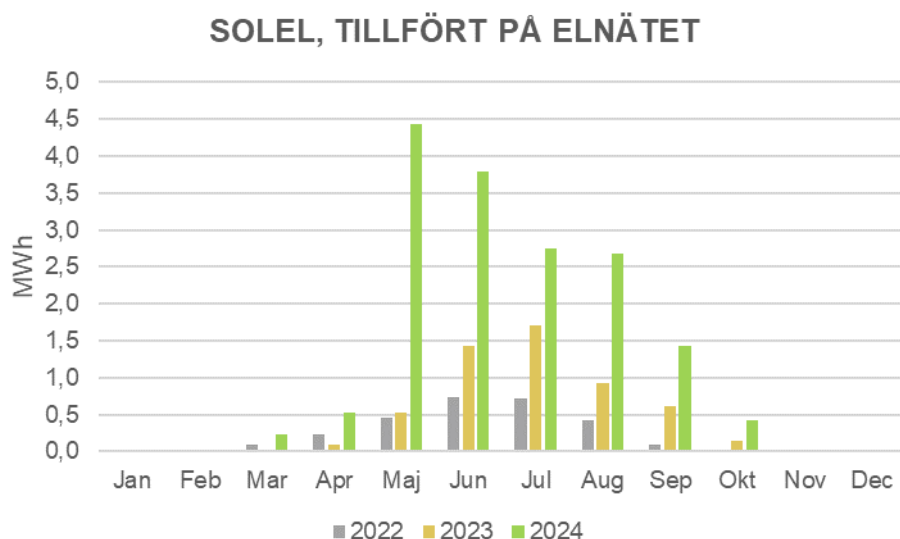
Figur 23: Total solelproduktion från Stiftelsen Östhammarshems solcellsanläggningar (källa: *Östhammars kommun*, 2025).

Majoriteten av den el som produceras används för egen användning, se Figur 24. Resterande el tillförs elnätet, se Figur 25.

Figur 24: Total solelproduktion jämfört med egenanvändning (källa: *Östhammars kommun*, 2025).

Figur 25: Tillförd el på elnätet från Stiftelsen Östhammarshem solcellsanläggningar (källa: Östhammars kommun, 2025).

Elnät och effektsituation i kommunen

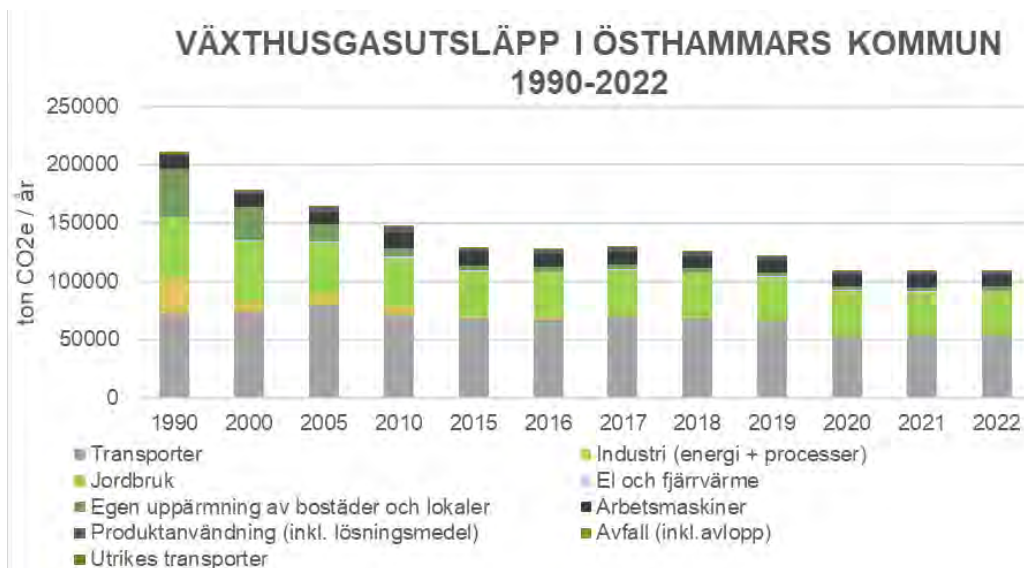
Det lokala elnätet i kommunen ägs av Vattenfall Eldistribution AB och Upplands Energi. Vidare är lokalnäten kopplade mot regionnätet för Vattenfall Eldistribution AB.

Det finns idag en effektbristsituation i kommunen, som framför allt hindrar nyanslutning av elintensiv verksamhet. De båda lokalnätsägarna i Östhammars kommun menar att de kan hantera en tillväxt som utgörs av befolkningstillväxt och organisk utveckling av elbehovet. De ser dock att större nyetableringar kommer att bli en utmaning så länge regionnätet har en bristsituation. Regionnätsägaren har i sin tur ansökt om utökat abonnemang mot transmissionsnätet och ärendet utreds för närvarande, men där den mest aktuella informationen indikerar positiv till att regionnätet får utökad effekt från stamnätet. Nätbolagens planerade åtgärder samt bedömningar om huruvida man lyckas möta det ökade behovet utvecklas i avsnitt 0.

Energisystemets klimat- och miljöpåverkan

Figur 26 visar de totala växthusgasutsläppen i Östhammars kommun år 1990 till 2022.

Växthusgasutsläppen har sedan år 1990 minskat med ca 50 % fram till 2022. Minskningen har framför allt skett inom industri, egen uppvärmning av bostäder och lokaler samt transporter. Utsläpp från transport och jordbruk stod för majoriteten av de totala utsläppen i kommunen år 2022.

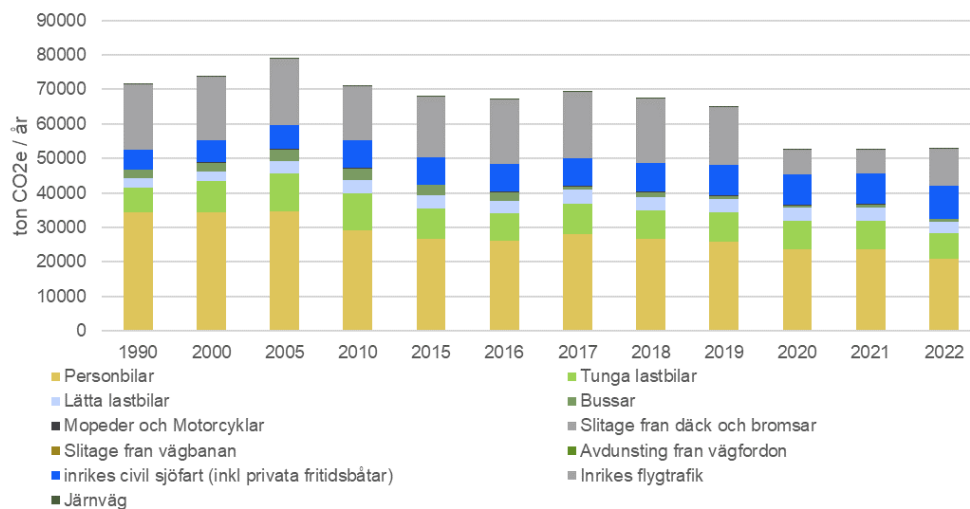
Figur 26. Växthusgasutsläpp i Östhammar kommun mellan åren 1990–2022 (källa: SMHI Nationella emissionsdatabasen).

Utsläppen från transporter i kommunen presenteras i Figur 27. Utsläppen kommer framför allt från personbilar, inrikes flygtrafik, tunga lastbilar och inrikes civil sjöfart (inkl. privata fritidsbåtar).

Utsläppen från transportbilar har minskat sedan år 1990 tills år 2022. Minskningen beror på en ökad användning fossilfria drivmedel och elektrifiering av fordonsflottan. Eftersom Naturvårdsverkets statistik avser fossil förbränning syns en övergång till exempelvis biodrivmedel som en minskning av utsläpp, även om det innebär biogena utsläpp av koldioxid. Utsläppen från inrikes flygtrafik var som lägst år 2020 och har därefter ökat. Minskningen år 2020 kan troligtvis bero på Covid-19-pandemin. Sedan 1990 har minskningen av utsläpp inom transportsektorn i Östhammars kommun hållit relativt jämna steg med rikssnittet.

Utsläppen från inrikes sjöfart (inkl. privata fritidsbåtar) har ökat. Orsaken till det är sannolikt ökad trafik. Ökningen, relativt utsläppsnivåerna 1990, följde rikssnittet fram till ungefär 2019, därefter har utsläppen i Östhammar ökat något mer än snittet.

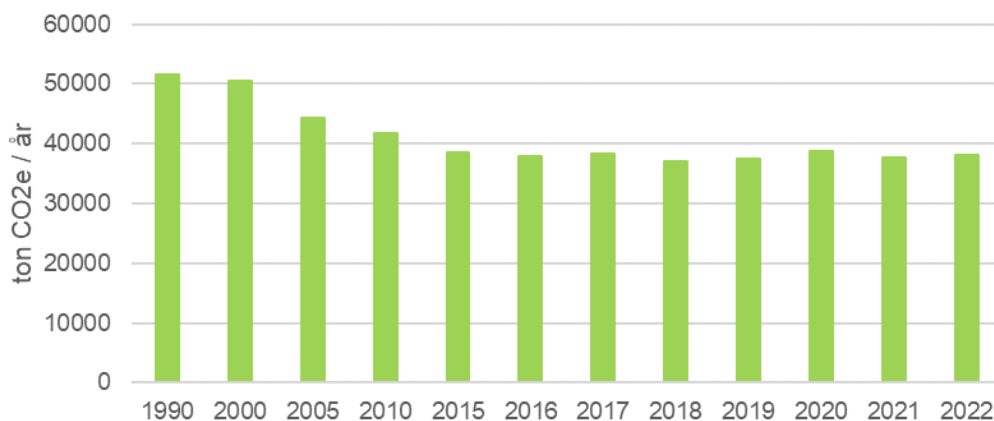
VÄXTHUSGASUTSLÄPP FRÅN TRANSPORTER I ÖSTHAMMARS KOMMUN

Figur 27. Växthusgasutsläppen från transporter i kommunen mellan år 1990–2022 (källa: SMHI Nationella emissionsdatabasen, 2025).

Utsläppen från jordbruk har minskat sedan år 1990 och har sedan år 2015 legat på en relativt stabil nivå, se Figur 28.

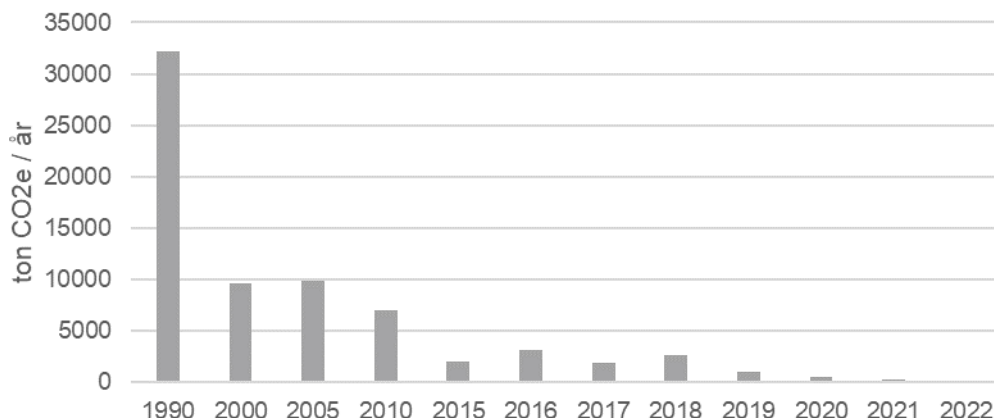
VÄXTHUSGASUTSLÄPP FRÅN JORDBRUK ÖSTHAMMARS KOMMUN

Figur 28. Växthusgasutsläpp från jordbruk mellan åren 1990–2022 (källa: SMHI Nationella emissionsdatabasen, 2025).

Utsläppen från industrisektorn har i princip försvunnit helt år 2022, se Figur 29. Minskningen beror på att många industrier har ställt om från icke förnybara energislag till el och fjärrvärme.

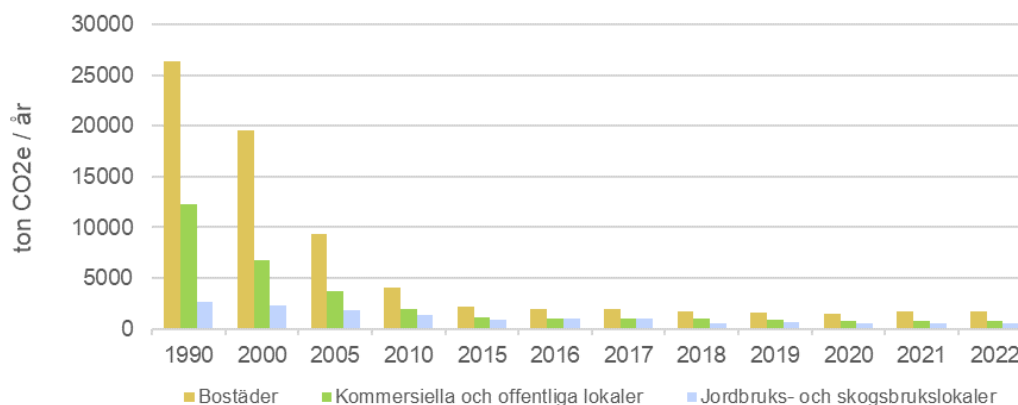
VÄXTHUSGASUTSLÄPP FRÅN INDUSTRISEKTORNI ÖSTHAMMARS KOMMUN

Figur 29. Växthusgasutsläpp från industrin mellan åren 1990–2022 (källa: SMHI Nationella emissionsdatabasen).

Växthusgasutsläppen från uppvärmning av bostäder och lokaler har drastiskt minskat sedan år 1990 tills år 2022, se Figur 30. Historiskt har det varit utbrett med olja som primärt bränsle för uppvärmning av bostäder. Många har övergått till andra typer av uppvärmningskällor, till exempel bergvärme och luftvärmepumpar. Det är sannolikt anledningen till att utsläppen från uppvärmning av bostäder och lokaler har minskat.

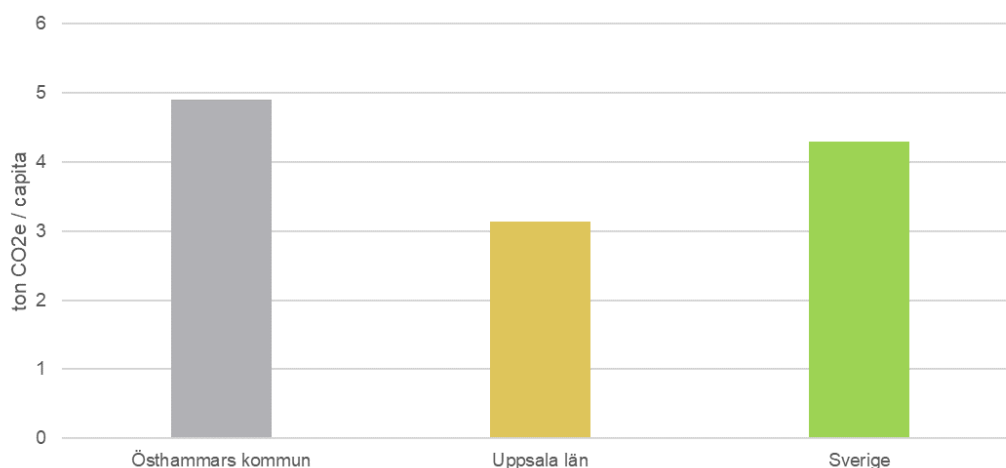
VÄXTHUSGASUTSLÄPP FRÅN UPPVÄRMNING AV BOSTÄDER OCH LOKALER I ÖSTHAMMARS KOMMUN

Figur 30. Växthusgasutsläpp från uppvärmning av bostäder och lokaler mellan åren 1990–2022 (källa: SMHI Nationella emissionsdatabasen, 2025).

Utsläppen per capita år 2022 i Östhammars kommun är högre jämfört med genomsnittet i Uppsala län och Sverige, se Figur 31. I Östhammars kommun är framför allt utsläpp från transport, jordbruk och arbetsmaskiner högre än både snittet i länet och i landet. Utsläpp från industri samt el- och fjärrvärmeproduktion är däremot lägre i Östhammars kommun än snittet i länet och landet.

UTSLÄPP PER CAPITA ÅR 2022

Figur 31. Jämförelse av utsläpp per capita år 2022 mellan Östhammars kommun, Uppsala län och Sverige (källa: SMHI Nationella emissionsdatabasen, 2025).

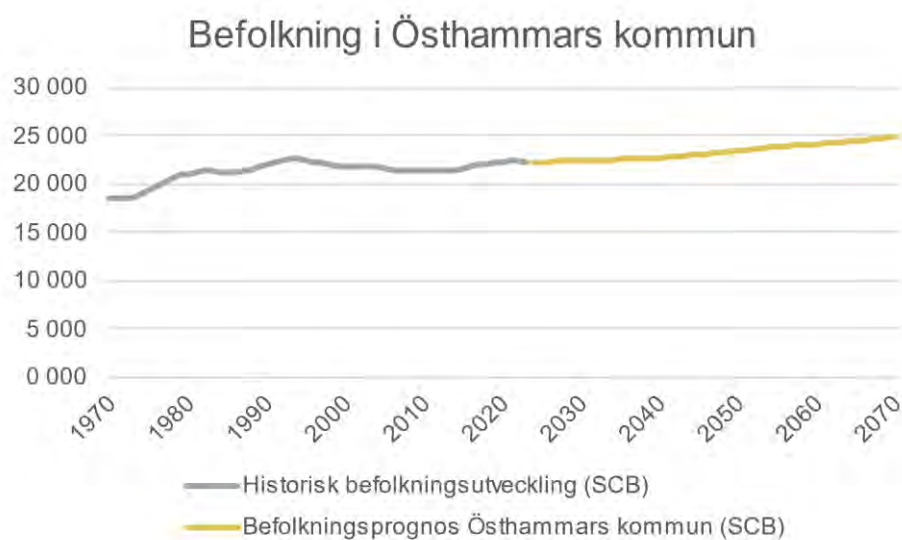
Framtidsbild

Forsmark kärnkraftverk är lokaliserat i Östhammars kommun och är Sveriges största elproducent. Kommunen är positiv till en utbyggnation av kärnkraften, antingen vid Forsmark där det finns ett detaljplanelagt område som tillåter energiproduktion, eller på annan lämplig plats inom kommunen. Kommunen driver därför aktivt en rad initiativ för att stärka möjligheten till att etablera ytterligare kärnkraft inom kommunens gränser. Arbetet med energiplanen är en del i det arbetet och kommer att ta med analyser från tematiskt tillägg till översiktsplanen vad gäller ny elproduktion.

Centralt för kommunens arbete med energifrågor är att fortsätta förbättra förutsättningarna för ett välmående näringsliv. En viktig del i det arbetet är Partnerskap Norduppland där Östhammars kommun, Tierps kommun och Stockholms handelskammare leder ett arbete som syftar till att utveckla det industrikluster som finns i Norduppland. Ett industrikluster som har sina rötter i väletablerade företag som under decennier har utvecklat och tillverkat världsledande produkter. Området pekas också ut som ett av landets mest lovande tillväxtområden i den gröna omställningen. Eftersom tillgång till el är helt nödvändigt för att nya industrisatsningar ska lyckas blir den kommunala energiplanen en viktig del i att ge förutsättningarna för etablering av ny industri men även för att säkra befintlig industris möjlighet att växa. Flera platser i kommunen är lämpliga för etablering av nya industrier eller en utvidgning av befintliga industrier, inte minst vid hamnen i Hargshamn och vid gruvområdet i Dannemora. Den senare har beviljats miljötillstånd för återstart av gruvdrift. Efter lång väntan har gruvbolaget Grangex fått positivt besked om elförsörjning för gruvdriften.

Förutsättningarna för att utveckla industrin och näringslivet i kommunen är dels beroende av effektkapaciteten i elnätet, dels av företagens och kommunernas möjligheter att rekrytera kompetens i konkurrens med andra delar av landet och världen. I en kommun med en åldrande befolkning blir befolkningstillväxt och förmåga att attrahera arbetskraft viktigt. Kommunen har drygt 22 000 åretrunboende. Figur 32 visar befolkningsutvecklingen historiskt från 1970 och framskriven till 2070 enligt SCB. På grund av det stora antalet fritidshus ökar antalet invånare till nästan det dubbla under sommarhalvåret. Trender för befolkningsutvecklingen i kommunen inkluderar fortsatt urbanisering och en generell befolkningstillväxt. Det finns goda förutsättningar för fler nya bostäder och därmed för en starkare

befolkningstillväxt än den som SCB prognostiserar. Bäst förutsättningar finns i kommunens västra delar där Alunda utgör en viktig serviceort med potential för betydande bostadsutveckling. Genom pågående detaljplaneläggning och lediga byggrätter kan upp mot 540 enfamiljshus byggas. Förutsättningarna för vatten- och avloppsförsörjning är goda, liksom möjligheterna att utveckla kollektivtrafiken. Dessa faktorer skapar långsiktiga förutsättningar för kommunens befolkningstillväxt. Liknande förutsättningar finns i serviceorterna Gimo och Österbybruk där kommunen också ser en möjlighet till en ökad befolkningstillväxt.

Figur 32. Historisk befolkningsutveckling och befolkningsframskrivning för Östhammars kommun (SCB)

Bostadsutvecklingen i kommunens östra delar har under en längre tid begränsats av VA-förutsättningarna. Genom det strategiska initiativet *Program Östra Östhammar*, i samarbete med VA-huvudmannen Gästrike Vatten genomförs nu omfattande investeringar i vatten- och avloppsinfrastrukturen. Målet är att skapa förutsättningar för en långsiktig befolkningstillväxt i de östra kommundelarna.

Framtidsscenario: energibehov

I ett framtida scenario behöver energisystemet ställa om från att använda fossila bränslen, vilket framför allt kommer att ske genom elektrifiering kan men även innebära ökad användning av biobaserade energibärare, såsom flytande biobränslen. Energibehovet undersöks framför allt i form av el men även värme. Nedan redogörs för framtidsbilden som bygger på intervjuer med kommunen, regionen, industriaktörer och andra relevanta aktörer.

Elbehov

Redan idag finns ett behov från utökad näringsverksamhet i kommunen som är utmanande för elnätet. Framöver kan även elektrifiering av transportsektorn leda till ökat effektbehov som kräver kapacitetsförstärkning av elnätet. För att inte hindra expansion inom kommunen krävs förståelse för vilket behov som kan förväntas uppstå och hur det kan mötas. Samhällets utveckling och elektrifiering är beroende av att energisystemets utveckling håller jämna steg. Följande avsnitt beskriver utveckling per sektor, uppdelat på industriell utveckling, transportsektorns omställning och bostäder, service och offentlig verksamhet.

Industriell utveckling

Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) har ett uppdrag att ta hand om radioaktivt avfall från de svenska kärnkraftverken. Arbetet med slutförvaret vid Forsmark kommer att ske i etapper, och elbehovet för under byggnationen kommer successivt att öka. Initialt behöver de en anslutning på 1–7,5 MW, vilket SKB har fått, men SKB väntar på att ytterligare en anslutning på 20 MW skall färdigställas av Vattenfall. Om anslutningen inte blir klar i tid har SKB tillstånd att påbörja arbetet med hjälp av dieselaggregat, vilket dock inte är önskvärt varken ur miljöhänsyn eller med tanke på kostnad. Förstärkningen av lokal- och regionalnät är därför mycket centralt. SKB har även som mål att transporterna inom området ska gå på el, men också det är beroende av tillgången på eleffekt under byggnationstiden.

Gruvbolaget Grangex har miljötillstånd sedan 2023 och Vattenfall Eldistribution har lämnat ett positivt besked om utökning av elförsörjningen som kommer täcka det behov som Grangex har för gruvdriften. Dock har den utdragna tidslinjen lett till att Grangex omprioriterat resurser till att utveckla andra gruvor i sin ägo. Att öka säkerheten och minska ledtiderna för nyanslutningar till elnätet är således viktigt för att uppmuntra investeringar i kommunen.

Som i många hamnar runt om i Sverige finns ett eget industrinät. Hamnen ser idag att elsituationen är hanterbar för deras egen verksamhetsutveckling, men de har svårt att få till utökade anslutningar till Vattenfall Eldistribution om nya verksamheter skulle etableras inom hamnen eller att hamnverksamheten skulle stärkas upp med landström. I dagsläget finns verksamhet inom hamnens område som överväger att elektrifiera sin verksamhet för att minska utsläppen, men det ökade elbehovet kan inte tillgodoses i dagsläget.

Inom Östhammars kommun pågår en hel del annan industriell utveckling. Dessa aktörer ser dock att deras verksamheter kan växa inom ramen för sin befintliga elanslutning och några har fått utökade eller nya anslutningar. Flera industrier har också funderingar kring lokal solenergi eller och mer eldrivna transporter.

Omställning av transportsektorn

Östhammar är idag en pendlarkommun. Uppskattningsvis pendlar 3400 personer ut ifrån kommunen varje dag och 2500 personer pendlar in. Det är framför allt till och från Uppsala. Det finns ingen spårbunden trafik, och pendling sker antingen via personbilar eller via regionens kollektivtrafik i form av bussar.

Region Uppsala har påbörjat elektrifieringen av sin bussflotta och avser att alla bussar i tätorten Uppsala ska bli elektrifierade. Regionen ser även att de regionala bussarna troligen också ska elektrifieras. En initial bedömning är att depåladdning kommer att bli aktuellt vid alla ändhållplatser, inklusive i Östhammar. Depåladdning kan potentiellt medföra ett stort effektbehov, vilket gör god framförhållning och dialog med nätbolaget avgörande för att undvika förseningar till följd av bristande nätkapacitet vid depån. Regionen förbereder nu arbetet för att inom några år ta ställning till drivmedelsval även för de regionala bussarna. Här blir det centralt för Östhammars kommun att ha en fortsatt tät dialog med regionen och samordna planeringen av kollektivtrafiken. Kommunen ska möjliggöra för privata aktörer i utbyggnad av laddinfrastruktur för transport

Även om elektrifiering av transporter ses som huvudspåret för omställningen av transportsektorn finns alternativa framdriftssätt som kan existera parallellt. Genom att tillämpa en bred lösningspalett, biogas, vätgas och flytande biodrivmedel, avlastas elsystemet och skapas resiliens i transportsektorn. Alternativen till elektrifiering förväntas framför allt tillämpas av tunga vägtransporter och inom sjöfarten, men bedöms ofta ligga längre fram i tiden.

Många fartygs elsystem försörjs genom en generator som är kopplad till motorn. Detta gör att ett fartyg traditionellt sett behöver ha motorn i gång även när det ligger förtöjt för att driva instrument, belysning osv ombord. Ett sätt att minska både buller och lokala utsläpp från sjöfarten är därför att tillhandahålla landström i hamn, så att fartygens motorer inte behöver köras för att hålla i gång elen ombord när de ligger förtöjda. I dagsläget ser Hargs hamn ingen efterfrågan på landström från anlöpande fartyg, men detta kan komma att ändras med nya regelverk, miljökrav, eller en generell förflyttning från fossila bränslen. Övergripande krav på minskade utsläpp kommer att innebära teknikutveckling mot mer utbredd användning av alternativa drivmedel och el, även inom de delar av sjöfarten som inte omfattas av policykrav idag. Detta kan skapa ett framtida behov för hamnen att kunna tillhandahålla alternativa bränslen, såsom HVO, e-metanol, biogas eller ammoniak, eller el till batteridrivna fartyg.

Bostäder, service och offentlig verksamhet

För sektorerna bostäder, service och offentlig verksamhet är direktiven om energieffektivitet (EED) och byggnaders energiprestanda (EPBD) mycket relevant. Det övergripande syftet med direktiven är att bidra till målet om 55 procent mindre klimatutsläpp till 2030, genom att minska användningen av primärenergi. I båda direktiven finns krav på byggnaders energianvändning i form av energiprestandakrav. I EED formuleras energiprestandakravet som en renoveringstakt i procentandel av beståndet per år och i EPBD som procenttröskelvärden till år 2030 samt 2033 (artikel 6 resp. artikel 9). Det föreligger alltså två parallella krav och en ändring har föreslagits av regeringen i juli 2025 där EED-kravet föreslås slopas. Enligt EED artikel 5 ska den totala slutliga energianvändningen för alla offentliga organ tillsammans minskas med minst 1,9 % varje år, jämfört med 2021. Direktivet anger att denna skyldighet börjar gälla vid olika tidpunkter beroende på befolkningens mängd. För Östhammars del gäller skyldigheten att efterleva direktivet från 2027. Vidare ska målet om 1,9 % betraktas som vägledande fram till oktober 2027. Dock är detta krav ännu inte införlivat i svensk lagstiftning.

I Östhammars kommun är vatten- och avloppssituationen en utmaning under samtliga månader men belastningen ökar under sommarmånaderna. Genom *Program Östra Östhammar*, i samarbete med VA-huvudmannen Gästrike Vatten, genomförs omfattande investeringar. Programmet omfattar en ny överföringsledning mellan Östhammar och Öregrund, ett nytt reningsverk i Öregrund samt ett avsaltningsverk för ökad vattenproduktion. Kommunen har en stor andel fritidshus, befolkningen ökar till det dubbla under sommarmånaderna. Gästrike vatten gör bedömningar att mer effekt kommer att krävas för både nytt reningsverk och avsaltningsanläggning. Närmare mellan 2–3 GWh för den framtida elförbrukning samt 221 kW effektbehov för reningsverket och 500 kW effektbehov för avsaltningsanläggningen. Eftersom behovet att driva avsaltningsanläggningen uppstår på sommaren, vilket är den tid på året när det övergripande elbehovet är som lägst, bör avsaltningen inte utgöra ett problem för elsystemet att hantera.

För att hjälpa kommunens hushåll att spara energi tillhandahåller kommunen en kostnadsfri energirådgivning i samarbete med Uppsala kommun och länets övriga kommuner.

Värme- och kylbehov

I nuläget försörjs en majoritet av värmebehovet i flerbostadshus och mycket liten del av värmebehovet i småhus med fjärrvärme. Fjärrvärmens i kommunen produceras med en bränslemix som är förnybar till minst 94 %. En majoritet av slutanvändningen av energi i småhus består av el, vilket tyder på att det finns potential att byta uppvärmningsmetod till fjärrvärme som ett sätt att frigöra elnätscapacitet under ansträngda timmar

Samtidigt har kostnadseffektivitet blivit en allt viktigare aspekt att beakta vid beslut gällande värme och kyla i kommunen. Till följd av stora avgiftshöjningar för fjärrvärme har Östhammarshem gjort en inventering av vilka fjärrvärmeanläggningar som kan gå över till bergvärme för uppvärmning

Genom att integrera restvärmeströmmar i ett befintligt fjärrvärmesystem kan energi tillvaratas som annars hade behövt kylas bort. Företeelsen kallas för tredjepartstillträde och skapar ett slags dubbel energieffektivisering – både energi för att värma bostäder och lokaler och energi för att kyla restvärmeflöden undviks. För att aktivt arbeta för att överskott av värmeenergi – exempelvis restvärme från olika verksamhetsprocesser – tas tillvara och nyttjas effektivt har tredjepartstillträdet inarbetats i fjärrvärmelagen, §37.

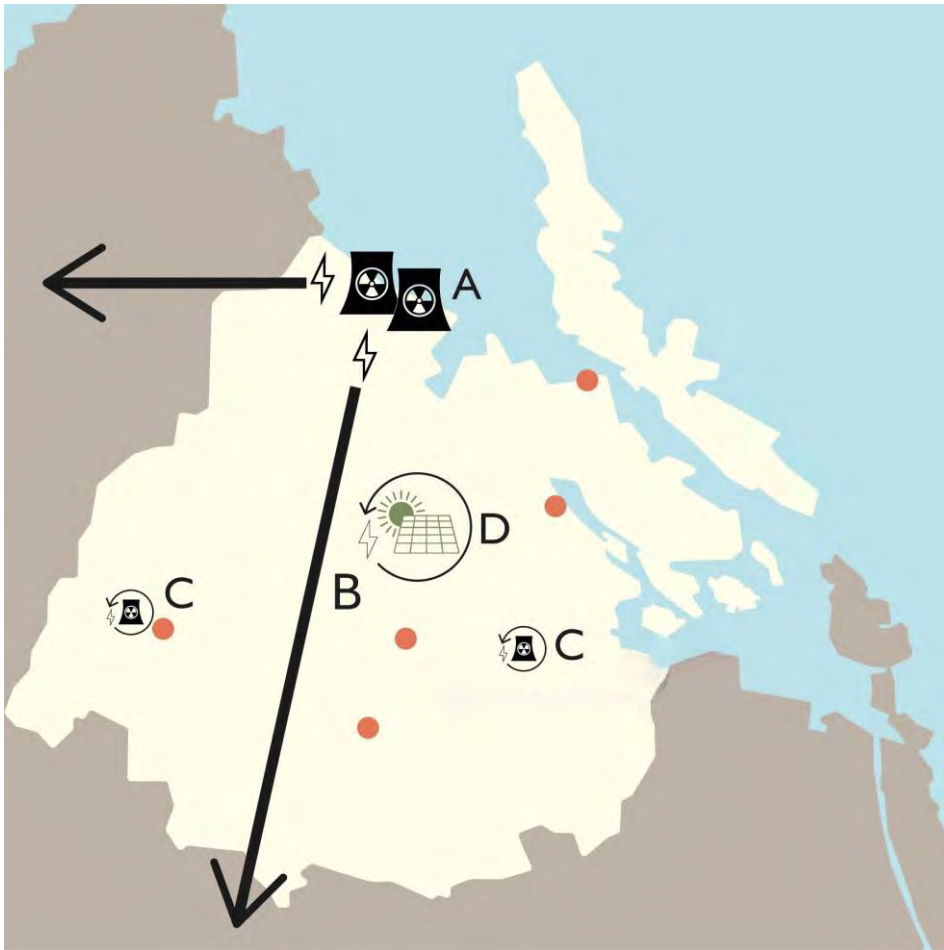
Framtidsscenario: produktion av el och värme

Östhammar är idag den kommunen i Sverige med störst produktion av kärnkraft. Kommunen ställer sig positiv till ytterligare kärnkraft inom kommunen och har tagit fram ett tematiskt tillägg till översiktsplanen med fokus på energi. Nedan visas ett antal scenarion vad gäller produktion av el samt senare i kapitlet en kort skrivning om framtiden kring värme i kommunen.

Elproduktion

Inom ramen för ett tematiskt tillägg till översiktsplanen har kommunen tagit fram fyra olika scenarier för ny elproduktion inom kommunen. Scenarierna, A, B, C och D, illustreras av Figur 33. Östhammars kommun är idag en av Sveriges befintliga kärnkrafts kommuner och är en lämplig lokalisering av ny kärnkraft, dels då kommunen ligger i elprisområde 3 [SE 3] som har underskott av el i närheten av stora städer som Stockholm och Uppsala, dels sin erfarenhet som befintlig kärnkraftskommun. Det skulle bidra med ökad elproduktion i södra Sverige som i dag är beroende av överföring av el från elområde SE2.

En etablering av ny kärnkraft bredvid befintliga kärnkraftverk [A] medför potentiella synergieffekter vid den framtida driften ur ett flertal perspektiv. Mycket av infrastrukturen kring verken kan delas, kompetenser men även kan båda anläggningarna dela på bostäder för tillfällig personal vid de regelbundna revisionerna av reaktorerna. Konventionella storskaliga reaktorer med vattenkylning bygger på beprövad teknik och är aktuella vid utbyggnad av ny kärnkraft i Sverige.

Figur 33. Illustrerar de fyra olika scenarier för ny elproduktion inom kommunen, A, B, C och D, som utvecklats inom det tematiska tillägget till översiktsplanen till Östhammars kommun

Översiktsplanen tar även framtida möjliga etableringar där Scenario B och C beskriver en framtida möjlighet då det sker teknikutveckling inom kärnkraften på ett flertal sätt. En utveckling som är på väg ut på marknaden är små modulära reaktorer (SMR). SMR är mindre i storlek jämfört med traditionella reaktorer och möjliggör pre-fabricerade moduler och är mer flexibla och skalbara lösningar. Kommunen ställer sig positiva att i framtiden kunna ha denna typ av reaktorer på lämpligt ställe inom kommunen. SMR är reaktorkonstruktioner med en elektrisk effekt på upp till ungefär 300 MW. [B] Reaktorerna kan vara vattenkylda, men här är även ny teknik under utveckling som bygger på andra system för kylning som inte nödvändigtvis kräver att kärnkraftverket är lokaliserat vid havet eller annan plats som ger tillgång till stora mängder kylvatten. Dessa typer av reaktorer är i dag inte kommersialiserade. Vissa av de nya teknikerna är anpassade för riktigt små reaktorer, till exempel 50 MW och benämns ibland för mikroreaktorer [C]. Det pågår mycket forskning och utveckling av kärnkraft och de tekniska förutsättningarna kan komma att ändras mycket de kommande åren. Idag så har strålskyddsmyndigheten också en nukleär standard, vilket i framtiden skulle kunna ändras.

Dagens kärnkraftsproduktion i Forsmark kommer också att utvecklas vidare. Forsmark planerar att ytterligare höja effekten i verket med 100 MW samt att livstidsförlänga anläggningarna. Kommunen har en långvarig och bra relation med Forsmark och är medvetna om förändringar som planeras.

Solkraft

Kommunen ser positivt till utbyggnad av solenergi i form av småskaliga anläggningar. Även storskaliga anläggningar är aktuella om de medför en begränsad förändring av landskapsbilden. I första hand ska redan

ianspråktagen mark nyttjas där det går att kombinera solceller med annan verksamhet. I andra hand mark som idag har begränsat värde och som inte är av stor betydelse för landskapsbilden och invånarnas livsmiljö.

En möjlig placering av solpaneler är befintliga hustak runt om i kommunen. Stora tak med begränsat kulturhistoriskt värde, till exempel i form av idrottshallar, köpcenter, parkeringsanläggningar och industrilokaler är exempel på detta. Även mindre tak, till exempel på privata bostäder, är möjliga.

Hargshamns hamn- och industriområde är ytterligare en tänkbar lokalisering med synergieffekter för de befintliga verksamheterna. Även omkringliggande områden i närheten av samhället och hamnen i Hargshamn kan vara lämpliga för utbyggnad av solenergi.

Vindkraft

Ett riksintresse för energiproduktion är beläget utanför Forsmarks kust. Området är av typen energiproduktion: vind. Användningen av området för energiproduktion överensstämmer med förslagen i översiktsplanens karta för framtida mark- och vattenanvändning. Riksintresse för vindbruk ska enligt kommunens uppfattning underordnas riksintresset i kust- och skärgårdsområdet och även närliggande riksintresse för naturvård. I området finns en av de tätaste havsörnsstammarna i Sverige. Kommunen har i översiktsplanen tagit ställning mot att typ av vindkraftsetablering till havs och på land.

Elnät

Inom kommunens geografiska område finns två lokala elnätsbolag, Vattenfall Eldistribution samt Upplands Energi. Lokalnäten är anslutna till regionnätet som tillhör Vattenfall eldistribution AB. Följande avsnitt sammanställer vad nätbolagen som är verksamma inom Östhammars kommun publicerat i sina energiplaner, samt ytterligare information som framkommit i samband med intervjuer. Den senaste nätutvecklingsplanen från både Vattenfall Eldistribution och Upplands Energi publicerades i december 2024 och omfattar perioden 2025 till 2034. Svenska kraftnäts senast publicerade nätutvecklingsplan kom i december 2023 och gäller perioden 2024–2033.

Svenska kraftnät

Inom Svenska kraftnäts initiativ NordSyd genomför man en ersättning av befintligt 220 kV-nät, som snart når sin tekniska livslängd, med ett 440 kV-nät. Denna åtgärd är medför bland annat ökad överföringskapacitet och mindre förluster. NordSyd kan påverka kapacitetssituationen i Östhammars kommun positivt genom etappen *Uppsalabenet*, som när det färdigställs år 2034 ökar möjligheten till både inmatning och uttag i området.

Från Dannebo, vid Forsmark, utgår två likströmsförbindelser till Finland, Fenno-Skan 1 och 2. Sedan nätutvecklingsplanen publicerats har Svenska kraftnät och dess finska motsvarighet Fingrid undertecknat en avsiktsförklaring om att ersätta Fenno-Skan 1 (400 MW) med en undervattenskabel med ökad kapacitet, Fenno-Skan 3 (800 MW) till år 2038³.

Vattenfall Eldistribution

Östhammars kommun är beläget inom det område som Vattenfall Eldistribution kallar för *Mellan*.

Generellt i området Mellan beskrivs förbrukningstillväxten som svag i lokalnäten, men i regionnäten ser man ökat behov från elintensiv verksamhet. I både region- och lokalnät märkt ett stort intresse för att ansluta solkraft. Vattenfall Eldistribution gör bedömningen att förbrukningen kan öka från dagens 20 MW

---

³ Sveriges radio (2025) <https://www.sverigesradio.se/artikel/ny-havskabel-planeras-mellan-sverige-och-finland>

till 125 MW år 2034, och i regionnätet från 670 MW till 1010 MW under samma period. Behovsökningen är alltså större i regionnätet än i lokalnätet, vilket beror på att större industrier och andra stora elförbrukare i regel är anslutna till regionnätet. De elanvändare som är anslutna till lokalnätet, såsom hushåll, förväntas ha en mindre behovsökning. Även elproduktionen i regionnätet förväntas öka med 790 MW, utöver den befintliga anslutna produktionskapaciteten.

Det finns idag en effektbristsituation i regionnätet i Roslagsområdet. Vattenfall Eldistribution regionnät gör bedömningen att effektbristsituationen inte enkelt kan hanteras med mer flexibel elanvändning i området, utan att det som krävs är antingen större anslutning mot Svk eller kapacitetsutbyggnad. Enligt Vattenfall Eldistribution är tidplanen för bägge alternativ svår att bestämma, men troligen ett antal år fram i tiden. Detta innebär att det blir tydligt med såväl industrins egen ambition samt Östhammars ambition att växa inom industriområdet som ett hinder för tillväxt. Dock uppges att tillväxten i lokalnätet kan hanteras inom den prognos som Vattenfall Eldistribution gör, vilket även inkluderar elektrifiering av fordonsflottan.

Vattenfall Eldistribution har i samband med publicering av nätutvecklingsplanen även delat den kvantifierade prognosen för behovstillväxten i sitt lokalnät inom respektive kommun där de är lokalnätsägare. Prognosen är att behovet ökar från dagens nivå på cirka 1 MW till 2,7 MW år 2030 och 3,4 MW år 2034. Notera att detta endast är en del av det totala behovet i kommunen, då Vattenfall Eldistribution är en av två lokalnätsägare i kommunen.

Upplands energi

Upplands Energi är ett lokalnätbolag vars nät finns i Östhammars kommuns sydvästra del, kring Alunda. Nätet har inmatning från Vattenfall Energidistributions regionnät i en punkt inom Östhammars kommun. Figur 33 visar den del av Upplands Energis nät som finns i Östhammars kommun. Utöver den delen av nätet som syns i figuren har Upplands Energi nät som sträcker sig några mil västerut, norr om Uppsala stad.

Figur 33. Karta över Upplands Energis näts utbredning i Östhammars kommun. Källa Upplands Energi

Upplands Energi uppger i sin nätutvecklingsplan att det genomförts proaktiva kapacitetsförstärkningar, vilket har gjort att man sluppit en ansträngd kapacitetssituation. Framöver kan dock effektbehovet, primärt drivet av elektrifieringen av transportsektorn, komma att bli utmanande för nätet att möta. Ökningen av effektuttag kan komma att öka från dagens cirka 60 MW till 65 – 93 MW i det låga respektive höga

scenariot. Notera att den delen av Upplands Energis nät som finns inom Östhammars kommungränser är en mindre del av detta.

Den eventuella framtida begränsade kapacitetssituationen i Upplands energis nät uppges i nätutvecklingsplanen i stor utsträckning bero på begränsningar i överliggande nät, regionnät, som förhindrar ökat uttag. Dessutom gör närheten till Stockholm och Uppsala att det råder konkurrens om kapacitet från region- och stamnät.

Upplands Energi ser kapacitetshöjande åtgärder som den primära åtgärden i sitt nät framöver. Detta beror framför allt på att det saknats både behov och underlag för alternativa lösningar såsom flexibilitetstjänster, men man bedömer att behovet av flexibilitetstjänster i nätet kan öka till 5 MW på tio års sikt. I nätutvecklingsplanen specificeras inga åtgärder eller projekt.

Sammantaget bedömer Upplands Energi att det inte råder några akuta kapacitetsproblem, men att det inom en femårsperiod kan bli en mer ansträngd situation, framför allt i det höga behovsscenariot. På längre sikt är Uppland Energis strategi att bygga nytt nät, med högre spänningsnivå, i öst-västlig riktning för att möta effektbehovet över tid.

Kommunala mål och ställningstaganden

För att energiplaneringen ska få genomslag och bidra till uppställda mål behöver den integreras i kommunens övriga planeringsprocesser. Energiplanen är en start för kommunens framtida energiarbete och ska fungera som vägledning för fysisk planering och den kommunala verksamheten. Energiplanen ska aktualiseras varje mandatperiod.

Östhammars kommun har satt upp följande mål och ställningstaganden:

Säkra el- och effektbehov

I arbetet med energiplanen har kommunen genomfört en inventering av de stora näringslivsaktörernas nuvarande och framtida el- och effektbehov. Kommunen kommer fortsätta att regelbundet samla in uppgifter och ha återkommande kontakt med större aktörer i kommunen som använder och producerar betydande mängder el, samt potentiellt nya aktörer som kommer behöva el och effekt i framtiden.

Syftet är att förbättra förutsättningarna för god samverkan med elnätsägare för att säkerställa framtida kapacitet i elnätet, framförallt för näringslivets, industrins och totalförsvarets behov.

Samhällsutvecklingsenheten är huvudansvarig för arbetet och kommer samarbeta med näringslivskontoret och enheten för säkerhetsskydd och beredskap.

Energieffektivisering

Tekniska kontoret ska se över möjligheterna till energieffektivisering genom att årligen inventera kommunala fastigheter för att identifiera energieffektiviserande åtgärder. Verksamhetslokaler är prioriterade. Syftet är att långsiktigt minska energianvändning och kostnader för drift av kommunens fastigheter.

Ställningstaganden

- Kommunen ska välja 100 procent fossilfri el vid upphandling. I första hand ska den komma från kärnkraft.

- Ekonomisk hushållning ska vara vägledande för kommunen vid upphandling eller omförhandling av avtal för uppvärmningssystem i de kommunala fastigheterna.
- Kommunen ska möjliggöra för privata aktörer vid utbyggnad av laddinfrastruktur.
- Kommunen ska möjliggöra etablering av kärnkraft och solenergi på geografiskt lämpliga platser.

Energiberedskap och totalförsvarets behov

Denna energiplan är utformad för att uppfylla kraven enligt lagen om kommunal energiplanering (SFS 1977:439). Syftet med lagen är att säkerställa att kommuner planerar för en hållbar energiförsörjning som bidrar till energiomställningen och minskar klimatpåverkan. Som en del i det kravet lyfter Energimyndigheten särskilt behovet av att säkra totalförsvarets behov av el och energi.

Energiberedskap

Energimyndighetens definition av en trygg energiförsörjning tar fasta på att förebygga och lindra negativa konsekvenser för samhälle och energianvändare, detta genom robusta försörjningskedjor och en förmåga att hantera störningar. Östhammars kommun har ansvar att upprätthålla en god beredskap inom kommunens geografiska område och vid en samhällsstörning har kommunen enligt lag det samordnande ansvaret. Förberedelser för större energibortfall ingår därför i Östhammars kommunsberedskapsarbete.

Utöver solceller på några av kommunens byggnader har Östhammars kommun inte någon egen betydande produktion eller distribution av el. Energiberedskap innebär därför fokus på planering och genomförande av åtgärder i kommunens verksamheter samt information till kommunens invånare avseende hemberedskap. Vilka av kommunens verksamheter som är prioriterade återfinns i den analys som kommunen genomfört enligt lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. Resultatet har sammanställts i en risk och sårbarhetsanalys (Risk- och sårbarhetsanalys RSA 2023), som pekar på ett stort elberoende i kommunens verksamheter vilket sannolikt kommer att leda till mycket allvarliga konsekvenser vid långvarig störning. Specifika åtgärder för att motverka detta återfinns i respektive verksamhets kontinuitetsplan. Dessa planer omfattas av sekretess enligt 18 kap. 13 § offentlighets- och sekretesslagen och redogörs inte för i detta dokument.

Styrande dokument

Följande styrande dokument inbegriper aspekter av säkerhet och beredskap:

- Program för beredskap 2023–2027
- Risk- och sårbarhetsanalys 2023–2027 Östhammar kommun
- Plan för ledning och samordning vid samhällsstörningar 2023–2027

Stöd till kommunens invånare

När en kris eller samhällsstörning inträffar är den egna bostaden i regel den tryggaste platsen. Det gäller även vid ett el- eller värmebortfall. På kommunens hemsida finns därför information och tips för kommunens invånare avseende ”hemberedskap”. Här finns information om hur samhället kommer att hantera en större kris eller samhällsstörning. Det kan inte nog poängteras att merparten av kommunens invånare förväntas klara sig själv en tid, riktvärdet cirka en vecka. Detta eftersom kommunen och berörda

myndigheter behöver koncentrera sina resurser till de som inte kan klara sig på egen hand såsom äldre och sjuka.

På kommunens hemsida återfinns även övergripande information kring kommunens ansvar och roll i krishanteringssystemet samt praktiska exempel på det förebyggande arbetet som genomförs.

Reservkraft och trygghetspunkter

Reservkraft är ett sätt för Östhammar kommun att trygga elförsörjningen i händelse av elavbrott. Kommunen har stationär reservkraft på utpekade platser samt tillgång till mobila reservkraftverk som kan placeras ut vid samhällsviktiga verksamheter för att trygga elförsörjningen. Både de stationära och mobila verken drivs av diesel. Detaljerad information rörande kommunens reservkraft omfattas av sekretess enligt 18 kap. 13 § offentlighets- och sekretesslagen och/eller enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen. Ansvaret för de mobila enheterna ligger hos tekniska kontoret. Vid behov stöttar kommunens enhet för säkerhetsskydd och beredskap.

Vid allvarliga eller längre samhällsstörningar, till exempel ett omfattande strömavbrott ska kommunen kunna öppna upp trygghetspunkter. På en trygghetspunkt ska invånare kunna komma för att värma sig, ladda mobilen, få dricksvatten och få uppdaterad information. Östhammars kommun har under 2024 påbörjat iordningställandet av flertalet trygghetspunkter, en på varje tätort. Trygghetspunkterna kommer att vara utrustade med bland annat nödvattenintag och vara förbereda för att ta emot mobila reservkraftverk.

Kommunen arbetar med att se över sin reservkraftkapacitet. Arbetet omfattar bland annat en genomgång av lösningar med olika typer av dieselgeneratorer, deras placering och prioritering för att säkerställa elförsörjningen till kritiska funktioner, samt eventuella inköp av ytterligare reservaggregat. Inom ramen för detta arbete kommer även ägandeförhållanden, iordningställande, drift, inventarielistor och rutiner för regelbundet underhåll att fastställas, för att säkerställa att utrustningen fungerar vid behov.

Totalförsvaret

I takt med det alltmer försämrade säkerhetspolitiska läget i vårt närområde och i omvärlden har kraven på Sveriges beredskap avseende energisystem till viss del förändrats. Förmågan att stå emot och hantera enbart så kallade fredstida störningar är inte längre tillräckligt. Beredskapsåtgärder för att förebygga och hantera störningar till följd av så kallade antagonistiska hot behöver också implementeras. Antagonistiska hot avser hot som uppstår när en aktör har en avsikt och förmåga att genomföra handlingar som skadar verksamheten. Den återupptagna totalförsvarsplaneringen innebär nu alltså en planering för hela hotskalan, både för fredstida störningar som stormar och olyckor upp till sabotage och angrepp på infrastruktur. Det betyder i stort krav på ett mer robust energisystem som är dimensionerat för att tillgodose samhällets och totalförsvarets behov av energi i både vardagen och under höjd beredskap.

Arbetet med att bygga upp totalförsvaret har i många avseenden precis påbörjats. Mycket arbete kring vilken energibehov totalförsvaret har och kommer att ha i framtiden kvarstår. Det kommer att finnas verksamhet inom Östhammars kommun som kommer att vara av betydelse för totalförsvaret.

Kommunens arbete med energiberedskap stärker kommunens förmåga att bidra till totalförsvaret. Totalförsvaret bygger på att både civila och militära aktörer ska kunna fungera under höjd beredskap, och en säker energiförsörjning är avgörande för detta. Många samhällsviktiga funktioner, såsom sjukvård, vattenförsörjning, transporter och kommunikation, är beroende av el och bränsle. Genom att kommunen planerar för reservkraft, redundanta lösningar, prioritering av energileveranser och samverkan med energibolag skapas robusthet som gynnar både den civila krisberedskapen och totalförsvarets operativa

förmåga. Arbetena sammanfaller; genom att stärka det civila beredskapsarbetet stärker man även det civila försvaret och bidrar till ett starkt totalförsvaret.

Betydelsen för Sveriges säkerhet

Hur Försvarsmaktens aktuella och framtida behov ser ut är svårhanterat utifrån sekretess med hänsyn till Sveriges säkerhet, så kallade säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter. Det kan även vara så att tillfälliga anläggningar eller objekt upprättas. För att vara behörig till denna typ av uppgifter eller tillträde till anläggningar och objekt krävs utöver ett tydligt behov av åtkomst även särskilt kontrollerade och utbildade medarbetare samt godkända lokaler och säkra informationssystem. Detta regleras med säkerhetsskyddsavtal mellan Östhammars kommun och Försvarsmakten.

Säkerhetsskyddsavtal och värdlandstöd

Värdlandstöd innebär att en kommun, vid behov, ska kunna stötta både utländska och svenska militära styrkor som vistas i kommunen, exempelvis vid övningar eller höjd beredskap. För kommunen kan detta innebära att tillhandahålla civil infrastruktur såsom vägar, vatten, el eller tillfälligt boende samt att samverka med Försvarsmakten och andra myndigheter. Det kan även påverka kommunens samhällsservice och kräver därför planering, samordning och tydliga rutiner inom den kommunala beredskapen. För att bland annat kunna tillgodose Försvarsmaktens behov inom ramen för värdlandstöd upprättades ett säkerhetsskyddsavtal mellan Försvarsmakten och kommunen under våren 2025.

Lagen om kommuners och regioners grundläggande beredskap inför fredstida krissituationer och höjd beredskap

Statens offentliga utredningar 2024:65 föreslår att lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH) ersätts med en ny lag – Lagen om kommuners och regioners grundläggande beredskap inför fredstida krissituationer och höjd beredskap (LKRB). Lagstiftningen föreslås träda i kraft den 1 januari 2027. Enligt förslaget ska kommuner ha en grundläggande verksamhetsförmåga för att kunna upprätthålla samhällsviktig verksamhet både under fredstida kriser och vid höjd beredskap. Denna förmåga omfattar bland annat tillgång till nödvändiga resurser såsom dricksvatten, livsmedel, bränsle, el, värme och reservdelar. Dessutom betonas vikten av en robust ledningsförmåga, vilket inkluderar alternativa ledningsplatser för att säkra styrning och samordning även vid störningar. För vissa verksamheter, även med privata utförare, ska två veckors självförsörjning kunna upprätthållas.

Förslaget innebär ett tydligare och utökat ansvar för kommunerna att upprätthålla samhällsviktig verksamhet vid både fredstida kriser och höjd beredskap. Krisberedskap ska bli en integrerad del av den ordinarie kommunala verksamheten. Kommunen förväntas säkerställa grundläggande verksamhetsförmåga så att viktiga funktioner som dricksvatten, el, värme, livsmedel, bränsle och reservdelar upprätthålls även vid allvarliga störningar. Dessutom tydliggörs kommunens roll inom totalförsvaret och dess ansvar att bidra till det civila försvaret genom samverkan med andra aktörer vid höjd beredskap, vilket kräver långsiktig planering, samordning och ledningsförmåga.

Strategisk miljöbedömning

En myndighet eller kommun som upprättar eller ändrar en plan eller ett program som krävs i lag eller annan författning ska undersöka om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Syftet med undersökningen

Undersökningen innebär att myndigheten eller kommunen ska:

- identifiera omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan, samt
- samråda i frågan om betydande miljöpåverkan med de kommuner, länsstyrelser och andra myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av planen eller programmet, om myndigheten eller kommunen inte redan i identifieringen kommer fram till att en strategisk miljöbedömning ska göras (6 kap. 6 § miljöbalken).

Undersökningen ska generera ett beslutsunderlag men den bidrar samtidigt till kunskap som kan vara användbar i det fortsatta arbetet med planen eller programmet samt med miljöbedömningen i de fall en sådan ska göras. En viktig del av undersökningen är att ta reda på hur olika typer av miljöeffekter samspelar med varandra för att få en tydligare uppfattning om eventuell betydande miljöpåverkan.

Lagstiftning

Energiplanen är en typ av plan som omfattas av lagen om kommunal energiplanering (1977:439). Detta innebär att den är en typ av plan för vilken en undersökning av betydande miljöpåverkan ska utföras. Energiplanen innefattas även bland de typer av planer eller program som listas i 2 § 2 p. a-g miljöbedömningsförordningen. De typer av planer och program som listas i denna paragraf ska alltid bedömas innebära betydande miljöpåverkan om planen eller programmet anger förutsättningarna för att bedriva några verksamheter eller vidta några åtgärder som anges i 6 § eller bilagan till miljöbedömningsförordningen, olika typer av miljöfarlig verksamhet. I det här fallet har bedömningen gjorts att planen inte anger några sådana förutsättningar. Detta innebär att planen inte per automatik ska bedömas innebära betydande miljöpåverkan, utan att kommunen ska göra en undersökning.

I Miljöbalken 6 kap. nämns följande om undersökning:

Att undersöka om en betydande miljöpåverkan kan antas

5 § En myndighet eller kommun som upprättar eller ändrar en plan eller ett program som krävs i lag eller annan författning ska undersöka om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, om:

1. Frågan om betydande miljöpåverkan inte är avgjord i föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 4 §, eller
2. planen, programmet eller ändringen inte omfattas av undantaget i 3 § andra stycket. Lag (2017:955).

6§ Undersökningen ska innebära att myndigheten eller kommunen:

1. identifierar omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan, och
2. samråder i frågan om betydande miljöpåverkan med de kommuner, länsstyrelser och andra myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av planen eller programmet, om myndigheten eller kommunen inte redan i identifieringen kommer fram till att en strategisk miljöbedömning ska göras.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om sådana omständigheter som avses i första stycket 1. Lag (2017:955).

Beslut i frågan om miljöpåverkan:

7 § Myndigheten eller kommunen ska efter undersökningen i ett särskilt beslut avgöra om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Beslutet ska redovisa de omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan. Beslutet ska göras tillgängligt för allmänheten. Lag (2017:955).

Stöd i bedömningen

I 5 § Miljöbedömningsförordningen tydliggörs vad undersökningen ska utgå ifrån vid bedömning av om planen eller programmets genomförande kan antas ge upphov till betydande miljöpåverkan:

Vid en undersökning (enligt 6 kap 6 § miljöbalken) ska identifieringen av omständigheter som i det enskilda fallet talar för eller emot en betydande miljöpåverkan utgå från:

1. *i vilken utsträckning planen, programmet eller ändringen:*
  - a. *anger förutsättningar för verksamheter eller åtgärder när det gäller lokalisering, typ av verksamhet, storlek eller driftsförhållanden eller genom att fördela resurser,*
  - b. *har betydelse för de miljöeffekter som genomförandet av andra planer eller program medför,*
  - c. *har betydelse för att främja en hållbar utveckling eller för integreringen av miljöaspekter i övrigt, eller*
  - d. *har betydelse för möjligheterna att följa miljölagstiftningen.*
2. *miljöproblem som är relevanta för planen, programmet eller ändringen,*
3. *de sannolika miljöeffekternas och det påverkade områdets utmärkande egenskaper,*
4. *I vilken utsträckning det går att avhjälpa de sannolika miljöeffekterna,*
5. *miljöeffekternas gränsöverskridande egenskaper,*
6. *miljöeffekternas omfattning,*
7. *riskerna för människors hälsa eller för miljön till följd av allvarliga olyckor eller andra omständigheter,*
8. *det påverkade områdets betydelse och sårbarhet på grund av intensiv markanvändning, överskridna miljökvalitetsnormer, dess kulturvärden eller andra utmärkande egenskaper i naturen, och*
9. *påverkan på områden eller natur som har erkänd skyddsstatus nationellt, inom Europeiska unionen eller internationellt.*

Metod för undersökningen

Studien har genomförts i enlighet med Naturvårdsverkets riktlinjer och har följt 5 § i miljöbedömningsförordningen. Denna paragraf tydliggör de kriterier som undersökningen bör baseras på för att bedöma om genomförandet av en plan eller ett program kan förväntas orsaka betydande miljöpåverkan. En checklista har använts som hjälp i arbetet med bedömningen för att tydliggöra vilka aspekter som särskilt har bedömts i undersökningen.

Sammanvägd bedömning om betydande miljöpåverkan

Planen bedöms med stöd av nedanstående checklista inte medföra betydande miljöpåverkan vilket medför att ingen strategisk miljöbedömning kommer att upprättas enligt miljöbalken 6 kap 3 §. Huvudmotiv för varför betydande miljöpåverkan inte antas är:

- Energiplanen är och har främst en strategisk, målsättande roll med åtgärder av övergripande karaktär. Varken fysiska eller ekonomiska förutsättningar för verksamheter och åtgärder som enligt miljöbalken ska antas innebära betydande miljöpåverkan beskrivs.
- Energiplanen bedöms i huvudsak bidra till positiva miljöeffekter där den har störst positiv effekt för energi och klimat.
- Planens genomförande medför inte ökade risker för människors hälsa eller för miljön till följd av allvarliga olyckor.
- Skyddade områden med nationell eller internationell status påverkas inte negativt.

Planen ställer sig positiv till etablering av viss verksamhet som medför att mark tas i anspråk. Det gäller ny kärnkraft, nya kraftledningar samt i vissa fall solparker. Planen pekar dock inte ut specifika platser där lokaliseringen kan bedömas eller miljöpåverkan utredas. Ett undantag är kärnkraft, där planen pekar ut ett område intill befintlig anläggning vid Forsmark som möjligt för ny kärnkraft. Denna lokalisering är dock redan förankrad och miljöbedömd i detaljplan.

En eventuell etablering av ny kärnkraft eller kraftledningar kommer att föregås av en tillståndsprocess där säkerhet och påverkan på människa och miljö kommer att utredas och anläggningen anpassas till områdets förutsättningar och gällande regelverk. Även solparker kommer att miljöbedömas i den mån de bedöms ge upphov till betydande miljöeffekter. Därför bedöms inte antagandet av denna plan förändra möjligheten att etablera nya verksamheter inom kommunen och därmed uppstår ingen ytterligare påverkan på människa eller miljö till följd av nya verksamheter till följd av denna energiplan.

Undersökning om betydande miljöpåverkan

Kommunens ställningstagande om att planen inte antas medföra betydande miljöpåverkan redovisas i tabell 3 och 4.

Tabell 3: Kriteriemall för strategisk miljöbedömning.

Vid "ja" på följande 3 frågor innebär planen alltid en betydande miljöpåverkan och en strategisk miljöbedömning krävs.	Ja	Nej
Påverkar planen ett Natura 2000-område så att tillstånd krävs enligt MB 7 kap 28a §?		x
Anger planen/programmet förutsättningar för att bedriva sådana verksamheter eller vidta sådana åtgärder som anges i 6 § eller bilagan till miljöbedömningsförordningen?		x
Innebär planens genomförande betydande miljöpåverkan? (Ställningstagande utifrån checklistan)		x

Övergripande bedömningsområden	Ingen påverkan	Negativ påverkan	Positiv påverkan	Kommentar
Globala mål, Agenda 2030			Mål 7, 13, delvis mål 9 och 11.	Tydlig inriktning för mer grön energiförsörjning för Sverige och lokalt, samt energibesparing. Viss påverkan för industri och samhälle.
Nationella miljömål			Begränsad klimatpåverkan	Endast klimatmål bedöms påverkas betydande av planen.
Regionala miljömål			Minskad klimatpåverkan (transporter)	Laddstation för elbussar skulle bidra till målet att 100 procent av Region Uppsalas fordonsflotta ska vara fossiloberoende.
Nationella planer	X			Ej aktuellt
Regionala planer	X			Ej aktuellt
Översiktsplaner			X	Energiplan överensstämmer med gällande ÖP och utgör ett underlag för kommande tematiska tillägg till översiktsplan gällande energi.
Övriga kommunala policys, planer och program	X			Ej aktuellt
Riksintressen	X			Ingen påverkan då ingen ny mark pekas ut i planen.
Kulturvärden	X			Ingen påverkan då ingen ny mark pekas ut i planen.
Naturvärden	X			Ingen påverkan då ingen ny mark pekas ut i planen.
Sociala värden			X	Trygghetspunkter säkerställer vissa grundläggande behov till alla medborgare vid kris.
Ekosystemtjänster och rekreation	X			Ingen påverkan då ingen ny mark pekas ut i planen.
Materiella värden			X	Planen medför effektivisering och underhåll av kommunens fastigheter avseende energiförbrukning vilket förlänger materiella livstiden.
Risker för människors hälsa eller för miljön	X			Risker finns kopplade till ny energiproduktion men dessa hanteras inom tillståndsprövning.
Vatten	X			Ingen påverkan då ingen ny mark pekas ut i planen. Beroende på teknik och lokalisering av kärnkraft kan kylvatten påverka vattenkvalitet lokalt, men detta hanteras inom tillståndsprövning.
Luft	X			Ingen påverkan då ingen ny mark eller specifik teknik pekas ut i planen.
Mark	X			Ökad energitillgång medför och möjliggör för mer byggnation. Ställningstagande kring solparker ger effektivisering av markanspråk jämfört med nollalternativ. Dock ingen direkt påverkan.
Klimatförhållanden (lokalt)			X	Verkar för ökad produktion av fossilfri el, ökad distribution samt energieffektivisering av kommunens byggnader.

Infrastruktur			X	Planen verkar för ökad elinfrastruktur vad gäller produktion och transmission. Verkar för ökad laddinfrastruktur för buss.

	Ja	Nej
Behöver ytterligare undersökningar/analyser genomföras?		X

Metod

I kapitlet nedan beskrivs de metoder som används inom ramen för upprättande av underlaget för energiplanen. Arbetet med planen har skett i nära samarbete med Östhammars kommuns utpekade personer främst inom Samhällsbyggnadskontoret.

Nulägesanalys

Statistiken som ligger till grund för nulägesanalysen utgörs av statistik från SCB, Emissionsdatabasen och egen statistik och underlag från Östhammars kommun.

Kommunens energianvändning och tillförsel har kartlagts utifrån 2023 års statistik. Statistiska Centralbyråns, SCB, statistikdatabas för Kommunal och regional energianvändning använts för sammanställning av energianvändning.

Vissa värden döljs i SCB:s statistik av sekretesskäl, exempelvis när antalet aktörer är få. Det, tillsammans med den osäkerhet som introduceras med SCB:s framtagande av statistiken, gör att presenterad energistatistik främst ska ses som trender över tid och storleksordningar snarare än att siffrorna exakt överensstämmer med verkligheten.

I SCB:s användarhandledning⁴ beskrivs hur data har tagits fram och vad olika begrepp betyder. SCB kategoriserar energianvändningen i olika sektorer baserat på SNI-koder.⁵ Användarhandledningen beskriver även vilka SNI-koder som ingår i respektive sektor. De SNI-koder som används för att presentera energianvändningen av energi presenteras i Tabell 2.

Tabell 2: SCB:s kategorisering av olika sektorer⁶.

Kategori	Vad ingår?
Jordbruk, skogsbruk, fiske	[SNI 01-03]
Industri, byggverksamhet	Tillverkningsindustrin och utvinning av mineral [SNI 05-33], samt då det gäller el även byggverksamhet [SNI 41-43]. Det är endast under industrikategorin som stenkol och koks ingår.
Offentlig verksamhet	Offentlig förvaltning och försvar [SNI 84], Utbildning, forskning och utveckling [SNI 72,85], Hälso- och sjukvård, sociala tjänster [SNI 75, 86-

⁴ Kommunal och regional energistatistik 2022 användarhandledning
https://www.scb.se/contentassets/37ec814f01fc4f2ca64ab621d13203ec/anvandarhandledning-2022-version_1.0.pdf Hämtad 2025-02-11

⁵ Standard för svensk näringsgrensindelning, SNI, används för att klassificera företag och arbetstillfällen efter vilken verksamhet de bedriver.

⁶ Vanliga frågor och svar om Kommunal och regional energistatistik [Vanliga frågor och svar om Kommunal och regional energistatistik](#) Hämtad 2025-02-11

	88], Kultur, nöje och fritid [SNI 90-93], Gatu- och vägbelysning, Vattenverk [SNI 36.001-36.002], Avfallshantering, avloppsrening, återvinning, sanering och renhållning [SNI 37, 38, 39].
Transporter	Oljeleveranser till tankställen, Järnvägstransport och kollektivtrafikverksamhet [SNI 49.1-49.2, 49.31]
Övriga tjänster	Elförsörjning av kontor, lager och dylikt [SNI 35.1], Gasförsörjning (distribution av gasformiga bränslen via rörmät) [SNI 35.2], Försörjning av värme och kyla [SNI 35.3], Parti- och detaljhandel [SNI 45-47], Hotell- och restaurang-verksamhet [SNI 55, 56], Magasinering och stödtjänster till transporter [SNI 49.32-52], Post och kurirverksamhet [SNI 53], Finans- och försäkrings-verksamhet [SNI 64-66], Fastighetsförvaltning [SNI 68.1-68.32], Uthyrning, leasing, databehandling och andra företagstjänster [SNI 69-71, 73-74, 77-82, 97-98], Annan serviceverksamhet [SNI 94-96, 99], Informations- och kommunikationsverksamhet [SNI 58-63].
Småhus	
Flerbostadshus	
Fritidshus	

En fullständig lista över bränslen inom respektive bränslegrupp återfinns i SCB:s användarhandledning. Exempel på bränslen i respektive bränslegrupp är:

- Flytande icke förnybara: Dieselbränsle, bensen, eldningsolja, avfallsolja, fotogen, m.fl.
- Fasta icke förnybara: Stenkol, koks, kärnbränsle, petroleumkoks, torv och torvbriketter, m.fl.
- Gas icke förnybar: Gasol (propan och butan), naturgas, blandgas, metan, bränngas, m.fl.
- Flytande förnybara: E85, etanol, ED95, FAME, ETBE, HVO, avlutar, bioolja, metanol, paraffinolja, m.fl.
- Fasta förnybara: Trädbänsle, flis, bark, ved, spån, briketter, pelletar och träpulver, m.fl.
- Gas förnybar: Biogas, deponigas, rötgas.

För växthusgasutsläpp har SMHI:s emissionsdatabas använts⁷. SMHI nyttjar top-down-perspektiv där emissioner bryts ned från en nationell totalemission till läns- och kommunnivå med hjälp av statistik, geografiska data med mera. Metod- och kvalitetsbeskrivningen beskriver hur emissioner har beräknats för varje sektor. Dokumentet beskriver bland annat hur utsläpp allokeras ut på kommuner/regioner. Utsläppen mäts i koldioxidekvivalenter, vilket innebär att även andra växthusgaser inkluderas. SMHI emissionsdatabasen kategoriserar växthusgasutsläpp enligt Tabell 3.

Tabell 3. Emissionsdatabasens kategorisering av växthusgasutsläpp⁸.

Kategori
Arbetsmaskiner
Avfall (inkl. avlopp)
Egen uppvärmning av bostäder och lokaler
El och fjärrvärme
Industri (energi + process)
Jordbruk
Produktanvändning (inkl. lösningsmedel)
Transporter
Utrikestransporter

⁷ SMHI:s Nationella emissionsdatabasen [Nationella emissionsdatabasen](#) Hämtad 2025-02-11

⁸ SMHI:s Nationella emissionsdatabasen [Nationella emissionsdatabasen](#) Hämtad 2025-02-11

Framtidsanalys

Följande avsnitt beskriver metoden för framtidsanalysen som genomfördes för att få en helhetsbild av kommande utveckling och mål inom olika sektorer i kommunen. Metoden innefattar dialog och intervjuer med relevanta intressenter, sammanställning av framtidsplaner samt utvärdering och analys av insamlad information.

Dialog och intervjuer

För att skapa en helhetsbild med lokal förankring genomfördes intervjuer med följande intressenter:

- **Kommunen:** Personer inom olika befattningar och avdelningar, såsom beredskap/säkerhet, näringsliv, samhällsbyggnad och teknik/fastighet.
- **Region Uppsala:** intervju med fokus på näringsliv och transportutveckling.
- **Nätägare:** Lokalnät (Upplands Energi, Vattenfall Eldistribution), regionnät (Vattenfall Eldistribution) och Svk (transmissionsnät).
- **Näringslivet/industrin:** Företrädare för olika sektorer och som bedöms ha ett ökat behov av energi i framtiden.

Syftet med dessa intervjuer var att få en överblick över kommande utveckling inom sektorerna industri, transport samt bostäder, service och offentlig verksamhet samt huruvida energisystemet underbygger denna utveckling.

Sammanställning av framtidsplaner

Framtidsplanerna samlades in från nätägare, kommunen samt industri- och näringslivsaktörer genom nätutvecklingsplaner, styrdokument och offentligt kommunicerade planer. Målet var att skapa en grund för vidare analys genom att sammanställa informationen uppdelat på baserat på sektor och typ av utvecklings (behov, produktion, elnät).

Utvärdering och analys

Genom att betrakta den insamlade informationen kunde relevanta slutsatser dras samt framtida utmaningar och möjligheter identifieras. Slutsatserna baseras på vår erfarenhet av energiplanering och energiscenarier.

Miljöbedömning

Miljöbedömningen har utgått från Energimyndighetens checklista för miljöbedömning av Energiplaner.

I ett första steg bedömdes planen inte medföra sådana förutsättningarna för att bedriva några verksamheter eller vidta åtgärder som anges i 6 § eller bilagan till miljöbedömningsförordningen och bedömdes därför inte per automatik kräva miljöbedömning med framtagande av miljökonsekvensbeskrivning (MKB).

I ett andra steg gjordes en undersökning av om planens genomförande riskerar leda till betydande konsekvenser för människa eller miljö, utifrån Energimyndighetens checklista för miljöbedömning. Denna bedömning utfördes i form av en workshop och leddes av en miljökonsult med lång erfarenhet av strategisk miljöbedömning och som inte varit inblandad i framtagandet av planen. I workshopen medverkade dels representanter från kommunen, dels de konsulter som tagit fram Energiplanen. Resultatet av workshopen var att planen inte bedöms medföra betydande miljöpåverkan.

I ett tredje steg har kommunen fastställt i ett särskilt beslut att genomförandet av Energiplanen inte antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Lokala ordningsföreskrifter

Östhammars kommun

Antaget av	Kommunfullmäktige
Antaget	2026-04-27 och §
Ersätter tidigare version	Kommunfullmäktige 2025-04-22, § 49
Dokumentansvarig	Samhällsbyggnadschef

Innehållsförteckning

Lokala ordningsföreskrifter gällande användning av offentlig plats	2
Om de lokala ordningsföreskrifterna	2
Kungörelse och möjlighet till överklagan	2
Föreskrifternas innehåll och tillämpningsområde	2
Lastning	3
Schaktning, grävning m.m.	3
Störande ljud och buller	3
Containrar, byggställning och bod	3
Markiser, flaggor och skyltar	3
Högtalarutsändning	4
Fyrverkeri och andra pyrotekniska varor	4
Luftvapen	4
Förtäring av alkohol	4
Brukande av lustgas	4
Camping	4
Insamling av pengar	5
Hundar	5
Affischering, reklam mm.	5
Tillgänglighet och framkomlighet	6
Växtlighet från tomt	6
Avgift för användning av offentlig plats	6
Överträdelse av lokala ordningsföreskrifter	6

Lokala ordningsföreskrifter gällande användning av offentlig plats

Om de lokala ordningsföreskrifterna

Östhammars kommun föreskriver följande med stöd av 1 § förordningen (1993:1632) med bemyndigande för kommuner och länsstyrelser att meddela lokala föreskrifter enligt ordningslagen (1993:1617).

Dessa föreskrifter träder i kraft 2026-04-27 och tidigare antagna lokala ordningsföreskrifter i Östhammars kommun beslutade av kommunfullmäktige 2025-04-22 § 49 upphör att gälla.

Kungörelse och möjlighet till överklagan

Kungörelse enligt kommunallagen innebär att kommunen offentliggör beslut som ska göras kända för allmänheten. Besluten tillkännages genom att protokollet publiceras på kommunens officiella anslagstavla senast andra dagen efter att det har justerats. Kungörelsen gör det möjligt för allmänheten att ta del av beslutet och information om hur det kan överklagas. Tillkännagivandet finns tillgängligt på anslagstavlan under överklagandetiden, som är tre veckor från den dag då kungörelsen publiceras. Överklagande av beslut ska lämnas in till förvaltningsrätten.

Föreskrifternas innehåll och tillämpningsområde

1 § Grundläggande bestämmelser om allmän ordning och säkerhet på offentlig plats finns i 3 kap. ordningslagen (SFS 1993:1617).

Dessa lokala ordningsföreskrifter innehåller ytterligare bestämmelser om hur den allmänna ordningen i Östhammars kommun ska upprätthållas.

2 § Föreskrifterna är tillämpliga på alla platser inom kommunen som är offentlig plats enligt 1 kap. 2 § första stycket 1–4 ordningslagen om inte annat anges.

3 § Vid tillämpningen av 3 kap. ordningslagen och dess föreskrifter ska med stöd av 1 kap. 2 § andra stycket ordningslagen följande områden jämföras med offentlig plats (bilaga 1, denna föreskrift):

1. Kommunala badplatser (namngivna)
2. Lekplatser (namngivna)
3. Idrotts- och sportplatser inkl. utegym (namngivna)
4. Särskilt iordningsställda platser för friluftsliv och rekreation (namngivna)
5. Allmänna begravningsplatser (namngivna).
6. Skolgårdar och förskolegårdar på andra tider än beslutade verksamhetstider
7. Vattenområde som får överbyggas enligt detaljplan

För områden som kommunen upplåter till torghandel gäller också kommunens föreskrifter om torghandel.

1. Torghandelsföreskrifter i Östhammars kommun

4 § Innan polismyndigheten fattar beslut om tillstånd enligt 2 kap. 1-4 §§ ska kommunen ges tillfälle att yttra sig enligt 3 kap. 2 § ordningslagen.

Lastning

5 § Vid lastning, forsling, lossning och annan hantering ska den som ansvarar för åtgärden göra vad som behövs för att undvika att allmänheten utsätts för tillfälliga olägenheter genom damm, spill eller dålig lukt.

Avlastning och uppläggning av gods får inte ske så att brandposter, brandsläckningsutrustning, utrymningsvägar och parkeringsplatser för personer med funktionsvariation eller andra tillgänglighetsanordningar blockeras eller att räddningstjänstens arbete hindras.

Schaktning, grävning m.m.

6 § Den som är ansvarig för upptagande av grus, jord eller sand, tippning av fyllnadsmassor, schaktning, grävning eller annat liknande arbete ska se till att det sker på ett sådant sätt att allmänheten utsätts för minsta möjliga olägenhet.

Grävtillstånd krävs för schakt i allmän platsmark inom detaljplanelagt område. Schaktning och utfyllnad kan kräva marklov.

Störande ljud och buller

7 § Arbete som orsakar störande buller för personer på offentliga platser, t.ex. stenkrossning, pålning och nitning får inte äga rum mellan klockan 22.00 och klockan 07.00 utan polismyndighetens tillstånd. Sådant arbete kan kräva anmälan eller tillstånd enligt miljöbalken.

Containrar, byggställning och bod

8 § Tillstånd krävs från polismyndigheten för uppställande av objekt såsom containrar, säckar för byggmaterial eller andra objekt med likvärdig funktion på offentlig plats.

Ägaren, eller den som är i ägarens ställe, till sådana objekt som nämns ovan som ska ställas upp på en offentlig plats, är skyldig att tydligt markera objektet med ägarens eller brukarens namn, adress och telefonnummer.

Vid utplacering av sådana objekt ska brandskyddsaspekter beaktas. Vidare ska särskild hänsyn tas till framkomligheten för gång- och cykeltrafik.

Ovanstående gäller även för byggställning och bod.

Uppställning av container kräver bygglov om det inte gäller uppställning under kort tid.

Markiser, flaggor och skyltar

9 § Markiser, flaggor och skyltar får inte sättas upp så att de skjuter ut över en gångbana på lägre höjd än 2,30 meter eller över en körbana på lägre höjd än 4,50 meter. Fast monterad utstickande skylt ska inte sättas upp så att den sticker ut på lägre höjd än 3,50 m över gångbana. Anordning som medger uppsättning av anslag kan kräva bygglov. I den mån bygglov har beviljats framgår av detta hur anordningen ska placeras.

Banderoller, skyltar, gatupratrare, dekorationer och reklamanordningar får inte sättas upp på vägområde/trottoar avsedd för oskyddade trafikanter. Tillstånd från polismyndighet krävs om sådana anordningar sätts upp över eller på ett sådant sätt att de vetter mot offentlig plats.

Högtalarutsändning

10 § Information, reklam, propaganda eller andra budskap som riktar sig till personer på offentliga platser får inte ske genom högtalare eller liknande utan tillstånd av polismyndigheten.

Fyrverkeri och andra pyrotekniska varor

11 § All användning av pyrotekniska varor på offentlig plats eller därmed jämställd plats kräver tillstånd av polismyndigheten.

Vad som sägs i första stycket gäller inte från kl. 17.00 på påskafton, valborgsmässoafton och nyårsafton samt därpå följande dag till kl. 01.00.

Ytterligare regler för användande av pyrotekniska varor finns i 3 kap. 7 § ordningslagen.

Luftvapen

12 § Luftvapen, fjädervapen, paintballvapen samt motsvarande vapen som avses i 2 kap 1 § 2 stycket vapenlagen får inte användas inom offentlig plats eller därmed jämställd plats.

Förtäring av alkohol

13 § Spritdrycker, vin och starköl och andra alkoholhaltiga drycker överstigande 3,5 volymprocent får inte förtäras inom följande områden, inklusive tillhörande p-platser, gångstråk, skol- och förskolegårdar:

- Alunda - se karta bilaga 1
- Gimo - se karta bilaga 2
- Östhammar - se karta bilaga 3
- Österbybruk - se karta bilaga 4
- Öregrund - se karta bilaga 5

Brukande av lustgas

14 § Brukande av lustgas i berusningssyfte är förbjudet på all offentlig plats inom Östhammars kommun.

Camping

15 § Inom detaljplanelagt område får camping endast ske inom följande områden:

- Hargshamn - se karta bilaga 6
- Östhammar - se karta bilaga 7
- Österbybruk - se karta bilaga 8
- Öregrund - se karta bilaga 9 *
- Gräsö - se karta bilaga 10
- Sunnanö - se karta bilaga 11

*) Gäller endast i samband med midsommar och Roslagsloppet.

Inom andra detaljplanelagda områden får camping inte ske.

Insamling av pengar

16 § Polismyndighetens tillstånd krävs för insamling av pengar i bössor eller liknande på offentlig plats, om insamlingen inte utgör led i tillståndspliktig allmän sammankomst eller offentlig tillställning.

När insamlingen sker i samband med framförande av gatumusik krävs inte tillstånd.

Passiv insamling av pengar (tiggeri) får ej ske på följande områden:

- Alunda - se bilaga karta 12
- Gimo - se bilaga karta 13
- Östhammar – se bilaga karta 14
- Österbybruk - se bilaga karta 15
- Öregrund - se bilaga karta 16

Hundar

17 § Den som har hund i sin vård är skyldig att följa bestämmelserna i denna paragraf. Bestämmelserna är inte tillämpliga för ledarhundar, service- och signalhundar för funktionshindrade samt tjänstehundar.

Om tillsyn över hundar är i övrigt stadgat i lag (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter.

Moment 1

Hundar får vistas på kommunala namngivna badplatser. Hundar är dock inte tillåtna att bada eller vistas i vattenområdet under perioden 1 maj – 30 september och ska alltid hållas kopplade. Ägare eller tillsynsperson ansvarar för att hunden hålls under kontroll och inte stör andra besökare.

Affischering, reklam mm

18 § Affischer, annonser, klistermärken, projicerade eller schablonmålade budskap eller liknande anslag får inte utan tillstånd av polismyndigheten sättas upp på sådana husväggar, staket, stolpar, kabelskåp eller liknande som vetter mot eller utgör del av offentlig plats. Utfärdat polistillstånd är giltigt endast tillsammans med skriftligt medgivande från ägare till fastighet eller anläggning som nyttjas.

Tillstånd av polismyndigheten behövs inte för att sätta upp anslag på tavlor, pelare eller andra liknande anordningar som är avsedda för detta ändamål. Inte heller krävs tillstånd av polismyndigheten för näringsidkare att sätta upp annonser och andra tillkännagivanden på byggnad där rörelsen bedrivs och som rör rörelsen.”

Tillgänglighet och framkomlighet

19 § Den som nyttjar offentlig plats ska säkerställa att gällande tillgänglighetskrav är tillgodosedda och att brandposter, brunnar, avstängningsventiler, P-automater, nedstigningsschakt, kopplingsskåp, offentlig belysning, trafikmärken, trafiksignaler och dylikt inte blockeras eller är övertäckta.

Framkomligheten för utryckningsfordon får inte hindras vid nyttjande av offentlig plats.

Växtlighet från tomt

20 § För att inte hindra framkomlighet för trafikanter får växtlighet på tomt inte skjuta ut över gång- eller cykelbana på lägre höjd över marken än 2,80 meter, eller över en körbana på lägre höjd över marken än 4,80 meter.

Träd och buskar ska beskäras i den mån grenarna sträcker sig över gång- eller körbanan under de höjder som sagts i första stycket.

Avgift för användning av offentlig plats

21 § För användning av offentlig plats och område som kommunen jämställt med sådan plats har kommunen, enligt avgiftslagen (1957:259), rätt att ta ut en avgift enligt de grunder som beslutats av kommunfullmäktige.

Överträdelse av lokala ordningsföreskrifter

22 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot någon av dessa ordningsföreskrifter kan dömas till penningböter enligt 3 kap. 22 § andra stycket ordningslagen. I ordningslagen finns också bestämmelser om föreläggande och förverkande.

Lokala ordningsföreskrifter för Östhammars kommun, Alunda tätort, bilaga karta 1.

Område där inte spritdrycker, vin och starköl och andra alkoholhaltiga drycker överstigande 3,5 volymprocent får förtäras.

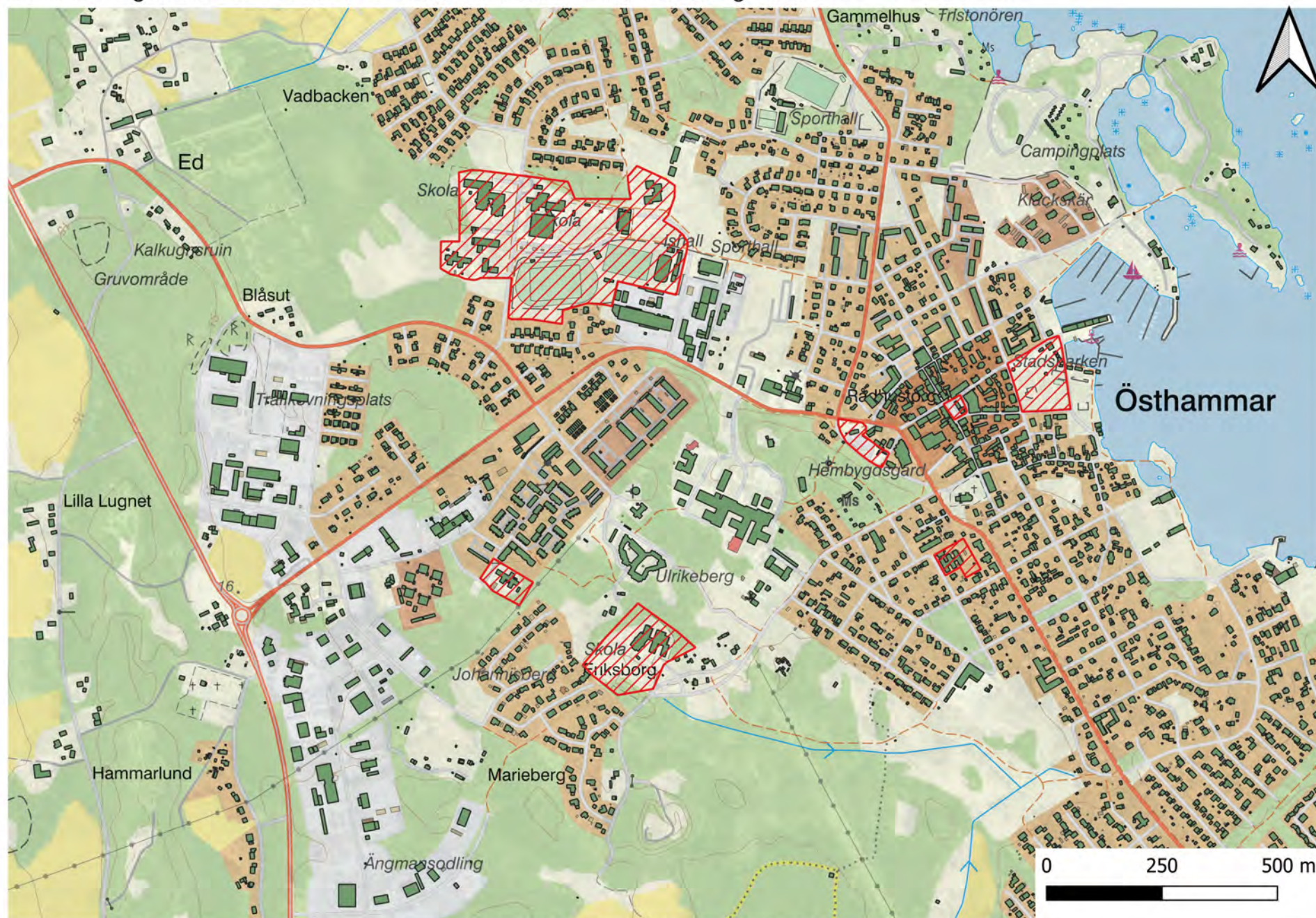
Lokala ordningsföreskrifter för Östhammars kommun, Gimo tätort, bilaga karta 2.

Område där inte spritdrycker, vin och starköl och andra alkoholhaltiga drycker överstigande 3,5 volymprocent får förtäras.

Lokala ordningsföreskrifter för Östhammars kommun, Östhammars tätort, bilaga karta 3.

Område där inte spritdrycker, vin och starköl och andra alkoholhaltiga drycker överstigande 3,5 volymprocent får förtäras.

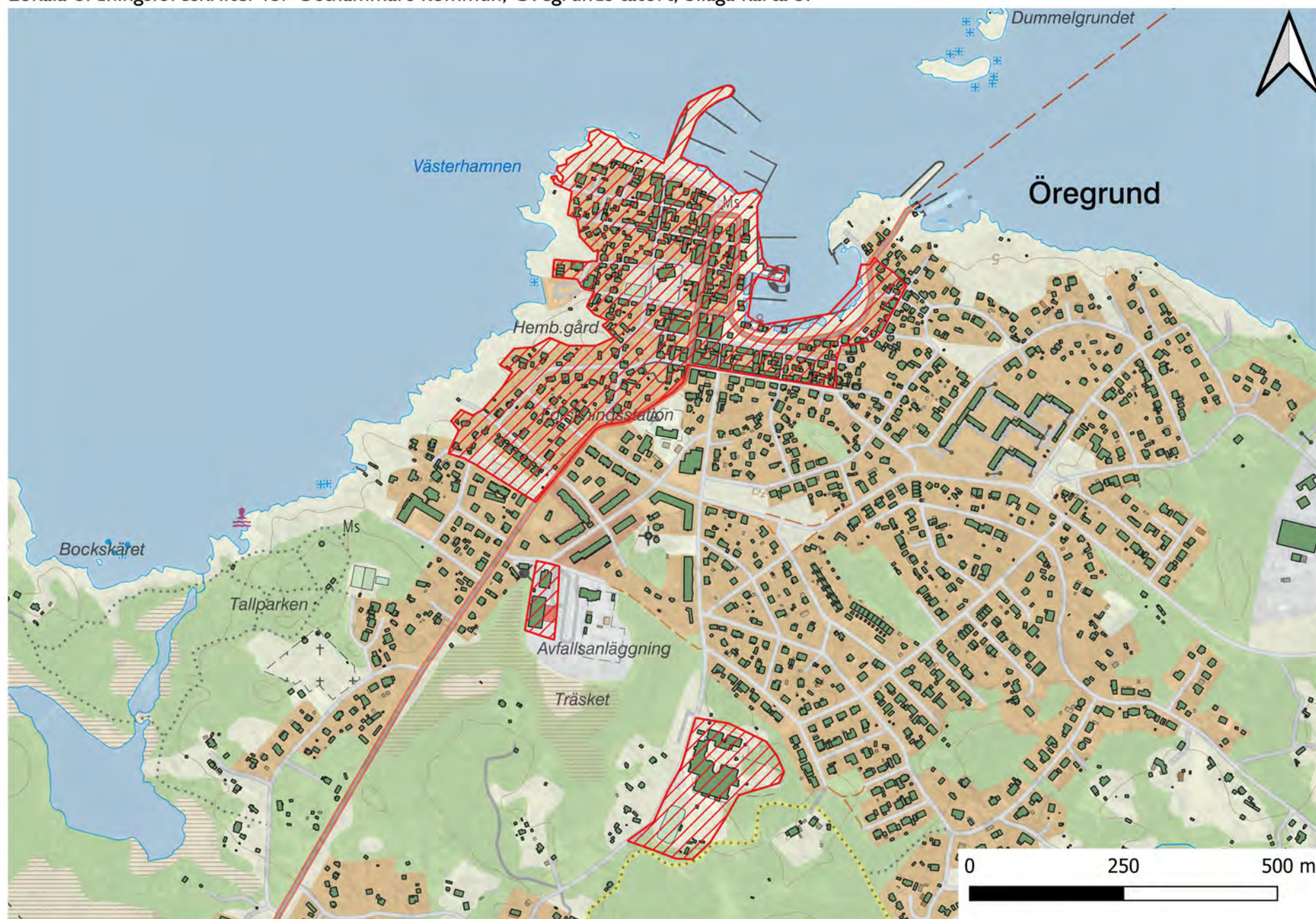
Lokala ordningsföreskrifter för Östhammars kommun, Österbybruk tätort, bilaga karta 4.

Område där inte spritdrycker, vin och starköl och andra alkoholhaltiga drycker överstigande 3,5 volymprocent får förtäras.

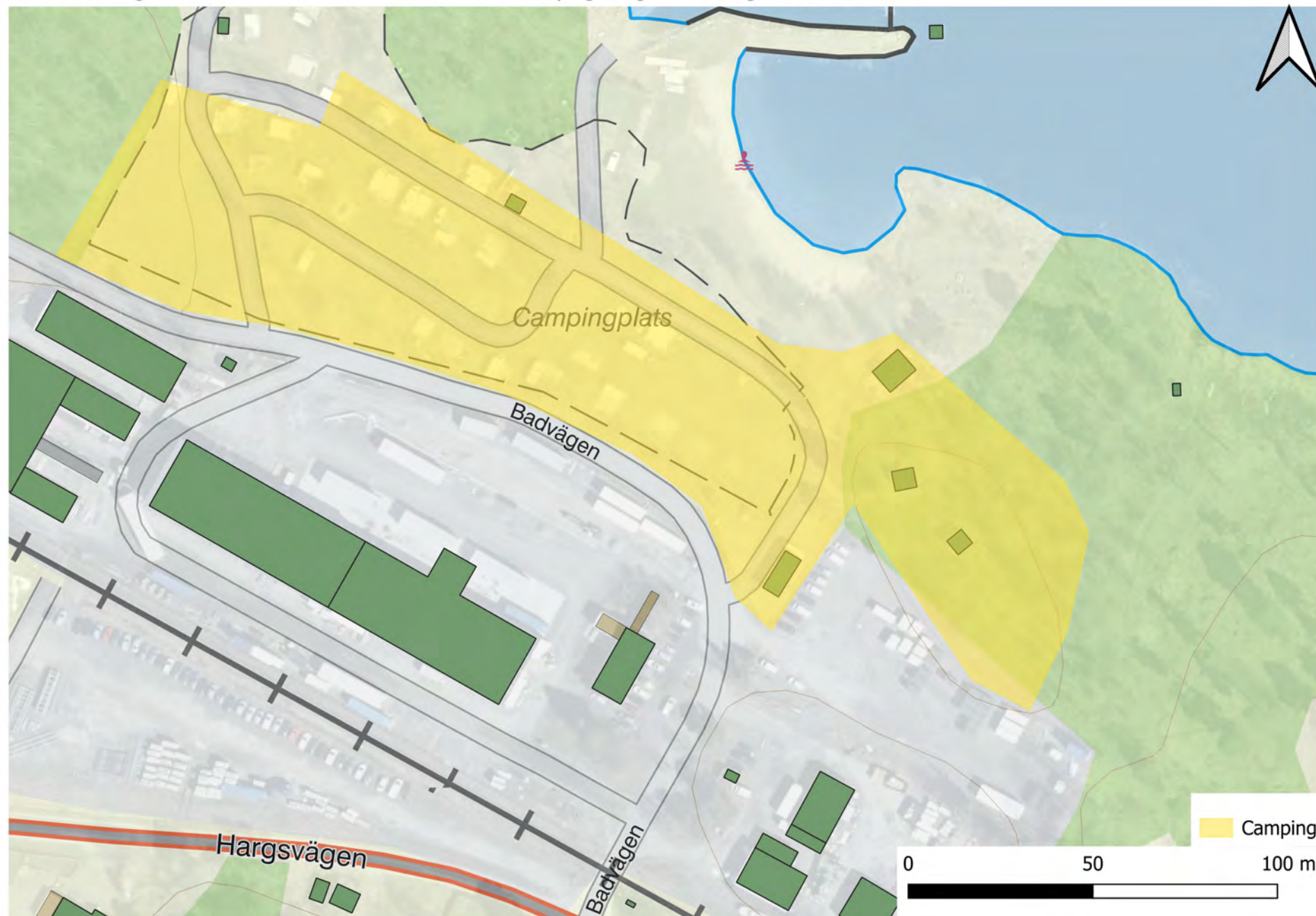
Lokala ordningsföreskrifter för Östhammars kommun, Öregrunds tätort, bilaga karta 5.

Område där inte spritdrycker, vin och starköl och andra alkoholhaltiga drycker överstigande 3,5 volymprocent får förtäras.

Lokala ordningsföreskrifter för Östhammars kommun, Camping Hargshamn, bilaga karta 6.

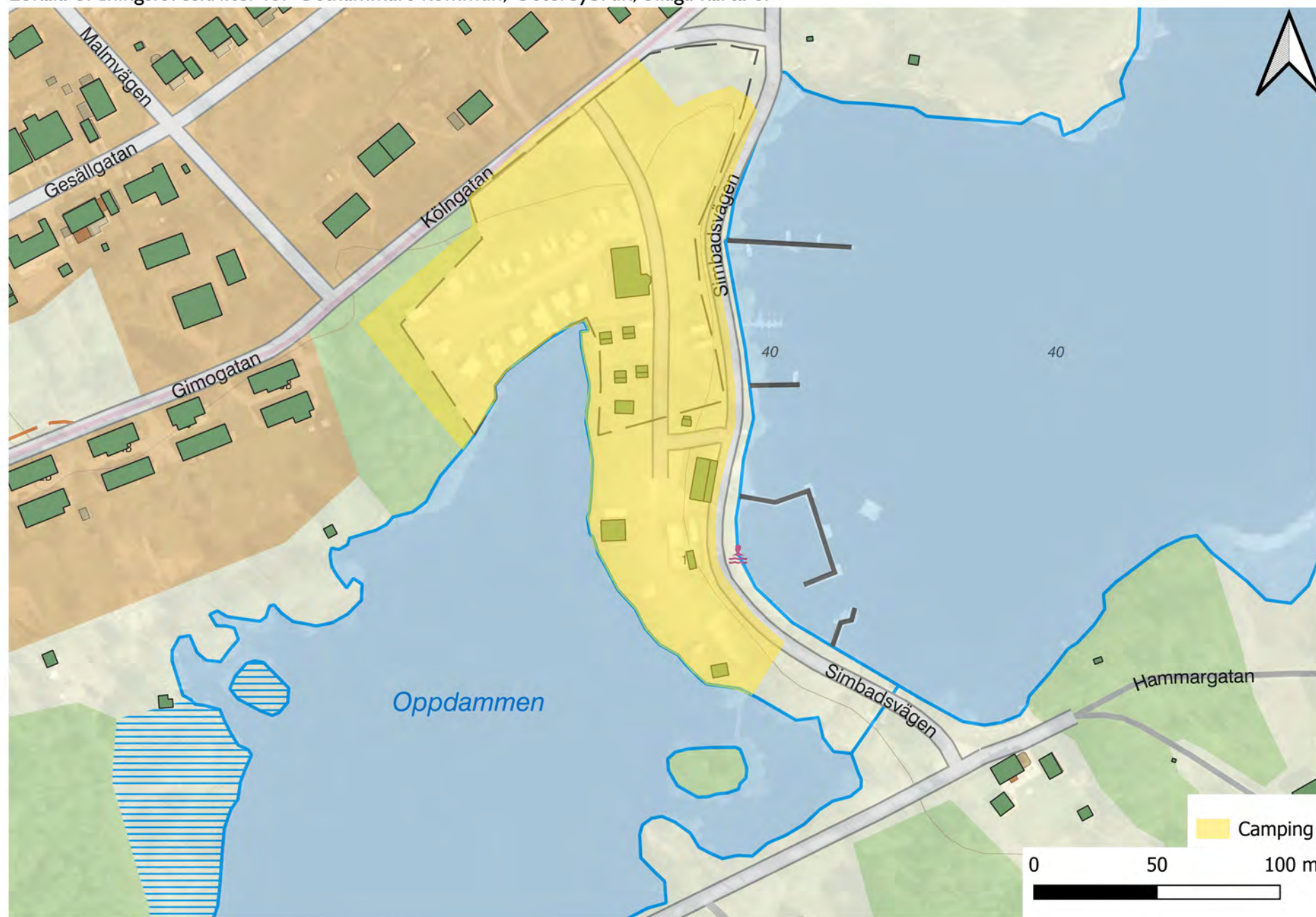

Lokala ordningsföreskrifter för Östhammars kommun, Österbybruk, bilaga karta 8.

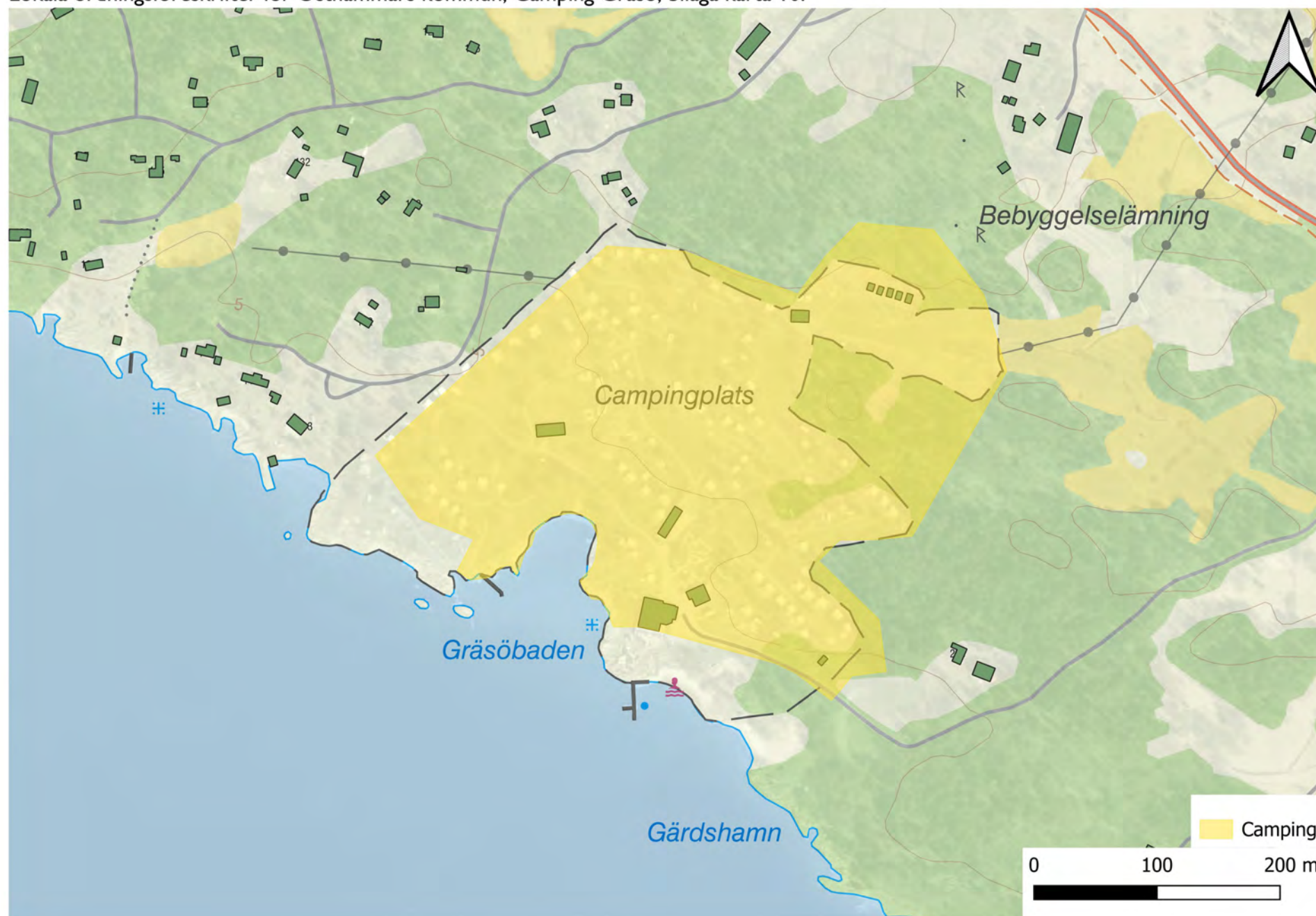

Lokala ordningsföreskrifter för Östhammars kommun, Camping Öregrund, bilaga karta 9

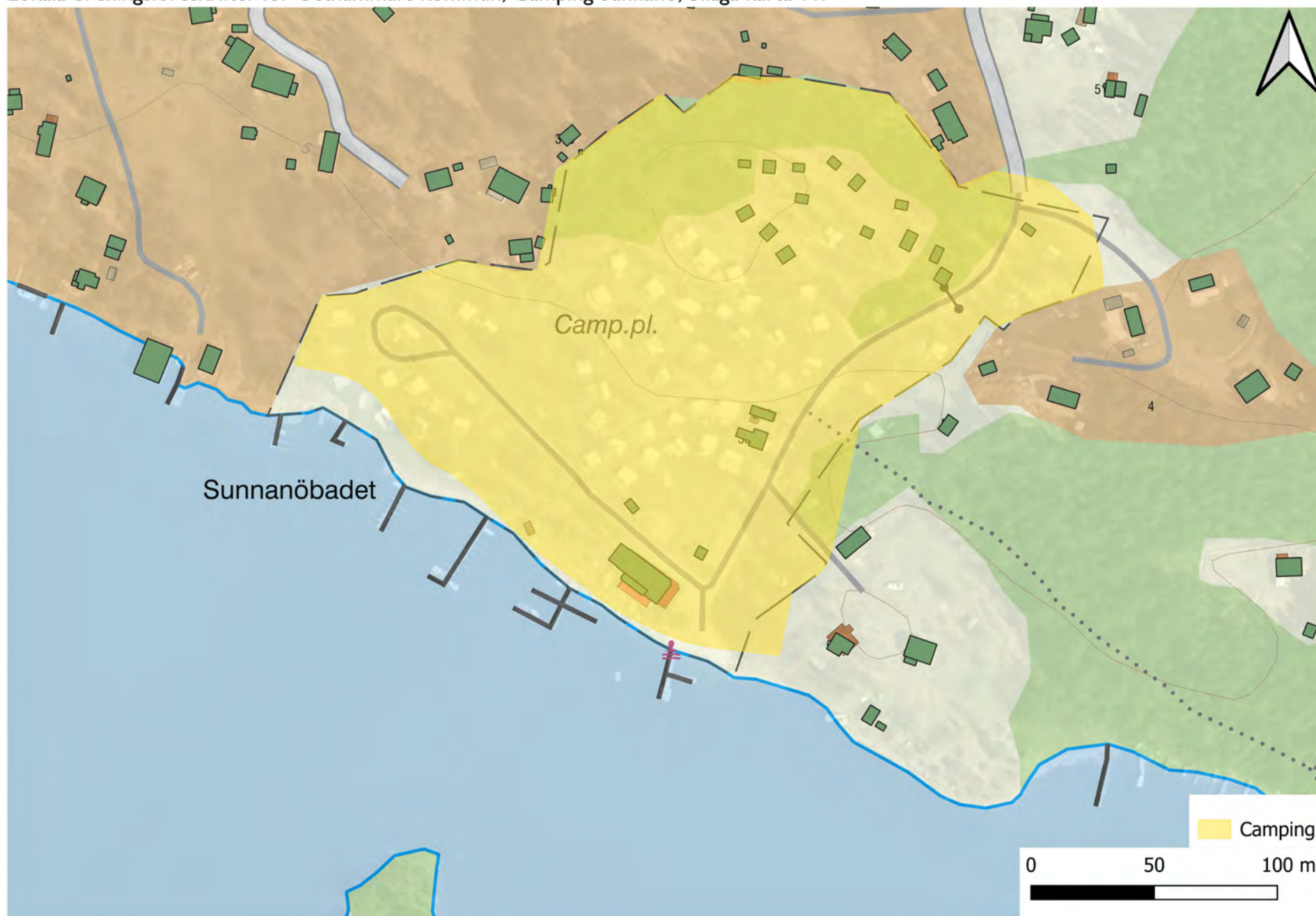

Lokala ordningsföreskrifter för Östhammars kommun, Camping Gräsö, bilaga karta 10.

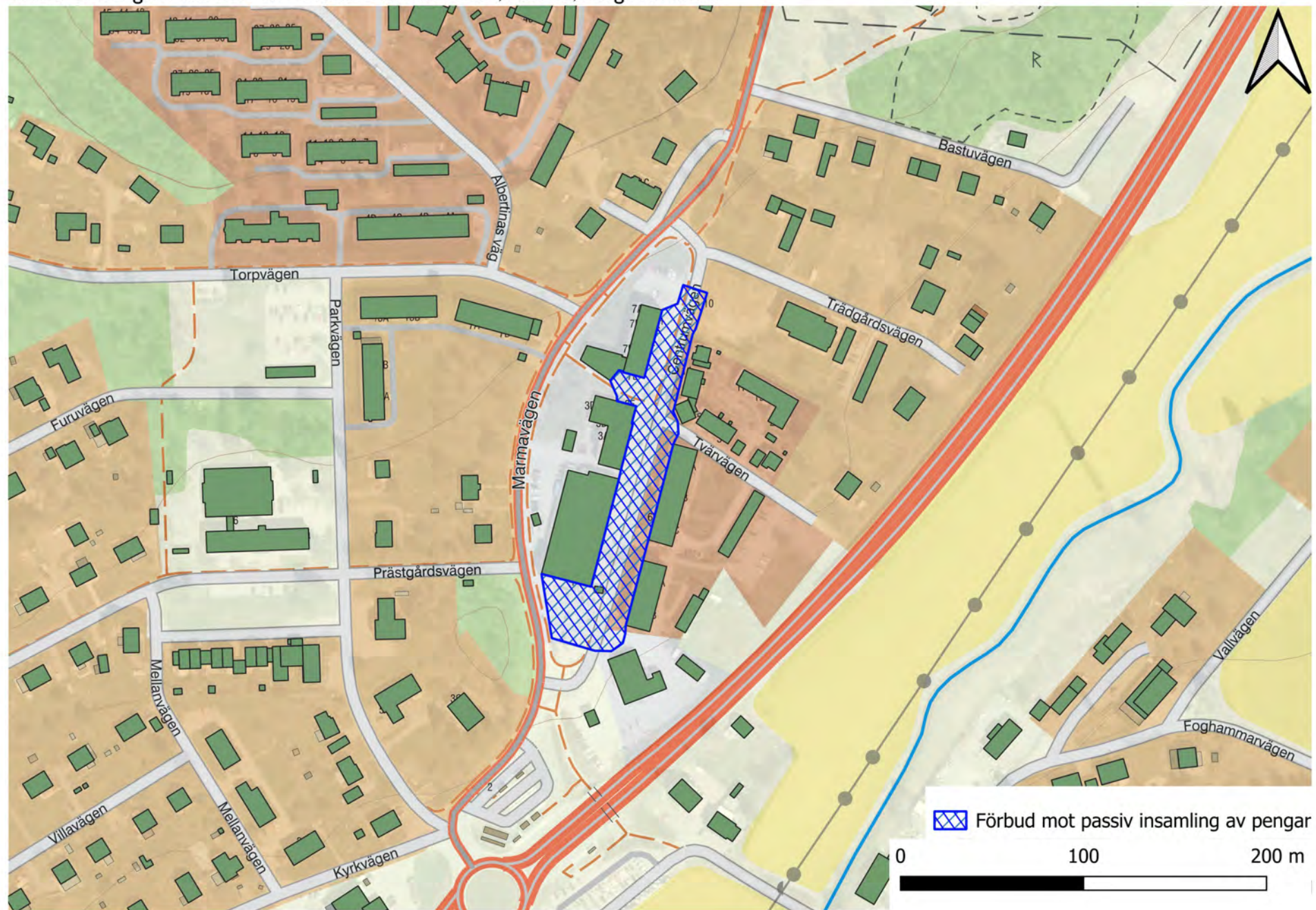

Lokala ordningsföreskrifter för Östhammars kommun, Camping Sunnanö, bilaga karta II.

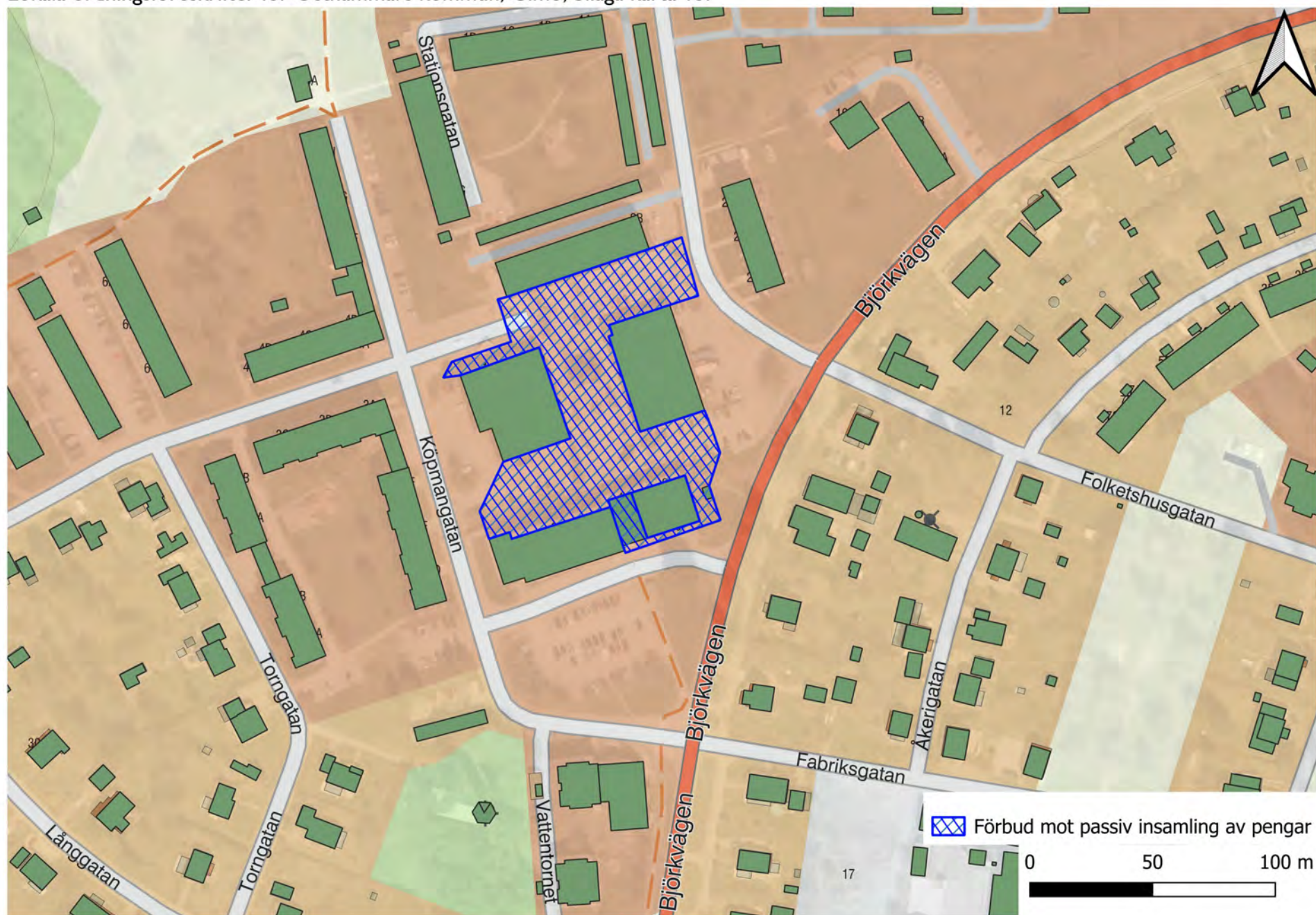

Lokala ordningsföreskrifter för Östhammars kommun, Alunda, bilaga karta 12.

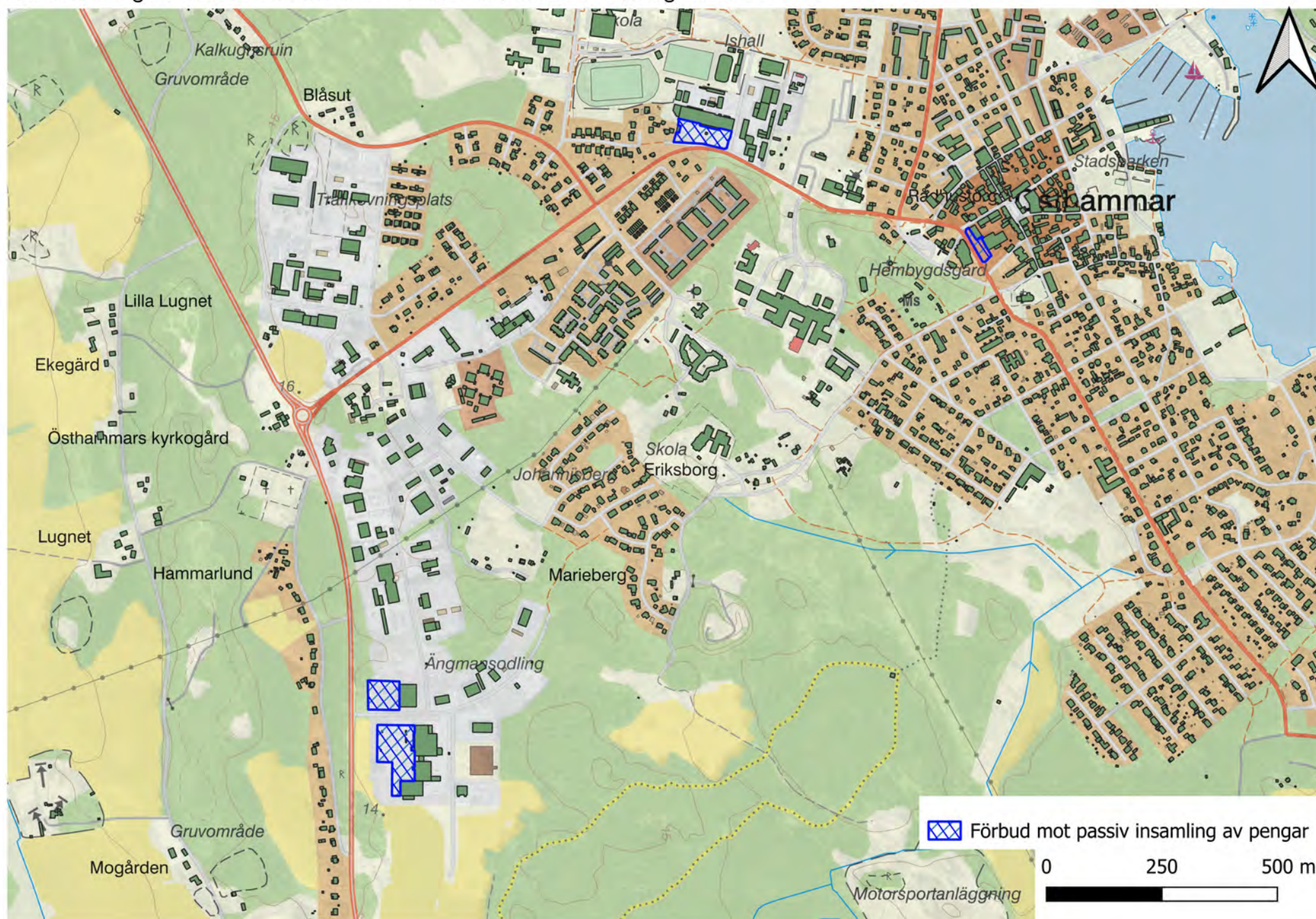

Lokala ordningsföreskrifter för Östhammars kommun, Gimo, bilaga karta 13.

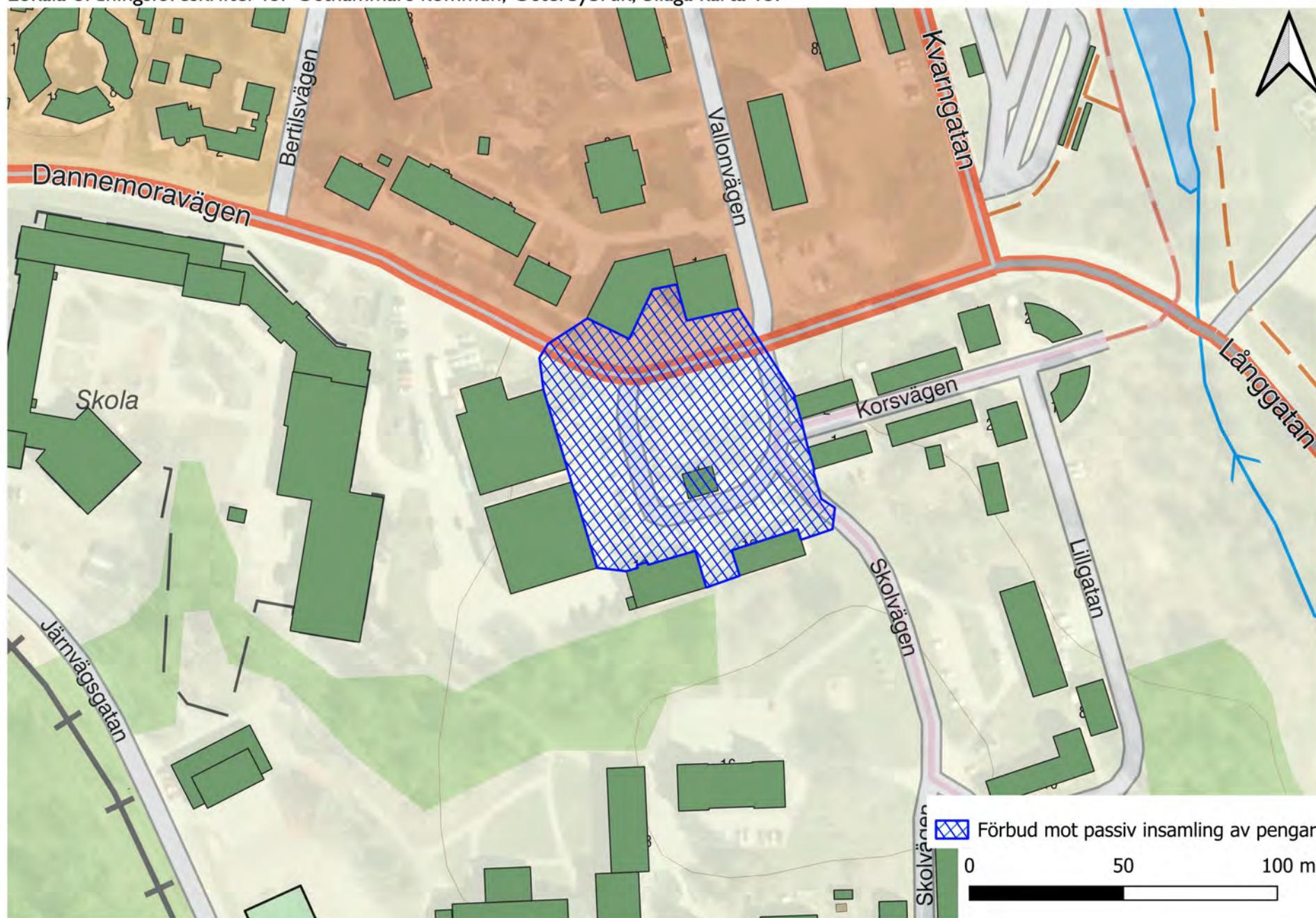

Lokala ordningsföreskrifter för Östhammars kommun, Östhammar, bilaga karta 14.

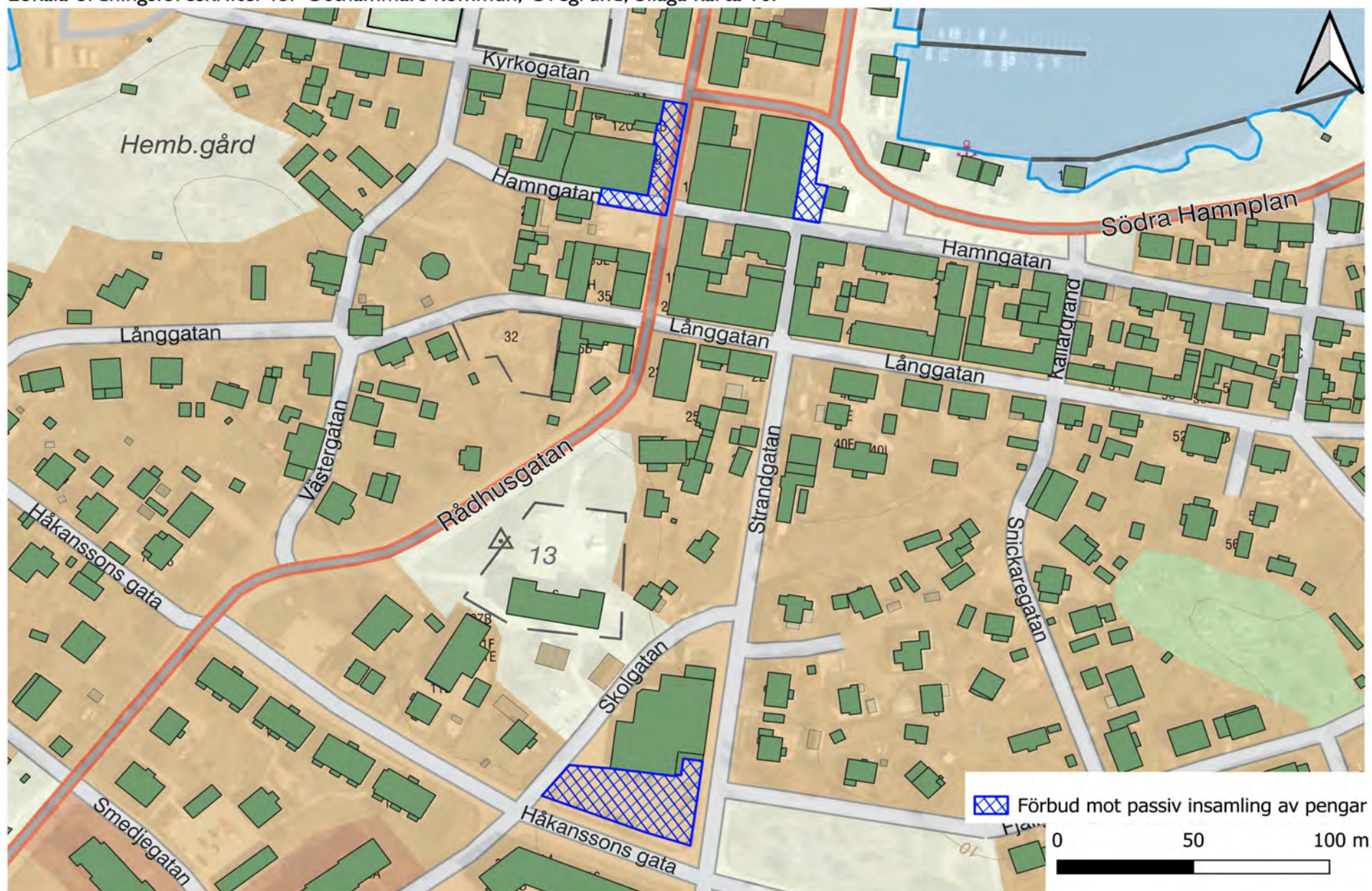

Lokala ordningsföreskrifter för Östhammars kommun, Österbybruk, bilaga karta 15.

Lokala ordningsföreskrifter för Östhammars kommun, Öregrund, bilaga karta 16.

Begravningsplatser:

Skäfthammar kyrkogård

Hökhuvuds kyrkogård

Ekeby kyrkogård

Alunda kyrkogård

Films kyrkogård

Dannemora kyrkogård

Morkarla kyrkogård

Hargs kyrkogård

Valö kyrkogård

Börstils kyrkogård

Östhammars kyrkogård

Östhammars kyrkogård Hoppet

Öregrunds griftegård

Öregrunds kyrkogård

Gräsö kyrkogård

Forsmarks kyrkogård

Allmänna lekplatser:**Alunda:** Gnejsvägen

Torpvägen

Vällenbadet

Gimo: Björkparken

Blåbärsvägen

Hökvägen

Hargshamn: Badplatsen

Folketshusgatan

Norrskedika: Mariebergsvägen**Öregrund:** Fjällgatan

Gellmansgatan

Klockstapeln

Tallparken

Österbybruk: Arvid Lindmans väg

Bertilsvägen

Österbybruk: Blästergatan

Mossvägen

P A Tamms väg

Smältarvägen

Torgparken

Östhammar: Aprilvägen

Bigatan

Fasangatan

Krutudden

Roslagsvägen

Sjötorget

Skogsvägen

Vasaparken

Verkstadsvägen

Villagatan

Kommunala badplatser

Aspo 1

Aspo 3

Gimobadet

Hargshamnsbadet

Krutudden

Simbadet i Österbybruk

Sunnanöbadet

Tallparksbadet

Vällenbadet

Idrotts- och sportplatser

Försåkersvallen

Marmavallen

Korsängen

Idrottsgården Gimo

Gimo konstgräsplan

Öregrunds utegym

Öregrunds hockeyrink

Östhammars hinderbana

Östhammars utegym

Österbybruk multiarena

Österbybruk utegym

Österbybruks IP

**Särskilt iordningsställda
platser för****friluftsliv och rekreation**

Grillkåtan vid Gimobadet

Tallparken

Kallerö

Aspo Naturreservat

Krutudden

Gräsö gård

Fyrskjeppsudden Öregrund

Surberget Öregrund

Gräsönbacken

Näsudden

Getabacken Östhammars

Gammelhus Östhammar

Björkparken Gimo

Stupet Alunda

Folkets park Österbybruk

Sågdammsparken Österbybruk

Gimo likboden

Östhammars kommun

Delvis upphävande av lokala ordningsföreskrifter

Beslut

Länsstyrelsen i Uppsala län upphäver 13 §, 14 §, 16 § och 17 § i Östhammar kommuns lokala ordningsföreskrifter (KS-2024-615).

Länsstyrelsen begär, med stöd av 2 § andra stycket förordningen (1993:1632) med bemyndigande för kommuner och länsstyrelsen att meddela lokala föreskrifter enligt ordningslagen (1993:1617), att detta beslut anslås på kommunens anslagstavla enligt 8 kap. 9–11 §§ kommunallagen (2017:725). Beslutet ska vara anslaget till och med den 9 juli 2025.

Beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktige i Östhammar kommun har den 22 april 2025, KF § 49, ändrat sina lokala ordningsföreskrifter. Av handlingarna framgår inte vilket datum den aktuella bestämmelsen träder i kraft.

Beslutet anmälades till Länsstyrelsen den 4 juni 2025.

Motivering till beslutet

En kommun får meddela de ytterligare föreskrifter för kommunen eller del av denna som behövs för att upprätthålla den allmänna ordningen på offentlig plats.

Med offentlig plats avses enligt ordningslagen

1. allmänna vägar,
2. gator, vägar, torg, parker och andra platser som i detaljplan redovisas som allmän plats och som har upplåtits för sitt ändamål,
3. områden som i detaljplan redovisas som kvartersmark för hamnverksamhet, om de har upplåtits för detta ändamål och är tillgängliga för allmänheten, samt
4. andra landområden och utrymmen inomhus som stadigvarande används för allmän trafik.

En kommun kan under vissa förutsättningar föreskriva att vissa ytterligare platser ska jämsställas med offentliga platser när det gäller allmän ordning och säkerhet enligt ordningslagen och lokala ordningsföreskrifter.

Ordningsföreskrifter får inte angå förhållanden som redan är reglerade i ordningslagen eller annan författning eller som enligt lagen eller annan författning kan regleras på något annat sätt. Föreskrifterna får inte heller lägga onödigt tvång på allmänheten eller annars göra obefogade inskränkningar i den enskildes frihet.

I förarbetena till ordningslagen betonas vikten av att kommunerna bara meddelar sådana lokala föreskrifter som verkligen behövs. Alltför långtgående föreskrifter som saknar stöd i allmänhetens rättsmedvetande anses leda till att respekten för bestämmelserna undergrävs. Av domstolspraxis följer också att lokala ordningsföreskrifter inte får vara för långtgående avseende geografiskt tillämpningsområde, tidsmässig giltighet eller sakligt innehåll.

Lokala ordningsföreskrifter måste också ha ett sådant innehåll och vara utformade med en sådan exakthet att det är möjligt att tillämpa dem och övervaka efterlevnaden av dem (RÅ 1992 ref. 75).

En kommuns beslut att anta, ändra eller upphäva lokala ordningsföreskrifter ska omedelbart anmälas till länsstyrelsen för prövning. Länsstyrelsen ska sedan upphäva en föreskrift som strider mot ordningslagen.

Länsstyrelsen gör följande bedömning

Prövning av 14 § om brukande av lustgas

Den anmälda föreskriften har följande lydelse.

Brukande av lustgas i berusningssyfte är förbjudet på all offentlig plats inom Östhammars kommun.

Ett grundläggande krav på ordningsföreskrifter är att dessa behövs för att upprätthålla den allmänna ordningen på offentlig plats. Av beslutet framgår inte på vilket sätt brukande av lustgas i berusningssyfte utgör ett problem i upprätthållandet av den allmänna ordningen. Högsta förvaltningsdomstolen har dock uttalat att en kommun är oförhindrad att i förebyggande syfte besluta olika ordningsföreskrifter avseende sådant som typiskt sett kan innebära

störningar. Det kan av den anledningen inte krävas av en kommun att den presenterar någon utredning till stöd för att föreskriften behövs (se HFD 2018 ref. 75). Länsstyrelsen bedömer att bruk av lustgas i berusningssyfte på offentlig plats är en sådan företeelse som typiskt sett kan innebära ordningsstörningar. Det saknas därmed skäl att upphäva föreskriften på den grunden att utredning saknas.

Av förarbeten framgår att det är angeläget att kommunerna noga prövar vilka bestämmelser som behövs liksom bestämmelsernas geografiska tillämpningsområde inom kommunen. Förbud eller påbud bör begränsas till att gälla endast för sådana områden där ett verkligt behov föreligger (se prop. 1992/93:210 s. 142). Det saknas vägledande praxis vad gäller ordningsföreskrifter som reglerar brukande av lustgas på offentlig plats. Av praxis som gäller förbud mot förtäring av alkoholdrycker framgår dock att sådana förbud inte bör omfatta samtliga offentliga platser inom en kommun, utan endast de platser där ett sådant förbud är särskilt motiverat från ordningssynpunkt, exempelvis området kring ett torg eller någon annan offentlig plats som är livligt trafikerad. Högsta förvaltningsdomstolen, tidigare Regeringsrätten, har av den anledningen ansett att det finns skäl att upphäva lokala ordningsföreskrifter om förbud mot förtäring av alkoholdrycker på all offentlig plats i en kommun (RÅ 1997 ref. 41).

Kommunen har inte lämnat några uppgifter som talar för att det finns anledning att på samtliga offentliga platser i kommunen förbjuda brukande av lustgas. Länsstyrelsen bedömer med anledning av ovan att förbud mot brukande av lustgas på all offentlig plats i Östhammar kommun är allt för ingripande och innebär obefogade inskränkningar i den enskildes frihet. Föreskriften strider mot 3 kap. 12 § ordningslagen och det finns därmed skäl att upphäva föreskriften.

Prövning av 16 § om insamling av pengar

Den anmälda föreskriften har följande lydelse.

Polismyndighetens tillstånd krävs för insamling av pengar i bössor eller liknande på offentlig plats, om insamlingen inte utgör led i tillståndspliktig allmän sammankomst eller offentlig tillställning.

När insamlingen sker i samband med framförande av gatumusik krävs inte tillstånd.

Passiv insamling av pengar (tiggeri) får ej ske på följande områden:

- *Alunda – se bilaga karta 12*
- *Gimo – se bilaga karta 13*
- *Östhammar – se bilaga karta 14*
- *Österbybruk – se bilaga karta 15*
- *Öregrund – se bilaga karta 16*

Av praxis framgår att ett förbud mot passiv penninginsamling, s.k. tiggeri, på offentlig plats syftar till att komma till rätta med vad som kan uppfattas som en typ av störning och kan meddelas av kommunen i en ordningsföreskrift (HFD 2018 ref. 75). Som redogjorts för ovan krävs inte att kommunen presenterar någon utredning till stöd för att föreskriften behövs. Vad gäller frågan om förbudet innebär obefogade inskränkningar i den enskildes frihet gör Länsstyrelsen följande bedömning. Kommunen har avgränsat det geografiska tillämpningsområdet till vissa särskilt angivna platser. Kommunen har inte lämnat några uppgifter om de angivna platserna annat än att förbudet gäller platser i direkt närhet till handel. Som det får förstås har kommunen bedömt att de särskilt angivna platserna är platser där det uppstått eller kan komma att uppstå ordningsproblem. Länsstyrelsen saknar anledning att ifrågasätta kommunens bedömning av behovet avseende de aktuella platserna.

Avseende områden i Österbybruk hänvisas till bilaga 15 och avseende områden i Öregrund hänvisas till bilaga 16. Bilaga 15 utgörs av en karta där två områden är markerade. Ovanför kartan står texten "Lokala ordningsföreskrifter för Östhammars kommun, Östhammar, bilaga karta 15." Bilaga 16 består av en karta där tre områden är markerade. Ovanför kartan står texten "Lokala ordningsföreskrifter för Östhammars kommun, Östhammar, bilaga karta 16."

Lokala ordningsföreskrifter måste vara utformade med en sådan exakthet att det är möjligt att tillämpa dem och övervaka efterlevnaden av dem. Länsstyrelsen konstaterar att det i föreskriften hänvisas till områden i Österbybruk och Öregrund men att det av hänvisade bilagor står att det är en karta över Östhammar. Länsstyrelsen bedömer att den beslutade regleringen inte är tillräckligt tydlig för att kunna tillämpas eller för att övervaka

efterlevnaden av och skäl att upphäva föreskriften föreligger på den grunden.

Med offentlig plats avses bland annat allmänna vägar eller gator, vägar, torg, parker och andra platser som i detaljplan redovisas som allmän plats och som har upplåtits för sitt ändamål. Länsstyrelsen har inte granskat om angivna platser i 16 § är offentliga platser. Då Länsstyrelsen bedömer att föreskriften ska upphävas på grunden att den inte är tillräckligt tydlig, saknas skäl att ta ställning i denna del.

Prövning av 13 § om förtäring av alkohol

Den anmälda föreskriften har följande lydelse.

Spritdrycker, vin och starköl och andra alkoholhaltiga drycker överstigande 2,25 volymprocent får inte förtäras inom följande områden, inklusive tillhörande p-platser, skol- och förskolegårdar:

- *Alunda – se karta bilaga 2*
- *Gimo – se karta bilaga 3*
- *Östhammar – se karta bilaga 4*
- *Östhammar – se karta bilaga 5*
- *Österbybruk – se karta bilaga 6*
- *Öregrund – se karta bilaga 7*

Som framgår ovan måste lokala ordningsföreskrifter vara utformade med en sådan exakthet att det är möjligt att tillämpa dem och övervaka efterlevnaden av dem. I 13 § hänvisas till Östhammar två gånger i stället för att hänvisa till två kartbilagor. Det finns emellertid bara en bilaga med karta över Östhammar. Hänvisningen till bilagorna 2–7 stämmer inte heller. Avseende Alunda hänvisas i föreskriften till karta i bilaga 2. En kartbild över Alunda framgår dock av bilaga 1. En karta över Gimo framgår av bilaga 2, Östhammar av bilaga 3, Österbybruk av bilaga 4 och Öregrund av bilaga 5. Länsstyrelsen bedömer därmed inte att ordningsföreskriften är utformad med en sådan exakthet att det är möjligt att tillämpa den och övervaka efterlevnaden av den. Föreskriften ska upphävas på den grunden.

Kommunen har även utökat området för förbudet, framför allt i Öregrund enligt bilaga 5. Kommunen har inte anfört något i beslutet till stöd för att det är motiverat med ett utökat område i Öregrund.

Ett förbud kan omfatta alla alkoholhaltiga drycker, det vill säga även folköl och lättöl. Enligt Sveriges Kommuner och Regioner innebär det dock i regel en obefogad inskränkning i den enskildes frihet att föreskriva förbud mot förtäring av exempelvis lättöl (se Cirkulär 23:04, s. 24). Sveriges Kommuner och Regioner rekommenderar därför en reglering som innebär att föreskriften begränsas till spritdrycker, vin och starköl eller andra jästa alkoholdrycker med motsvarande alkoholhalt som starköl, det vill säga 3,5 volymprocent. Det finns inga uppgifter i ärendet som talar för att ett förbud mot förtäring av folköl eller andra alkoholhaltiga drycker överstigande 2,25 volymprocent är motiverat från ordningssynpunkt. Länsstyrelsen bedömer att regleringen är för långtgående och att den därmed strider mot 3 kap. 12 § ordningslagen. Ordningsföreskriften ska även upphävas på den grunden.

Länsstyrelsen har inte granskat om angivna platser i 13 § är offentliga platser. Då Länsstyrelsen bedömer att föreskriften ska upphävas på grunden att den inte är tillräckligt tydlig, saknas skäl att ta ställning i denna del.

Prövning av 17 § om hundar och katter

Den anmälda föreskriften har följande lydelse.

Den som har hund eller katt i sin vård är skyldig att följa bestämmelserna i denna paragraf. Bestämmelserna är inte tillämpliga för ledarhundar, service- och signalhundar för funktionshindrade samt tjänstehundar.

Om tillsyn över hundar och katter är i övrigt stadgat i lag (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter.

Moment 1

Hundar och katter ska hållas under tillsyn på offentliga platser. (3 §)

Hund ska alltid hållas kopplad på offentlig plats eller därmed jämställd plats samt i motionsspår. Undantag från detta kopplingstvång gäller för de områden där kommunen anordnat hundrastplatser.

Moment 2

Hundar och katter får inte vistas på:

- *Lekplatser*
- *Förskole- och skolgårdar*
- *I offentliga lokaler.*

Moment 3

Förorening efter hund på offentliga platser eller därmed jämställd plats ska plockas upp.

Enligt moment 1 i föreskriften gäller kopplingstvång på alla offentliga platser eller därmed jämställda platser samt alla motionsspår. Lokala ordningsföreskrifter får inte vara för långtgående avseende geografiskt tillämpningsområde. I ärendet har inte framkommit uppgifter om att ett kopplingstvång med sådan vidsträckt geografisk utbredning är påkallad ur ordningssynpunkt. Länsstyrelsen bedömer att regleringen är för långtgående och strider därmed mot 3 kap. 12 § ordningslagen. Det föreligger skäl att upphäva regleringen på den grunden.

Enligt moment 1 i föreskriften ska hundar och katter hållas under tillsyn på offentliga platser. Av lagen om tillsyn över hundar och katter framgår att hundar och katter ska hållas under tillsyn och skötas på ett sådant sätt som med hänsyn till deras natur och övriga omständigheter behövs för att förebygga att de orsakar skador eller avsevärda olägenheter. Enligt förarbeten är bestämmelsen inte begränsad till att gälla endast för dem som äger en hund eller katt eller dess innehavare utan omfattar även den som mycket kortvarigt rastar en hund eller passar en katt (prop. 2006/07:126 s. 62). Länsstyrelsen bedömer att regleringen om att hundar och katter ska hållas under tillsyn på offentliga platser redan är reglerat i annan författning. Den anmälda föreskriften strider därmed mot 3 kap. 12 § ordningslagen och ska upphävas även på den grunden.

Enligt moment 2 i föreskriften gäller förbud för hundar och katter att vistas på lekplatser, förskole- och skolgårdar samt i offentliga lokaler. Av förarbeten till ordningslagen framgår att det i och för sig är tänkbart att genom lokala ordningsföreskrifter reglera att katter inte får vistas på en lekplats som är allmän plats. Föreskrifter om katthållning medför emellertid betydande övervakningsproblem, varför lokala ordningsföreskrifter om katter bör meddelas med stor försiktighet och endast om missförhållandena är så påtagliga att en

reglering framstår som nödvändig (SOU 1985:24 s. 187 f.). Några uppgifter om särskilda missförhållanden beträffande katthållning i kommunen har inte framkommit. Föreskriften bedöms vara för långtgående och innebär ett onödigt tvång på allmänheten. Bestämmelsen strider mot 3 kap. 12 § ordningslagen och ska upphävas även på den grunden.

Länsstyrelsen konstaterar vidare att ordningsföreskrifter endast får avse offentliga platser eller sådana platser som kommunen har föreskrivit ska jämföras med offentliga platser. Ett förbud får därmed endast avse platser som enligt ordningslagen är offentliga platser eller sådana platser som Östhammar kommun enligt 3 § i sina lokala ordningsföreskrifter och i bilagor som där hänvisas till, särskilt har pekat ut som platser som ska jämföras med offentliga platser. Föreskriften förbjuder hundar och katter att bland annat visas på alla lekplatser och inte enbart sådana som kommunen har pekat ut i 3 §. Eftersom kommunen inte har begränsat förbudet för katter och hundar till sådana platser som de har rätt att föreskriva ordningsföreskrifter för, ska regleringen upphävas även på den grunden.

Enligt moment 3 i föreskriften gäller upplösningsstängning för alla offentliga platser eller därmed jämförda platser. Enligt 15 kap. 26 § miljöbalken är det förbjudet att skräpa ner på en plats utomhus dit allmänheten har tillträde till eller insyn till. Med skräp avses bland annat plåt, glas, plast, papper, avfall eller liknande (se prop. 1997/1998:45, del 2, s. 201). Sedan 1 januari 2021 är ringa nedskräpningsföreteelser kriminaliserat, vilket får anses innefatta underlåten upplösning av förorening från hund (se Larsson & Åberg, Lokala ordningsföreskrifter: En handbok [2023, JUNO], s. 79). Upplösningskrav är därmed reglerat genom annan författning och strider mot 3 kap. 12 § ordningslagen. Föreskriften ska därmed upphävas.

Övriga synpunkter

Länsstyrelsen noterar att det saknas uppgift om när de lokala ordningsföreskrifterna träder i kraft. Det kan skapa en osäkerhet kring vilka lokala ordningsföreskrifter som gäller. Ett datum när de lokala ordningsföreskrifterna träder i kraft bör därmed anges. Eftersom Länsstyrelsens prövning av de antagna föreskrifterna avser om föreskrifterna strider mot ordningslagen eller inte, finns det dock inte skäl att upphäva dem på grund av att det saknas ikraftträdandedatum.

Länsstyrelsen noterar även att det av kommunens beslut framgår att 17 § om hundar och katter ändras på så vis att förbud mot hund på kommunal badplats tas bort, att hunden dock ska vara kopplad samt att den kommunala badplatsen ej får nyttjas för att bada hunden. Av 17 § framgår emellertid inte att den kommunala badplatsen ej får nyttjas för att bada hunden. Eftersom Länsstyrelsens prövning av de antagna föreskrifterna avser om föreskrifterna strider mot ordningslagen eller inte, finns det dock inte skäl att upphäva dem på grund av att bestämmelsen inte stämmer överens med det som anges i beslutet.

Bestämmelser som beslutet grundas på

3 kap. 8–9, 12 och 13 §§ ordningslagen (1993:1617) samt 1–2 §§ förordningen (1993:1632) med bemyndigande för kommuner och länsstyrelser att meddela lokala föreskrifter enligt ordningslagen.

Ni kan överklaga beslutet

Se information nedan hur ni kan överklaga beslutet.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av tf. chefsjurist Emilia Sjödahl med länsjurist Fia Branteryd som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Ni kan överklaga beslutet hos förvaltningsrätten

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos förvaltningsrätten.

Så här överklagar ni beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Uppsala län antingen via e-post; uppsala@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Uppsala län, 751 86 Uppsala.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Skriv också följande uppgifter, om ni inte tidigare lämnat dem:

- Person- eller organisationsnummer.
- Telefonnummer där ni kan nå dagtid (med undantag för nummer som avser ett hemligt mobilabonnemang som behöver uppges endast om rätten begär det).
- E-postadress.
- Annat som har betydelse för att domstolen ska kunna nå er.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer ert överklagande bifogar ni kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 25 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet uppge sitt namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post, uppsala@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 30 00. Ange diarienummer 4747-2025.

Samhällsbyggnadskontoret

Bilaga 2.

Motivering för ändringar och tillägg i de lokala ordningsföreskrifterna för Östhammars kommun

I sitt beslut från 2025-06-18 (dnr 4747-2025) beslutade Länsstyrelsen i Uppsala län att delvis upphäva 13 §, 14 §, 16 § och 17 § i de lokala ordningsföreskrifterna och efterlyste motiveringar. Östhammars kommun har sammanställt motiveringar för 13 § Förtäring av alkohol, 14 § Brukande av lustgas, 16 § Insamling av pengar samt 17 § Hundar.

Dokumentet biläggs tjänsteutlåtandet tillsammans med reviderade lokala ordningsföreskrifter.

Motivering 13 § Förtäring av alkohol, utökning av förbudsområde i tätorten Öregrund

Utökningen av förbudsområdet i Öregrund grundar sig på en begäran från Polismyndigheten, vilken kommunen fullt ut ställer sig bakom. Bakgrunden är den markanta ökning av antalet besökare under sommarhalvåret samt det särskilda rörelsemönster som observerats under kvälls- och nattetid.

Under kvällarna rör sig en stor del av besökarna från de östliga delarna av staden mot de västliga områdena för att ta del av solnedgången vid vattnet. I nuvarande reglering finns ett geografiskt glapp i alkoholförbudet längs Sjötullsgatan, Telegrafgatan, Vintergatan och Kyrkogatan. Detta innebär att Polismyndigheten saknar ett sammanhängande tillsynsområde, vilket försvårar möjligheten att förebygga och ingripa vid ordningsstörningar.

Den sydliga utökningen av förbudszonen motiveras av en större busshållplats vid Smedjegatan. Under sena nattetimmar samlas här många resenärer, ofta efter att ha vistats i andra delar av staden. För att upprätthålla ordningen och säkerställa trygghet vid busshållplatsen krävs att hela detta område omfattas av alkoholförbudet.

En sammanhängande förbudszon möjliggör effektivare ordningshållning och minskar risken för ordningsstörningar, nedskräpning och alkoholrelaterade incidenter i anslutning till både populära vistelseplatser och viktiga transportpunkter. Utökningen bedöms därför vara proportionerlig och nödvändig för att uppnå ordningslagens syfte enligt 3 kap. 8–9 §§.

Samhällsbyggnadskontoret

Motivering 14 § Brukande av lustgas

Bruk av lustgas i berusningssyfte medför påtagliga risker för ordningsstörningar och säkerhetsproblem på offentlig plats. Av praxis (HFD 2018 ref. 75) framgår att kommunen har möjlighet att i förebyggande syfte meddela ordningsföreskrifter avseende företeelser som typiskt sett kan innebära störningar, även utan omfattande dokumentation om tidigare incidenter.

Lustgasbruk är mobilt och uppstår ofta spontant i olika delar av kommunen, vilket försvårar en effektiv geografisk avgränsning. Till skillnad från vissa alkoholrelaterade ordningsproblem, som kan knytas till specifika platser och evenemang, visar erfarenhet från ordningshållande myndigheter att lustgasbruk snabbt kan flytta mellan parkeringsplatser, lekplatser, parker, stränder och centrumnära områden.

Bruket leder dessutom till nedskräpning i form av tomma patroner, plastpåsar och förpackningar. Detta medför både skaderisker för barn och djur och en konkret ekonomisk belastning för kommunen genom ökade städ- och renhållningskostnader.

Utöver detta finns akuta medicinska risker (yrsel, medvetslöshet, fallskador) samt ordningsproblem i form av störande beteenden och ansamlingar av personer under påverkan.

Från ett traditionsskapande perspektiv finns det redan en etablerad samhällsuppfattning om att alkohol kan konsumeras i vissa offentliga sammanhang vid traditionella högtider. För lustgasbruk finns ingen sådan tradition. Att tillåta detta riskerar att skapa en ny social norm kring substansbruk i offentliga miljöer, vilket kan bli svårare att begränsa i framtiden.

Mot bakgrund av dessa faktorer – risk för ordningsstörningar, praktiska svårigheter med geografisk begränsning, nedskräpning och dess kostnader, säkerhetsrisker och behovet av att motverka oönskad traditionsbildning – är ett generellt förbud mot brukande av lustgas i berusningssyfte på samtliga kommunala offentliga platser proportionerligt och förenligt med ordningslagens syfte enligt 3 kap. 8–9 §§.

Motivering 16 § Insamling av pengar

Insamling av pengar är ett samlingsbegrepp vari flera olika typer av verksamheter inryms. Ett exempel är ideella organisationers insamling genom ”bössor” där ett specifikt ändamål tydligt framgår. Gatumusiker kan även samla in pengar i anslutning till sin föreställning. När det kommer till inaktivt insamlande av pengar, tiggeri, så föreslår förvaltningen ett förbud på platser i direkt närhet till handel. Ett förbud mot inaktivt insamlande av pengar i direkt närhet till handel kan motiveras av att det skyddar framkomligheten och säkerheten för personer vid entréer och gångstråk, minskar risken för att människor upplever påtryckning i samband med konsumtion, samt visar på proportionalitet genom att åtgärden begränsas till platser där konkreta problem finns, istället för att införa ett generellt förbud på all allmän platsmark.

Samhällsbyggnadskontoret

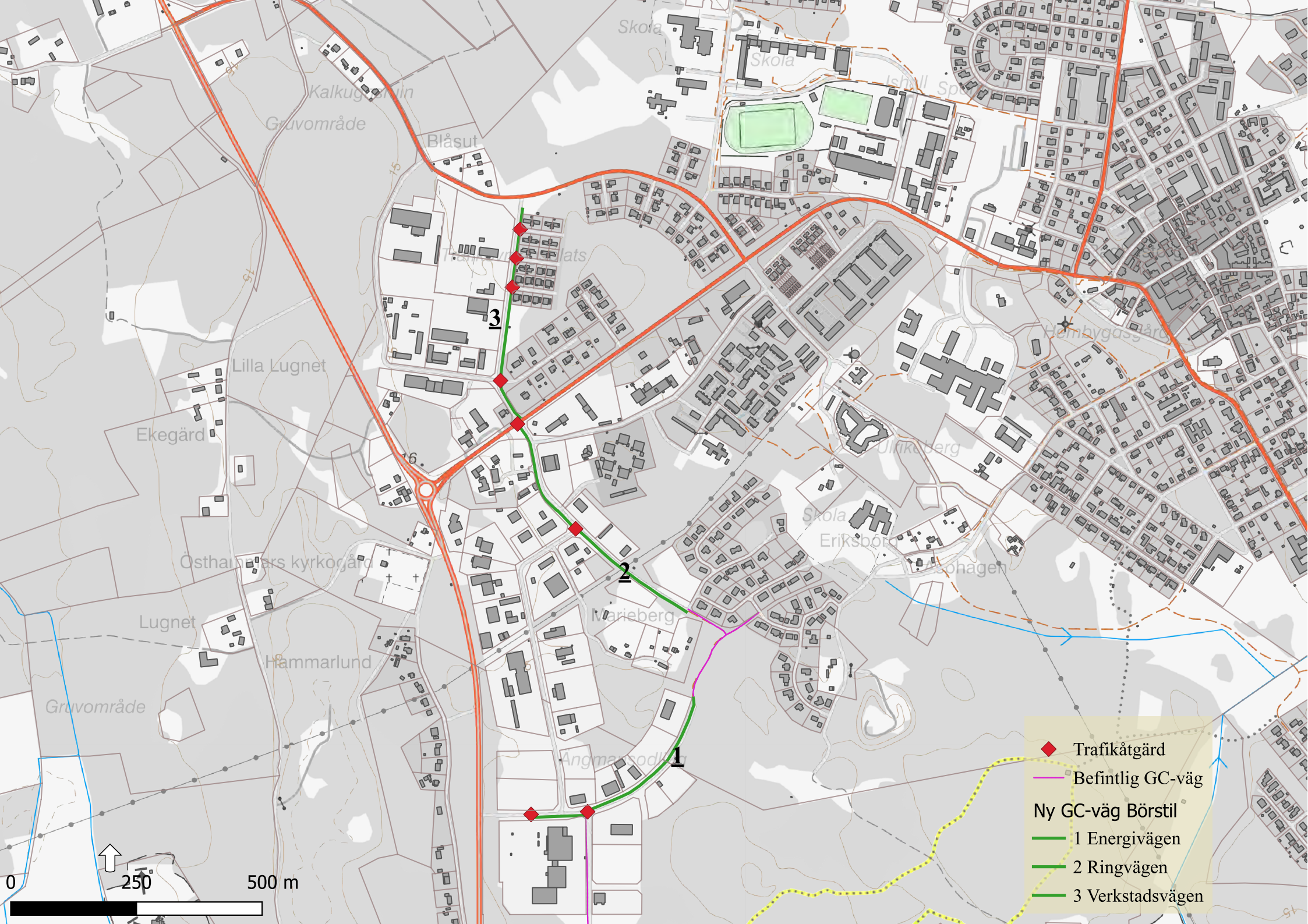
Motivering 17§ Hundar

Kommunen har valt att ta bort moment 2 och 3 om hundar och katter i 17 § eftersom dessa redan regleras i annan lagstiftning och därför är överflödiga i de lokala ordningsföreskrifterna. Samtidigt har bestämmelsen tydliggjorts så att det framgår att hundar får vistas på badplatser, men inte bada eller vistas lösa. Detta skapar ett mer rättssäkert och lättbegripligt regelverk för både djurägare och allmänhet. Restriktioner på badplatser ersätter tidigare moment 1.

Moment som rör katter har tagits bort då bestämmelserna ansågs vara för långtgående.

Hund på badplats

I tidigare ordningsföreskrifter har det existerat ett förbud mot hundar på kommunala badplatser under badsäsongen, detta oaktat om hunden varit kopplad eller ej. Förvaltningen föreslår en revidering med innebörden att kopplad hund får tas med till kommunala badplatser men hunden får inte bada inom utsatta datum.

Arbetsordning för kommunfullmäktige

Antaget	Kommunfullmäktige 2026-03-10 §
Gäller för	Kommunfullmäktige
Ersätter tidigare version	Kommunfullmäktige 2025-04-22 § 50
Dokumentansvarig	Kommundirektör/ kommunsekreterare

Innehållsförteckning

Antalet ledamöter och ersättare	4
Ordförande och vice ordföranden, Presidium	4
Presidiets uppgifter	4
Upphörande av uppdraget	5
Tid och plats för sammanträdena	5
Deltagande på distans	6
Tillkännagivande av sammanträden	6
Förlängning av sammanträde och fortsatt sammanträde	6
Handlingar till sammanträdena	7
Anmälan av hinder för tjänstgöring och inkallande av ersättare	7
Placeringsordning	7
Upprop	8
Protokollsjustering	8
Föredragningsordning	8
Yttranderätt vid sammanträdena	8
Ordförande och vice ordförande i nämnd, beredning och bolag	9
Förtroendevalda revisorer	9
Ersättare	9
Kommundirektör och kommunfullmäktiges sekreterare	9
Frågeställare och förslagsställare	9
Berednings och företagens initiativrätt	10
Talarordning, talartid och ordningen vid sammanträdena	10
Yrkanden	11
Propositionsordning	11
Deltagande i beslut	11
Omröstning	11
Valsedlar	12
Allmänhetens frågestund	12
Information	12
Allmänpolitisk debatt	12
Motion	13
Medborgarmotion	13
Interpellation	14

Fråga	15
Begäran om entledigande	16
Ordförandens remissrätt	16
Valberedning	16
Reservation	16
Expediering mm	17
Sekreterare	17

Utöver det som föreskrivs om kommunfullmäktige i lag eller annan författning gäller bestämmelserna i denna arbetsordning. (5 kap. 71-72 §§ KL)

Antalet ledamöter och ersättare

(5 kap. 5 och 8 §§ KL), (14 kap 16-17 §§ VL)

§ 1

Kommunfullmäktige har 49 ledamöter.

I vallagen och även kommunallagen finns det bestämmelser om antalet ersättare.

Ordförande och vice ordföranden, Presidium

(5 kap. 11 § KL)

§ 2

De år då val av kommunfullmäktige har ägt rum i hela landet, väljer kommunfullmäktige bland ledamöterna en ordförande samt en förste och en andre vice ordförande (presidium).

Presidievalen ska förrättas på ett sammanträde som hålls före utgången av oktober månad. Presidiet väljs för kommunfullmäktiges löpande mandatperiod.

§ 3

Tills presidievalen har förrättats, tjänstgör som ordförande den som har varit ledamot i kommunfullmäktige längst tid (ålderspresidenten).

Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid som ledamot, ska den äldste av dem vara ålderspresident.

§ 4

Om ordföranden eller någon av vice ordförandena avgår som ledamot eller från sin presidentpost, bör kommunfullmäktige så snart det kan ske välja en annan ledamot för återstoden av tjänstgöringstiden för den som har avgått.

Om samtliga i presidiet är hindrade att fullgöra uppdraget, fullgör ålderspresidenten ordförandens uppgift.

Presidiets uppgifter

§ 5

En del av presidiets uppgifter preciseras nedan.

- Presidiet planerar, leder och ansvarar för fullmäktiges sammanträden,
- Presidiet kallar till överläggningar med den kommunala revisionen och med gruppledarna för de politiska partierna i fullmäktige,
- Presidiet är kommunfullmäktiges kontakt till den kommunala revisionen,
- Presidiet introducerar nya ledamöter t.ex. genom olika utbildningsprogram,
- Presidiet ansvarar för miniseminarium och utbildningar för ledamöter och ersättare,
- Presidiet ansvarar för uppvaktningar av den förtroendevalda organisationen.

Upphörande av uppdraget

(4 kap. 7 § KL)

§ 6

Om en förtroendevald som valts av fullmäktige upphör att vara valbar upphör uppdraget vid nästa fullmäktigesammanträde om inte fullmäktige, efter ansökan, beslutar att den förtroendevalde får ha kvar sitt uppdrag under återstoden av mandattiden. En sådan ansökan ska vara skriftlig och innehålla skälen för att uppdraget ska bestå. Ansökan ska göras i så god tid att den hinner behandlas av fullmäktige innan uppdraget upphör. Ansökan ges in till kommunstyrelsens kansli.

Tid och plats för sammanträdena

(5 kap. 12 och 13-14 §§ KL)

§ 7

Ordinarie sammanträde med kommunfullmäktige hålls på dag och tid som kommunfullmäktige bestämmer.

Första sammanträdet med det nyvalda kommunfullmäktige hålls under oktober på dag och tid som kommunfullmäktige bestämmer.

Ålderspresidenten bestämmer dagen och tiden för det första sammanträdet efter samråd med kommunstyrelsens presidium.

Om det är påkallat av särskilda skäl, får ordföranden efter samråd med vice ordförandena besluta, att visst sammanträde ska hållas på annan dag eller tid än den som kommunfullmäktige har bestämt.

Dag för extra sammanträde bestäms av ordföranden efter samråd med vice ordförandena, om inte kommunfullmäktige självt beslutar om det. Begäran om extra sammanträde ska göras skriftligen hos ordföranden. Av begäran ska det eller de ärenden framgå som ska behandlas.

Uppgift om beslut enligt 5:12 2:a stycket (extra sammanträde) ska snarast och minst en vecka före den bestämda sammanträdesdagen tillkännages på kommunens anslagstavla och inom samma tid sändas till varje ledamot och ersättare i kommunfullmäktige.

Sammanträdestiden för kommunfullmäktige är begränsad till kl. 18.00. Ordföranden har att besluta om sammanträdet ska fortsätta efter kl. 18.00.

§ 8

Om det föreligger särskilda skäl för det, får ordföranden efter samråd med vice ordförandena ställa in ett sammanträde. Om ordföranden beslutar att ett sammanträde ska ställas in låter ordföranden snarast underrätta varje ledamot och ersättare om beslutet. Uppgift om beslutet ska snarast och minst en vecka före den bestämda sammanträdesdagen anslås på kommunens anslagstavla.

§ 9

Kommunfullmäktiges sammanträden hålls i lokal och på ort som presidiet bestämmer.

Deltagande på distans

(5 kap. 16 § KL)

§ 10

Fullmäktige får, om särskilda skäl föreligger, sammanträda med ledamöter närvarande på distans. Sådant sammanträde får endast äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på likvärdiga villkor.

Ledamot som önskar delta på distans ska senast 14 dagar före sammanträdet anmäla detta till kommunfullmäktiges sekretariat. Ordföranden avgör om närvaro får ske på distans.

Presidiet beslutar om rutiner och arbetssätt för deltagande på distans.

Tillkännagivande av sammanträden

(5 kap 13-15 §§ KL)

§ 11

Ordföranden ska tillkännage tid och plats för varje sammanträde med fullmäktige och uppgifter om de ärenden som ska behandlas. Fullmäktiges sammanträden ska tillkännas på kommunens anslagstavla minst en vecka före sammanträdesdagen.

Varje ledamot och ersättare ska kallas till sammanträde minst en vecka före sammanträdesdagen. Kallelsen ska innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet och om de ärenden som ska behandlas. Kallelsen skickas via e-post med hänvisning till fullmäktiges digitala arbetsrum, om inte skäl talar däremot. I kommunallagen 5 kap. 14-15 §§ finns undantagsbestämmelser för brådskande ärenden.

Annonsering om sammanträde bör omfatta information om allmänhetens frågestund, och information om webbsändningar och webbsida.

Förlängning av sammanträde och fortsatt sammanträde

§ 12

Om fullmäktige inte hinner slutföra ett sammanträde på den utsatta sammanträdesdagen, kan ordförande/fullmäktige besluta att förlänga tiden för sammanträdet.

Fullmäktige kan också besluta att avbryta sammanträdet och att hålla fortsatt sammanträde en senare dag för att behandla de ärenden som återstår. I ett sådant fall beslutar fullmäktige genast när och var sammanträdet ska fortsätta.

Om fullmäktige beslutar att hålla fortsatt sammanträde, utfärdar ordföranden en kungörelse om det fortsatta sammanträdet på vanligt sätt.

Om sammanträdet ska fortsätta inom en vecka, behöver inte någon kungörelse utfärdas. I ett sådant fall låter ordföranden dock underrätta de ledamöter och ersättare som inte är närvarande när sammanträdet avbryts om tiden och platsen för det fortsatta sammanträdet.

Handlingar till sammanträdena

§ 13

Ordförande bestämmer efter samråd med vice ordförandena när kommunfullmäktige ska behandla ett ärende, om inte annat följer av lag.

Kommunstyrelsens och övriga nämnders förslag till beslut eller yttranden i de ärenden som tagits in i kungörelsen bör tillställas varje ledamot och ersättare före sammanträdet.

Ordföranden bestämmer i vilken omfattning övriga handlingar i ett ärende ska tillställas ledamöter och ersättare före sammanträdet.

Kallelse och övriga handlingar skickas elektroniskt.

Handlingarna i varje ärende bör finnas tillgängliga för allmänheten i sammanträdeslokalen under sammanträdet.

Interpellationer och frågor bör tillställas samtliga ledamöter och ersättare före det sammanträde vid vilket de avses bli ställda.

Anmälan av hinder för tjänstgöring och inkallande av ersättare

(5 kap. 17-21 §§ KL)

§ 14

En ledamot som är hindrad att delta i ett helt sammanträde eller i en del av sammanträdet, ska snarast anmäla detta till gruppledaren. Gruppledaren underrättar den ersättare som står i tur att tjänstgöra.

Vad som här har sagts om ledamot gäller även ersättare som redan har kallats att tjänstgöra.

Om ledamot utan att i förväg ha anmält förhinder uteblir från sammanträde eller hinder uppkommer för en ledamot att vidare delta i ett pågående sammanträde, kallar ordföranden in den ersättare som är närvarande vid sammanträdet och står i tur att tjänstgöra.

Ledamot är skyldig att anmäla till sekreteraren om ledamoten avbryter sin tjänstgöring.

Ordföranden bestämmer när en ledamot eller en ersättare ska träda in och tjänstgöra under ett pågående sammanträde. Endast om det föreligger särskilda skäl får inträde ske under pågående handläggning av ett ärende, exempelvis om ingen ersättare har kunnat utses och majoriteten påverkas.

Placeringsordning

§ 15

Vid kommunfullmäktiges sammanträden intar presidiet och kommunfullmäktiges sekreterare särskilda platser vid presidiebordet. Ledamöter i kommunfullmäktige intar de platser som särskilt anvisas dem. Kommundirektören eller dennes ersättare intar en plats i lokalen.

Media intar särskilt anvisade platser.

Allmänheten och icke tjänstgörande ersättare ska anvisas platser väl avgränsade från ordinarie ledamöter och tjänstgörande ersättare.

Upprop

§ 16

Upprop sker via ett digitalt mötessystem.

Varje ledamot och ersättare har tilldelats en bärbar dator eller en läsplatta där användarna loggar in och närvaron på så sätt registreras.

Upprop förrättas även vid början av sammanträdet som efter längre avbrott fortsätter vid senare tidpunkt. Upprop avslutas med klubbslag.

Ledamot som infinner sig vid sammanträdet efter det att uppropet har avslutats, ska anmäla sig hos ordföranden, som tillkännager närvaron och låter ledamoten tjänstgöra.

Ledamot och tjänstgörande ersättare får inte annat än tillfälligtvis lämna sammanträdet utan att anmäla detta till ordföranden.

Upprop förrättas också i början av varje ny sammanträdesdag, vid fortsatt sammanträde och när ordföranden anser att det behövs.

Protokollsjustering

(5 kap. 69 § KL)

§ 17

Sedan upprop förrättats väljer kommunfullmäktige två ledamöter att jämte ordföranden justera protokollet och i förekommande fall biträda ordföranden med rösträkning.

Om två eller flera ledamöter har fungerat som ordförande under ett sammanträde, justerar varje ordförande de paragrafer i protokollet som redovisar de delar av förhandlingarna som han eller hon har lett.

Ordföranden bestämmer tiden och platsen för justering av protokollet från sammanträdet. Ordföranden kan bestämma om att justeringen sker digitalt. I det fall bestämmer ordförande inom vilket tidsintervall justeringen ska ske. Kommunfullmäktige får besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart.

Paragrafen ska redovisas skriftligt, innan kommunfullmäktige justerar den.

Föredragningsordning

(5 kap 52 § KL)

§ 18

Vid sammanträde handläggs ärendena i den ordning de står på ärendelistan. Kommunfullmäktiges ordförande får besluta om ändring av ordningsföljden.

Ordföranden bestämmer när under ett sammanträde ett ärende ska behandlas som inte finns med i kungörelsen.

Yttranderätt vid sammanträdena

(4 kap 22, 5 kap 39-41 §§ KL)

§ 19

Ordförande och vice ordförande i nämnd, beredning och bolag

Ordföranden och vice ordförande i en nämnd vars verksamhetsområde ett ärende berör får delta i överläggningen i ärendet.

Ordföranden och vice ordförande i en kommunfullmäktigeberedning får delta i överläggningen när kommunfullmäktige behandlar ett ärende som beredningen har handlagt.

Ordföranden i en nämnd eller i kommunfullmäktigeberedningen eller någon annan som besvarar en interpellation eller en fråga får delta i den överläggning som hålls med anledning av svaret.

Styrelsens ordförande i ett sådant företag som avses i 10 kap. 2-6 §§ KL (kommunala bolag, stiftelser och föreningar), när fullmäktige behandlar ett ärende som berör förhållandena i företaget.

§ 20

Förtroendevalda revisorer

Kommunens revisorer får delta i överläggningen när kommunfullmäktige behandlar revisionsberättelsen och årsredovisningen.

Revisorerna får också delta i överläggningen, när kommunfullmäktige behandlar ett ärende som berör revisorernas granskning eller revisorernas egen förvaltning.

Revisorerna bör vid varje sammanträde ges möjlighet att lämna information om sin pågående verksamhet.

§ 21

Ordföranden låter efter samråd med vice ordförandena i den utsträckning som det behövs kalla ordförandena och vice ordförandena i nämnderna och kommunfullmäktigeberedningen, revisorerna samt anställda hos kommunen för att lämna upplysningar vid sammanträdena. Detsamma gäller utomstående sakkunniga.

Om kommunfullmäktige inte beslutar något annat, bestämmer ordföranden efter samråd med vice ordförandena i vilken utsträckning de som har kallats för att lämna upplysningar på ett sammanträde får yttra sig under överläggningarna.

§ 22

Ersättare

Icke tjänstgörande ersättare får delta i överläggningen i alla ärenden.

§ 23

Kommundirektör och kommunfullmäktiges sekreterare

Kommundirektören får delta i överläggningen i alla ärenden.

Kommunfullmäktiges sekreterare får yttra sig om lagligheten av det som förekommer vid sammanträdena.

§ 24

Frågeställare och förslagsställare

Vid behandlingen av fråga under allmänhetens frågestund bereds frågeställaren möjlighet att

yttra sig under frågestunden.

Den som har väckt ett ärende genom medborgarmotion har rätt att yttra sig med anledning av svaret på medborgarmotionen om motionen ska behandlas av kommunfullmäktige i enlighet med kommunfullmäktiges beslut § 136/ 2017-12-12.

Berednings och företagens initiativrätt

(5 kap. 22 § 1 st. 4 och 5 p)

§ 25

Beredning som har tillsatts av kommunfullmäktige har rätt att väcka ärende hos kommunfullmäktige, om kommunfullmäktige beslutar det.

Styrelsen i ett sådant företag som avses i 10 kap. 2-6 §§ KL (kommunala bolag, stiftelser och föreningar) får väcka ärenden i fullmäktige i sådana ärenden som företaget är skyldig att se till att fullmäktige får ta ställning till.

Talarordning, talartid och ordningen vid sammanträdena

(KL 5 kap. 43 §)

§ 26

Den som har rätt att delta i kommunfullmäktiges överläggningar får ordet i den ordningen han/hon har anmält sig och blivit uppropad. Anförande ska hållas från särskild anvisad plats.

§ 27

Talartiden vid varje debattinlägg under kommunfullmäktiges sammanträden maximeras till fem minuter förutom replik.

Talartiden för gruppledaren vid inledningsanförande vid behandling av budgetärenden maximeras till femton minuter. Talartiden för ordförande i nämnd maximeras till tio minuter.

Den som har rätt att delta i kommunfullmäktiges överläggningar har också rätt till ett kort inlägg på högst två minuter för en replik med anledning av vad en talare har anfört. Inlägget görs omedelbart efter den talare som har ordet, då begäran om att få göra inlägget framställs.

§ 28

Skulle någon i sitt yttrande avlägsna sig från ämnet, får ordföranden med klubbslag fästa talarens uppmärksamhet på det. Om talaren inte rättar sig efter ordförandens erinran, får ordföranden ta från honom ordet. I övrigt får ingen avbryta en talare under hans anförande. Ordförande kan visa ut den som uppträder störande och som inte rättar sig efter tillsägelse. Uppstår oordning som ordföranden inte kan avstyra, får han upplösa sammanträdet.

Yrkanden

(5 kap. 53 § KL)

§ 29

När fullmäktige har förklarat överläggningen i ett ärende avslutad, går ordföranden igenom de yrkanden som har framställts under överläggningen och kontrollerar att de har uppfattats rätt. Ordföranden befäster genomgången med ett klubbslag. Därefter får inte något yrkande ändras eller läggas till, om inte fullmäktige beslutar medge det enhälligt.

Den ledamot som har framställt ett yrkande ska inlämna det skriftligt. Bifalls- och avslagsyrkanden behöver inte inlämnas skriftligt.

Propositionsordning

(5 kap. 57 § KL)

§ 30

Ordföranden får vägra proposition, om han anser att ett framställt förslag eller yrkande strider mot lag eller annan författning. Om någon yrkar att proposition ändå ska ställas och detta yrkande bifalls, får ordföranden inte vidare vägra proposition.

Ordföranden ska vägra proposition, om han anser att ett framställt förslag eller yrkande innebär ett nytt ärende, varvid ordförandens beslut blir gällande. Detta är inte tillämpligt i ärende som inte behöver beredas.

Deltagande i beslut

(4 kap. 25 § 1 st KL)

§ 31

En ledamot som avser att avstå från att delta i ett beslut, ska anmäla detta till ordföranden, innan beslutet fattas. En ledamot som inte har gjort en sådan anmälan anses ha deltagit i beslutet, om kommunfullmäktige fattar det med acklamation.

Omröstning

(4 kap. 25 § 2 st., 5 kap. 54-56, 58 §§ KL)

§ 32

Omröstningarna genomförs genom att ledamöterna avger sina röster med ett voteringsystem. Om voteringsystemet inte kan användas vid omröstning avges rösterna efter upprop. Upprop sker enligt uppslagslistan. Ordföranden uppropas och avger sin röst sist.

Sedan omröstningen har avslutats, befäster ordföranden detta med ett klubbslag. Därefter får inte någon ledamot avge sin röst. Inte heller får någon ledamot ändra eller återta en avgiven röst efter klubbslaget.

Om oenighet uppstår om resultatet av en öppen omröstning, ska en ny omröstning genomföras omedelbart.

Före varje omröstning ska ordföranden anmoda justeringsmännen att anteckna de avgivna rösterna.

Valsedlar

§ 33

Vid val som inte är proportionellt, ska valsedel för att bli giltig:

1. vara enkel, sluten, omärkt och fri från all tvetydighet i fråga om namn,
2. uppta lika många valbara namn som valet avser.

Personer med samma efternamn skiljs åt genom sina förnamn eller dessas begynnelsebokstäver. Om det är ovisst vem som åsyftas med något namn på valsedel, ska valsedel kasseras.

Om valsedel vid proportionellt val gäller särskilda bestämmelser.

Allmänhetens frågestund

§ 34

Kommunmedlemmar har rätt att ställa frågor till någon av kommunfullmäktiges ledamöter, ordföranden och vice ordförande i kommunstyrelsen, nämnder, bolag och stiftelse samt till kommunens revisorer och chefsjästemän.

Fråga inlämnas till kommunfullmäktiges sekretariat senast en vecka innan sammanträdet. Frågan får inte gälla myndighetsutövning mot enskild. Frågan ska vara kortfattad och bör helst nedtecknas på särskilt underlag som finns att tillgå på kommunens hemsida och på kommunkontoret.

Ordföranden avgör efter samråd med vice ordförandena om en fråga får ställas och vem som har att besvara frågan om det inte framgår av frågan.

Om längre skrivelser med fler frågor skickas in bör dessa istället hanteras av kommunförvaltningen, presidiet avgör om så är lämpligt.

Allmänhetens frågestund hålls efter upprop när sammanträdet öppnats under högst 45 min. Ordföranden läser upp frågan vid kommunfullmäktiges sammanträde.

Frågeställaren får, men behöver inte, vara närvarande vid det sammanträde där frågan ställs och besvaras. Frågeställaren bereds möjlighet att yttra sig under frågestunden.

Svaret ska vara kortfattat. Debattinlägg av fullmäktiges ledamöter får inte förekomma under frågestunden.

Information

§ 35

Information till kommunfullmäktige kan lämnas från kommunalråd, nämnder, styrelser, förvaltningar, fullmäktigeberedningar och kommunala bolag samt de förtroendevalda revisorerna vid inledningen av sammanträdet.

Allmänpolitisk debatt

§ 36

Allmänpolitisk debatt kan hållas vid kommunfullmäktiges första sammanträde efter sommaruppehållet om fullmäktiges presidium beslutar så. Om antalet eller typen av ärenden

gör att sammanträdet förväntas bli långt kan den allmänpolitiska debatten istället hållas vid kommunfullmäktiges första sammanträde efter juluppehållet om kommunfullmäktiges presidium beslutar så.

Debatten är den sista punkten på ärendelistan.

Vid debatten får varje parti göra ett inlägg på vilka ledamöter som kan begära en replik och den som gjort inlägget kan begära ett svar på repliken. Ordningen för partiernas inlägg lottas av presidiet inför sammanträdet.

Motion

(5 kap. 22 § p 2, 35 § KL)

§ 37

Motion ska vara skriftlig och undertecknad av en eller flera ledamöter i kommunfullmäktige. Frågor av olika karaktär får inte behandlas i samma motion.

Motionen ska lämnas skriftligt till kommunfullmäktiges sekretariat, senast 14 dagar innan sammanträdet. Både en signerad version och en digital version som texten kan kopieras från ska lämnas in.

Kommunfullmäktiges presidium kan besluta om annan inlämningstid om så är lämpligt.

Vid överlämnande av motion bereds motionären att vid kommunfullmäktiges sammanträde lämna en kort presentation av motionen.

När motionen besvaras är talarordningen (förutom vad som i övrigt bestämts om talartid och talarordning):

- a. Den som väckt en motion redogör för sin motion.
- b. Den som besvarar motionen redogör för svaret.
- c. Repliker och fortsatt överläggning i ärendet enligt vad som är bestämt om talartid och talarordning.

Ersättare får väcka motion endast vid sammanträde då han/ hon tjänstgör som ledamot.

Kommunstyrelsen ska årligen vid kommunfullmäktiges andra sammanträde under våren och det andra sammanträdet under hösten redovisa de motioner, som ännu inte är färdigberedda.

Medborgarmotion

§ 38

Den som är folkbokförd i kommunen kan skapa eller stödja en medborgarmotion om något i Östhammars kommun i kommunens e-tjänst medborgarmotion. När en medborgarmotion skapas är det viktigt att förslagsställaren skriver ett förslag som andra kan ta ställning till och stödja om de vill.

Medborgarmotionen granskas innan den publiceras på webbsidan för att se att den följer de regler som gäller för medborgarmotioner. Andra kan skriva under en motion först efter att den publicerats.

Om minst 1 % av kommunens folkbokförda invånare skriver under medborgarmotionen kommer den att överlämnas till kommunstyrelsen som beslutar hur motionen ska hanteras.

För medborgarmotion gäller:

- Medborgarmotionen ska vara skriftlig och ha uppgift om förslagsställarens namn, adress och telefonnummer.
- Medborgarmotionen ska handla om sådant som kommunfullmäktige eller någon av nämnderna har befogenhet att besluta om. Om ärendet handlar om ett klagomål eller ett förslag till ändring i kommunens verksamhet vänder man sig till Östhammar Direkt.
- Namn på personer som inte kan antas ha gett sitt medgivande till publicering får inte publiceras.
- Om medborgarmotionen inte överensstämmer med kommunens riktlinjer och regler kan kommunen välja att inte publicera den eller ta bort den, om den redan publicerats. Kommunen förbehåller sig rätten att ta bort motioner utan att meddela avsändaren.
- Medborgarmotionen får inte handla om myndighetsutövning mot en enskild person eller ha odemokratisk eller rasistisk innebörd
- Möjligheten att stödja en medborgarmotion ges under max sex månader.
- Varje medborgarmotion får bara handla om ett ämne.
- När medborgarmotionen har utretts och beslut ska fattas kommer förslagsställaren att bjudas in till fullmäktige eller till den nämnd som tagit hand om ärendet.
- Falska underskrifter på en medborgarmotion kan leda till att kommunen tar bort namninsamlingen.
- Förslagsställaren ges möjlighet att själv presentera sin medborgarmotion när den behandlas av fullmäktige.
- Om medborgarmotionen inte genererat namnunderskrifter från 1 % av kommunens folkbokförda eller fler under en sexmånaders period så avslutas namninsamlingen. Detta noteras på webben, informeras om vid kommunfullmäktige vid två tillfällen per år.

Interpellation

(5 kap. 59-63 §§ KL)

§ 39

Vill ledamot eller tjänstgörande ersättare framställa interpellation gäller följande utöver vad som stadgas i kommunallagen.

1. Interpellationen ska vara skriftlig och undertecknad av en ledamot.
2. Interpellationer ska lämnas skriftligt till kommunfullmäktiges sekretariat, senast 14 dagar innan sammanträdet. Både en signerad version och en digital version ska skickas in, som texten kan kopieras från. Kommunfullmäktiges presidium kan besluta om annan inlämningstid om så är lämpligt.
3. Interpellation som inlämnats mindre än 14 dagar före sammanträdet besvaras vid sammanträdet närmast efter det då interpellationen ställs.
4. Interpellationer som inlämnas senast 14 dagar innan sammanträdesdagen bör besvaras på det sammanträde som den läggs fram.
5. Ett svar på en interpellation ska vara skriftligt. Interpellanten bör ges tillfälle att senast dagen före det sammanträde, då interpellationen ska besvaras, ta del av svaret i skriftlig form. Svaret ska lämnas i en digital version som texten kan kopieras från.

6. Uppgift om att interpellationssvar kommer att lämnas vid visst sammanträde bör intas i tillkännagivandet om sammanträdet.
7. Kommunstyrelsens ordförande får överlämna interpellation som framställts till honom till annan ledamot av styrelsen som på grund av sitt uppdrag har särskilda förutsättningar att besvara interpellationen eller till ledamot i styrelsen för aktiebolag, ekonomisk förening eller stiftelse som har utsetts av kommunfullmäktige. Överlämnandet förutsätter att ledamoten har förklarat sig beredd att besvara interpellationen.
8. Ersättare får framställa interpellation endast vid sammanträde då han tjänstgör som ledamot. Vidare förutsätts att interpellationen genom ersättarens försorg då är tillgänglig för kommunfullmäktiges ledamöter. Ersättare får delta i debatt när interpellationen besvaras oberoende av om ersättaren tjänstgör vid sammanträdet eller inte.
9. Talarordningen vid interpellationsdebatt är (förutom vad som i övrigt bestämts om talartid och talarordning):
  - a. Den som ställt en interpellation redogör för sin interpellation.
  - b. Den som besvarar interpellationen redogör för svaret.
  - c. Repliker och fortsatt överläggning i ärendet enligt vad som är bestämt om talartid och talarordning.
  - d. Interpellanten ges möjlighet att avsluta debatten genom att ordförande frågar om interpellanten har något att tillägga när debatten i övrigt är avslutad.

Fråga

(5 kap. 64 § KL)

§ 40

Vill ledamot eller tjänstgörande ersättare framställa frågor, gäller följande utöver vad som stadgas i kommunallagen.

1. Frågan ska vara skriftlig och egenhändigt undertecknad av en ledamot.
2. Fråga ska lämnas till kommunfullmäktiges sekretariat, senast 6 dagar före sammanträdesdagen då den är avsedd att framställas. Både en signerad version och en digital version som texten kan kopieras från ska lämnas in.
3. Frågan ska kunna besvaras utan större beredning.
4. Den tillfrågade ska närvara vid sammanträdet.
5. Frågan bör besvaras vid det sammanträde vid vilket den har ställts.
6. I debatt med anledning av frågan får endast den som framställt frågan och den tillfrågade delta.

Begäran om entledigande

§ 41

Begäran om entledigande lämnas skriftligt till kommunfullmäktiges sekretariat senast 14 dagar före sammanträdet. Även en digital version av begäran ska lämnas in. Kommunfullmäktiges presidium kan besluta om annan inlämningstid om så är lämpligt.

Ordförandens remissrätt

§ 42

Motion eller annat ärende, som ska prövas av kommunfullmäktige och inkommer mellan två kommunfullmäktigesammanträden, får ordföranden eller på dennes uppdrag kommundirektören remittera till kommunstyrelsen för beredning.

Om ärendet inte har överlämnats till kommunfullmäktiges prövning vid nästa sammanträde, ska ordföranden då göra anmälan om remissen.

Kommunfullmäktige beslutar om remiss för beredning av motion eller annat ärende som inte har remitterats med stöd av bestämmelserna i första stycket.

Valberedning

§ 43

Vid första sammanträdet efter det att val av kommunfullmäktige har ägt rum väljer kommunfullmäktige för löpande mandatperiod en valberedning bestående av minst en ledamot och en ersättare från varje parti representerat i kommunfullmäktige.

Kommunfullmäktige väljer samtidigt och för samma tid bland valberedningens ledamöter en ordförande och en vice ordförande.

Valberedningen ska upprätta förslag till alla val som förekommer hos kommunfullmäktige utom val av kommunfullmäktiges presidium och valberedning.

I fråga om förfarandet vid fattande av beslut, förande av protokoll mm gäller för valberedningen vad den själv bestämmer.

Kommunfullmäktige kan dock besluta att förrätta val utan föregående beredning.

Reservation

(4 kap. 27 § KL)

§ 44

En ledamot som reserverar sig mot ett beslut bör vid reservationen ange om reservationen är muntlig eller skriftlig.

Om en ledamot har reserverat sig mot ett beslut och ledamoten vill motivera reservationen, ska ledamoten göra det skriftligt. Motiveringen ska lämnas till sekreteraren före den tidpunkt som har fastställts för justeringen av protokollet.

Expediering m.m.

§ 45

Utdrag ur protokollet ska skickas till de nämnder, andra organ och personer som berörs av besluten i protokollet.

Kommunstyrelsen och kommunens revisorer ska dock alltid få del av hela protokollet.

Ordföranden undertecknar och sekreteraren kontrasignerar kommunfullmäktiges skrivelser och de andra handlingar som upprättas i kommunfullmäktiges namn, om inte kommunfullmäktige beslutar annat.

Tillkännagivande av justering av kommunfullmäktiges protokoll ska göras i enlighet med vad som föreskrivs i 8 kap. 12 § KL. Härutöver ska hela protokollet publiceras via kommunens anslagstavla i den utsträckning hinder inte möter på grund av lag eller annan författning.

§ 46

Beslut som innebär att kommunfullmäktige ger ett uppdrag eller beslutar om en åtgärd som ska verkställas ska alltid förses med ett datum då beslutet ska vara verkställt samt ska alltid förses med ett datum då kommunfullmäktige ska ha fått återrappport om uppdragets genomförande eller åtgärdens verkställighet.

Om återrappport ska ske inom ramen för årsredovisning eller annan återkommande uppföljning ska det anges, annars ska återrappporten utgöra ett eget ärende. Om uppdraget eller åtgärden inte kunnat verkställas ska en lägesrapport lämnas vid samma tidpunkt och vid behov även omfatta förslag på ändringar i beslutet för att möjliggöra att det verkställs.

Sekreterare

§ 47

Som sekreterare hos kommunfullmäktige och valberedningen tjänstgör kommunsekreteraren, om inget annat påkallas av omständigheterna. Ersättare för sekreteraren utses av kommundirektören.

Arbetsordning för kommunfullmäktige

Antaget	Kommunfullmäktige 2026-03-10 §
Gäller för	Kommunfullmäktige
Ersätter tidigare version	Kommunfullmäktige 2025-04-22 § 50
Dokumentansvarig	Kommundirektör/ kommunsekreterare

Innehållsförteckning

Antalet ledamöter och ersättare.....	4
Ordförande och vice ordföranden, Presidium	4
Presidiets uppgifter	4
Upphörande av uppdraget	5
Tid och plats för sammanträdena	5
Deltagande på distans	5
Tillkännagivande av sammanträden.....	6
Förlängning av sammanträde och fortsatt sammanträde	6
Handlingar till sammanträdena	7
Anmälan av hinder för tjänstgöring och inkallande av ersättare.....	7
Placeringsordning	7
Upprop	8
Protokollsjustering	8
Föredragningsordning	8
Yttranderätt vid sammanträdena	9
Ordförande och vice ordförande i nämnd, beredning och bolag.....	9
Förtroendevalda revisorer	9
Ersättare	9
Kommundirektör och kommunfullmäktiges sekreterare	9
Frågeställare och förslagsställare	10
Berednings och företagens initiativrätt.....	10
Talarordning, talartid och ordningen vid sammanträdena	10
Yrkanden	11
Propositionsordning	11
Deltagande i beslut.....	11
Omröstning	11
Valsedlar	12
Allmänhetens frågestund.....	12
Information	12
Allmänpolitisk debatt.....	12
Motion	13
Medborgarmotion	13
Interpellation.....	14

Fråga.....	15
Begäran om entledigande.....	15
Ordförandens remissrätt.....	16
Valberedning.....	16
Reservation	16
Expediering mm.....	16
Sekreterare	17

Utöver det som föreskrivs om kommunfullmäktige i lag eller annan författning gäller bestämmelserna i denna arbetsordning. (5 kap. 71-72 §§ KL)

Antalet ledamöter och ersättare

(5 kap. 5 och 8 §§ KL), (14 kap 16-17 §§ VL)

§ 1

Kommunfullmäktige har 49 ledamöter.

I vallagen och även kommunallagen finns det bestämmelser om antalet ersättare.

Ordförande och vice ordföranden, Presidium

(5 kap. 11 § KL)

§ 2

De år då val av kommunfullmäktige har ägt rum i hela landet, väljer kommunfullmäktige bland ledamöterna en ordförande samt en förste och en andre vice ordförande (presidium).

Presidievalen ska förrättas på ett sammanträde som hålls före utgången av oktober månad. Presidiet väljs för kommunfullmäktiges löpande mandatperiod.

§ 3

Tills presidievalen har förrättats, tjänstgör som ordförande den som har varit ledamot i kommunfullmäktige längst tid (ålderspresidenten).

Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid som ledamot, ska den äldste av dem vara ålderspresident.

§ 4

Om ordföranden eller någon av vice ordförandena avgår som ledamot eller från sin presidentpost, bör kommunfullmäktige så snart det kan ske välja en annan ledamot för återstoden av tjänstgöringstiden för den som har avgått.

Om samtliga i presidiet är hindrade att fullgöra uppdraget, fullgör ålderspresidenten ordförandens uppgift.

Presidiets uppgifter

§ 5

En del av presidiets uppgifter preciseras nedan.

- Presidiet planerar, leder och ansvarar för fullmäktiges sammanträden,
- Presidiet kallar till överläggningar med den kommunala revisionen och med gruppledarna för de politiska partierna i fullmäktige,
- Presidiet är kommunfullmäktiges kontakt till den kommunala revisionen,
- Presidiet introducerar nya ledamöter t.ex. genom olika utbildningsprogram,
- Presidiet ansvarar för miniseminarium och utbildningar för ledamöter och ersättare,
- Presidiet ansvarar för uppvaktningar av den förtroendevalda organisationen.

Upphörande av uppdraget

(4 kap. 7 § KL)

§ 6

Om en förtroendevald som valts av fullmäktige upphör att vara valbar upphör uppdraget vid nästa fullmäktigesammanträde om inte fullmäktige, efter ansökan, beslutar att den förtroendevalde får ha kvar sitt uppdrag under återstoden av mandattiden. En sådan ansökan ska vara skriftlig och innehålla skälen för att uppdraget ska bestå. Ansökan ska göras i så god tid att den hinner behandlas av fullmäktige innan uppdraget upphör. Ansökan ges in till kommunstyrelsens kansli.

Tid och plats för sammanträdena

(5 kap. 12 och 13-14 §§ KL)

§ 7

Ordinarie sammanträde med kommunfullmäktige hålls på dag och tid som kommunfullmäktige bestämmer.

Första sammanträdet med det nyvalda kommunfullmäktige hålls under oktober på dag och tid som kommunfullmäktige bestämmer.

Ålderspresidenten bestämmer dagen och tiden för det första sammanträdet efter samråd med kommunstyrelsens presidium.

Om det är påkallat av särskilda skäl, får ordföranden efter samråd med vice ordförandena besluta, att visst sammanträde ska hållas på annan dag eller tid än den som kommunfullmäktige har bestämt.

Dag för extra sammanträde bestäms av ordföranden efter samråd med vice ordförandena, om inte kommunfullmäktige självt beslutar om det. Begäran om extra sammanträde ska göras skriftligen hos ordföranden. Av begäran ska det eller de ärenden framgå som ska behandlas.

Uppgift om beslut enligt 5:12 2:a stycket (extra sammanträde) ska snarast och minst en vecka före den bestämda sammanträdesdagen tillkännages på kommunens anslagstavla och inom samma tid sändas till varje ledamot och ersättare i kommunfullmäktige.

Sammanträdestiden för kommunfullmäktige är begränsad till kl. 18.00. Ordföranden har att besluta om sammanträdet ska fortsätta efter kl. 18.00.

§ 8

Om det föreligger särskilda skäl för det, får ordföranden efter samråd med vice ordförandena ställa in ett sammanträde. Om ordföranden beslutar att ett sammanträde ska ställas in låter ordföranden snarast underrätta varje ledamot och ersättare om beslutet. Uppgift om beslutet ska snarast och minst en vecka före den bestämda sammanträdesdagen anslås på kommunens anslagstavla.

§ 9

Kommunfullmäktiges sammanträden hålls i lokal och på ort som presidiet bestämmer.

Deltagande på distans

(5 kap. 16 § KL)

§ 10

Fullmäktige får, om särskilda skäl föreligger, sammanträda med ledamöter närvarande på distans. Sådant sammanträde får endast äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på likvärdiga villkor.

Ledamot som önskar delta på distans ska senast 14 dagar före sammanträdet anmäla detta till kommunfullmäktiges sekretariat. Ordföranden avgör om närvaro får ske på distans.

Presidiet beslutar om rutiner och arbetssätt för deltagande på distans.

Tillkännagivande av sammanträden

(5 kap 13-15 §§ KL)

§ 11

Ordföranden ska tillkännage tid och plats för varje sammanträde med fullmäktige och uppgifter om de ärenden som ska behandlas. Fullmäktiges sammanträden ska tillkännas på kommunens anslagstavla minst en vecka före sammanträdesdagen.

Varje ledamot och ersättare ska kallas till sammanträde minst en vecka före sammanträdesdagen. Kallelsen ska innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet och om de ärenden som ska behandlas. Kallelsen skickas via e-post med hänvisning till fullmäktiges digitala arbetsrum, om inte skäl talar däremot. I kommunallagen 5 kap. 14-15 §§ finns undantagsbestämmelser för brådskande ärenden.

Annonsering om sammanträde bör omfatta information om allmänhetens frågestund, och information om webbsändningar och webbsida.

Förlängning av sammanträde och fortsatt sammanträde

§ 12

Om fullmäktige inte hinner slutföra ett sammanträde på den utsatta sammanträdesdagen, kan ordförande/fullmäktige besluta att förlänga tiden för sammanträdet.

Fullmäktige kan också besluta att avbryta sammanträdet och att hålla fortsatt sammanträde en senare dag för att behandla de ärenden som återstår. I ett sådant fall beslutar fullmäktige genast när och var sammanträdet ska fortsätta.

Om fullmäktige beslutar att hålla fortsatt sammanträde, utfärdar ordföranden en kungörelse om det fortsatta sammanträdet på vanligt sätt.

Om sammanträdet ska fortsätta inom en vecka, behöver inte någon kungörelse utfärdas. I ett sådant fall låter ordföranden dock underrätta de ledamöter och ersättare som inte är närvarande när sammanträdet avbryts om tiden och platsen för det fortsatta sammanträdet.

Handlingar till sammanträdena

§ 13

Ordförande bestämmer efter samråd med vice ordförandena när kommunfullmäktige ska behandla ett ärende, om inte annat följer av lag.

Kommunstyrelsens och övriga nämnders förslag till beslut eller yttranden i de ärenden som tagits in i kungörelsen bör tillställas varje ledamot och ersättare före sammanträdet.

Ordföranden bestämmer i vilken omfattning övriga handlingar i ett ärende ska tillställas ledamöter och ersättare före sammanträdet.

Kallelse och övriga handlingar skickas elektroniskt.

Handlingarna i varje ärende bör finnas tillgängliga för allmänheten i sammanträdeslokalen under sammanträdet.

Interpellationer och frågor bör tillställas samtliga ledamöter och ersättare före det sammanträde vid vilket de avses bli ställda.

Anmälan av hinder för tjänstgöring och inkallande av ersättare

(5 kap. 17-21 §§ KL)

§ 14

En ledamot som är hindrad att delta i ett helt sammanträde eller i en del av sammanträdet, ska snarast anmäla detta till gruppledaren. Gruppledaren underrättar den ersättare som står i tur att tjänstgöra.

Vad som här har sagts om ledamot gäller även ersättare som redan har kallats att tjänstgöra.

Om ledamot utan att i förväg ha anmält förhinder uteblir från sammanträde eller hinder uppkommer för en ledamot att vidare delta i ett pågående sammanträde, kallar ordföranden in den ersättare som är närvarande vid sammanträdet och står i tur att tjänstgöra.

Ledamot är skyldig att anmäla till sekreteraren om ledamoten avbryter sin tjänstgöring.

Ordföranden bestämmer när en ledamot eller en ersättare ska träda in och tjänstgöra under ett pågående sammanträde. Endast om det föreligger särskilda skäl får inträde ske under pågående handläggning av ett ärende, exempelvis om ingen ersättare har kunnat utses och majoriteten påverkas.

Placeringsordning

§ 15

Vid kommunfullmäktiges sammanträden intar presidiet och kommunfullmäktiges sekreterare särskilda platser vid presidiebordet. Ledamöter i kommunfullmäktige intar de platser som särskilt anvisas dem. Kommundirektören eller dennes ersättare intar en plats i lokalen.

Media intar särskilt anvisade platser.

Allmänheten och icke tjänstgörande ersättare ska anvisas platser väl avgränsade från ordinarie ledamöter och tjänstgörande ersättare.

Upprop

§ 16

Upprop sker via ett digitalt mötessystem.

Varje ledamot och ersättare har tilldelats en bärbar dator eller en läsplatta där användarna loggar in och närvaron på så sätt registreras.

Upprop förrättas även vid början av sammanträdet som efter längre avbrott fortsätter vid senare tidpunkt. Upprop avslutas med klubbslag.

Ledamot som infinner sig vid sammanträdet efter det att uppropet har avslutats, ska anmäla sig hos ordföranden, som tillkännager närvaron och låter ledamoten tjänstgöra.

Ledamot och tjänstgörande ersättare får inte annat än tillfälligtvis lämna sammanträdet utan att anmäla detta till ordföranden.

Upprop förrättas också i början av varje ny sammanträdesdag, vid fortsatt sammanträde och när ordföranden anser att det behövs.

Protokollsjustering

(5 kap. 69 § KL)

§ 17

Sedan upprop förrättats väljer kommunfullmäktige två ledamöter att jämte ordföranden justera protokollet och i förekommande fall biträda ordföranden med rösträkning.

Om två eller flera ledamöter har fungerat som ordförande under ett sammanträde, justerar varje ordförande de paragrafer i protokollet som redovisar de delar av förhandlingarna som han eller hon har lett.

Ordföranden bestämmer tiden och platsen för justering av protokollet från sammanträdet. Ordföranden kan bestämma om att justeringen sker digitalt. I det fall bestämmer ordförande inom vilket tidsintervall justeringen ska ske. Kommunfullmäktige får besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart.

Paragrafen ska redovisas skriftligt, innan kommunfullmäktige justerar den.

Föredragningsordning

(5 kap 52 § KL)

§ 18

Vid sammanträde handläggs ärendena i den ordning de står på ärendelistan. Kommunfullmäktiges ordförande får besluta om ändring av ordningsföljden.

Ordföranden bestämmer när under ett sammanträde ett ärende ska behandlas som inte finns med i kungörelsen.

Yttranderätt vid sammanträdena

(4 kap 22, 5 kap 39-41 §§ KL)

§ 19

Ordförande och vice ordförande i nämnd, beredning och bolag

Ordföranden och vice ordförande i en nämnd vars verksamhetsområde ett ärende berör får delta i överläggningen i ärendet.

Ordföranden och vice ordförande i en kommunfullmäktigeberedning får delta i överläggningen när kommunfullmäktige behandlar ett ärende som beredningen har handlagt.

Ordföranden i en nämnd eller i kommunfullmäktigeberedningen eller någon annan som besvarar en interpellation eller en fråga får delta i den överläggning som hålls med anledning av svaret.

Styrelsens ordförande i ett sådant företag som avses i 10 kap. 2-6 §§ KL (kommunala bolag, stiftelser och föreningar), när fullmäktige behandlar ett ärende som berör förhållandena i företaget.

§ 20

Förtroendevalda revisorer

Kommunens revisorer får delta i överläggningen när kommunfullmäktige behandlar revisionsberättelsen och årsredovisningen.

Revisorerna får också delta i överläggningen, när kommunfullmäktige behandlar ett ärende som berör revisorernas granskning eller revisorernas egen förvaltning.

Revisorerna bör vid varje sammanträde ges möjlighet att lämna information om sin pågående verksamhet.

§ 21

Ordföranden låter efter samråd med vice ordförandena i den utsträckning som det behövs kalla ordförandena och vice ordförandena i nämnderna och kommunfullmäktigeberedningen, revisorerna samt anställda hos kommunen för att lämna upplysningar vid sammanträdena. Detsamma gäller utomstående sakkunniga.

Om kommunfullmäktige inte beslutar något annat, bestämmer ordföranden efter samråd med vice ordförandena i vilken utsträckning de som har kallats för att lämna upplysningar på ett sammanträde får yttra sig under överläggningarna.

§ 22

Ersättare

Icke tjänstgörande ersättare får delta i överläggningen i alla ärenden.

§ 23

Kommundirektör och kommunfullmäktiges sekreterare

Kommundirektören får delta i överläggningen i alla ärenden.

Kommunfullmäktiges sekreterare får yttra sig om lagligheten av det som förekommer vid sammanträdena.

§ 24

Frågeställare och förslagsställare

Vid behandlingen av fråga under allmänhetens frågestund bereds frågeställaren möjlighet att yttra sig under frågestunden.

Den som har väckt ett ärende genom medborgarmotion har rätt att yttra sig med anledning av svaret på medborgarmotionen om motionen ska behandlas av kommunfullmäktige i enlighet med kommunfullmäktiges beslut § 136/ 2017-12-12.

Berednings och företagens initiativrätt

(5 kap. 22 § 1 st. 4 och 5 p)

§ 25

Beredning som har tillsatts av kommunfullmäktige har rätt att väcka ärende hos kommunfullmäktige, om kommunfullmäktige beslutar det.

Styrelsen i ett sådant företag som avses i 10 kap. 2-6 §§ KL (kommunala bolag, stiftelser och föreningar) får väcka ärenden i fullmäktige i sådana ärenden som företaget är skyldig att se till att fullmäktige får ta ställning till.

Talarordning, talartid och ordningen vid sammanträdena

(KL 5 kap. 43 §)

§ 26

Den som har rätt att delta i kommunfullmäktiges överläggningar får ordet i den ordningen han/hon har anmält sig och blivit uppropad. Anförande ska hållas från särskild anvisad plats.

§ 27

Talartiden vid varje debattinlägg under kommunfullmäktiges sammanträden maximeras till fem minuter förutom replik.

Talartiden för gruppleddaren vid inledningsanförande vid behandling av budgetärenden maximeras till femton minuter. Talartiden för ordförande i nämnd maximeras till tio minuter.

Den som har rätt att delta i kommunfullmäktiges överläggningar har också rätt till ett kort inlägg på högst två minuter för en replik med anledning av vad en talare har anfört. Inlägget görs omedelbart efter den talare som har ordet, då begäran om att få göra inlägget framställs.

§ 28

Skulle någon i sitt yttrande avlägsna sig från ämnet, får ordföranden med klubbslag fästa talarens uppmärksamhet på det. Om talaren inte rättar sig efter ordförandens erinran, får ordföranden ta från honom ordet. I övrigt får ingen avbryta en talare under hans anförande. Ordförande kan visa ut den som uppträder störande och som inte rättar sig efter tillsägelse. Uppstår oordning som ordföranden inte kan avstyra, får han upplösa sammanträdet.

Yrkanden

(5 kap. 53 § KL)

§ 29

När fullmäktige har förklarat överläggningen i ett ärende avslutad, går ordföranden igenom de yrkanden som har framställts under överläggningen och kontrollerar att de har uppfattats rätt. Ordföranden befäster genomgången med ett klubbslag. Därefter får inte något yrkande ändras eller läggas till, om inte fullmäktige beslutar medge det enhälligt.

Den ledamot som har framställt ett yrkande ska inlämna det skriftligt. Bifalls- och avslagsyrkanden behöver inte inlämnas skriftligt.

Propositionsordning

(5 kap. 57 § KL)

§ 30

Ordföranden får vägra proposition, om han anser att ett framställt förslag eller yrkande strider mot lag eller annan författning. Om någon yrkar att proposition ändå ska ställas och detta yrkande bifalls, får ordföranden inte vidare vägra proposition.

Ordföranden ska vägra proposition, om han anser att ett framställt förslag eller yrkande innebär ett nytt ärende, varvid ordförandens beslut blir gällande. Detta är inte tillämpligt i ärende som inte behöver beredas.

Deltagande i beslut

(4 kap. 25 § 1 st KL)

§ 31

En ledamot som avser att avstå från att delta i ett beslut, ska anmäla detta till ordföranden, innan beslutet fattas. En ledamot som inte har gjort en sådan anmälan anses ha deltagit i beslutet, om kommunfullmäktige fattar det med acklamation.

Omröstning

(4 kap. 25 § 2 st., 5 kap. 54-56, 58 §§ KL)

§ 32

Omröstningarna genomförs genom att ledamöterna avger sina röster med ett voteringsystem. Om voteringsystemet inte kan användas vid omröstning avges rösterna efter upprop. Upprop sker enligt uppropsslistan. Ordföranden uppropas och avger sin röst sist.

Sedan omröstningen har avslutats, befäster ordföranden detta med ett klubbslag. Därefter får inte någon ledamot avge sin röst. Inte heller får någon ledamot ändra eller återta en avgiven röst efter klubbslaget.

Om oenighet uppstår om resultatet av en öppen omröstning, ska en ny omröstning genomföras omedelbart.

Före varje omröstning ska ordföranden anmoda justeringsmännen att anteckna de avgivna rösterna.

Valsedlar

§ 33

Vid val som inte är proportionellt, ska valsedel för att bli giltig:

1. vara enkel, sluten, omärkt och fri från all tvetydighet i fråga om namn,
2. uppta lika många valbara namn som valet avser.

Personer med samma efternamn skiljs åt genom sina förnamn eller dessas begynnelsebokstäver. Om det är ovissst vem som åsyftas med något namn på valsedel, ska valsedel kasseras.

Om valsedel vid proportionellt val gäller särskilda bestämmelser.

Allmänhetens frågestund

§ 34

Kommunmedlemmar har rätt att ställa frågor till någon av kommunfullmäktiges ledamöter, ordföranden och vice ordförande i kommunstyrelsen, nämnder, bolag och stiftelse samt till kommunens revisorer och chefstjänstemän.

Fråga inlämnas till kommunfullmäktiges sekretariat senast en vecka innan sammanträdet. Frågan får inte gälla myndighetsutövning mot enskild. Frågan ska vara kortfattad och bör helst nedtecknas på särskilt underlag som finns att tillgå på kommunens hemsida och på kommunkontoret.

Ordföranden avgör efter samråd med vice ordförandena om en fråga får ställas, ~~i vilken ordning de ska behandlas~~ och vem som har att besvara frågan om det inte framgår av frågan. Om längre skrivelser med fler frågor skickas in bör dessa istället hanteras av kommunförvaltningen, presidiet avgör om så är lämpligt.

Allmänhetens frågestund hålls efter upprop när sammanträdet öppnats under högst 45 min. Ordföranden läser upp frågan vid kommunfullmäktiges sammanträde.

Frågeställaren får, men behöver inte, vara närvarande vid det sammanträde där frågan ställs och besvaras. Frågeställaren bereds möjlighet att yttra sig under frågestunden.

Svaret ska vara kortfattat. Debattinlägg av fullmäktiges ledamöter får inte förekomma under frågestunden.

Information

§ 35

Information till kommunfullmäktige kan lämnas från kommunalråd, nämnder, styrelser, förvaltningar, fullmäktigeberedningar och kommunala bolag samt de förtroendevalda revisorerna vid inledningen av sammanträdet.

Allmänpolitisk debatt

§ 36

Allmänpolitisk debatt kan hållas vid kommunfullmäktiges första sammanträde efter sommaruppehållet om fullmäktiges presidium beslutar så. Om antalet eller typen av ärenden

gör att sammanträdet förväntas bli långt kan den allmänpolitiska debatten istället hållas vid kommunfullmäktiges första sammanträde efter juluppehållet om kommunfullmäktiges presidium beslutar så.

Debatten är den sista punkten på ärendelistan.

Vid debatten får varje parti göra ett inlägg på vilka ledamöter som kan begära en replik och den som gjort inlägget kan begära ett svar på repliken. Ordningen för partiernas inlägg lottas av presidiet inför sammanträdet.

Motion

(5 kap. 22 § p 2, 35 § KL)

§ 37

Motion ska vara skriftlig och undertecknad av en eller flera ledamöter i kommunfullmäktige. Frågor av olika karaktär får inte behandlas i samma motion.

Motionen ska lämnas skriftligt till kommunfullmäktiges sekretariat, senast 14 dagar innan sammanträdet. Både en signerad version och en digital version som texten kan kopieras från ska lämnas in.

Kommunfullmäktiges presidium kan besluta om annan inlämningstid om så är lämpligt.

Vid överlämnande av motion bereds motionären att vid kommunfullmäktiges sammanträde lämna en kort presentation av motionen.

När motionen besvaras är talarordningen (förutom vad som i övrigt bestämts om talartid och talarordning):

- a. Den som väckt en motion redogör för sin motion.
- b. Den som besvarar motionen redogör för svaret.
- c. Repliker och fortsatt överläggning i ärendet enligt vad som är bestämt om talartid och talarordning.

Ersättare får väcka motion endast vid sammanträde då han/ hon tjänstgör som ledamot.

Kommunstyrelsen ska årligen vid kommunfullmäktiges andra sammanträde under våren och det andra sammanträdet under hösten redovisa de motioner, som ännu inte är färdigberedda.

Medborgarmotion

§ 38

Den som är folkbokförd i kommunen kan skapa eller stödja en medborgarmotion om något i Östhammars kommun i kommunens e-tjänst medborgarmotion. När en medborgarmotion skapas är det viktigt att förslagsställaren skriver ett förslag som andra kan ta ställning till och stödja om de vill.

Medborgarmotionen granskas innan den publiceras på webbsidan för att se att den följer de regler som gäller för medborgarmotioner. Andra kan skriva under en motion först efter att den publicerats.

Om minst 1 % av kommunens folkbokförda invånare skriver under medborgarmotionen kommer den att överlämnas till kommunstyrelsen som beslutar hur motionen ska hanteras.

För medborgarmotion gäller:

- Medborgarmotionen ska vara skriftlig och ha uppgift om förslagsställarens namn, adress och telefonnummer.
- Medborgarmotionen ska handla om sådant som kommunfullmäktige eller någon av nämnderna har befogenhet att besluta om. Om ärendet handlar om ett klagomål eller ett förslag till ändring i kommunens verksamhet vänder man sig till Östhammar Direkt.
- Namn på personer som inte kan antas ha gett sitt medgivande till publicering får inte publiceras.
- Om medborgarmotionen inte överensstämmer med kommunens riktlinjer och regler kan kommunen välja att inte publicera den eller ta bort den, om den redan publicerats. Kommunen förbehåller sig rätten att ta bort motioner utan att meddela avsändaren.
- Medborgarmotionen får inte handla om myndighetsutövning mot en enskild person eller ha odemokratisk eller rasistisk innebörd
- Möjligheten att stödja en medborgarmotion ges under max sex månader.
- Varje medborgarmotion får bara handla om ett ämne.
- När medborgarmotionen har utretts och beslut ska fattas kommer förslagsställaren att bjudas in till fullmäktige eller till den nämnd som tagit hand om ärendet.
- Falska underskrifter på en medborgarmotion kan leda till att kommunen tar bort namninsamlingen.
- Förslagsställaren ges möjlighet att själv presentera sin medborgarmotion när den behandlas av fullmäktige.
- Om medborgarmotionen inte genererat namnunderskrifter från 1 % av kommunens folkbokförda eller fler under en sexmånaders period så avslutas namninsamlingen. Detta noteras på webben, informeras om vid kommunfullmäktige vid två tillfällen per år.

Interpellation

(5 kap. 59-63 §§ KL)

§ 39

Vill ledamot eller tjänstgörande ersättare framställa interpellation gäller följande utöver vad som stadgas i kommunallagen.

1. Interpellationen ska vara skriftlig och undertecknad av en ledamot.
2. Interpellationer ska lämnas skriftligt till kommunfullmäktiges sekretariat, senast 14 dagar innan sammanträdet. Både en signerad version och en digital version ska skickas in, som texten kan kopieras från. Kommunfullmäktiges presidium kan besluta om annan inlämningsstid om så är lämpligt.
3. Interpellation som inlämnats mindre än 14 dagar före sammanträdet besvaras vid sammanträdet närmast efter det då interpellationen ställs.
4. Interpellationer som inlämnas senast 14 dagar innan sammanträdesdagen bör besvaras på det sammanträde som den läggs fram.
5. Ett svar på en interpellation ska vara skriftligt. Interpellanten bör ges tillfälle att senast dagen före det sammanträde, då interpellationen ska besvaras, ta del av svaret i skriftlig form. Svaret ska lämnas i en digital version som texten kan kopieras från.

6. Uppgift om att interpellationssvar kommer att lämnas vid visst sammanträde bör intas i tillkännagivandet om sammanträdet.
7. Kommunstyrelsens ordförande får överlämna interpellation som framställts till honom till annan ledamot av styrelsen som på grund av sitt uppdrag har särskilda förutsättningar att besvara interpellationen eller till ledamot i styrelsen för aktiebolag, ekonomisk förening eller stiftelse som har utsetts av kommunfullmäktige. Överlämnandet förutsätter att ledamoten har förklarat sig beredd att besvara interpellationen.
8. Ersättare får framställa interpellation endast vid sammanträde då han tjänstgör som ledamot. Vidare förutsätts att interpellationen genom ersättarens försorg då är tillgänglig för kommunfullmäktiges ledamöter. Ersättare får delta i debatt när interpellationen besvaras oberoende av om ersättaren tjänstgör vid sammanträdet eller inte.
9. Talarordningen vid interpellationsdebatt är (förutom vad som i övrigt bestämts om talartid och talarordning):
  - a. Den som ställt en interpellation redogör för sin interpellation.
  - b. Den som besvarar interpellationen redogör för svaret.
  - c. Repliker och fortsatt överläggning i ärendet enligt vad som är bestämt om talartid och talarordning.
  - d. Interpellanten ges möjlighet att avsluta debatten genom att ordförande frågar om interpellanten har något att tillägga när debatten i övrigt är avslutad.

Fråga

(5 kap. 64 § KL)

§ 40

Vill ledamot eller tjänstgörande ersättare framställa frågor, gäller följande utöver vad som stadgas i kommunallagen.

1. Frågan ska vara skriftlig och egenhändigt undertecknad av en ledamot.
2. Fråga ska lämnas till kommunfullmäktiges sekretariat, senast 6 dagar före sammanträdesdagen då den är avsedd att framställas. Både en signerad version och en digital version som texten kan kopieras från ska lämnas in.
3. Frågan ska kunna besvaras utan större beredning.
4. Den tillfrågade ska närvara vid sammanträdet.
5. Frågan bör besvaras vid det sammanträde vid vilket den har ställts.
6. I debatt med anledning av frågan får endast den som framställt frågan och den tillfrågade delta.

Begäran om entledigande

§ 41

Begäran om entledigande lämnas skriftligt till kommunfullmäktiges sekretariat senast 14 dagar före sammanträdet. Även en digital version av begäran ska lämnas in. Kommunfullmäktiges presidium kan besluta om annan inlämningstid om så är lämpligt.

Ordförandens remissrätt

§ 42

Motion eller annat ärende, som ska prövas av kommunfullmäktige och inkommer mellan två kommunfullmäktigesammanträden, får ordföranden eller på dennes uppdrag kommundirektören remittera till kommunstyrelsen för beredning.

Om ärendet inte har överlämnats till kommunfullmäktiges prövning vid nästa sammanträde, ska ordföranden då göra anmälan om remissen.

Kommunfullmäktige beslutar om remiss för beredning av motion eller annat ärende som inte har remitterats med stöd av bestämmelserna i första stycket.

Valberedning

§ 43

Vid första sammanträdet efter det att val av kommunfullmäktige har ägt rum väljer kommunfullmäktige för löpande mandatperiod en valberedning bestående av minst en ledamot och en ersättare från varje parti representerat i kommunfullmäktige.

Kommunfullmäktige väljer samtidigt och för samma tid bland valberedningens ledamöter en ordförande och en vice ordförande.

Valberedningen ska upprätta förslag till alla val som förekommer hos kommunfullmäktige utom val av kommunfullmäktiges presidium och valberedning.

I fråga om förfarandet vid fattande av beslut, förande av protokoll mm gäller för valberedningen vad den själv bestämmer.

Kommunfullmäktige kan dock besluta att förrätta val utan föregående beredning.

Reservation

(4 kap. 27 § KL)

§ 44

En ledamot som reserverar sig mot ett beslut bör vid reservationen ange om reservationen är muntlig eller skriftlig.

Om en ledamot har reserverat sig mot ett beslut och ledamoten vill motivera reservationen, ska ledamoten göra det skriftligt. Motiveringen ska lämnas till sekreteraren före den tidpunkt som har fastställts för justeringen av protokollet.

Expediering m.m.

§ 45

Utdrag ur protokollet ska skickas till de nämnder, andra organ och personer som berörs av besluten i protokollet.

Kommunstyrelsen och kommunens revisorer ska dock alltid få del av hela protokollet.

Ordföranden undertecknar och sekreteraren kontrasignerar kommunfullmäktiges skrivelser och de andra handlingar som upprättas i kommunfullmäktiges namn, om inte kommunfullmäktige beslutar annat.

Tillkännagivande av justering av kommunfullmäktiges protokoll ska göras i enlighet med vad som föreskrivs i 8 kap. 12 § KL. Härutöver ska hela protokollet publiceras via kommunens anslagstavla i den utsträckning hinder inte möter på grund av lag eller annan författning.

§ 46

Beslut som innebär att kommunfullmäktige ger ett uppdrag eller beslutar om en åtgärd som ska verkställas ska alltid förses med ett datum då beslutet ska vara verkställt samt ska alltid förses med ett datum då kommunfullmäktige ska ha fått återrappport om uppdragets genomförande eller åtgärdens verkställighet.

Om återrappport ska ske inom ramen för årsredovisning eller annan återkommande uppföljning ska det anges, annars ska återrappporten utgöra ett eget ärende. Om uppdraget eller åtgärden inte kunnat verkställas ska en lägesrapport lämnas vid samma tidpunkt och vid behov även omfatta förslag på ändringar i beslutet för att möjliggöra att det verkställs.

Sekreterare

§ 47

Som sekreterare hos kommunfullmäktige och valberedningen tjänstgör kommunsekreteraren, om inget annat påkallas av omständigheterna. Ersättare för sekreteraren utses av kommundirektören.

Årsredovisning 2025 - Kommunstyrelsen

Postadress	Besöksadress/Reg.office	Telefon	Telefax	Organisationsnummer	Bankgiro
Box 66	Stångörsgatan 10	Nat 0173-860 00	Nat 0173-175 37	212000-0290	233-1361
S-742 21 Östhammar	Östhammar	Int +46 173 860 00	Int +46 173 175 37	V.A.T. No	PlusGiro
	www.osthammar.se	kommunen@osthammar.se		SE212000029001	1 31 70-6

Innehållsförteckning

1	Nämndens sammanfattning	3
2	Väsentliga personalförhållanden	4
3	Nämndens mål och uppdrag	6
3.1	Nämndmål	6
3.2	Nämndens uppdrag	9
3.3	Nämndens mål från aktiverande styrdokument	10
4	Ekonomiskt utfall per 2025-12-31 (tkr)	13
5	Investeringsutfall (tkr)	14

1 Nämndens sammanfattning

I mars antog kommunfullmäktige ett ledningssystem för Östhammars kommun. Ledningssystemet är kommunens process för styrning och uppföljning och har som sitt viktigaste syfte att säkra att mål nås och uppdrag utförs.

Den 17 juni beslutade kommunfullmäktige om en ny vision för Östhammars kommun. Visionen beskriver vilken riktning och vilka övergripande mål kommunen har.

Kommunstyrelsen tilldelade vård- och omsorgsnämnden ett driftbidrag under våren för att möjliggöra en fortsättning av det långsiktiga omställningsarbetet som påbörjats inom äldreomsorgen, att anpassa samtliga verksamheter till det ökade behovet och öka möjligheten till budget i balans 2025

Arbetet med att nyttja digitaliseringens möjligheter fortgår. Östhammars kommun är en aktiv deltagare i SKR:s Handslaget vilket är ett nationellt digitaliseringsprojekt. Digitalisering och projektledning haft en central roll som projektledare, kravställare och i implementering i större systemupphandlingar, bland annat för Viva och flera ärendehanteringssystem, samt drivit införandet av nya e-tjänster (19 nya) och förbättrat administrativa processer såsom anmälan och hantering av säkerhetsskyddsincidenter.

Östhammars kommun arbetar aktivt för att stärka förmågan att upprätthålla samhällsviktig verksamhet vid olika typer av störningar. Arbetet med kontinuitetsplanering pågår inom verksamheterna, och arbete pågår med alternativa kommunikationsvägar, trygghetspunkter och andra beredskapslösningar. Vi utvecklar vår kris- och krigsorganisation genom bland annat utbildning, övning och krigsplacering av personal. Kommunen deltar i regional samverkan, bland annat genom de av Länsstyrelsen etablerade plattformarna C-Sam och Krissamverkansrådet. Gemensamma övningar har genomförts med andra aktörer i länet, bland annat övningen Havsörn 2025. Samverkan med det lokala näringslivet är etablerad, bland annat inom området drivmedelslager. Kommunstyrelsen beslutade i december att avsluta överenskommelsen med Civilförsvarsförbundet Norra Mälardalen avseende Frivilliga Resursgruppen och att ge förvaltningen i uppdrag att starta upp en egen kommunal beredskapsgrupp.

Under januari togs det första spadtaget för det kommande kärnbränsleförvaret i Forsmark. I och med regeringens ställningstagande från 2022 och Mark- och miljödomstolens villkorsdom från oktober förra året är det nu alltså möjligt för SKB att börja bygga.

Inom det trygghetsskapande arbetet har kommunen fått tillstånd att använda ordningsvakter i vissa delar av Öregrund och Östhammar. Under sommaren syntes dessa ordningsvakter i centrala Öregrund. Syftet var att öka vuxennärvaron och tryggheten i samband med evenemang som lockar en stor publik. Östhammars kommun har infört registerkontroll vid anställning av omsorgspersonal. Åtgärden som infördes den 1 mars i år ska bidra till ökad trygghet för brukare och deras anhöriga. Gemensamma trygghetsvandringar har hållits i orterna där kommunen, Polisen, Östhammarshem och allmänheten har deltagit. Vandringarna har resulterat i bland annat slybekämpning och förbättrad belysning.

Näringslivets upplevelse av kommunens näringslivsklimat har förbättrats vilket visar sig i de NKI (Nöjd Kund Index) mätningar som sker och där särskilt effekten av miljöenhetens arbete syns tydligt.

Arbetet med utbyggnaden av kommunalt vatten och avlopp i de östra kommundelarna fortsätter enligt plan. Under året har ett flertal utredningar och undersökningar genomförts som underlag för den kommande tillståndsansökan för avloppsreningsverk och avsaltningsverk samt för den planerade sträckningen av överföringsledningen mellan Östhammar och Öregrund. Arbetet med samråd för både avloppsreningsverk och avsaltningsverk har påbörjats. Den pilotanläggning som ska testa avsaltningsmetoden blev något fördröjd men är nu i drift och kommer att köras under en cirka ettårig testperiod. De framtida överföringsledningarna för vatten och avlopp berör ett fyrtiotal fastigheter. Under hösten har de första markupplåtelseavtalen — som ger rätt att dra ledningar över berörda fastigheters mark — tecknats.

Östhammars kommun har under året, i samarbete med SKB, initierat mervärdesinsatsen Ortslyftet. Genom denna kan föreningar, företag eller privatpersoner med koppling till Östhammars kommun söka medel för projekt som bidrar till att stärka orternas attraktivitet och livsmiljö, genom fysiska förbättringar och insatser som är tillgängliga för en bredare allmänhet.

2 Väsentliga personalförhållanden

Kompetensförsörjningsutmaningarna från 2024 har stabiliserats inom kommunstyrelsens område. Kommunledningskontoret fick under våren en ny kontorschef. Under året fylldes vakanser av verksamhetschef för ekonomi, digitalisering och fastighet. Fastighet fick en ny organisation under hösten 2025 där arbetsledarroller ersattes med chefsroller. Rollen som kommunjurist avskaffades under året och den nya organiseringen av ledningskoordinatorer som prövats visade sig fungera bäst enligt tidigare arbetssätt.

Den genomsnittliga sjukfrånvaron för 12-månadersperioden december 2024 - november 2025 är 5,4 procent, vilket är i nivå med 2024 års genomsnitt. Sjukfrånvaron för kommunstyrelsens verksamheter är förhållandevis låg jämfört med kommunens totala sjukfrånvaro på 7,8 procent.

Fördelat per kön ser vi att kvinnornas sjukfrånvaro minskat med 0,4 procentenheter medan männens ökat med 0,7 procentenheter, från en mycket låg nivå. Kvinnornas sjukfrånvaro är strax mer än dubbelt så hög som männens.

Sjuktal

Nämnd	2023	2024	Dec 2024 - Nov 2025
Barn- och utbildning	6,6	6,5	6,2
- kvinna	6,8	6,8	6,4
- man	5,9	5,0	5,3
Bygg och miljö	6,0	8,1	6,4
- kvinna	8,2	11,6	11,2
- man	4,4	5,1	2,6
Kommunstyrelsen	5,7	5,5	5,4
- kvinna	6,5	6,7	6,3
- man	3,8	2,2	2,9
Kultur- och fritid	7,1	10,0	10,0
- kvinna	7,0	10,3	11,8
- man	7,2	9,5	7,4
Vård- och omsorg	8,5	8,7	9,1
- kvinna	9,2	9,4	9,8
- man	5,6	6,1	6,3
Östhammars kommun	7,5	7,8	7,8
- kvinna	8,0	8,4	8,3
- man	5,6	5,6	5,6

3 Nämndens mål och uppdrag

3.1 Nämndmål

3.1.1 Verksamhetsmål med betydelse för god ekonomisk hushållning

3.1.1.1 Budgetföljsamhet

Målet om en maximal negativ budgetavvikelse om 1 % är uppnått.

3.1.1.2 Trivas och må bra på jobbet

Målet är uppnått.

Sjuktalet inom kommunstyrelsens område var något lägre under 2025 än vad de var året innan. OSA-undersökningsresultaten är något bättre.

3.1.1.3 Ett välmående näringsliv

Målet är uppnått.

Under året har prioriteringen varit att arbeta med serviceinriktad myndighetsutövning (bygg, miljö, mark och exploatering, livsmedel och servering) och det är samhällsbyggnadskontorets personal som ingår i projektet. Den vanligaste kontakten som en företagare har med kommunen är med kommunens myndighetsutövning. Kommunens bygglovsenhet har under en längre tid haft mycket höga omdömen i NKI, Nöjd kund index medan Miljöenheten har haft lägre siffror. Under årets första hälft steg omdömet för miljö kraftigt och ligger nu på rikssnitt. Samlat NKI för företag har gått från 76 till 81. Det aktiva arbetet som kontorets personal gjort visar nu resultat. Under vår och sommar gjordes en särskild riktad insats mot Öregrundskrogar där det tidigare funnits ett missnöje - en ständigt pågående dialog med fokus på ett gemensamt ansvar.

För att underlätta företagens kontakt med kommunen har näringslivskontoret haft fokus på att erbjuda lotsmöten där företagaren fått samtlig expertis samlad vid ett och samma möte. Detta arbete har fungerat väl till följd av gott samarbete med samhällsbyggnadskontorets funktioner.

Under 2025 har Österbybruk återuppstartat en form av företagarförening vilket innebär att kommunen nu har fem företagarföreningar: Alunda, Gimo, Öregrund, Österbybruk och Östhammar. Dialogmöten med föreningarnas ordföranden genomförs c:a tre gånger per år. Under året har det blivit tydligt att föreningarna har ett stort behov av och glädje av utbyte med varandra.

I samarbetet med Norduppland har kommunerna (Tierp och Östhammar) sett behov av att främja bostadsutveckling för att gynna kommande kompetensförsörjning. Ett led i det arbetet har varit att under de senaste åren delta med monter på Stockholm Business Arena och presentera aktuella detaljplaner. Det har också hållits fem samhällsbyggnadsfrukostar med fokus på bostadsbyggande; dessa har, med något undantag, varit välbesökta.

Om man jämför år 2024 med 2025 så har femton fler företag startats (91 -> 106) och nio färre företag har avslutats (69 -> 60). Nettoomsättningen för kommunens aktiebolag

(företag med 0 anställda och 0 kr i omsättning exkluderade) har ökat från 2 556 tkr till 2 580 tkr (+ 1%).

3.1.1.4 Lokaleffektivitet och nyttjandegrad

Målet är uppnått

Benämningen är följande:

Överblickbart fastighetsbestånd med spårbarhet och kopplingar till investeringar och underhåll. Detta har vi idag.

Genomförda åtgärder:

Vi har i flera fall skapat samutnyttjande av lokaler genom att olika hyresgäster använder samma lokaler på olika tider.

Vi arbetar med att synliggöra lediga lokaler på kommunens hemsida för att öka tillgängligheten och minska vakans.

Vi undersöker om det är ekonomiskt möjligt att genomföra uthyrning av objekt på timbasis, vilket kan bidra till högre beläggningsgrad. Samtidigt är det inte säkert att objektet med denna typ av uthyrning kan bära sin egen kostnad.

Sammanfattningsvis kan konstateras att vi arbetar för att effektivisera användningen av våra lokaler.

3.1.2 Övriga nämndmål

3.1.2.1 Upplevelsen av trygghet

Målet är uppnått.

2025 uppgav **89,8 %** av invånarna att de känner sig trygga utomhus i sitt bostadsområde när det är mörkt (mål $\geq$ **88 %**). Tryggheten dagtid är mycket hög (**98,3 %**). Tryggheten är överlag starkare bland **män** (92,2 %) än kvinnor (87,2 %), högst i åldersgruppen 50–64 år (92,3 %) och lägre bland 18–29-åringar (82,7 %). Geografiskt ligger tryggheten högst utanför tätort (91,7 %) och lägst i centralorten (86,1 %).

Sammantaget ligger kommunen **över riket** och målet är uppnått, med fortsatt fokus på insatser som gynnar yngre invånare och boende i centralorten.

Utvecklingsområden kopplade till trygghet

- Trafiksäkerhet på gång- och cykelvägar (59,6 % nöjda) ligger under riksnivån – ett fokusområde för ökad vardagstrygghet.
- Åtgärder mot skadegörelse (58,1 % nöjda) samt upplevelsen av bristande/trasig utomhusbelysning (77,4 % upplever litet problem, något svagare än riket) pekar på behov av fortsatt insats.
- I tilläggsfrågorna ser vi att Öregrund och Östhammar uppfattas som betydligt attraktivare än exempelvis Gimo – en signal om att upplevd trivsel och miljö kvalitet samspelar med trygghet över orterna.

Jämfört med resultatet från 2021 ser vi ett tydligt trygghetslyft i mörker totalt (+3,8

procentenheter), med de mest påtagliga förbättringarna bland **65+** och i **tätorterna**— **annan tätort** samt **centralorten** — medan **utanför tätort** ligger kvar på hög nivå med i praktiken oförändrat resultat.

Kvinnors upplevda trygghet har ökat markant och minskat könsgapet, medan män ökat i mindre omfattning.

För 18–29 och 30–49 saknas 2021-jämförelsedata, men deras 2025-nivåer (82,7 % respektive 88,4 %) antyder att yngre vuxna fortfarande har lägre trygghet än övriga grupper.

Slutsatsen är att lyftet huvudsakligen sker bland äldre och i tätortsmiljöer, medan yngre vuxna och centralorten behöver fortsatt riktade åtgärder—t.ex. förbättrad belysning och gestaltning av stråk, närvaro/trygghetsvandringar och punktinsatser där otrygghet upplevs mest.

3.1.2.2 *Nöjda kommuninvånare*

Målet är uppnått. Följande aktiviteter utgör grund för resultatet;

Kommunledningskontoret har arbetat med bland annat förstärkt kommunikation riktad mot medborgare för informera om tex tagna beslut i nämnder och styrelsen samt sett över att antagna och aktuella styrdokument finns publicerade. En ny sida på webben Vårt vatten och avlopp har tagits fram för att förstärka information till medborgare om VA. Östhammar direkt och registraturen har arbetat med positivt kundbemötande, såväl internt som externt. Ett flertal e-tjänster för medborgare har lanserats under året i syfte att underlätta kommuninvånares kontakt med kommunen inom flera områden, såsom bygglov, barnomsorg, avfall och färdtjänst, bara för att nämna några.

Medborgarnas upplevelse av underhållet av den offentliga miljön har förbättrats (SCB:s medborgarundersökning). Tekniska kontoret har ett uppskattat nyhetsbrev som ges ut 8–10 gånger per år, vilket ökat transparensen och gett invånarna bättre insyn i vad som görs och vad som är på gång. Informationen har också förbättrats inom särskilda områden, exempelvis avfallshantering, där kontinuerlig och riktad kommunikation om allt från fallfrukt till klädinsamling bidragit till ökad tydlighet och engagemang. Därtill pågår utveckling av lekplatser, mötesplatser och projekt, med fokus på kvalitet och trivsel för våra invånare.

Utöver ovanstående har det genomförts en mängd aktiviteter i syfte att förbättra våra fjärdars vattenkvalitet som reduktionsfiske och fiskvåtmarker samt skapa en ökad tillgänglighet (Sandika Våtmark, Äpskärr, Träsket/Lilla Insjön) för våra kommuninvånare till flera miljöer. Inom arbetet Lära ute har lärare i våra grundskolor fått metoder och materiel för att genom utomhuspedagogik ge våra skolelever undervisning i utemiljöer nära våra skolor. Genom kommunens engagemang i Gräsöfonden har djur- och markägare fått bidrag till stängsel och kompetensutveckling. Huvuddelen av aktiviteterna har initierats, finansierats och genomförts i dialog och samverkan med det lokala föreningslivet, Upplandsstiftelsen och myndigheter. Här har föreningslivet och det lokala engagemanget varit avgörande.

3.1.2.3 *God och mättande mat*

Målet är uppnått.

Arbetet sker kontinuerligt genom anpassning av matsedlar, utvärdering av rätter och erbjudande av alternativ som pasta och potatis. Utökade frukost- och mellanmålsmenyer

har införts, och vikten av matråd har aktualiserats med deltagande på chefsnivå. Återkoppling från elever, boende och personal används löpande som underlag för utveckling av menyer.

3.2 Nämndens uppdrag

3.2.1 Tillse att internhyresmodellen implementeras och följs

Uppdraget är genomfört.

Internhyresmodellen används idag som grund för fördelning av kostnader och för att tydliggöra ekonomiskt ansvar mellan verksamheterna. Detta ger incitament för en mer effektiv lokalanvändning och skapar spårbarhet i besluten. Parallellt pågår arbete med att ta fram en **ny/reviderad internhyresmodell** som bättre och långsiktigt säkerställer en rättvis och hållbar kostnadsfördelning. Målet är att modellen ska skapa en tydlighet kring både ansvarsfördelning och kostnadsfördelning.

3.2.2 Förtydliga chefens uppdrag

Uppdraget är inte genomfört.

Som ett led in att förtydliga chefens uppdrag har förvaltningen bland annat genomfört följande:

- Erbjudit samtliga chefer utbildning inom arbetsmiljöarbete SAM, löneöversyn 2025, utbildning i rehabilitering
- Nyanställa chefer i kommunen har erbjudits chefsintroduktion

Under året har rekryteringsprocessen uppdateras för Omsorgskontoret med anledning av införande av utdrag från belastningsregistret i samband med anställning inom vård och omsorg för den personal som genomför vårdinsatser i hemmet. I införandet genomfördes utbildning i rekrytering och urvalsprocessen för berörda chefer och återkommande genomgångar med berörda chefer för att underlätta uppdraget för dem. Förvaltningen tog också fram av tillämpningsanvisningar.

I slutet av året genomfördes också en kartläggning av chefens uppdrag med syftet att tydliggöra ledningsansvaret inom de 3 områden verksamhetsansvar, ekonomiansvar och personalansvar.

Under 2026 kommer förvaltningen fortsätta arbetet med att tydliggöra ansvaret och chefens förutsättningar för de ska ges goda möjligheter att lyckas i sina uppdrag.

3.2.3 Nyttja digitaliseringens möjligheter

Uppdraget är genomfört.

Under året har Digitalisering och projektledning haft en central roll som projektledare, kravställare och i implementering i större systemupphandlingar, bland annat för Viva och flera ärendehanteringssystem, samt drivit införandet av nya e-tjänster (19 nya) och förbättrat administrativa processer såsom anmälan och hantering av säkerhetsskyddsincidenter. Arbetet har också omfattat genomförd informationssäkerhetsklassning enligt MSB:s modell och prioritering av A-system för att skapa ett gemensamt strategiskt underlag för beslut kring förvaltning och utveckling.

Därtill har verksamheten tagit fram krav för en AI-plattform, genomfört digitaliserings- och kompetensinsatser tillsammans med flera kontor, utvecklat pilotgruppen i Microsoft 365 och vidareutvecklat kompetensen inom Robotic Process Automation (RPA).

3.2.4 Öka bostadsbyggandet

Uppdraget är genomfört

Statistik från Statistiska centralbyrån (SCB) visar att antalet påbörjade bostäder i Sverige under de första tre kvartalen 2025 var cirka 22 200, vilket är ungefär 8 % fler än samma period 2024. Av dessa var cirka 17 900 i flerbostadshus, varav en majoritet var hyresrätter. Cirka 72 % av bostäderna var hyresrätter enligt preliminära SCB-siffror. Det tyder på att byggtakten började öka jämfört med tidigare år, vilket är en positiv signal i ett år då marknaden varit trög.

I Östhammars kommun gavs det startbesked för 45 bostäder under 2024. Motsvarande siffra för 2025 var 63, vilket innebär en 40%ig ökning. Siffrorna inkluderar även fritidshus (2024: 14 st; 2025: 13 st)

En stor andel av startbeskeden under 2025 är hänförliga till ett enskilt bostadsprojekt.

3.3 Nämndens mål från aktiverande styrdokument

3.3.1 Program för beredskap 2023-2027

Bedömningen är att målen kommer att nås inom programmets löptid.

Östhammars kommun arbetar aktivt för att stärka förmågan att upprätthålla samhällsviktig verksamhet vid olika typer av störningar. Arbetet med kontinuitetsplanering pågår inom verksamheterna, och arbete pågår med alternativa kommunikationsvägar, trygghetspunkter och andra beredskapslösningar. Vi utvecklar vår kris- och krigsorganisation genom bland annat utbildning, övning och krigsplacering av personal. Kommunen deltar i regional samverkan, bland annat genom C-Sam och Krissamverkansrådet. Gemensamma övningar genomförs med andra aktörer i länet, bland annat inför totalförsvarsövningen Havsörn 2025. Samverkan med det lokala näringslivet är etablerad, bland annat inom området drivmedelslager.

3.3.2 Avfallsplan

Bedömningen är att vissa av målen kommer att nås inom planens löptid.

Avfallsverksamheten ansvarar för 17 av totalt 37 åtgärdsplaner i handlingsplanen, med genomförandegrad som varierar från grönt till rött. Arbetet omfattar både pågående aktiviteter, som nätverkande och styrande incitament i avfallstaxan, och mer utmanande uppdrag där genomförandet är oklart eller försenat. Vissa mål, som etablering av ny ÅVC före 2030 eller krav på fossilfria drivmedel, bedöms inte möjliga att nå inom utsatt tid.

Då flera punkter i planen även berör andra verksamheter och aktörer innebär det att utvecklingen inte enbart avgörs av avfallsverksamhetens insatser.

3.3.3 Program för informationssäkerhet 2024-2027

Bedömningen är att målen kommer att nås inom programmets löptid.

Större aktiviteter som har levererats under 2025:

- Ledningssystemet för informationssäkerhet är etablerat.
- Arbetssättet med informationsklassning, riskarbete, kravställning och säkerhetsåtgärder är infört.
- Information i hundratalet system som finns inom kommunen har klassats och riskhanterats.
- Verksamhetsbesök och utbildningar har genomförts på alla kontor enligt plan
- Nytt arbetssätt för att säkerställa informationssäkerhetskrav vid digitalisering, anskaffning och utveckling har införts.
- Informationssäkerhets- och dataskyddsaspekter har prioriterats tidigt vid utveckling och användning av ny teknik, t.ex. Artificiell intelligens (AI) .
- En övergripande risk- och sårbarhetsanalys för informations-/cybersäkerhet har arbetats fram.
- Införandet av den nya cybersäkerhetslagen (NIS2) med tillhörande föreskrifter har följts. Kontorens ledningsgrupper har informerats.
- Systematiserad incidenthantering, uppföljning och lärande av inträffade säkerhetshändelser finns på plats.
- Informationssäkerhets- och dataskyddsarbete kopplat till Handslagets initiativ med Digital Post och Säker Digital Kommunikation (SDK), har genomförts. (Handslaget drivs av Sveriges Kommuner och Regioner.)
- Arbetssätt och mall finns framtaget för kontinuitetsplanering vid systembortfall.

Större aktiviteter som har startats under 2025 och som kommer att fortgå under 2026 och 2027:

- Arbetet med att säkerställa ändamålsenlig behörighetsstyrning har startat och kommer att fortsätta med hög prioritet 2026-2027.
- Avrop/upphandling av nya säkra kommunikationstjänster pågår (säker e-post, säkra digitala möten och säker lagring). Införandet kommer att starta under 2026. Tjänsterna kommer att förenkla en säker hantering av skyddsvärd och känslig information.
- Informationssäkerhets- och dataskyddsarbete kopplat till Handslagets initiativ och kommer att fortgå vid införandet 2026-2027.
- Fortsatt säkerhetsarbete även vid införande av ny teknik, som AI och välfärdsteknik.
- Cybersäkerhetsarbetet har bedrivits proaktivt under 2025, men arbetet kommer att fortgå under 2026-2027. Ett stort fokus kommer att ligga på införandet av tekniska säkerhetsåtgärder inom ramen för IT-centrums verksamhet. (Genomförs i samarbete med samverkanskommunerna)
- Förebyggande och förberedande arbete fortsätter i syfte att minimera risken och minska skadeverkningar av en allvarlig IT-störning eller cyberattack.
- Justeringar i arbetssätt och stödanvisningar utifrån den nya cybersäkerhetslagen (NIS2) kommer att fortgå första halvåret 2026. Bland annat behöver utbildningar, processen för incidentrapportering och ev. delegationsordning ses över.

- Arbetet med att driva på aktiviteter och kravställa på viktiga säkerhetsåtgärder som krävs för en säker informationshantering och ett ändamålsenligt skydd av känslig information, t.ex. säkerhet i Microsoft 365 och tydlig märkning av dokument utifrån informationsklassning kommer att fortgå.

3.3.4 Bostadsförsörjningsprogram 2024-2027

Bedömningen är att målen kommer att nås inom programmets löptid.

Det finns sju specificerade mål i bostadsförsörjningsprogrammet. Under programperioden bedömer kommunstyrelsen att samtliga dessa mål kommer nås med en ökad bostadsproduktion som effekt.

Kort specifikation:

- i. Östhammars kommun ska ha utrymme för befolkningstillväxt

Det finns färdiga detaljplaner, exploateringsbara detaljplaner och lucktomter. Detta åskådliggörs på den publika hemsidan .

- ii. Östhammars kommun ska tillvarata och förstärka de unika värden med skärgården, tätorterna och landsbygden för att skapa attraktiva boendemiljöer

I större skala är idag endast de västra kommundelarna möjliga att utveckla pga VA-situationen, detta gäller främst Alunda och Österbybruk som numera får sitt dricksvatten från Odens källa i Tierps kommun.

- iii. Östhammars kommun ska genom nyproduktion främja ökad rörlighet i det befintliga bostadsbeståndet.

Detta sker genom planarbetet och markinnehavet.

- iv. Östhammars kommun ska säkerställa tillgång till grundläggande service och infrastruktur för att också öka attraktionskraften för landsbygden och skärgården som bostadsort

Kommunen deltar i olika regionala forum som avser kollektivtrafik, vägplaner och bevakar utbudet av handel och service. När nu mycket handel flyttat upp till Börstils handelsområde jobbar kommunen intensivt för att det ska gå att åka buss till och från Östhammars centrala delar och handelsområdet utan att behöva gå över väg 77.

- v. Östhammars kommun ska ha ett markinnehav som möjliggör en god bostadsplanering

Kommunen har påbörjat en omfattande dialog med samtliga markägare som äger mark utpekad i Alunda som lämplig för bostäder.

- vi. Stiftelsen Östhammarshem ska vara en aktiv aktör på bostadsmarknaden

Stiftelsen bidrar på ett mycket aktivt sätt genom att både möjliggöra för andra aktörer att utveckla detaljplaner och genom att själva utveckla

- vii. Östhammars kommun ska ha en aktiv samverkan med samtliga aktörer på bostadsmarknaden

Under hela 2025 har kommunen bjudit in bostads- fastighets-, och byggaktörer till samhällsbyggnadsfrukostar där även mäklare och banker bjuds in. Vi har nu haft fem träffar i Östhammar, Alunda (2 ggr), Österbybruk och Öregrund.

4 Ekonomiskt utfall per 2025-12-31 (tkr)

Nämnd	Kontor	Budget 2025	Utfall 2025	Avvikelse
Kommunstyrelsen	Politik/Stab	-43 483	-41 738	1 745
	KLK	-59 504	-57 237	2 267
	SBK	-9 105	-5 640	3 465
	NLK	- 5 142	-4 623	519
	TK	-107 013	-109 568	-2 555

Ekonomiskt utfall

Politik/Stab

Politik och Stab redovisar en positiv avvikelse mot budget om 1,7 mnkr.

De positiva avvikelserna finns främst inom reformutrymme samt en positiv avvikelse mot budget avseende flyktigmottagning.

KLK

KLK redovisar en positiv avvikelse mot budget om 2,3 mnkr.

Den positiva avvikelserna finns främst inom Digitalisering och projektledning, Ekonomi samt Östhammar direkt. Avvikelse är kopplad till lägre personkostnader mot budget samt lägre konsultkostnader mot budget.

Konsultkostnader inom upphandling har till stora delar beaktats av projektet Tillväxt och Tillsyn.

SBK

SBK (KS del) redovisar en positiv avvikelse mot budget om 3,5 mnkr.

Utfallet påverkas av reavinst vid försäljning av fastighet, detta är redovisat under markstrategi.

Dock har kontoret haft högre kostnader än budgeterat avseende ledningsrätter.

NLK

NLK redovisar en positiv avvikelse mot budget om 0,5 mnkr.

Lägre kostnader avseende köp av huvudverksamhet är den största enskilda förklaringen.

TK

Tekniska kontoret redovisar en negativ avvikelse mot budget om 2,6 mnkr.

Fordonsadministrationen redovisar negativt utfall om 1,7 mnkr, mycket kopplat till lägre intäkter och högre leasingkostnader än budgeterat.

Fastighet inklusive Gata och Utemiljö redovisar en negativ avvikelse mot budget om 2,9 mnkr.

Den negativa avvikelserna finns inom fastighet och då främst avseende verksamhetslokaler där internhyran inte riktigt är i nivå för att matcha driftskostnader samt underhåll.

Gata och Utemiljö redovisar samtidigt ett positiv avvikelse mot budget. Störst avvikelse återfinns inom vägunderhåll vinter.

Stab redovisar en negativ avvikelse om 0,5 mnkr främst på grund av högre försäkringsavgifter mot budgeterat.

Städ redovisar en positiv avvikelse mot budget om 2 mnkr och Måltid redovisar en positiv avvikelse mot budget om 0,6 mnkr.

För städ handlar det främst om lägre personalkostnader samt lägre kostnader för förbrukningsmaterial än vad man budgeterat för.

Måltid har lägre intäkter än budget men även lägre personalkostnader mot budget men samtidigt ca 8 % högre kostnader för livsmedel än budget.

5 Investeringsutfall (tkr)

Projekt	Tilldelad budget 2025	Överflyttad budget fr. 2024	Total budget 2025	Utfall 2025	Avvikelse
Exploatering bostadsområden	2 200		2 200	290	1 910
Infrastruktur	5 500		5 500	826	4 674
Verksamhetsobjekt	55 000	43 535	98 535	68 507	30 028
Ofördelade projektmedel	10 000		10 000	13 500	-3 500
Avfall	5 000		5 000		5 000
Kommunledning	5 000		5 000	39	4 961

Investeringsutfall

Utfallet för 2025 är en avvikelse mot budget om 43 918 mnkr. Årets investeringar har varit lägre än vad som är budgeterat, budgetflytt inkluderad.

För 2025 har de största investeringarna varit:

Korsängens förskola i Alunda 32 mnkr.

Alunda Landbad 17 mnkr

Furustugan i Alunda 9 mnkr

Budgetförutsättningar 2027

Skatter och Bidrag prognos

ÖSTHAMMARS
KOMMUN
- EN DEL AV ROSLAGEN

SKRs bedömningar

- Skattunderlagets för budgetåret 2027 och planperioden bedöms ligga kring 4,3 %.
- Det reala skatteunderlaget (just för prisutveckling) blir dock lägre 2027 än 2026.
- Befolkningsprognos, Sverige
- Pensionskostnader minskar ytterligare något 2026 och 2027 och väntas öka svagt framemot 2028
- Genomsnittlig prisförändring bedöms ligga kring 3 % för 2027 och 3,9 % 2028
- Sammanfattningsvis ser utsikterna just nu bättre ut för 2027 än 2028

Förutsättningar Östhammar

- Underhållskostnader.
- Befolkning, Östhammar
- Exploateringar
- Försäljning av fastigheter
- IT kostnader

Prognos skatter och bidrag

Antal invånare	Prognos	22 184	22 204	22 224
		Prognos	Prognos	Prognos
ÅR		2027	2028	2029
Eget skatteunderlag, tkr		6 293 558	6 560 231	6 843 776
Garanterat skatteunderlag, tkr		7 784 201	8 109 763	8 453 560
Underlag för inkomstutjämning, tkr		1 490 644	1 549 533	1 609 784
		mnkr	mnkr	mnkr
Skatteinkomst före utjämning		1 355,6	1 409,8	1 467,3
Inkomstutjämning		285,3	296,6	308,1
Kostnadsutjämning		22,3	22,4	22,4
Strukturbidrag		0,0	0,0	0,0
Regleringsbidrag/avgift		57,2	52,6	43,4
Eftersläpningseffekt				
Införandebidrag		0,0	0,0	0,0
Fastighetsavgift		91,1	91,1	91,1
LSS utjämning		-16,1	-16,1	-16,2
SKATTER, BIDRAG OCH UTJÄMNING		1 795,4	1 856,2	1 916,1
Budget/plan KF		2025-06-17	1 791,9	1 850,0
			1 909,6	
DIFFERENS			3,5	6,2
			6,5	

Budgetfördelning 2027, Utkast 2

	Budget 2026	Växling m förv				Demo- grafisk förändr	Skatte- o bidr förändr 251003	Uppräkn 2,7%	Priori- tering enl RFM	Förslag skatte- sänkning	Budget 2027
Kommunfullmäktige	-60 912					0		-1 652	730		-61 834
Kommunstyrelse	-229 400					0		-6 221	-2 659		-238 280
Bygg- och miljönämnd	-6 548					0		-178			-6 726
Kultur- och fritidsnämnd	-56 979					0		-1 545	0		-58 524
Barn- och Utbildningsnämnd	-652 024					0		-17 683	0		-669 707
Vård- och omsorgsnämnd	-650 633	0				0		-17 645	0		-668 278
Uppräkning ofördelad	0					-14 102					-14 102
Delsumma vht nettokostnad	-1 656 496	0	0	0		0	0	-44 924	-1 929		-1 717 451
Centrala poster	-12 777	0	0	0		0	0	-347	0		-13 124
varav reformutrymme	0							0			0
varav Centrala pensionskostnader	-38 293							-1 039			-39 332
varav Driftbidrag ÖV	0							0			0
varav Intern finansiering (intern rta)	25 516							692			26 208
Summa vht nettokostnad	-1 669 273	0	0	0		0	0	-45 271	-1 929		-1 730 575
Skatter och bidrag	1 731 828						63 626				1 795 454
Räntor, netto	-11 000								0		-11 000
ÅRETS RESULTAT	51 555	0	0	0		0	63 626	0	0		53 879

Finansiellt resultatmål som uppnås

3,0%

**ÖSTHAMMARS
KOMMUN**
– EN DEL AV ROSLAGEN

Kommunstyrelsen - Uppföljningsrapport Intern kontroll Helår 2025

Postadress	Besöksadress/Reg.office	Telefon	Telefax	Organisationsnummer	Bankgiro
Box 66	Stångörsgatan 10	Nat 0173-860 00	Nat 0173-175 37	212000-0290	233-1361
S-742 21 Östhammar	Östhammar	Int +46 173 860 00	Int +46 173 175 37	V.A.T. No	PlusGiro
	www.osthammar.se	kommunen@osthammar.se		SE212000029001	1 31 70-6

2 (3)

1 Intern kontroll

Kontrollområde	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Utfall
Tillförlitlig information	4. Om nämnden/förvaltningen inte tillräckligt väl arbetar med fungerande kommunikation, såväl internt som externt, såväl uppåt som nedåt som i sidled så riskerar det att leda till missnöje hos lokalbefolkningen, ineffektiv och svårstyrd verksamhet, frustration och dålig arbetsmiljö, dubbelarbete eller uteblivet arbete.	4. Upprätthållande av och information om kommunikationsrutin	Rutiner för ett par nämnder är under upprättande och presenteras i KKK ledningsgrupp under första kvartalet 2026.
Kontroll avseende oegentligheter, mutor och jäv	5. Om nämnden/förvaltningen inte tillräckligt väl arbetar med att motverka korruption, mutor och jäv så kan det leda till allvarlig förtroendeskada, ekonomisk skada och felaktiga beslut, rättsprocesser och fördröjning av verkställighet.	5. Riktlinjer mot korruption, mutor och jäv för anställda och förtroendevalda	Arbetet är påbörjat och kommer tas upp till kommunfullmäktige för beslut i april 2026.
Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet	9. Om nämnden/förvaltningen inte tillräckligt väl arbetar med att nå uppsatta mål så kan det leda till tjänstemannastyre och urholkad lokaldemokrati.	9. Systematik i uppföljning av mål	Mål- och uppdragsuppföljning har genomförts under hela året genom enkäter till berörda chefer. Uppföljningsmodellen kommer att fortsätta även under kommande år.
Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet	10. Om nämnden/förvaltningen inte tillräckligt väl arbetar med att bedriva en kostnadseffektiv verksamhet av god kvalitet så kan det leda till att kommunen inte når de politiska målen, försämrade ekonomisk hållbarhet,	10. Riktlinjer för god ekonomisk hushållning	Kommunfullmäktige antog nya riktlinjer för god ekonomisk hushållning den 16 december.
		10. Information till nämnderna	Arbetsutskott och nämnd tog del av och diskuterade de nya riktlinjerna under

3 (3)

Kontrollområde	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Utfall
	missnöjda brukare, juridiska processer etc.		ärendets behandling.
Kontroller av system och rutiner	11. Om nämnden / förvaltningen inte tillräckligt väl arbetar med hantering av verksamhetssystem och i de innehållande information så kan det bland annat leda till intrång, läckta personaluppgifter. Har förvaltningen för många, ej i bruk, system så leder det till ekonomisk förlust. Händelser leder till att data är otillgänglig. Dubbelregistrering till följd av många verksamhetssystem. (Snarare än till ett mastersystem för kunduppgifter)	11. Handlingsplan informationssäkerhet	Handlingsplan framtagen och aktiviteterna är påbörjade
		11. Arbete enligt handlingsplan	Lejonparten av aktiviteterna är genomförda. Ett fåtal aktiviteter är påbörjade men ännu ej avslutade.

Kommunstyrelsen

Internkontrollplan 2026

Postadress	Besöksadress/Reg.office	Telefon	Telefax	Organisationsnummer	Bankgiro
Box 66	Stångörsgatan 10	Nat 0173-860 00	Nat 0173-175 37	212000-0290	233-1361
S-742 21 Östhammar	Östhammar	Int +46 173 860 00	Int +46 173 175 37	V.A.T. No	PlusGiro
	www.osthammar.se	kommunen@osthammar.se		SE212000029001	1 31 70-6

2 (8)

Innehållsförteckning

1	Intern kontroll.....	3
2	Nämndens egenutvärdering.....	3
3	Riskbedömning.....	4
4	Internkontrollplan.....	7
4.1	Intern kontroll.....	7

3 (8)

1 Intern kontroll

Intern kontroll är ett stöd i arbetet att förebygga, upptäcka och åtgärda fel och brister som hindrar att organisationen kan nå sina mål på ett säkert och effektivt sätt.

Enligt Kommunallagen ansvarar nämnderna för:

- Att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten.
- **Att den interna kontrollen är tillräcklig** och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.
- Att skötseln av en kommunal angelägenhet som med stöd av 10 kap. 1 § har lämnats över till någon annan bedrivs på ett tillfredsställande sätt..

Kommunallagen 6 kap. 6 §

Kommunstyrelsen är en nämnd med en särställning. För styrelsen gäller, utöver vad som angetts ovan, även:

- Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens eller regionens angelägenheter och **ha uppsikt över övriga nämnders** och eventuella gemensamma nämnders **verksamhet**.

Kommunallagen 6 kap. 1 §

Kommunstyrelsen har till följd av sin uppsiktsplikt över kommunens nämnder tagit fram ett reglemente för intern kontroll. Reglementet förklarar vilket ansvar nämnderna har för sin egen interna kontroll. Denna internkontrollplan och det arbete som ska genomföras enligt denna plan är nämndens sätt att möta detta ansvar.

Utfallet av granskningsaktiviteterna återkopplas till nämnden i samband med Delårsrapport och Årsredovisning.

2 Nämndens egenutvärdering

Under hösten fick ledamöter och ersättare i nämnden en enkät där de ombads att svara på nedanstående tolv frågor. Svartalternativen var "Mycket bra", "Ganska bra", "Inte så bra" och "Inte alls bra". Svartalternativet "Mycket bra" motsvaras av sifferbetyget 3, svartalternativet "Ganska bra" motsvaras av sifferbetyget 2 och så vidare.

Nedan synliggörs nämndens genomsnittliga betyg för de tolv frågorna.

4 (8)

Hur bra anser du att nämnden och förvaltningen tillsammans arbetar med:

KOMMUN-
STYRELSEN

1	att ha kontroll på att verksamheten bedrivs enligt relevanta lagar, förordningar och föreskrifter?	2,1
2	att ha kontroll på att verksamheten bedrivs enligt interna policyer och riktlinjer?	1,9
3	att ta fram beslutsunderlag av god kvalitet inför beslut?	2,2
4	fungerande kommunikation, såväl internt som externt, såväl uppåt som nedåt som i sidled?	1,6
5	att motverka bedrägerier, korruption, mutor, jäv, välfärdsbrottslighet samt otillåtna bisysslor?	1,7
6	att skapa en arbetsmiljö som uppmuntrar rapportering av avvikelser?	1,8
7	att i ord och handling tydliggöra vilka förväntningar och värderingar som gäller i organisationen?	1,6
8	att klargöra, tilldela och begränsa ansvar och befogenheter i organisationen?	1,8
9	att nå uppsatta mål?	1,7
10	att bedriva en kostnadseffektiv verksamhet av god kvalitet?	1,3
11	hantering av verksamhetssystem och i dem innehållande information?	1,9
12	beredskap för hantering av olika samhällsstörningar?	2,2

Avslutningsvis ställdes frågan huruvida granskning av inköp och upphandling ska vara ett kontrollmoment i kommande års internkontrollplan. På denna fråga svarade 100 % Ja varför aktiviteter mot detta område inkluderats.

3 Riskbedömning

Med stöd av nämndens egenutvärdering så har en bedömningsgrupp risk- och väsentlighetsbedömt olika områden inom nämndens verksamhetsområde.

Sannolikhet och **Väsentlighet** har vardera blivit tilldelade ett värde mellan ett och fyra. De båda värdena har därefter multiplicerats. Detta har mynnat ut i ett riskvärde mellan ett och sexton där sexton är högst risk.

	Sannolikhet	Väsentlighet
4	Sannolik - Det är mycket troligt att fel uppstår	Allvarlig - Är mycket betydande för de olika intressenterna
3	Möjlig - Det finns risk för att fel uppstår	Kännbar - Uppfattas som besvärande för intressenterna
2	Mindre sannolik - Risken att fel ska uppstå är mycket liten	Lindrig - Uppfattas som liten av intressenterna
1	Osannolik - Risken att fel ska uppstå är praktiskt taget obefintlig	Försumbar - Är obetydlig för de olika intressenterna

Kontrollområde	Riskbeskrivning	Sannolikhet	Väsentlighet	Riskvärde
Efterlevnad av tillämpliga lagar och föreskrifter	1. Om nämnden/förvaltningen inte tillräckligt väl arbetar med att ha kontroll på att verksamheten bedrivs enligt relevanta lagar, förordningar och föreskrifter så kan det leda till lagbrott, juridisk process, förtroendeskada, ekonomisk skada, försening av beslut och lidande kund/brukare.	Möjlig	Kännbar	9

Kontrollområde	Riskbeskrivning	Sannolikhet	Väsentlighet	Riskvärde
Efterlevnad av tillämpliga lagar och föreskrifter	2. Om nämnden/förvaltningen inte tillräckligt väl arbetar med att ha kontroll på att verksamheten bedrivs enligt interna regler, policyer och beslut så kan det leda till tandlös styrning, tjänstemannastyre, uppluckring av den lokala demokratin och förtroendeskada.	Mindre sannolik	Lindrig	4
Tillförlitlig information	3. Om nämnden/förvaltningen inför beslut inte skapar och använder information av god kvalitet så kan det leda till att nämnden fattar beslut som inte uppfyller lagkrav eller som försvårar verkställandet av beslutet. Detta kan i sin tur leda till ekonomisk skada.	Mindre sannolik	Kännbar	6
Tillförlitlig information	4. Om nämnden/förvaltningen inte tillräckligt väl arbetar med fungerande kommunikation, såväl internt som externt, såväl uppåt som nedåt som i sidled så riskerar det att leda till missnöje hos lokalbefolkningen, ineffektiv och svårstyrd verksamhet, frustration och dålig arbetsmiljö, dubbelarbete eller uteblivet arbete.	Möjlig	Lindrig	6
Kontroll avseende bedrägerier, oegentligheter, mutor och jäv	5. Om nämnden/förvaltningen inte tillräckligt väl arbetar med att motverka korruption, mutor och jäv så kan det leda till allvarlig förtroendeskada, ekonomisk skada och felaktiga beslut, rättsprocesser och fördröjning av verkställighet.	Mindre sannolik	Allvarlig	8
Kontroll avseende bedrägerier, oegentligheter, mutor och jäv	6. Om nämnden/förvaltningen inte tillräckligt väl arbetar med att skapa och bibehålla en miljö som uppmuntrar till rapportering av avvikelser så kan det leda till ekonomisk skada, förtroendeskada och att viktiga inspel från medarbetare och kommuninvånare går förlorade.	Mindre sannolik	Kännbar	6
Styr- och kontrollmiljö	7. Om nämnden/förvaltningen inte tillräckligt väl arbetar med att i ord och handling tydliggöra vilka förväntningar och värderingar som gäller i organisationen så kan det leda till ineffektivitet, att medarbetare skapar egna sanningar för vilka förväntningar/värderingar som råder, olikheter kan råda mellan olika arbetsgrupper och kunder/brukare kan bemötas olika.	Mindre sannolik	Lindrig	4
Styr- och kontrollmiljö	8. Om nämnden/förvaltningen inte tillräckligt väl arbetar med att klargöra, tilldela och begränsa ansvar i organisationen så kan det leda till att beslut fattas på fel nivå, av obehöriga, vilket kan leda till negativa verksamhets- och/eller ekonomiska konsekvenser. Arbetsuppgifter kan bli ogjorda eller dubbelgjorda.	Mindre sannolik	Kännbar	6

6 (8)

Kontrollområde	Riskbeskrivning	Sannolikhet	Väsentlighet	Riskvärde
Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet	9. Om nämnden/förvaltningen inte tillräckligt väl arbetar med att nå uppsatta mål så kan det leda till tjänstemannastyre och urholkad lokaldemokrati.	Mindre sannolik	Kännbar	6
Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet	10. Om nämnden/förvaltningen inte tillräckligt väl arbetar med att bedriva en kostnadseffektiv verksamhet av god kvalitet så kan det leda till att kommunen inte når de politiska mål, försämrade ekonomisk hållbarhet, missnöjda brukare, juridiska processer.	Möjlig	Kännbar	9
Kontroller av system och rutiner	11. Om nämnden/förvaltningen inte tillräckligt väl arbetar med hantering av verksamhetssystem och i dem innehållande information så kan det bl.a. leda till intrång, läckta personuppgifter. Har förvaltningen för många system som inte är i bruk så leder det till ekonomisk förlust. Händelser leder till att data är otillgänglig. Dubbelregistrering till följd av många verksamhetssystem (snarare än t.ex. ett mastersystem för kunduppgifter).	Mindre sannolik	Kännbar	6
Kontroller av system och rutiner	12. Om nämnden/förvaltningen inte tillräckligt väl arbetar med beredskap för hantering av olika samhällsstörningar så kan det leda till samhällsviktig verksamhet ej kan upprätthållas vid händelse.	Mindre sannolik	Kännbar	6

7 (8)

4 Internkontrollplan

De kontrollområden som av nämnden blivit bedömda som mest riskfyllda och/eller som fått högst riskvärde i förvaltningens riskbedömning har omhändertagits genom aktiviteter av förebyggande och/eller upptäckande karaktär.

4.1 Intern kontroll

Kontrollområde	Riskbeskrivning	Aktivitet	Metod
Tillförlitlig information	4. Om nämnden/förvaltningen inte tillräckligt väl arbetar med fungerande kommunikation, såväl internt som externt, såväl uppåt som nedåt som i sidled så riskerar det att leda till missnöje hos lokalbefolkningen, ineffektiv och svårstyrd verksamhet, frustration och dålig arbetsmiljö, dubbelarbete eller uteblivet arbete.	4. Upprätthållande av och information om kommunikationsrutin	Den fastställda kommunikationsrutinen ska upprätthållas. Rutinen innebär att nämndordförande och/eller kontorschef(er), efter varje nämndsammanträde, träffar kommunikatör för att diskutera och vid behov ta fram extern kommunikation som följer av nämndens beslut.
Kontroll avseende oegentligheter, mutor och jäv	5. Om nämnden/förvaltningen inte tillräckligt väl arbetar med att motverka korruption, mutor och jäv så kan det leda till allvarlig förtroendeskada, ekonomisk skada och felaktiga beslut, rättsprocesser och fördröjning av verkställighet.	5. Information om mutor, korruption och jäv	Kommunens riktlinjer mot mutor, korruption och jäv är under revidering. Information om det reviderade dokumentet ska ges på samtliga ledningsgrupper för kontor under styrelsen.
Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet	10. Om nämnden/förvaltningen inte tillräckligt väl arbetar med att bedriva en kostnadseffektiv verksamhet av god kvalitet så kan det leda till att kommunen inte når de politiska målen, försämrad ekonomisk hållbarhet, missnöjda brukare, juridiska processer etc.	10. Samlad styrning av investeringsprojekt	Tekniska kontoret ska under året utveckla en strukturerad och samlad styrning av investeringsprojekt för att möjliggöra uppföljning, jämförelse och prioritering på både detalj- och aggregerad nivå.

8 (8)

Kontrollområde	Riskbeskrivning	Aktivitet	Metod
Kontroll av inköp och upphandling		13. Information om Vägledning om inköp och upphandling	Samtliga ledningsgrupper för kontor under styrelsen ska gå igenom innehållet i den framtagna vägledningen för upphandling och inköp. (Utförs under årets åtta första månader och slutredovisas i deluppföljningen)
		13. Stickprovskontroll attesterade fakturor	För varje kontor under styrelsen tas fyra slumpmässiga fakturor ut ur i ekonomisystemet. Fakturorna ska ha beslutsattesterats av chef tillhörande kontoret under årets första åtta månader. För varje faktura görs en kontroll om inköpet följt antingen kommunens riktlinjer för direktupphandling, LOU eller annan tillämplig lagstiftning samt om det inköpta har kommit kommunen tillhanda.

Riktlinjer, regler och råd för allmänna handlingar i Östhammars kommun samt att lämna ut en handling och att vägra.

Postadress	Besöksadress/Reg.office	Telefon	Telefax	Organisationsnummer	Bankgiro
Box 66	Stångörsgatan 10	Nat 0173-860 00	Nat 0173-175 37	212000-0290	233-1361
Fakturaadress	742 21 Östhammar	Int +46 173 860 00	Int +46 173 175 37	V.A.T. No	
Box 106	www.osthammar.se	E-post		SE212000029001	
742 21 Östhammar		kommunen@osthammar.se			

Inledning

Hur vi hanterar våra allmänna handlingar påverkar möjligheten till insyn i kommunens verksamhet. Enligt offentlighetsprincipen har alla rätt att ta del av de allmänna handlingar som är offentliga. Denna rättighet har i princip funnits sedan 1766 och är ett av de viktigaste inslagen i vårt demokratiska samhälle.

Det är viktigt att vi hanterar handlingarna på ett konsekvent sätt: registrerar, diarieför, sorterar, gallrar, förvarar och arkiverar.

Allmänna handlingar

En handling anses vara allmän om den är förvarad hos en myndighet och inkommen dit eller upprättad där. Att en handling är allmän innebär att den omfattas av offentlighetsprincipen, men inte att den per automatik är offentlig. En allmän handling kan vara hemlig, alltså omfattas av sekretess.

Allmän handling

hos myndigheten (TF 2:3)

Handling

Begreppet handling i lagens¹ mening omfattar i stort sett alla typer av informationsbärare: papper, digitala filer, fotografier, kartor, bilder, ljudupptagningar, filmer m.m.² Enda egentliga kravet för att något ska betraktas som en handling är att det förmedlar (riktad) information och att informationen finns bevarad på någon form av lagringsmedium (papper, magnetband, server m.m.).

¹ Tryckfrihetsförordningen 2 kap. 3 §.

² Konstnärlig utsmyckning anses i regel dock inte som handlingar.

Det finns två typer av handlingar: fysiska handlingar och upptagningar. Med fysiska handlingar menas här sådana handlingar som man kan ta del av utan tekniska hjälpmedel, d.v.s. bl.a. pappershandlingar, foton, bilder och kartor. Med upptagningar menas sådana handlingar som kräver tekniska hjälpmedel för att läsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas, d.v.s. bl.a. datafiler, ljudband, CD- och DVD-skivor.

Förvarad

För att en handling ska anses som allmän krävs först och främst att den finns förvarad inom en myndighet³.

För upptagningar gäller att de ska vara tillgängliga för myndigheten med sådana tekniska hjälpmedel som myndigheten själv använder för överföring av den aktuella typen av upptagningar. Med andra ord ska myndigheten kunna ta del av upptagningarna med hjälp av sin egen mjuk- och hårdvara.

Inkommen

Förutom att handlingen ska vara förvarad för att vara allmän krävs det också att den är att anse som inkommen eller upprättad hos myndigheten. Fysiska handlingar anses inkomna när de kommit till myndigheten eller överlämnats till en behörig tjänsteman⁴. E-post till myndighetsbrevlådan eller till personliga brevlådor räknas som inkommen när den kommer in till brevlådan, även om ingen öppnar och läser den.

Upptagningar anses inkomna när de av annan gjorts tillgängliga för myndigheten att uppfatta och ta del av med sådana tekniska hjälpmedel (mjuk- och hårdvara) som myndigheten själv förfogar över.⁵ Även upptagningar som myndigheten mottagit utan att så att säga vara medveten om, anses som inkomna.⁶

Anbud och liknande, som enligt beslut ska öppnas vid särskild tidpunkt, anses ha inkommit först när denna tidpunkt infaller. Detta blir främst tillämpligt vid upphandlingar och liknande förfaranden.

³ Om en annan juridisk person agerar på myndighetens uppdrag och i dess ställe, t.ex. en rekryteringskonsult, kan handlingen ändå anses förvarad hos myndigheten. Detsamma gäller om en tjänsteman tagit med sig en handling hem, handlingen kan ändå anses förvarad hos myndigheten.

⁴ Alltså i stort sett samtidigt som de anses vara förvarade hos myndigheten.

⁵ Med andra ord när annan gjort dem tillgängliga på så sätt att de är att anses som förvarade hos myndigheten. Information på Internet anses dock i regel inte som inkommen till en myndighet, även om myndigheten naturligtvis kan ta del av den med sina datorer (mjuk- och hårdvara).

⁶ T.ex. anses s.k. cookie-filer, som webbsidor automatiskt lagrar på besökares datorer, som inkomna till myndigheten, om datorn tillhör denna.

Upprättad

En handling som är förvarad hos en myndighet och som inte är inkommen dit, anses som allmän när den är upprättad. Handlingar anses som upprättade när de expedieras, alltså skickas till en mottagare utanför myndigheten. Handlingar som skickas mellan självständiga enheter inom samma myndighet kan också bli allmänna handlingar.

Handlingar som inte expedierats anses som upprättade när det ärende som de hör till har slutbehandlats⁷. Samtliga handlingar i ärendet betraktas då som upprättade och därmed som allmänna (se undantag nedan). Handlingar som inte hänför sig till ett visst ärende, t.ex. arbetsrutiner och interna styrdokument, anses som upprättade när de justerats, eller på annat sätt givits sin slutgiltiga form. Om en arbetsrutin genom t.ex. kontorschefens beslut sprids i organisationen och tas i bruk, kan den anses som upprättad.

Diarier, journaler och liknande anses vara upprättade så fort de är färdigställda för införande av uppgift. Alltså är ett helt tomt diarium, som det är möjligt att föra in uppgifter i, att anses som upprättad. Med diarium likställs även e-postloggar och liknande.

Domar och beslut, som enligt gällande rättsregel ska avkunnas eller expedieras i särskild ordning, anses upprättade när så sker. Detsamma gäller protokoll och andra handlingar som hänför sig till ett sådant beslut eller en sådan dom.

Övriga protokoll från myndigheter anses som upprättade när de justerats. Detta gäller de flesta nämndprotokoll, dock inte protokoll hos kommunens revisorer.⁸

Viktiga undantag (ej allmänna handlingar)

Handlingar och brev ställda personligen till en tjänsteman anses inte som allmänna handlingar om de inte rör ett ärende eller fråga som rör myndigheten. De anses inte heller som allmänna om de är ställda till tjänstemannen i egenskap av t.ex. politiker eller facklig företrädare.

Minnesanteckningar⁹ och arbetsmaterial som inte expedierats anses inte som upprättade hos myndigheten, om de inte antingen tillför ett ärende sakuppgift

⁷ Ärenden slutbehandlas vanligen genom att de avslutas hos myndigheten genom beslut i sak.

⁸ Undantag görs för protokoll över ärenden som kommunal myndighet (nämnd) endast bereder till avgörande.

⁹ Med minnesanteckningar avses främst sådana anteckningar som en tjänsteman har fört för egen del, alltså inte primärt anteckningar från möten, som sprids till deltagarna.

eller har tagits om hand för arkivering. För att en minnesanteckning ska anses som omhändertagen för arkivering krävs att den avskiljts och förvaras på ett sådant sätt, exempelvis i pärm eller mapp, att det framgår att den är avsedd att sparas för framtiden. Minnesanteckningar i lagens mening avser inte mötesanteckningar även om vi i dagligt tal använder termen minnesanteckningar.

Utkast och koncept (s.k. mellanprodukter) som inte expedierats, anses inte upprättade om de inte tagits om hand för arkivering (se ovan). Mellanprodukter får dock skickas ut för synpunkter till externa mottagare, utan att de anses som upprättade, om det tydligt framgår att detta är avsikten med expedieringen. Det svar som en extern mottagare skickar tillbaka anses dock i regel som inkommet.

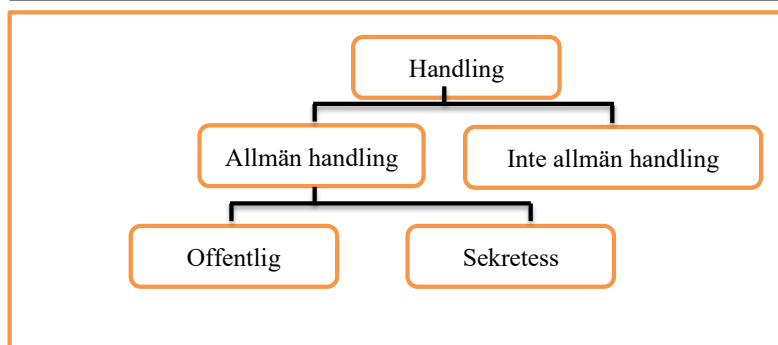
Offentlig handling

Uppgifter i allmänna handlingar är antingen

- offentliga och vem som helst kan då få ta del av dem
- eller sekretessbelagda enligt Offentlighets- och sekretesslagen (OSL), eller annan speciallagstiftning.

Delar av en handling kan alltså vara sekretessbelagda även om inte hela handlingen är det.

Huvudregeln är att handlingar hos myndigheter är allmänna och offentliga

Rätt till insyn

Vem som helst har rätt att ta del av, i första hand titta på, men även få en kopia av en allmän offentlig handling.

Kommunen har rätt att ta betalt för kopior enligt den taxa som fastställts av kommunfullmäktige. Vissa undantag gäller för att få kopior av, ex kartor, rit-

6 (16)

ningar och fotografier om svårigheter möter och den nu aktuella handlingen istället kan ses på plats.

Rätten att ta del av en allmän offentlig handling gäller oavsett om handlingen utgörs av papper, annan media eller är lagrad elektroniskt.

För att snabbt och effektivt kunna hitta en handling som söks, krävs att vi har god ordning på våra handlingar, att de är registrerade och att vi som personal är kunniga och servicemedvetna.

Rätten att ta del av handling innebär att man ska kunna få se på handlingen på stället, dvs. på det ställe där handlingen förvaras.

Någon skyldighet att lämna ut en handling i elektronisk form finns inte om det inte särskilt framgår av lag. Detta gäller såväl om handlingen är inskannad eller lagrad på en fil, CD-skiva etc.

I vissa fall kan det vara både enklare, lämpligare och billigare att skicka den allmänna handlingen i elektronisk form.

Det är tillåtet att skicka allmänna handlingar elektroniskt i de fall myndigheten anser att det är lämpligt. En bedömning ska göras utifrån varje enskild begäran.

Utlämnande av handlingen ska ske *skyndsamt*, vilket innebär att det normalt sett ska ske samma dag. Ibland kan det, beroende på hur omfattande begäran är eller av resursskäl, vara tillåtet med en viss fördröjning, men bara högst någon eller några dagars väntan är acceptabelt.

Att lämna ut en allmän handling

Utlämnandet innebär att Östhammars kommun tillhandahåller en allmän handling, så att den som vill ta del av den (läsa, lyssna, skriva av eller spela av) kan göra detta på plats, oavsett lagringsmedia. Östhammars kommun ska också kunna lämna ut uppgifter muntligt ur allmänna handlingar under förutsättning att uppgifterna inte är sekretessbelagda, ex vid telefonförfrågan. Denna skyldighet regleras dock inte i TF utan i 6 kap 4 § OSL.

Den som vill ha en handling har rätt att vara anonym och behöver inte uppge varför han eller hon vill ta del av handlingen. Om det behövs för att kunna utföra sekretess- och eller menprövningen har man dock rätt att fråga vem som begär ut handlingen och i vilket syfte. Man bör då upplysa om att sökanden inte är skyldig att svara, men att uppgifterna behövs för att kunna pröva begäran och att den kan komma att avslås om sökanden inte vill uppge namn/syfte.

Prövning av utlämnande

Innan en handling lämnas ut ska en **noggrann** prövning göras i två steg.

- Först provas om handlingen är en allmän handling. Se ovan under rubriken Allmänna handlingar.
- Om handlingen som begärs ut är allmän, provas sedan om uppgifterna i handlingen är offentliga eller sekretesskyddade. Se nedan.

Vem gör prövningen?

Handläggaren, den som har handlingen i sin vård, gör en sekretessprövning om handlingen kan lämnas ut. Om denne kommer fram till att handlingen är allmän och offentlig ska denne också lämna ut handlingen.

Om handläggaren däremot bedömer att **vissa uppgifter i handlingen omfattas av sekretess** maskeras dessa uppgifter. Handlingen kopieras därefter så att text inte kan läsas genom maskeringen, och därefter lämnas handlingen ut tillsammans med information om att sökanden har rätt att erhålla ett formellt överklagbart beslut gällande de uppgifter som inte lämnades ut/maskerades. Se mall 1.

Om handlingen i **sin helhet bedöms omfattas av sekretess** lämnar handläggaren en första information om avslag på att lämna ut handlingen. Se mall 2. I båda fallen ovan ska kapitel och § i TF eller OSL anges och man bör även precisera vilka skadeverkningar ett utlämnade skulle kunna medföra.

I informationen ska det framgå att den som begärt ut handlingen kan få ett formellt beslut och som kan överklagas. Det formella beslutet fattas av förvaltningschef eller kommunjurist, se delegationsordning. Då frågan om utlämnande av allmän handling ofta riktas till handläggande tjänsteman, till registrator eller till vilken anställd som helst, är det viktigt att det finns rutiner i kommunen om hur frågor om utlämnande ska hanteras och av vem.

Vid avslag på att lämna ut en handling

Om man kommer fram till att **handlingen inte kan lämnas ut**, ska den som så begär, erhålla ett formellt skriftligt beslut som **anger skälen** till avslaget med hänvisning till att

- 1) handlingen inte är allmän enligt Tryckfrihetsförordningen (TF) kap 2, eller
- 2) att handlingen innehåller uppgifter som omfattas av sekretess enligt Offentlighets- och sekretesslagen (OSL)

Kapitel och § i TF eller OSL ska alltid anges **och man ska även precisera vilka skadeverkningar ett utlämnade skulle kunna medföra.**

Eftersom Östhammars kommun har varierande verksamheter som omfattas av olika sekretessregler måste kunskap om den sekretess som rör den egna verksamheten finnas hos dem som arbetar i kommunen. Som konsultativt stöd finns i första hand nämndsekreterare och i andra hand Östhammars kommuns kommunjurist och arkivarie att tillgå.

Beslutet om att **avslå en begäran** om utlämnande av allmän handling ska vara skriftligt med besvärshänvisning. *Se mall 3 och 4.*

Överklagande av beslut

Den som nekats att få en handling kan överklaga beslutet att vägra lämna ut handlingen och det ska ske inom tre veckor efter att beslutet nått den som velat ha handlingen. Överklagandet ska sedan inges till den förvaltning som fattat avslagsbeslutet.

Förvaltningen ska då själv bedöma om beslutet ska omprövas men om det står fast, skickas överklagandet tillsammans med rättidsprövning samt den eller de handlingar som kommunen inte lämnade ut - till Kammarrätten i Stockholm. Om så önskas kan kommunen också skicka med ett eget yttrande redan i samband med att materialet överlämnas till Kammarrätten i Stockholm till bemötande av vad som anförs i överklagandet.

Begäran om utlämnande av E-post

För e-post gäller samma lagar och regler som för pappershandlingar när det gäller vad som är allmän handling och vad som kan vara sekretessbelagt.

All in- och utgående e-post som har anknytning till verksamheten, dock med undantag för vad som framgår under p. 2 och 3 nedan, omfattas av offentlighetsprincipen. Det spelar alltså ingen roll i vilken mapp e-posten är sparad, utan all e-post utgör allmänna handlingar så länge den finns kvar i e-postsystemet, även e-post som finns kvar i papperskorgen kommer att omfattas av prövningen av vad som är allmän- och offentlig handling. Däremot lämnar vi endast ut allmänna handlingar som inte är gallrade, d.v.s. som inte är helt borttagna från e-postsystemet. Material som endast ligger i **backupsystemet**, så kallad säkerhetskopierad information (gallrad e-post), utgör nämligen inte allmänna handlingar och kommer således inte att omfattas av prövningen.

Den så kallade. e-postloggen, förteckningen över in- och utgående e-post, är en allmän handling i sig, jmf rättsfallet RÅ 1998 ref 44. Den gallras enligt kommunens gallringsregler efter **1 (en) månad**.

Allmänna handlingar ska i regel diarieföras.

Hur går vi tillväga när någon begär att få ta del av e-post?

1. Den vars e-post begärs utlämnad vidtalas så snart förfrågan inkommit. Denne går själv igenom all sin icke gallrade e-post, för att se vad som är allmän och offentlig handling.

Beställaren kan begära att få ut all e-post. För att förenkla hanteringen kan man dock fråga om beställaren kan specificera vad denne vill ha utlämnat.

2. E-post som skickats inom en och samma myndighet (inom nämnd/förvaltningen) är i regel inte allmän handling och ska sorteras bort.

Beroende på handlingens innehåll och hur handlingen hanteras kan det dock bli en allmän handling. Tillför e-posten sakuppgifter i ett ärende är det i regel en allmän handling, likaså om handlingen är upprättad såsom ett protokoll. Arbetsmaterial är dock vanligtvis inte allmän handling, liksom utkast som skickats endast för synpunkter under arbetets gång. Vid funderingar kring detta, bör kommunjurist eller arkivarie tillfrågas.

Om e-post skickats mellan två olika nämnder och dess förvaltning är den i regel att se som en allmän handling.

3. Privat e-post är inte allmän handling och ska sorteras bort.

4. Det som bedöms vara allmänna handlingar ska sekretessbedömas. Sekretessprövningen görs av den som är berörd. Uppstår frågor eller funderingar bör kommunjurist eller arkivarie rådfrågas.

10 (16)

Om man vid prövningen kommer fram till att viss e-post eller delar därav omfattas av sekretess och inte kan lämnas ut, ska den som begärt att få ut e-posten informeras om att denne har rätt att få ett överklagbart beslut av myndigheten med hänvisning till vilket lagrum i offentlighets- och sekretesslagen man stödjer sig på.

E-post som i sin helhet eller delvis bedöms omfattas av sekretess ska skrivas ut och texten ska sekretessmarkeras d.v.s. strykas/maskas över, samt bifogas beslutet. Kontakta i första hand **nämndsekreterare och i andra hand** kommunjurist för hjälp med formulering.

5. E-postloggen sekretessbedöms på samma sätt som ovan. Grunden är att e-postloggen ska vara offentlig, så man bör tänka på det när man rubricerar sina meddelanden. Begäran om att få ut en e-postlogg görs till IT-enheten av **närmaste chef till** den det berör.

5. Det som efter sekretessprövning är allmän och offentlig handling ska skyndsamt lämnas ut.

11 (16)

Begäran av utlämnande av handling

Härmed översänds handlingar rörande xxxx, xxx.

Vissa uppgifter i akten har sekretessbelagts då det inte står klart att uppgifterna kan röjas utan att den enskilde eller någon honom eller henne närstående lider men. [Omformuleras efter behov]

Enligt Östhammars kommuns kopietaxa (fastställd av kommunfullmäktige) är tio kopior gratis, den elfte kostar xx kronor och därpå följande kopior kostar xx kronor styck. För xx kopior blir därmed kostnaden xxx kronor. Faktura skickas separat. [Texten kan utelämnas vid behov]

Kontakta mig gärna om du har några frågor. Är du inte nöjd med sekretessbedömningen har du rätt att begära ett formellt beslut som Du sedan kan överklaga till Kammarrätten i Stockholm. En sådan begäran kan du göra direkt till mig. Ett beslut kan sedan dröja några dagar.

Med vänlig hälsning

Namn

Titel

Kommentar [PF 1]: Tänk på att det går bara att skicka faktura om ni vet vem som begär ut handlingarna och den som begär ut handlingarna har rätt att vara anonym! Ni kan alltså inte kräva att vederbörande ska uppge sin adress till er. I sådant fall får vederbörande komma förbi och hämta handlingarna och betala på plats. Anonymiteten kan göra betalningsprocessen knepig.

Mall 2

12 (16)

Avslag på begäran av utlämnande av handling

Ni har begärt att få ta del av handlingar rörande xxxx, xxx.

De handlingar som begärts innehåller uppgifter som inte kan lämnas ut med hänvisning till ..... kap. § ..... i ..... då det inte står klart att uppgifterna kan röjas utan att den enskilde eller någon honom eller henne närstående lider men. *[Omformuleras efter behov]*

Kontakta mig gärna om du har några frågor. Är du inte nöjd med sekretessbedömningen har du rätt att begära ett formellt beslut som Du sedan kan överklaga till Kammarrätten i Stockholm. En sådan begäran kan du göra direkt till mig.

Med vänlig hälsning

Namn
Titel

13 (16)

Mall 3

Beslut avseende begäran om utlämnande av allmän handling

.....har begärt att få ta del av all-
männa handling/ar rörande

.....

Den/De handlingar som berörs innehåller enligt [förvaltningens namn] bedöm-
ning uppgifter
som inte kan lämnas ut med hänvisning till ..... kap. § i
..... då det inte står klart att uppgifterna kan röjas utan
att den enskilde eller någon honom eller henne närstående lider men. [Omformu-
leras efter behov]

Kommentar [PF 2]: Glöm inte att ni även måste motivera beslutet, d.v.s. vilka skadeverkningar ett utlämnande kan få och varför ni bedömer att uppgifterna/handlingen omfattas sekretess.

Beslut

[förvaltningens namn] avslår ..... begäran om att få
ut allmän handling med ovanstående motivering.

Kommentar [BP3]: Viktigt dock att motivera utan att röja något av det som är sekretessbelagt.

Östhammar den /

NN

Förvaltningschef eller kommunjurist,
Förvaltningens namn

Information om överklagande

[förvaltningens namn] beslut om att inte lämna ut allmän handling kan överkla-
gas skriftligt till Kammarrätten i Stockholm.

Överklagandet ska skickas till [förvaltningens namn], Box 66, 742 21 Öst-
hammar inom tre veckor från det att ni fått del av beslutet. Överklagande som
kommer senare än tre veckor kan inte prövas.

I skrivelsen ska ni ange vilket beslut som överklagas och den ändring i beslutet
som ni begär. Ni bör också ange varför ni anser att beslutet ska ändras.

[förvaltningens namn] kan ompröva sitt beslut efter att er skrivelse kommit in,
men om så inte sker, sänds er skrivelse vidare till Kammarrätten i Stockholm för
prövning.

Kommentar [PF 4]: Glöm inte heller att besluten måste skickas med mottagningsbevis/rek, så att ni ser vilket datum mottagaren får del av beslutet eftersom överklagandefristen på 3 veckor börjar löpa från detta datum.

14 (16)

Mall 4

Beslut om utlämnande av allmän handling

.....har begärt att få ta del av allmän/a handling/ar rörande

.....

Den/De handlingar som berörs är enligt [förvaltningens namn] bedömning inte att betrakta som inkommen till [förvaltningens namn] enligt TF 2 kap. § 6 eller som upprättad hos [förvaltningens namn] enligt TF 2 kap. § 7 och är därför inte allmän handling.

Beslut

[förvaltningens namn] avslår ..... begäran om att få ut allmän handling med ovanstående motivering.

Östhammar den /

NN

Förvaltningschef eller kommunjurist,
Förvaltningens namn

Information om överklagande

[förvaltningens namn] beslut om att inte lämna ut allmän handling kan överklagas skriftligt till Kammarrätten i Stockholm.

Överklagandet ska skickas till [förvaltningens namn], Box 66, 742 21 Östhammar inom tre veckor från det att ni fått del av beslutet. Överklagande som kommer senare än tre veckor kan inte prövas.

I skrivelsen ska ni ange vilket beslut som överklagas och den ändring i beslutet som ni begär. Ni bör också ange varför ni anser att beslutet ska ändras.

[förvaltningens namn] kan ompröva sitt beslut efter att er skrivelse kommit in, men om så inte sker, sänds er skrivelse vidare till Kammarrätten i Stockholm för prövning.

Lathund för bedömning om handling är allmän och ska lämnas ut

Är handlingen förvarad hos myndigheten? **Nej!-----** Ej allmän handling!

Ja

Är handlingen **inkommen** (via post, e-post, inlämnad) och rör myndighetens verksamhet?

Nej **Ja ----** allmän handling, lämna ut (om ej sekretess)

Är handlingen expedierad (skickad till någon annan utanför myndigheten)?

Nej **Ja ----** allmän handling, lämna ut (om ej sekretess)

Är ärendet slutbehandlat/avslutat hos myndigheten?

Nej **Ja---** allmän handling, lämna ut (om ej sekretess)

Är det ett protokoll som ska och är justerat?

Nej **Ja---** allmän handling, lämna ut (om ej sekretess)

Är handlingen färdigställd och inte hör till något ärende, t ex mötesanteckningar, schema etc?

Nej **Ja---** allmän handling, lämna ut (om ej sekretess)

Är det ett diarium, en journal eller ett register som det löpande förs anteckningar i?

Nej **Ja---** allmän handling, lämna ut (om ej sekretess)

Detta är ingen allmän handling och behöver inte lämnas ut.

Vanligt förekommande sekretessbestämmelser i Östhammars kommun

OSL kapitel	
18 § 8	Sekretess säkerhets- eller bevakningsåtgärd.
19 § 1	Sekretess till skydd för det allmännas ekonomiska intresse. Myndighets affärsverksamhet m.m. Affärs- och driftförhållanden
19 § 3	Sekretess till skydd för det allmännas ekonomiska intresse. Upphandling.
21 kap	Sekretess till skydd för uppgift om enskilds personliga förhållanden oavsett i vilket sammanhang uppgiften förekommer. Hälso tillstånd, förföljda personer m.m
23 § 1	Sekretess till skydd för enskild i utbildnings-verksamhet, m.m. Förskola och viss annan pedagogisk verksamhet.
26 § 11	Sekretess till skydd för enskild inom socialtjänst, vid kommunal bostadsförmedling, adoption, m.m.
31 § 3	Sekretess till skydd för enskild i annan verksamhet med anknytning till näringslivet. Riksbankens verksamhet
31 § 16	Sekretess till skydd för enskilds affärs- eller driftförhållande när denne trätt i affärsförbindelse med myndighet.
31 § 17	Sekretess till skydd för enskild som trätt i affärsförbindelse med ett myndighetsbolag.

Kommunal samverkan inom Ekosystembaserad Havsförvaltning Södra Bottenhavet (ebhf.se); Önskemål om deltagande i styrgrupp samt delfinansiering av projektledning från Östhammars kommun.

Bakgrund

En ekosystembaserad förvaltning ska präglas av en helhetssyn på bevarande och hållbart nyttjande av ekosystemen. Det innebär bland annat att i förvaltningen ta hänsyn till att olika arter i ett ekosystem påverkar varandra och att samspelet mellan människa och miljö ofta spänner över flera sektorer i samhället.

För att förvaltningen ska bygga på bästa tillgänglig kunskap och få acceptans ska den dessutom vara adaptiv (anpassningsbar) och präglas av transparens, öppenhet och ett aktivt deltagande av en bredd av aktörer och intressenter.

Arbetet utgår från våra nationella miljömål: "Ett hav i balans samt levande kust och skärgård".

Under perioden 2021- feb 2026 har projektet Ekosystembaserad havsförvaltning arbetat för att hitta lösningar för att kunna nyttja havet och dess ekosystemtjänster på ett hållbart sätt, så att så många som möjligt får tillgång till dess rikedomar, och ändå se till att det finns kvar till framtida generationer. Projektet har finansierats av Havs- och Vattenmyndigheten och EU medel.

EBHF Södra Bottenhavet är ett samarbetsprojekt mellan de fem kommunerna Söderhamn, Gävle, Älvkarleby, Tierp och Östhammar samt organisationer, företag, länsstyrelser, regioner och privatpersoner och ideella föreningar som arbetar för ekosystembaserad havsförvaltning och olika fysiska insatser i området. På västkusten har området 8+fjordar arbetat på motsvarande sätt sedan 2008 som ett kommundrivet samarbete och samtidigt som arbetet i Södra Bottenhavet påbörjades även arbete inom EBHF Stockholms Skärgård, men skillnaden att ansvar för projektledningen och styrningen ligger hos Länsstyrelsen Stockholms län.

Vi jobbar för morgondagens havsförvaltning som bygger på ekosystemansatsen och delaktighet med ett tydligt regionalt inflytande. En förvaltning som ska möjliggöra förändringar för ett hållbart nyttjande av en frisk och levande havsmiljö inom ekosystemets gränser.

Framtid från 2026: Vi tar nu steget från projekt till en mer fast implementering av arbetet i samarbete mellan kommun och Länsstyrelse. Projektledningen kommer från 1 mars att delas mellan kommun och Länsstyrelse. Nationellt tar Havs- och Vattenmyndigheten steg för att växla upp arbetet med nya geografiska områden samt en central resurspool med forskare och processledare som finns som stöd för det lokala arbetet i varje område. Denna resurspool är 100% finansierad via nationell myndighet.

Syfte: Öka förutsättningarna för en ekosystembaserad havsförvaltning och därmed möjligheten att nå Sveriges miljömål och ett hav i balans samt levande kust och skärgård.

Mål: Samverkan över kommungränser samt ökad samverkan mellan myndigheter, akademi, företag, intresseorganisationer samt privatpersoner för att generera regionala åtgärdsprogram med god förankring lokalt och regionalt.

Vinster med sättet att arbeta är att regionalt och lokalt identifiera de viktiga frågorna samt låta arbetsgrupper arbeta vidare med detta för att skapa lokala och regionala åtgärder samt projekt och

söka medel för att genomföra dessa åtgärder och projekt. God samverkan mellan deltagande kommuner ger ett resurseffektivt arbete där den ringa ekonomiska insats som behövs för projektledning kan växlas upp med projektmedel för de projekt som identifieras och planeras.

Under 2025 har EBHF Södra Bottenhavet via arbetsgrupperna tagit fram ett Delåtgärdsprogram med 22 konkreta förslag på åtgärder för att förbättra de marina ekosystemen i Södra Bottenhavet. Dessa åtgärder har förts vidare till nationell myndighet (Havs- och Vattenmyndigheten) som i sin tur beaktat dessa och tagit med vissa åtgärder och förslag inom den nationella förvaltningen och nationella åtgärdsprogram.

Förslag med lokal/regionalt perspektiv har förts vidare till respektive Länsstyrelse och diskussioner pågår nu kring hur dessa förslag kan hanteras vidare och hur man kan söka medel för att kunna genomföra förslagen lokalt/regionalt.

Politisk styrgrupp

Det finns nu ett önskemål inom projektet om att det ska sättas samman en politisk styrgrupp med representanter från de fem ingående kommunerna med start våren 2026. I styrgruppen får kommunernas beslutsfattare en möjlighet att få inblick i projektet, samt möjlighet att staka ut långsiktig inriktning samt att fatta beslut om mer konkreta frågor. Därför önskar vi nu förslag på två politiker från Östhammars kommun där en kommer från de styrande och den andra från oppositionen.

Finansiering

Projektet initierades av Havs- och vattenmyndigheten 2021 och finansieras av EU-medel fram till och med feb 2026. För att bygga upp en långsiktig verksamhet önskar vi även att de ingående kommunerna hjälper till med en grundfinansiering, som sedan kan användas för att växla upp pengar i olika projekt. På så vis finns ett utrymme att använda till medfinansiering, och vi börjat arbeta upp en kunskap om vilka finansieringsfonder som är lämpliga för vårt projekt och de åtgärder som kan komma att bli aktuella.

För EBHF Södra Bottenhavet sker projektledning för närvarande via två personer som arbetar 50% som projektledare. Vi har även en åtgärdssamordnare på 50% sedan april 2024 (finansierad via LOVA) som nu arbetar med att i samråd med respektive kommun identifiera och föreslå olika möjliga åtgärder/projekt att prioritera.

Vi har valt att föreslå för deltagande kommuner inom Södra Bottenhavet en "trappa" med olika betalningsnivå som till viss del beaktar skillnader i invånarantal mellan deltagande kommuner, men samtidigt ger alla deltagande kommuner samma möjlighet till deltagande på lika villkor i den politiska styrgruppen och att arbetet beaktar samtliga kommuners situation utifrån de frågor som vi väljer att fokusera på.

3 olika nivåer har föreslagits:

Större kommun	200 000 SEK
Mellanstor kommun	150 000 SEK
mindre kommun	100 000 SEK

Därför föreslår vi att Östhammars kommun bidrar med 150 000 sek under 2026 för det fortsatta arbetet inom EBHF Södra Bottenhavet, samt motsvarande summa för 2027.

Vi önskar att Östhammars kommun beaktar denna önskan från oss projektledare inom EBHF Södra Bottenhavet och återkommer med besked kring eventuellt deltagande i vår kommande politiska styrgrupp samt med information kring frågan om delfinansiering av fortsatt arbete.

Tierps kommun, Älvkarleby kommun, Gävle kommun samt Söderhamns kommun har sagt ja till att bidra med medel för 2026.

Med vänlig hälsning,

Mikael Nordberg

Projektledare EBHF Södra Bottenhavet

Söderhamns kommun

Tel 072-235 29 37

EBHF Södra Bottenhavet

EBHF Södra Bottenhavet

MÅL/SYFTE: Ett hav i balans och levande kust & skärgård

Söderhamns
kommun

Gävle kommun

Älvkarleby
kommun

TIERPS
KOMMUN

ÖSTHAMMARS
KOMMUN
- EN DEL AV ROSLAGEN

Projektet löper med finansiering tom feb 2026.

Medfinansieras av
Europeiska unionen

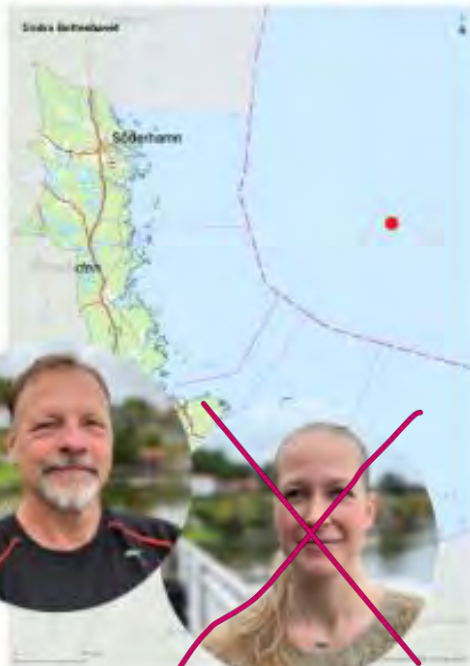
Havs
och Vatten
myndigheten

VÅRA OMRÅDEN

Södra Bottenhavet

Stockholms skärgård

8+fjordar

Frukostseminarier

Föreläsningar 2025:

<https://ebhf.se/frukostseminarium/>

Tisdag 2/9
8.30-9.15

Är gäddan tillbaka?

Välkomna till höstens första frukostseminarium där vi går till botten med gäddan. Bestånden av gädda har länge varit på tillbakagång längs ostkusten, men efter fem års arbete inom ramen för projektet ReFisk börjar resultaten nu synas.

Henrik C Andersson, ansvarig för fiskefrågorna vid Länsstyrelsen i Stockholm med över 30 års erfarenhet av fiskeförvaltning, presenterar de senaste rönen från projektet och berättar om gäddans framtid i våra kustvatten.

Meeting ID: 886 8393 3867 Passcode: 748516

TILL FÖRELÄSNING

LÄS MER

Kustvattendagar

Mariehamn, 11-12 sept

ANMÄLAN

Inspirationsdag Hav och Natur den 11 september

Auditoriet, Alandica, kl 9-16.

EBHF-workshop på Åland

Nya rapporter från EBHF

Ekonomisk, social and ekologisk hållbarhet i Södra Bottenhavet

Författare: Robin Bankel och Cecilia Solér, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet samt Carolyn Faithful vid institutionen för akvatiska resurser

Ekosystemtjänstanalyser som stöd för en regional ekosystembaserad havsförvaltning

Författare: Sofia A. Wikström, Lena Bergström och Peter Thor mfl.

Ekosystembaserad havsförvaltning – En handbok Erfarenheter från tre pilotområden

Havs och Vattenmyndigheten

Vinster med EBHF's arbetssätt

Söderhamns
kommun

Gävle kommun

Älvkarleby
kommun

TIERPS
KOMMUN

ÖSTHAMMARS
KOMMUN
- EN DEL AV ROSLAGEN

- Samverkan mellan kommuner
- Nätverket och dess spetskompetens
- Uppväxling av medel och resurser
- Konkreta åtgärder
- Kunskapsutbyte och kunskapsunderlag

2024

"Nivåhöjningens år"

- Ny Hemsida lanserad. www.Ebhf.se . Våra 3 områden arbetar tätt ihop för framtiden.
- Åtgärdssamordnare via LOVA medel (50% EBHF + 50% Tierp) – Isak Eksell , **2,4 MSEK**
- PO Kustfiskarna – beviljats medel för projekt kring "Spökgarn/akvatiskt skräp" (HaV + SJV)
- LÅP – Tämnaren, **1,2 M SEK LOVA-medel**
- *Ökat intresse från politiken – lokalt regionalt samt nationellt*
- **TOTALT 3,6 M SEK tack vare projektet & åtgärdssamordnare!**

Agenda

13:00-13:15 Inledning
13:15-14:00 Inledande talare
+ frågestund
14:00-15:00 Workshop
15:00 Fika/paus
15:15-16:30 Workshop
16:30-17:00 Sammanfattning

Vårt hav, vår skärgård

En workshop om hur vi bäst vårdar vår unika havsmiljö i de norra delarna av Söderhamns skärgård. Hur kan vi tillsammans med forskare och myndigheter skapa en vision för området?

Workshopen sker inom ramen för projektet Ekosystembaserad Havsförvaltning södra Bottenhavet (ebh) i samarbete med Länsstyrelsen Gävleborg samt SLU Sveriges Lantbruksuniversitet.

Vilka marina miljöer är extra viktiga för dig?

Vad har vi för unika naturvärden och viktiga miljöer?

Hur kan dessa värdes och skyddas för framtida generationer?

Vi bjuder på enklare lunch vid ankomst och du som önskar detta behöver anmäla dig senast 4 februari till mikael.nordberg@soderhamn.se

Välkommen och ta vara på
möjligheten att bidra till detta.
Önskar Erica Hessel och Mikael
Nordberg, EBH Södra Bottenhavet

2025

”Leveransens år”

- **WS Söderhamn- Marina naturvärden (LST/SLU + boende kring ett område)**
- Skarv & Säl (fältaktiviteter med LST + Naturvårdsverket)
- **Leverans av Delåtgärdsprogram DÅP; för Södra Bottenhavet – (sep-okt)**
- **3 nya ansökningar i höst; Lekbottnar Dalälven, Kustfiskerätverk, FORMAS**
- **Politisk förankring + finansiering av projektet fom 2026**

EBHF Delåtgärdsprogram – Södra Bottenhavet

1: Säl & Skarv	2: Lax/Öring	3: Strömming	4: Natur & Turism	5: Havsplaner (planering och remisser)	6: Åtgärder	7: Hållbar energiutvinning
1:1 Minska skarvens predation av fisk (Testeboön + Dalälven)	2:1 Regional förvaltning av älvlekande arter (lax + öring, ev sik) (MSE ej MSY)	3:1 Minskade kvoter för strömming i Bottenhavet, 5 år + (beakta ålder och könsstruktur för bestånd)	4:1 Kartering av naturvärden/grundavikar, Kartskikt A	5:1 Lokal och regional åtgärdssamordning. Gå från projekt till ordinarie arbete, ex utöka området till Bottenhavet. Modell för hur detta arbete ska bedrivas. Ev via regleringsbrevet.	6:1 Restaurering av laxhabitat (nedströms Myrkarby) Medel ökas BSAP (NEJ)	7:1 Ökad energiutvinning, där så är möjligt (utifrån miljö- ekonomi- och säkerhetsperspektivet)
	2:2 Flytta smittskyddsgräns för lax. (steretableringen)	3:2 Fredning under vintermånader under 5 år (okt-mars)	4:2 Kartering av besöksnoder, skärgård	5:2 Plattform för mellankommunal samverkan kring mark- och vattenanvändning. Mellankommunal samverkan kring havsplanering. Samordnande ansvar (kommun/LST/region).	6:2 Övergödning stort problem som ökar - LÅP för varje kommun behövs. Bottenhavet fosfor dubblerats -97 till 2022. Åtgärder för kväve behövs. Tierp - Tärnmarån	Ej ha energiutvinning där det inte är lämpligt - >MÅLKONFLIKTER Förtydliga vilka områden där målkonflikter är stora
	2:3 Fortsatt komp.odling, (främst öring)	3:3 Strikt skydd; Finngrunden Öst + Väst/nord. Störka skyddet. Fritt från mänsklig påverkan. (habitat + lek område)	4:3 Förslag på åtgärder A+B överlapp. Informationsmaterial till allmänhet (Skipto eller annan kanal) + ev skyltning, folder mm	5:3 Gränsöverskridande satsningar kring infrastruktur, besöksnäring, regional utveckling	6:3 Övergödning- Efter muddring. Analys + utbildning Sök medel för projekt samt ta fram utbildningsmaterial till småbåtsbarnar, samfälligheter m fl.	7:2 Statlig reglering av energiutvinning. (ex auktionsförfarande vid havsbaserad vindkraft)
	2:4 NAP-arbetet. Insyn och påverkan. Prioritering av regionens NAP objekt.	3:4 Värna hållbart kustfiske: Omfördels beviljade kvoter till kustfisket	Ev registrering av besöksportal?		6:4 Bredda användningen av LOVA-medel. Begränsas till övergödning. Vårdefullt och viktigt om användningen av LOVA medel kan breddas.	7:3 Ett bredare perspektiv på energiutvinningsfrågor i avsmiljö teknikneutralitet)

Kommunal förankring – samt framtida finansiering

Önskemål om beslut kring följande;

- Varje kommun – 2 personer till politisk styrgrupp
- Äskande av medel för grundfinansiering 2026 års budget
- Älvkarleby 100 KSEK, (Älvkarleby JA)
- Söderhamn/Tierp/Östhammar 150 K SEK (Tierp JA, Söderhamn JA)
- Gävle 200 K SEK (Gävle JA)

EBHF Södra Bottenhavet – efter feb 2026?

Plan A)

Grundfinansiering via kommuner
+ uppväxling med medel från LST samt HAV

Plan B)

Ansökan via FORMAS (5 år/30 MSEK)
Stor konkurrens om medel, 200 MSEK
fokus på forskning

Plan C)

Annan finansiering alternativt
(Nordiska skärgårdssamarbetet, WWF annat)
ingen fortsättning... (*föreslagna åtgärder?*)

EBHF efter feb 2026 - Bottenhavet

Söderhamns
kommun

Gävle kommun

Älvkarleby
kommun

TIERPS
KOMMUN

ÖSTHAMMARS
KOMMUN
- EN DEL AV ROSLAGEN

Region Uppsala

Länsstyrelsen
Gävleborg

Havs
och Vatten
myndigheten

VAD kan EBHF erbjuda Östhammar

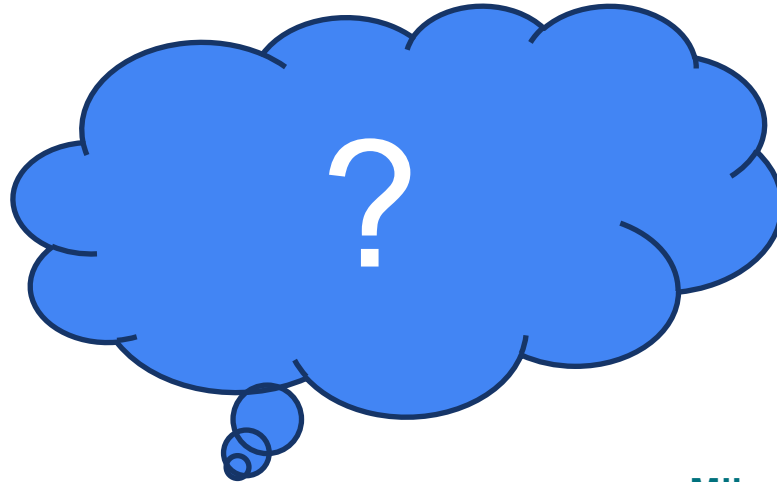
- **HJÄLP** med åtgärder + ansökningar ex LOVA/LONA (Tora Ingstedt)
- **REGIONAL FISKFÖRVALTNING** - kopplat till samarbete FI/Åland
- **MARINT OMRÅDESSKYDD –**
”AKTSAMHETSOMRÅDE ÅLANDS HAV”
(Workshops – med boende i området, som i Söderhamn)
- **Natur/turism+ info i Sjökort för besökare/besöksnäring**
+ förslag på åtgärder att införa kopplat till det.
- **Övergödning – muddring (ev arbete kring det)**

VAD vill Östhammar få ut av EBHF?

Frågor och önskemål?

Mikael.nordberg@soderhamn.se

Mikael.nordberg@tierp.se

Tel 072- 235 29 37

Övrigt...

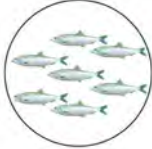

Södra Bottenhavet

Oktober 2025

Delåtgärdsprogram

Sammanfattning av förslag till åtgärder vilka arbetats fram inom arbetsgrupperna i Södra Bottenhavet. De gröna är inspel till nationell förvaltning. De orangea är inspel till regional, lokal förvaltning.

1	2	3	4	5	6	7
Säl & Skarv	Lax/Öring	Strömming	Natur & Turism	Gemensam havsplan	Åtgärder	Hållbar energiutvinning
1:1 Minska skarvens predation av fisk (Testeboån + Dalälven)	2:1 Regional förvaltning av silvlekande arter (lax + öring, ev sik) (MSE ej MSY)	3:1 Minskade kvoter för strömming i Bottenhavet, 5 år = Östersjön (beakta ålder och könsstruktur för bestånd)	4:1 Kartering av naturvärden/grund a vikar Kartsiktigt A	5:1 Lokal och regional åtgärdssamordning . Gå från projekt till ordinarie arbete, ev utöka området till Bottenhavet. Modell för hur detta arbete ska bedrivas. Ev via regleringsbrevet.	6:1 Restaurering av laxhabitat (nedströms Älvkarleby) Model sökta BSAP (NEJ)	7:1 Ökad energiutvinning, där så är möjligt (utifrån miljö-, ekonomi- och säkerhetsperspektivet)
	2:2 Flytta smittskyddsgräns för lax. (återetableringen)	3:2 Fredning under vintermånader under 5 år (okt-mars)	4:2 Kartering av besöksnoder + marin besöksnäring. Kartsiktigt B	5:2 Plattform för mellankommunal samverkan kring mark- och vattenanvändning. Mellankommunal samverkan kring havsplanering. Samordnande ansvar (kommun/LST/region).	6:2 Övergödning stort problem som ökar - LÅP för varje kommun behövs. Bottenhavet fosfor dubblats -97 till 2022. Åtgärder för kväve behövs. Tierp - Tämnen.	7:2 Statlig reglering av energiutvinning. (ex auktionsförfarande vid havsbaserad vindkraft)
	2:3 Fortsatt kompodling. (främst öring)	3:3 Strikt skydd; Finngrundens Öst + Väst/nord. Stärka skyddet. Fritt från mänsklig påverkan. (habitat + lekområde)	4:3 Förslag på åtgärder A+B överlapp. Informationsmaterial till allmänhet (Skitto eller annan kanal) + ev skyltning, folder mm. Ev registrering av besöksportal?	5:3 Gränsöverskridande satsningar kring infrastruktur, besöksnäring, regional utveckling	6:3 Övergödning - Efter muddring. Analys + utbildning. Sök medel för projekt samt ta fram utbildningsmaterial till småbåtshamnar, samfälligheter m.fl.	7:3 Ett bredare perspektiv på energiutvinningsfrågor i havsmiljö (teknikneutralitet)
	2:4 NAP-arbetet. Insyn och påverkan. Prioritering av regionens NAP-objekt.	3:4 Värna hållbart kustfiske: Omfördela beviljade kvoter till kustfisket.			6:4 LOVA-medel och kopplingen till övergödning. Värdefullt och viktigt att det går att hitta en lösning så att användningen av LOVA-medel kan breddas.	

1 Säl & Skarv

Förslag 1:1

Ett åtgärdsförslag har formulerats kring ett forskningsprojekt med genomförande av insatser för att signifikant minska predationen av fisk från skarv och säl inom ett definierat försöksområde och följa upp fiskbeståndens utveckling under de 3 år som projektet tar sikte på minskad predation. Ett referensområde har valts där motsvarande uppföljning av fiskbestånden kommer att ske men skarv/säl får fortsatt leva ostört inom detta område.

Detta förslag inklusive budget har redan förts vidare till Hav- och vattenmyndigheten, Naturvårdsverket och SLU vilka nu meddelat att projektet blir av. Budget är inte helt fastställd ännu men vissa medel förs vidare redan under detta år från naturvårdsverket för PIT -tag märkning mm samt projektledning och förberedelser inför 2026.

2 Lax & Öring

Förslag 2:1

Regional förvaltning av älvlekande arter (Lax/öring (samt ev sik). Ett förslag om att gå från nuvarande MSY förvaltning inom ICES område 30 samt 31 till en mer bestånds och älvspecifik förvaltning som utgår från de lokala bestånden och dess status i respektive älv. Uttag och fiske på dessa arter bör ske älvspecifikt och ej till havs. MSE förvaltning enligt de tankar som redovisats av Dannewitz et al i en SLU aqua rapport 2025. Detta förslag önskar vi ta vidare som ett delpaket inom en ansökan till FORMAS tillsammans med SLU.

Förslag 2:2

För närvarande anger smittskyddsgräns att lax/öring ej får flyttas upp över vandringshindret som kraftverket i Älvkarleby utgör. För att kunna flytta upp lekfisk inför kommande arbete med återetablering högre upp i systemet behöver smittskyddsgränsen och regler kring detta förändras.

Förslag 2:3

Fortsatt kompensationsodling (främst öring). Arbetet med NAP och eventuella nya vandringsvägar kommer att ta lång tid. Nuvarande kompensationsodling som SLU har bedrivit i Älvkarleby upphör under hösten 2025. Behovet av kompensationsodling kvarstår under flera år. Framför allt beståndet av öring är svagt och genetiskt hotad utan fortsatt kompensationsodling med rätt genetiskt ursprung.

Förslag 2:4

NAP arbetet och möjlighet att påverka och komma med inspel kring detta. Det finns en önskan om att lista och prioritera områdets aktuella NAP objekt och pågående processer. Utifrån denna prioritering kan därefter en plan för påverkansarbete tas fram och som tar sikte på vilka aktörer/organisationer som kan bidra under detta påverkansarbete. För närvarande sker en allt för begränsad samverkan via de samverkansarbete som bedrivs.

3 Strömming

Förslag 3:1

Minskade kvoter för strömming inom Södra Bottenhavet (område SD 30) under en period av 5 år enligt försiktighetsprincipen då nuvarande bestånd är i stor risk. Detta belystes mycket väl under Our baltic III conference i Stockholm den 30/9 där EU kommissionär Costas kadis samt Jessica Roswall tillsammans med våra ansvariga ministrar från Sverige uttryckte sin oro för situationen och behovet av minskat fisketryck för att ge bestånden en chans att återhämta sig.

Förslag 3:2

Fredning under vintermånaderna (okt-mars), under den tid då strömming samlas för lek ute till havs. Under dessa månader bedriver det mindre och kustnära fisket ett mycket begränsat fiske. Förslag 3:3: Öka det marina skyddet inom naturskyddsområdena Finngrundet Öst/nord samt Finngrundet Öst genom att införa ett strikt skydd. Dessa viktiga naturskyddsområden vilka även ingår i HELCOMS utpekade viktiga Marine Protected Areas skall vara fritt från mänsklig påverkan på bottenstrukturer (sublittorala sandbankar samt rev) samt Förekommande typiska arter bör tuppvisa en god tillväxt och området bör fortsatt hysa god förekomst av livsmiljöer för alla livsstadier som gynnar lek, uppväxt och födosök etc. Inom området förekommer idag omfattande trålning efter strömming och skarpsill vilket sannolikt har negativa effekter såväl på bottenstrukturer som aktuell förekomst av flora och fauna. Det är synnerligen viktigt att fortsätta att driva frågan om att utöka det marina skyddet inom dessa områden till ett strikt skydd med totalt förbud för yrkesfiske av allt slag.

Förslag 3:4

Värna om det lokala kustfisket i ökad omfattning. Även i de fall och situationer när internationella förhandlingar och beslut kring kvoter ej når de mål som finns från svensk håll så har vi kvar möjligheten att besluta om våra nationella kvoter och hur dessa skall på nyttjas. Ett nationellt beslut om att föra över större del av beslutad kvot till regional kvot/kustkvot samt sätta villkor om med vilka redskap/flotta som fisket får bedrivas kan vi själva minska fisketrycket och öka säkerhetsmarginalen i linje med försiktighetsprincipen. Vi föreslår att av den svenska kvot som beslutas för område SD30 skall fiske endast få bedrivas med fartyg mindre än 20 m längd (alternativt reglering på redskapsnivå).

4 Natur & Turism

Förslaget från denna arbetsgrupp bygger på 3 olika delmoment vilka alla behöver ingå för att det skall bli en åtgärd som verkligen har förutsättning att ge positiva effekter. Inspirerat av det arbete som redan skett inom Stockholms skärgård.

Förslag 4:1

Ta fram kartunderlaget och de fakta som finns över grunda vikar och naturvärden som finns i Södra Bottenhavet. Data finns tillgängligt idag hos LST Gävleborg, Uppsala län samt SLU och går att samla i ett GIS skikt.

Förslag 4:2

Ta fram kartunderlag och de fakta som finns kring aktuella besöksnoder och platser som är viktiga och nyttjas flitigt för olika typer av besöks och fritidsaktiviteter till havs. Eventuellt kan det behövas ta fram nya data i form av besöksdata via mobiltelefonanvändning över tid på det sätt som görs inom exempelvis Skärgårdsbarometern för Stockholms län. Detta blir ytterligare en karta och GIS-skikt.

Förslag 4:3

Se på överlappande områden och ta fram förslag på åtgärder för att minska de negativa effekterna på områden med höga naturvärden. Ex ankringsförbud att lägga ut fasta bojar, områden med sänkt fart, områden att undvika båtar med motor etc etc. Denna information behöver sen tillgängliggöras för allmänheten vilket kan ske via sjöfartsappen Skippo eller andra kanaler om de är mer lämpliga.

Dessa 3 moment tillsammans är av stort värde för den regionala utvecklingen inom Södra Bottenhavet och av stort intresse för kommuner samt region och dess invånare och besökare.

5 Gemensam Havsplan

Denna arbetsgrupp har under året haft en skiftande sammansättning av deltagare vilket påverkat arbetet i olika riktning under de möten som genomförts. Under tidigare år har det varit en hel del utbyte mellan deltagande kommuner kring exempelvis remissshantering för olika remisser med koppling till hav, kust och skärgård, exempelvis remisser kring förslag på nu havsplan samt remisser kring vindkraftsetableringar.

Förslag 5:1

Regional och lokal åtgärdssamordning. Från kommuner, LST lokala politiker sam andra har det yttrycks ett tydligt önskemål och önskan att EBHF arbetet kan gå från "pilot" till ett implementerat arbete som bedrivs med ett tydligt ägandeskap exempelvis via uppdrag och koppling till regleringsbrev. Behovet av en regional åtgärdssamordning är påtagligt och EBHF arbetet har visat bra modeller för hur detta arbete kan bedrivas och med ett deltagande från en bredd av intressenter. Behovet av detta har även lett till Länsstyrelsernas 2 åriga uppdrag under 2025 och 2026 att stärka den regionala åtgärdssamordningen. Implementeringen behöver dock sättas för lång sikt. Inom Södra Bottenhavet finns det en önskan att öka området till Bottenhavet då det är motsvarande frågor som kommer att vara aktuella och det finns ett intresse och tydlig geografisk rational med signaler från såväl nordligare kommuner som region att utveckla arbetet i denna riktning. Finansiering samt befogenhet och mandat att driva arbetet behöver lösas innan feb 2026.

Förslag 5:2

Mellan kommuner (och regionalt) finns idag en fungerande samverkan kring markfrågor och plan och nyttjandefrågor. För vatten och i synnerhet då med sikte på hav och skärgård saknas denna mellankommunala plattform och samverkan i strukturerad form. Det vore önskvärt att en tydligare roll för samverkan kan tas exempelvis inom EBHF, alternativt att det ligger tydligt hos kommun, LST eller region.

Förslag 5:3

Gränsöverskridande satsningar inom infrastruktur, besöksnäring och regional utveckling. Kommuner arbetar idag primärt utifrån sin egen kommun och i samråd med länsstyrelse kring de frågor där man normalt samverkar. Kommuner och LST arbeten behöver samordnas med regionala utvecklingsplaner och på ett sådant sätt att satsningar som görs tydligt kan bidra till en positiv utveckling och ökade möjligheter att nå miljömål och en uppföljning som visar indikatorer rör sig i rätt riktning. För Södra Bottenhavet har vi fortsatt ett påtagligt bekymmer med närsalter och övergödning både från våra egna avrinningsområden samt utsläpp från reningsverk, men även via de flöden som sker från egentliga Östersjön upp till Södra Bottenhavet och som samlas i denna "bassäng" och ej förs vidare över tröskeln vid norra Kvarken till Bottniska viken.

6 Åtgärder

Förslag 6:1

Restaurering av laxhabitat och lekbottnar i den nedre delen av Dalälven innan kraftverket i Älvkarleby. Innan nya vandringsvägar kan finnas på plats är det viktigt att trots allt förbättra möjligheterna till reproduktion inom det område som laxen idag kan nå i sin lekvandring. Arbetsgruppen har formulerat en projektansökan kring detta som skickats till BSAP (Baltic Sea Action Plan) under april månad 2025. Avslag på ansökan erhöles tyvärr nu under september månad, och annan finansiering behöver sökas.

Förslag 6:2

Övergödning är ett fortsatt centralt problem och inom Bottenhavet är utvecklingen tyvärr inte positiv. Arbetsgruppen och projektets åtgärdssamordnare arbetet tillsammans med respektive kommun med att identifiera och ta fram ett konkret åtgärdsförslag för respektive kommun (LÅP, lokal åtgärdsplan). Plan för Tämnrån/Tierp finns och där har även medel beviljats för genomförande av åtgärder. Upphandling av entreprenörer för genomförande pågår. Under 2025 har vi som ambition att få fram en LÅP för respektive kommun. Arbetet pågår.

Förslag 6:3

Uppföljning med provtagning och analys av frisättning av forsfor efter muddring. Muddring utförd på fel sätt riskerar att frisätta stora mängder närsalter och skapa en ökad övergödning inom området för utförd muddring. Vi önskar nu genomföra en omfattande uppföljning av ett objekt i Gävlebukten tillsammans med expertis från SU/Östersjöcentrum samt SLU (Brian Huser) för att följa utvecklingen under 1 år och beräkna internbelastningen i den aktuella viken. I steg två är tanken att ta fram ett informationsmaterial som kan användas till småbåtshamnar/samfälligheter och utförare av muddring.

Förslag 6:4

LOVA-medel och koppling till övergödning. Nuvarande riktlinjer för LOVA-medel gör det möjligt att söka LOVA endast för åtgärder med en tydlig koppling till övergödning. Det finns en önskan om att "bredda" instruktionerna och riktlinjerna för LOVA-medel så att det för kommande år blir möjligt att söka för fler typer av åtgärder.

7 Hållbar energiutvinning

Förslag 7:1

Ökad fossilfri energiutvinning där så är möjligt ur miljö-, ekonomi- och säkerhetsperspektiv. Ej ha energiutvinning där det ej är lämpligt och stora målkonflikter. Finns fortsatt ett behov av att förtydliga inom vilka områden som målkonflikterna är stora och vilka målkonflikter som är aktuella.

Förslag 7:2

Statlig reglering av energiutvinning, exempelvis auktionsförfarandet för havsbaserad vindkraft. Arbetsgruppen har framfört stöd för detta förslag överlag.

Förslag 7:3

Ett bredare perspektiv kring energiutvinningsfrågor i havsmiljö (teknikneutralitet). Det handlar inte bara om havsbaserad vindkraft. Vid analys av ett områdes lämplighet för utvinning av havsbaserad energiutvinning vore det fördelaktigt om ett mer teknikneutralt perspektiv togs som inkluderar fler kända tekniker och möjligheter. Vissa områden kommer att vara lämpliga för vågkraft andra inte etc.

Samverkansavtal för UppE-arkiv

1. Parter

Detta samverkansavtal ("**Avtalet**") har träffats mellan

1. Enköpings kommun, org.nr 212000–0282, Linbanegatan 12, 745 34 Enköping
2. Heby kommun, org.nr 212000–2049, 744 88 Heby
3. Håbo kommun org.nr 212000–0241, Centrumleden 1, 746 80 Bålsta
4. Knivsta kommun org.nr 212000–3013, 741 75 Knivsta
5. Tierps kommun org.nr 212000–0266, 815 80 Tierp
6. Östhammars kommun org.nr 212000–0290, Stångörsgatan 10, 742 31 Östhammar

Kommunerna ovan benämns härafter gemensamt "**Parterna**" och var för sig "**Part**".

2. Avtalstid

Avtalet börjar gälla från den dag som Avtalet undertecknats av Parterna, och för det fall Avtalet undertecknats vid olika tillfällen, den dag som den sista Parten skriver under Avtalet ("**Avtalsdagen**").

Avtalet gäller från Avtalsdagen till 2050-05-01.

3. Bakgrund

Samverkan inom e-arkiv är vanligt förekommande. Små kommuner har ensamma svårt att effektivt driva ett e-arkiv. Enbart de fem största samverkansorganen för e-arkiv utgör en tredjedel av Sveriges kommuner. En förutsättning för att samverkan ska fungera är att samma e-arkivlösning används av samtliga ingående Parter.

Knivsta, Heby och Östhammar genomförde en gemensam upphandling av E-arkiv 2020, och sedan 2021 har det bedrivits ett informellt samarbete mellan Enköping, Knivsta, Heby och Östhammar. De fyra kommunerna har haft e-arkivet som molntjänst. Utifrån det informella samarbetet väcktes idén till en länsövergripande samverkan av Enköpings kommun 2023 i samband med att kommunen stod inför en ny e-arkivupphandling. Enköpings kommun tog initiativ till att forma en samarbetsgrupp för att utreda förutsättningarna för en samverkan. Strax innan detta hade Håbo kommun startat ett eget e-arkivprojekt, men beslutade att gå med i samarbetsgruppen. Tierps kommun valde också att medverka. Håbo och Tierp har inte e-arkiv i dagsläget.

Samarbetet har fått namnet UppE-arkiv.

4. Syfte

Syftet med Avtalet är att uppnå en rättssäker, tillgänglig, kvalitativ och kostnadseffektiv hantering av gemensamma e-arkivfrågor vid till exempel gemensamma leveranser. Genom samarbete enligt Avtalet skapar Parterna en god grund för förvaltning av respektive Parts e-arkiv. Avtalet ger de

Samverkande Parterna förutsättning för digitalt långtidsbevarande av information. Vidare skapar samverkan möjlighet för vidareutveckling av Parternas förmåga till digitalt bevarande och tillgängliggörande. Genom omvärldsbevakning och informationsspridning ska samverkan leda till kompetensutveckling hos samverkande Parter. För att samverkan ska fungera optimalt så behöver uppnådda erfarenheter och resultat som någon av Parterna äger tillhandahållas till övriga Parter utan ersättning. Parterna i UppE-arkiv ska också använda gemensamt framtaget arbetssätt. Ett exempel på detta är processer och mallar för leveranser till e-arkiv.

I de frågor som regleras i Avtalet får inte en enskild Part vidta egna åtgärder. Syftet med detta är att Parterna ska samordna och prioritera leveranser gemensamt. Detta hindrar inte varje Parts fullgörande av uppgift som arkivmyndighet.

5. Uppgifter

Respektive Part, genom Partens arkivarie, ges i uppdrag att utföra följande uppgifter åt övriga Parter:

- Bistå vid problem och frågor vid leverans till e-arkiv
- Bistå vid framtagande av likalydande mallar och rutiner för riktlinjer avseende digital informationshantering
- Driva Parternas frågor gentemot leverantören avseende exempelvis support, utveckling, nya moduler och nya önskemål
- Bistå vid gemensamma utbildningar kopplade till e-arkivet och ta fram gemensamt utbildningsmaterial
- Bistå vid leverans till e-arkiv, vilket innebär att helt eller delvis sköta leveransprocessen
- Bistå vid framtagande av gemensam leveransprocess

6. Organisation

För att nå och bibehålla syftet med Avtalet ska en styrgrupp och ett e-arkivråd finnas som handhar e-arkivfrågor inom UppE-arkiv. Vidare behövs en organisation för e-arkivets drift. En gemensam systemintegrator kan komma att knytas till organisationen.

Utöver ovan nämnda gemensamma organisation har varje Part sin organisation för e-arkivverksamheten. Respektive Part ansvarar för sina lokala förvaltningsorganisationer gällande e-arkiv.

6.1 Styrgruppen

Representanterna i styrgruppen ska vara de chefer som ansvarar för e-arkivverksamheten, eller annan utsedd chef, hos respektive Part. Styrgruppen ska utse en ordförande och en vice ordförande. Ordförandeskapet byts vartannat år ut till annan representant. Styrgruppen beslutar om ordningsföljden till ordförandeskapet. Över tid ska alla Parter ha innehaft ordförandeskap.

E-arkivrådets ordförande och vice ordförande är föredragande i styrgruppen.

Styrgruppen ansvarar för övergripande strategiska frågor, långsiktig utveckling och beslut om gemensamma styrande dokument. Styrgruppen ska bevaka och driva frågor kring Avtalet.

Styrgruppen ansvarar även för att upphandlingar och avtal som behövs för förvaltning och utveckling av e-arkivfrågor genomförs. Styrgruppen ansvarar för att driva beslutprocesser om gemensamma åtgärder som föranleder ekonomiska åtaganden för varje Part. Styrgruppen beslutar om övergripande verksamhetsplan för UppE-arkiv.

Beslut om förnyad upphandling, ekonomiska beslut och andra större beslut ska tas av respektive Part. Denna process ska drivas av respektive representant i styrgruppen.

Styrgruppen beslutar i frågor där e-arkivrådet inte kommer överens.

Beslut tas enhälligt, utöver beslut om uppsägning som tas genom majoritetsbeslut.

Styrgruppen ska ha möte minst tre gånger per kalenderår. Protokoll ska föras vid varje möte.

Mandat för chef eller annan deltagare att fatta beslut ges inte av avtalet utan följer ordinarie mandat via befattning i respektive kommun. Beslut kan behöva tas på exempelvis politisk nivå.

6.2 E-arkivrådet

E-arkivrådet ska bestå av sex arkivarier, en från varje Part.

Ordförande och vice ordförande för e-arkivrådet ska utses. Dessa är föredragande i styrgruppen. Ordförandeskapet byts vartannat år ut till annan representant. E-arkivrådet beslutar om ordningsföljden till ordförandeskapet. Över tid ska alla Parter ha innehaft ordförandeskap.

E-arkivrådet ansvarar för strategiska e-arkivfrågor, utveckling av e-arkivet samt inriktning och prioritering av uppgifter. E-arkivrådet ansvarar för att det tas fram gemensamma styrdokument och rekommendationer i e-arkivfrågor. Till ansvaret hör också prioritering av leveranser till e-arkiv, så väl gemensamma som de som någon Part gör. Vidare ansvarar e-arkivrådet för omvärldsbevakning, informationsspridning och utbildningsfrågor för UppE-arkiv. E-arkivrådet ska verkställa långsiktig planering utifrån beslut från styrgruppen samt ansvara för och planera gemensamma leveransprojekt. E-arkivrådet ska årligen skriva en årsrapport som presenteras för styrgruppen. E-arkivrådet är beredande organ till styrgruppen.

Beslut tas enhälligt. Om e-arkivrådet inte kommer överens i en fråga ska denna fråga avgöras i styrgruppen.

E-arkivrådet ska ha möte minst en gång i månaden. Minnesanteckningar ska föras vid varje möte.

6.3. Respektive Parts ansvar

För att samverkan ska fungera ska varje Part, inom sin organisation, se till att det finns tillräckliga ekonomiska och personella resurser för:

- att bidra med en representant i styrgrupp (chef med ansvar för arkivmyndighetens verksamhet) och en representant i e-arkivråd (arkivarie eller motsvarande),
- att främja samarbetet i UppE-arkiv och att aktivt bidra i samverkan,
- fullgörandet av uppgiften som arkivmyndighet enligt gällande lag och föreskrifter,
- systemansvar för e-arkivet,
- egna uppgifter inom e-arkiv, till exempel arkivering och sin del av leveranser till e-arkivet,
- att handlingar som inkommer och upprättas inom samverkan hanteras hos respektive Part.

6.4 IT-drift

E-arkivet ska installeras och driftas lokalt hos en av Parterna. I denna driftmiljö har varje Part sin egen installation av e-arkivet.

6.5 Systemintegration

funktionen systemintegration knyts till en av Parterna som anställer en eller flera systemintegratörer. Kostnaden fördelas jämnt mellan Parterna. Systemintegratör arbetar med leveranser till e-arkiv på uppdrag av Parterna, detta arbete prioriteras och samordnas av e-arkivrådet.

7. Ekonomiska villkor

Som utgångspunkt delas eventuella kostnader lika mellan Parterna. Detta gäller om Parterna gemensamt anställer någon för att utföra tjänsten systemintegration eller externa, gemensamma, kostnader som kan uppstå vid leveranser till e-arkivet.

Vid behov beslutar styrgruppen hur kostnader ska fördelas.

7.1 Avgränsningar

Kostnader för e-arkivsystem, andra systemkomponenter och IT-drift regleras inte i detta avtal. Detta gäller även kostnader i samband med leveranser till e-arkiv som en Part gör enskilt utanför samverkan.

8. Rutiner för informations- och dokumentationshantering

Som samarbetsyta för framtagande av styrdokument, mallar, utbildningsmaterial och liknande information som inte omfattas av sekretess kommer Teams att användas. En gemensam serveryta ska användas för arkivpaket och annat som inte kan skickas via säker e-post eller Teams.

Personuppgifter behandlas i enighet med det PUB-avtal som tecknas för samverkan.

9. Sekretess

När en arkivarie fullgör de uppgifter som beskrivs under punkt 5 Uppgifter, anses arkivarien delta i den berörda myndighetens verksamhet på grund av uppdrag hos myndigheten, enligt 2 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Arkivarien ska i dessa fall arbeta i den gemensamma serverytan som beskrivs under punkt 9 Rutiner för informations- och dokumentationshantering.

10. Personalansvar och arbetsmiljö

Varje Part har ansvar för sin egen personal och för arbetsmiljön inom den egna organisationen. För gemensam personal gäller att Parten som har anställningen hos sig har personalansvar och ansvar för arbetsmiljön.

11. Inträde

För eventuellt tillkommande parter till Avtalet krävs att samtliga befintliga Parter skriftligt medger sådant inträde. Inträde är möjligt från och med den 1 januari 2029.

För att vara aktuell för inträde i samverkan UppE-arkiv krävs att tillkommande part godkänner villkoren i Avtalet.

12. Avtalsuppföljning

Parterna är skyldiga att medverka i uppföljning och utvärdering av samarbetet. Uppföljning av avtalet ska ske en gång vartannat år, i samband med byte av ordförande.

13. Ändringar och tillägg i Avtalet

Parterna är medvetna och överens om att ambitionen med samverkan är ett långt samarbete som sträcker sig över flera e-arkivupphandlingar (e-arkivsystems avtalstider). Under den tiden kan det uppstå omständigheter som medför att Avtalet kan komma att behöva justeras. Skulle sådana omständigheter uppkomma ska Parterna i samförstånd försöka finna en lösning som samtliga Parter är överens om.

Ändringar och tillägg ska vara skriftliga och undertecknade av alla Parter för att vara giltiga.

14. Tvist

Tvist med anledning av Avtal ska i första hand avgöras genom förhandling mellan Parterna och om tvist inte kunnat lösas genom förhandling, i andra hand vid svensk allmän domstol, med Uppsala tingsrätt som första instans.

15. Utträde

Avtalet kan skriftligen sägas upp till kalenderårsskiftet med 24 månaders uppsägningstid av enskild Part. Första tillfälle att lämna Avtalet är 31 december 2029. Uppsägningen ska skickas till ordföranden i styrgruppen.

16. Uppsägning

Om en Part, mot förmodan, inte fullgör sina förpliktelser enligt detta Avtal ska styrgruppen påpeka detta för Parten. Om Part inte rättar sig inom skälig tid kan styrgruppen besluta om förtida uppsägning och att avtalet upphör efter 24 månader.

Om avtalsbrottet är väsentligt kan avtalet genast sägas upp.

Beslut om uppsägning tas genom majoritetsbeslut.

17. Underskrifter

Avtalet skrivs under elektroniskt.

Samhällsbyggnadskontoret

Yttrande gällande Samråd Väg 288, Gimo-Börstil, delsträcka Gimo-Hökhuvud

Östhammars kommun har getts möjlighet att besvara remissen gällande samråd för väg 288, delsträcka Gimo-Hökhuvud från Trafikverket.

Bakgrund

Projektet innebär att bygga ut väg 288 mellan Gimo och Hökhuvud till mötesfri landsväg i befintlig sträckning, samt anlägga en friliggande gång och cykelväg mellan orterna. Syftet är därmed att skapa en högre trafiksäkerhet än idag, både för fordonstrafikanter och för oskyddade trafikanter såsom fotgängare och cyklister. Ombyggnationen ska möjliggöra att en god framkomlighet, tillgänglighet och trafiksäkerhet uppnås för alla trafikslag och verksamheter.

Samrådsunderlaget utgör underlag för Länsstyrelsens beslut om åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Beslutet ger förutsättningarna för hur den fortsatta planeringen av projektet kommer drivas vidare av Trafikverket. Underlaget är första skedet med att ta fram en vägplan för utpekad sträcka. Fler skeden kommer följas enligt väglagen.

Östhammars kommun synpunkter

Utformning

I Trafikverkets PM daterat 2024-11-28 beskriver Trafikverket det omtag som planerades för förslag till utformning av vägplan för väg 288 mellan Gimo och Börstil på grund av stora förändringar. I beskrivningen för de olika delsträckorna står det för delsträcka 1 Gimo-Hökhuvud följande: *Sträckan byggs om till mötesfri landsväg, 2+1-väg, med en separat gc-väg. Hastigheten kan då höjas till 100 km/h.* I dialog har det framgått att delsträcka 1 ska byggas om till en mötesfri 2+1-väg med separat gc-väg. Inga alternativa lösningar nämns. I det samrådsunderlag som Trafikverket nu presenterar beskrivs utformningen på sidan 30 som följande: *Delar av den befintliga väg 288 breddas för att möjliggöra sträckor som tillåter en hastighet om 100 km/tim. Dessa sträckor kommer utformas med antingen 1+1 körfält eller 2+1 körfält vilket innebär att det kommer att finnas en omkörningssträcka. Projektet innebär också att ett antal korsningar och anslutningsvägar mot väg 288 kan komma att byggas om som en följd av utbyggnaden av väg 288.*

Östhammars kommun anser att det råder en otydlighet från Trafikverket angående hur sträckan ska utformas och att informationen från samrådsunderlaget avviker från tidigare

Samhällsbyggnadskontoret

information i PM Väg 288 Gimo-Börstil. Kommunen vidhåller att det är en 2+1-sträcka som bör genomföras. Östhammars kommun har tidigare även gett inspel om att vägen generellt ska breddas. Detta önskar kommunen att Trafikverket har med sig i den fortsatta planeringen av samtliga delsträckor.

Östhammars kommun noterar att PM:et beskriver i mer detaljerad grad åtgärder för korsningar och anslutningsvägar i delsträcka 2 Hökhuvud mot väg 288, där samrådsunderlag enbart övergripande berör frågan. I samrådsunderlaget skriver Trafikverket att projektet kommer innebära att ett antal korsningar och anslutningsvägar kan komma att byggas om som en följd av utbyggnaden av väg 288. Östhammars kommun anser att det redan i detta skede finns skäl för att ytterligare beskriva vilka anslutningsvägar detta kan röra sig om och om det kan ha påverkan på enskilda fastighetsägare.

Restid och trafikflöden

Samrådsunderlaget tar inte upp SKB:s planerade slutförvarsprojekt, trots att det kan leda till mer trafik. Framför allt kan den tunga trafiken öka när projektet kommer igång. Östhammars kommun anser att Trafikverket borde ta med sig frågan i fortsatta utredningar då det kan ha påverkan på ÅDT och buller.

Vattenfrågor

I samrådsunderlaget på sidan 23-24 skriver Trafikverket om grundvattenförekomster. Där står det att det inom utredningsområdet förekommer i huvudsak ett större grundvattenmagasin, Gimo-Lystaås. Man hänvisar till VISS och visar på karta samtliga vattenförekomster för yt- och grundvatten. Den sydligaste delen av grundvattenmagasinet utgör vattenskyddsområde med tillhörande skyddsföreskrifter vilket redogörs för. Trafikverket redovisar inte vattenskyddsområdet och skyddsföreskrifter för grundvattentäkten Roddarne även om denna finns med i det kartunderlaget från Naturvårdsverket som Trafikverket hänvisar till. Östhammars kommun vill upplysa Trafikverket om detta och påpeka att information om vattenskyddsområdet Roddarne borde finnas med i underlaget.

Skapat av
Andic Ivan, PLmriv
Ärendenummer
[Ärendenummer]

Dokumentdatum
2024-11-28

Konfidentialitetsnivå
[Konfidentialitetsnivå]

PM Väg 288 Gimo-Börstil

Bakgrund

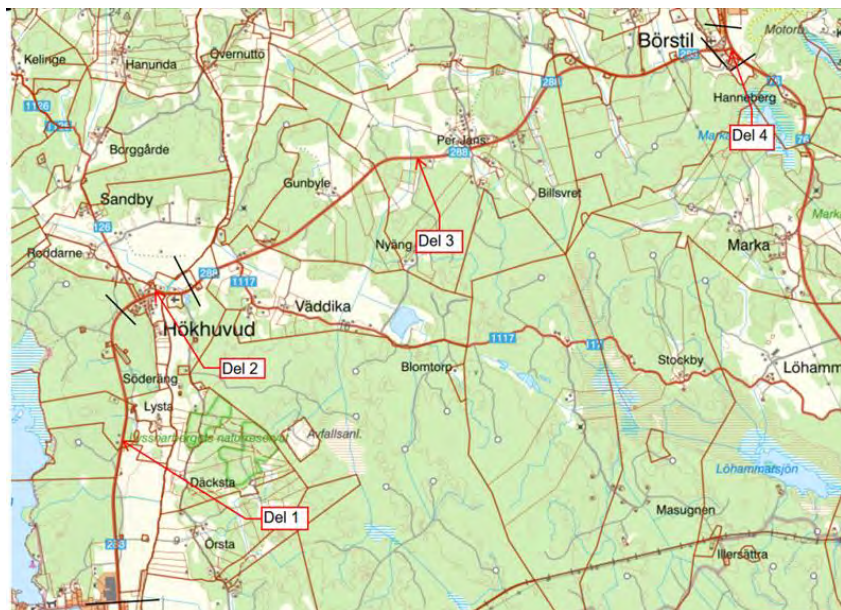
Väg 288 förbinder Uppsala med Östhammar och är en viktig länk för regionen. Vägen fungerar som ett betydelsefullt stråk för pendling både med kollektivtrafik och med bil. Under sommarhalvåret belastas vägen dessutom av turisttrafik till kusten. Sträckan mellan Gimo och Börstil trafikeras av cirka 4800 fordon per årsmedeldygn enligt trafikmätning från 2017. Vägen har en låg standard i såväl plan som profil. Även sidoområdena har låg standard och längs sträckan finns många enskilda utfarter, busshållplatser och parkeringsfickor.

Sträckan mellan Gimo och Börstil är den sista delsträckan av väg 288 som planeras att byggas om för att uppnå en säker väg för pendling med kollektivtrafik och med bil. Därutöver behöver förbättringar göras för gång- och cykeltrafikanter.

Syfte är att göra ett omtag i arbetet med nuvarande förslag till utformning av vägplanen för väg 288 mellan Gimo och Börstil på grund av stora förändringar. Beslutet är fattat i dialog med Region Uppsala.

Vi ska visa hur vi kan på bästa sätt optimera utformningen för förbättrad trafiksäkerhet och ökad framkomlighet i förhållande till kostnad och användarnytta.

Kartan nedan visar de olika delsträckorna.

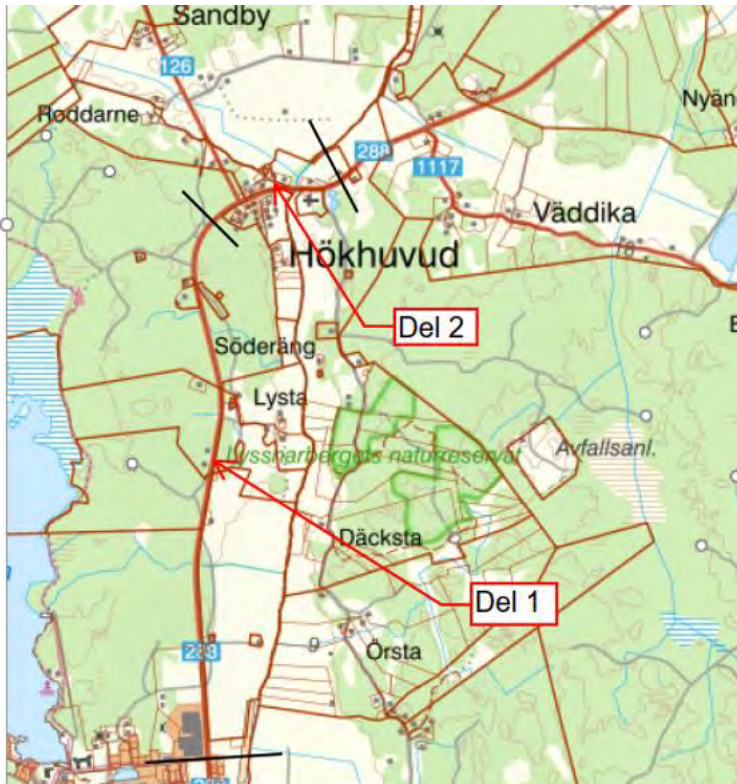

Skapat av
Andic Ivan, PLmriv

Dokumentdatum
2024-11-28

Delsträcka 1 Gimo-Hökhuvud

Sträckan byggs om till mötesfri landsväg, 2+1-väg, med en separat gc-väg. Hastigheten kan då höjas till 100 km/h.

Karta över delsträcka 1 och 2.

Delsträcka 2 Hökhuvud

Sträckan byggs om för att möjliggöra att hastigheten höjs till 60 km/h. Detta görs genom att Norra Hökhuvudsvägens östra anslutning till 288 stängs, ny parkering för kyrkan anläggs på samma sida som kyrkan, GC-vägen genom samhället rustas, refuger byggs vid passage av väg 288, befintlig belysning byts.

Delsträcka 3 Hökhuvud-Börstil

För att öka säkerheten längs denna sträcka kommer åtgärder för att höja trafiksäkerheten att genomföras. Det innebär att mittlinjen kommer att räfflas, sidoområdena kommer att göras mer säkra genom tex att man tar bort

Skapat av
Andic Ivan, PLmriv

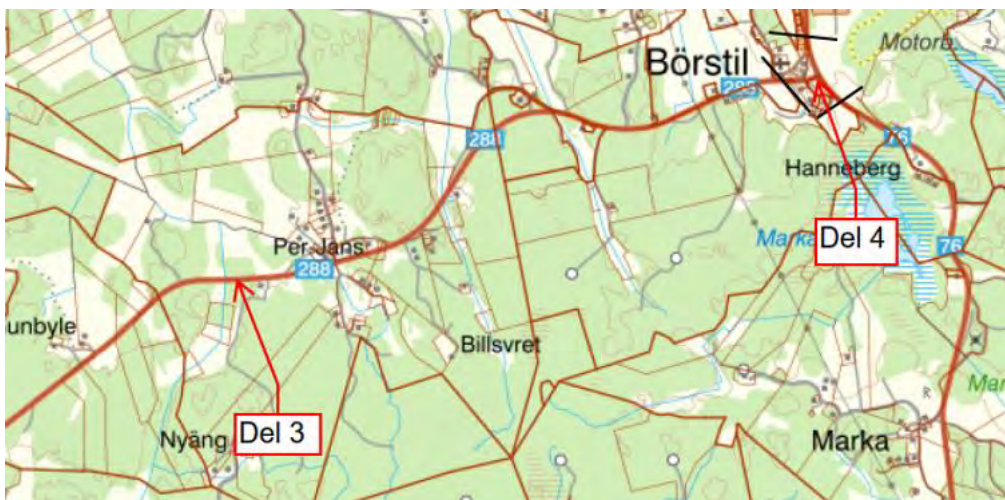
Dokumentdatum
2024-11-28

stora stenar och stora träd för att minska risken att en avkörning leder till en dödsolycka. Även räcken kommer att sättas ut vid vattendrag och högra slänter samt att viltstängsel kommer att ses över.

Vägen kommer att byggas om med bredare stödremсор där det finns behov exempelvis vid räcken. Diken och grönområdet kommer rensas för att få en öppnare vägsektion.

För att öka framkomligheten görs sidofickor där långsamtgående fordon kan stanna till och släppa förbi bakomvarande fordon.

Östhammars kommun kommer att ta fram en utredning för att se över möjligheterna att underlätta att cykla mellan Hökhuvud och Börstil och med kopplingen till Östhammar.

Karta över delsträcka 3 och 4.

Delsträcka 4 Börstil

Åtgärden innebär att den befintliga trevägskorsningen med väg 76 byggs om till en cirkulationsplats för att öka framkomligheten.

Cirkulationen kommer att möjliggöras för ett fjärde ben enligt kommunens önskemål.

Busshållplatser

Tillgänglighetsanpassning av busshållplatser kommer också att ingå i ombyggnationen.

Kostnad

Kostnaden för den föreslagna åtgärden beräknas till ca 350-400 Mkr. Kostnaden kommer att hålla sig inom summan som står i den Regionala Länstransportplanen vilket är 475 Mkr.

Restidsanalys

En analys har gjorts på flera olika alternativ dock inte på detta förslag då detta förslag har arbetats fram efter att restidsanalysen togs fram. Genom att ändå använda restidsanalysen som grund kan Trafikverket uppskatta restiden.

Restiden för dagens utformning är 10,7 minuter. Restiden för framtaget förslag kommer att vara likvärdig.

Att det inte blir någon större restidsförkortning är på grund av att sträckan är så pass kort och har en restid på cirka 10 minuter, vilket innebär att åtgärderna generellt sett ger små effekter. Angående restider på sträckan så är inte sträckan genom Gimo med i restidsanalysen. Genom Gimo är det lägre hastighet och ett övergångsställe som också påverkar restiden.

Kapacitet

Årsdygnstrafik

Enligt Trafikverkets mätningar så visar årsdygnstrafiken;

- 2017 visar ÅDT 4800 fordon var av 11% tunga fordon (mätning från 2021 visar på ca 5 % minskad personbilstrafik).
- Prognos för år 2040 visar ÅDT 6200 fordon.

Föreslagen utformningen kommer enligt VGU med marginal att klara av antalet fordon till minst 2040 utan försämrad kapacitet i dimensionerade maxtimme (den timme på dygnet där vägen är mest belastad).

Det betyder att under tiden där pendlingstrafik är som störst kommer fordonen att kunna hålla skyltad hastighet och övrig tid har vägen ännu högre kapacitet.

Trafiksäkerhet

Största antalet olyckor längs sträckan är singelolyckor som sker när föraren kör av vägen, därför är det viktigt att fokusera på sidoområdesåtgärder för att

Skapat av
Andic Ivan, PLmriv

Dokumentdatum
2024-11-28

minska risken för allvarliga olyckor om man kör av vägen. Antalet olyckor som har skett under de senaste 10 åren mellan Gimo och Börstil är 19 stycken olyckor med totalt 44 antal skadade personer. Av de antalet skadade så har det inte skett några dödsolyckor, 1 person blev allvarligt skadad, 6 personer skadades måttligt och 23 personer skadades lindrigt.

Siffrorna för årsdygnstrafiken visar på att dagens trafikutveckling och trafiksiffror år 2040 visar att en utbyggnad till mötesseparering på sträckan inte är lönsamt.

Dokumentegenskaper: Skapat av Andic Ivan, PLmriv Ärendenummer [Ärendenummer], Dokumentdatum 2024-11-28, Konfidentialitetsnivå [Konfidentialitetsnivå], Dokumenttyp PM.

Ovanstående textfält är endast avsett att läsas digitalt och får ej tas bort. Det innehåller uppgifter från sidhuvudet och gör att dokumentets egenskaper blir tillgängliga enligt Lag (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service.

RAPPORT

Samrådsunderlag

Väg 288 Gimo-Börstil, delsträcka Gimo- Hökhuvud

Östhammars kommun, Uppsala län
2025-11-21

Trafikverket

Postadress: Björkgatan 73, 753 23 Uppsala

E-post: trafikverket@trafikverket.se

Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 010-123 50 00

Konfidentialitetsnivå: 1 Ej känslig

Dokumenttitel: SAMRÅDSUNDERLAG – Väg 288 Gimo-Börstil, delsträcka Gimo-Hökhuvud

Författare: Andersen-Brandenburg Camilla, IVmr3 Konsult, Ida Hohenthal IVmr3, Anna Sundqvist, IVtm5

Dokumentdatum: 2025-11-21

Ärendenummer: TÄHS-2025-000191

Åtgärdsnummer: 151215

Uppdragsnummer: 193679

Version: 1.0

Kontaktperson: Jan Nyman, projektledare Trafikverket

Figurer och foton: Där inte annat anges är figurer och foton upprättade av Sweco

Figur framsida: Trafikverket, 2025

Innehåll

1 Sammanfattning	4
2 Inledning	5
3 Avgränsningar	8
3.1 Utrednings- och influensområde	8
3.2 Tid	9
4 Förutsättningarna i utrednings- och influensområdet.....	10
5 Projektets lokalisering, utformning, omfattning och utmärkande egenskaper	30
5.1 De möjliga miljöeffekternas typ och konsekvenser.....	30
6 Fortsatt arbete	32
6.1 Planläggning.....	32
6.2 Kommande utredningar	32
7 Bedömning av åtgärdens miljöpåverkan	34
8 Källor	35

1 Sammanfattning

Väg 288 är en viktig länk mellan Uppsala och Östhammar och fungerar som ett stråk för pendling både med kollektivtrafik och bil.

På sträckan mellan Gimo och Hökhuvud planeras väg 288 att byggas om till mötesfri landsväg i befintlig sträckning. Vägen utformas med antingen 1+1 körfält eller 2+1 körfält med mittseparering. En gång- och cykelväg planeras på sträckan. Busshållplatser på sträckan tillgänglighetsanpassas. Ombyggnationen ska möjliggöra en god framkomlighet, tillgänglighet och trafiksäkerhet för alla trafikslag och verksamheter.

Vägen passerar genom ett kulturlandskap. Blandskog med avbrott av odlings- och betesmarker kantar vägen och spridd äldre lantbruks- och bostadsbebyggelse finns i vägens närhet. Området mellan Gimo och Hökhuvud utgörs av en bygd med natur- och kulturmiljövärden. Längs befintlig väg finns vattendrag och ett vattenskyddsområde. Det finns närliggande fastigheter som genom projektet kommer att beröras av intrång och buller.

Samrådsunderlaget (detta dokument) utgör underlag för Länsstyrelsens beslut om åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Beslutet ger förutsättningarna för hur den fortsatta planeringen av projektet kommer drivas vidare av Trafikverket.

2 Inledning

Väg 288 är en viktig länk mellan Uppsala och Östhammar, se figur 1, och fungerar som stråk för pendling både med kollektivtrafik och bil. Vägen har etappvis fått en förhöjd standard till en mötesfri landsväg. Väg 288 mellan Gimo och Börstil trafikeras av cirka 4 800 fordon årsdygnstrafik. Sidoområdena har över lag låg standard och längs sträckan finns många enskilda utfarter, busshållplatser och parkeringsfickor. Under sommartid belastas vägen tidvis av turisttrafik till kusten och till det stora antalet fritidshus som finns i kustområdet.

Figur 1 Översiktskarta över väg 288 mellan Gimo och Börstil.

Projektets lokalisering och utformning

Projektet innebär att den ungefär fyra km långa sträckan av väg 288 mellan Gimo och Hökhuvud byggs om i befintlig sträckning.

Delar av den befintliga väg 288 breddas för att möjliggöra sträckor som tillåter en hastighet om 100 km/tim. Dessa sträckor kommer utformas med antingen 1+1 körfält eller 2+1 körfält vilket innebär att det kommer att finnas en omkörningssträcka samt mittseparering med räcke och viltstängsel på delar av sträckan.

Projektet innebär också att ett antal korsningar och anslutningsvägar mot väg 288 kan komma att byggas om som en följd av utbyggnaden av vägen.

En gång- och cykelväg planeras på antingen östra eller västra sidan om vägen och större delen av gång- och cykelvägen planeras att separeras från körbanan. Den föreslagna gång- och cykelvägen planeras att anslutas till befintliga gång- och cykelvägar i Hökhuvud samt i Gimo (korsningen väg 288, Uppsalavägen/Brukskatan).

Ombyggnation av busshållsplatser planeras också. Hanteringen av busshållsplatserna kommer att ske i samråd med kollektivtrafiken Region Uppsala under kommande skeden.

Syftet med projektet

Projektet innebär att bygga ut väg 288 mellan Gimo och Hökhuvud till mötesfri landsväg i befintlig sträckning, samt anlägga en friliggande gång- och cykelväg mellan orterna. Syftet är därmed att skapa en högre trafiksäkerhet än idag, både för fordonstrafikanter och för oskyddade trafikanter såsom fotgängare och cyklister. Ombyggnationen ska möjliggöra att en god framkomlighet, tillgänglighet och trafiksäkerhet uppnås för alla trafikslag och verksamheter.

Planläggningsprocessen och samråd

Ett vägprojekt ska planeras enligt en särskild planläggningsprocess som styrs av lagar och som slutligen leder fram till en vägplan.

I början av planläggningen tas ett underlag fram (det här dokumentet), som beskriver hur projektet kan påverka miljön. Det här så kallade samrådsunderlaget ligger till grund för Länsstyrelsens beslut om projektet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan eller inte. Innan Länsstyrelsen prövar om projektet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan ska enskilda som kan antas bli särskilt berörda få möjlighet att yttra sig.

Samråd är viktigt under hela planläggningsprocessen. Det innebär att Trafikverket utbyter information med och inhämtar synpunkter från bland

annat andra myndigheter, organisationer, enskilda och allmänhet som berörs. Synpunkter som kommer in under samråd sammanställs i en samrådsredogörelse.

Tidigare vägplanearbete

Väg 288 mellan Gimo och Börstil har varit aktuell för ombyggnad under en längre tid. Under 2019 påbörjades en vägplan för sträckan med bland annat ett projektmål om att 95 procent av den nya vägsträckan skulle utformas för att tillåta en högsta hastighet om 100 km/tim. I vägplanen ingick det att utreda alternativa lokaliseringar för vägen, bland annat studerades en förbifart runt Hökhuvud.

Under våren 2024 pausades arbetet med vägplanen på grund av projektets ekonomi. Trafikverket började då undersöka hur ombyggnationen av vägen kunde göras för att öka framkomligheten och förbättra trafiksäkerheten till en lägre kostnad. Projektets inriktning är nu därför att sträckan mellan Gimo och Hökhuvud ska bli mötteseparerad i befintlig sträckning utan alternativa lokaliseringar. Med anledning av den nya inriktningen och för att samrådskretsen ska ges möjlighet att förstå och påverka projektet börjar nu planläggningsprocessen om. Detta dokument, kallat samrådsunderlag, utgör den första handlingen i den nya planläggningsprocessen för en ombyggnad av väg 288 delsträcka Gimo-Hökhuvud.

Figurer som används i det här dokumentet är delvis tagna från underlagsmaterial från det tidigare vägplanearbetet. Vissa av figurerna visar därmed ett större utredningsområde än vad som nu är aktuellt. Aktuellt område är då markerat på figurerna.

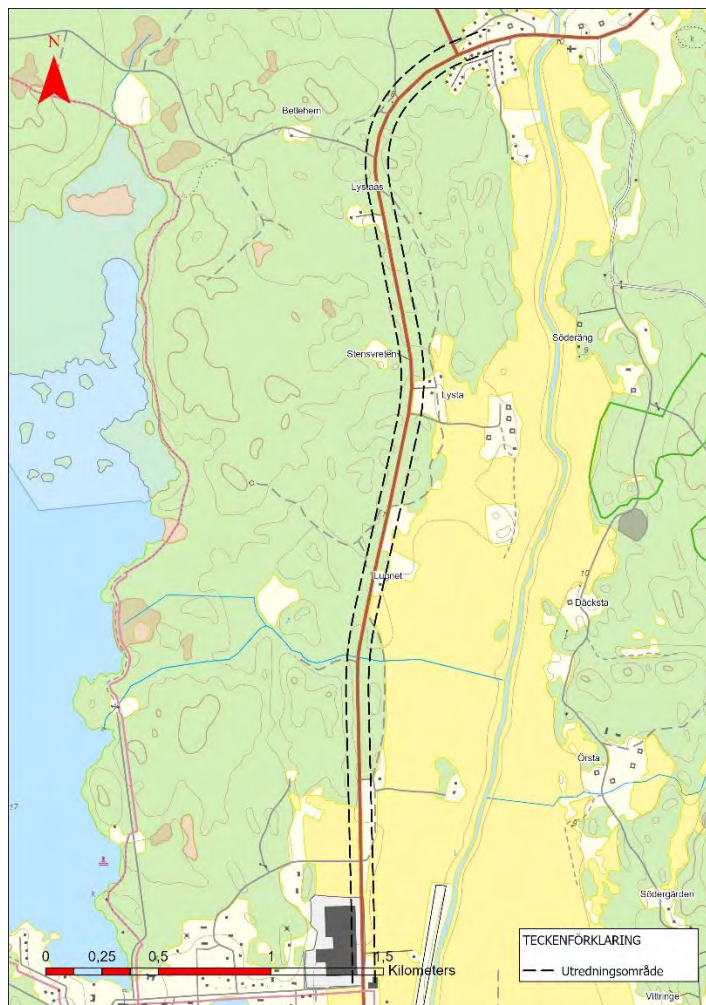
3 Avgränsningar

3.1 Utrednings- och influensområde

Utredningsområdet beskriver en geografisk avgränsning inom vilket befintliga miljöförhållanden har kartlagts. Utredningsområdet täcker in tänkbara utformningar för utbyggnaden av vägen. Detta inkluderar även tillfälliga ytor som kommer att krävas under byggnationen av vägen. Utredningsområdet redovisas i figur 2.

Influensområdet är nästan alltid större än utredningsområdet och varierar beroende på vilken miljöaspekt som studeras. Influensområdet ska täcka in de områden där miljöeffekter kan uppstå och beskrivs med hänsyn till olika miljöeffekter inklusive kumulativa (samlade) effekter.

Influensområdet och de eventuella kumulativa effekter som kan uppstå från projektet tillsammans med andra verksamheter som bedrivs kan vara svåra att avgränsa geografiskt då det varierar beroende på effekt.

Figur 2 Utredningsområde Gimo – Börstil. (WSP Sverige AB)

3.2 Tid

Byggstart planeras till år 2029. Produktionen bedöms pågå under cirka två år.

Samrådsunderlaget utgår från basprognos 2040. Basprognosen redovisar förväntat antal resande som är ett resultat av dagens och framtidens trafikering. Syftet med basprognosen är att utgöra underlag för samhällsekonomiska analyser av åtgärder som kan påverka transportsystemet och basprognosen inkluderar således såväl person- som godstrafik.

I det fortsatta vägplanearbetet kommer basprognosåret vara satt till 2045.

4 Förutsättningarna i utrednings- och influensområdet

Sträckan mellan Gimo och Hökhuvud är cirka fyra km lång och har en relativt god standard.

Väg 288 tillhör det funktionellt prioriterade vägnätet och klassas som en regionalt viktig väg enligt Nationella vägdatabasen, NVDB. Vägen är rekommenderad färdväg för transporter av farligt gods.

Beskrivning av befintlig väg

Väg 288 genom Gimo har en hastighetsbegränsning på 50 km/tim.

Utanför Gimo tätort är hastighetsbegränsningen 80 km/tim. Vägbredden mellan Gimo och Hökhuvud varierar mellan 7,75 och 8,5 meter. Den första delen av vägen norr om Gimo löper genom åkermark och där är sidoområdet av god standard. Söder om Hökhuvud går vägen genom skog och där är sidoområdet av låg standard med närhet till träd.

På sträckan mellan Gimo och Hökhuvud finns ett antal mindre anslutningar till enskilda vägar, in-/ utfarter till fastigheter, buss-hållplatser och åkeranslutningar.

I Hökhuvud ansluter väg 1126, Norra Hökhuvudsvägen, från Valö till väg 288.

På sträckan mellan Gimo och Hökhuvud finns ingen gång- och cykelväg. Gående och cyklister är hänvisade till blandtrafik, vilket innebär att framkomligheten och trafiksäkerheten för de oskyddade trafikanterna är kraftigt begränsad. I tätorten Gimo finns en gång- och cykelväg på vägens västra sida från korsningen mellan väg 292 och väg 288 till korsningen med Bruksgatan. I Hökhuvud finns en gång- och cykelväg i anslutning till bebyggelsen.

Trafikflöden

Trafikmätning för väg 288 mellan Gimo och Hökhuvud år 2021 visade en årsmedeldygnstrafik (ÅDT) på cirka 4800 fordon per dygn där cirka 11 procent bestod av tunga fordon. För prognosår 2040 beräknas ÅDT stiga till 6 200 fordon per dygn.

För väg 1126, Norra Hökhuvudsvägen, som ansluter till väg 288 finns en trafikmätning från 2021 som visar en ÅDT på 551 fordon per dygn.

Tung trafik var cirka 4 procent för Norra Hökhuvudsvägen

För prognosår 2040 beräknas väg 1126 ha en ÅDT på 827 fordon per dygn.

Kollektivtrafik

Pendlingstrafiken är stor på sträckan, delvis från bebyggelsen längs sträckan till de större orterna och delvis mellan Gimo och Östhammar. På sträckan finns tre busshållplatser med hållplatslägen i båda riktningarna.

Trafiksäkerhet

Olycksstatistik har tagits ut från olycksdatabasen STRADA och visar på totalt sju olyckor på sträckan under åren 2018–2025. Olyckorna har skett under åren 2015, 2016, 2018, 2021 och 2022 och är antingen måttliga eller lindriga olyckor.

Bebyggelse och näringsliv

I slutet av 2020 bodde cirka 22 250 personer i Östhammars kommun (SCB, 2022). Nästan 70 procent av befolkningen bodde samma år i någon av kommunens tätorter, resterande 30 procent var bosatta på landsbygden.

I Gimo bor drygt 2 800 invånare, och befolkningsutvecklingen har legat relativt still sedan tidigt 2000-tal. Gimo är en av kommunens serviceorter med större utbud av offentlig service, som exempelvis simhall, ishall, bibliotek, vårdcentral och två grundskolor samt två gymnasieskolor.

På sträckan mellan Gimo och Hökhuvud är bebyggelsen spridd och det ger upphov till ett flertal mindre anslutningsvägar. Överlag är bebyggelsen sparsam längs sträckan med undantag från ett par mindre gårdar samt förrådsbyggnader. Två stora hangarer finns i nära anslutning till vägen.

Större arbetsgivare i kommunen är bland annat Sandvik Coromant, Forsmarks Kraftgrupp, Östhammars kommun och Region Uppsala. Kommunens största branscher utgörs således av vård och omsorg, tillverkning och utvinning, tillsammans med energi och miljö (SCB, 2018). Sandvik Coromants anläggning i Gimo ligger inom utredningsområdet.

Regional och kommunal planering

Nedan beskrivs regionala och kommunala planeringsdokument.

Regional utvecklingsstrategi

Den regionala utvecklingsstrategin för Uppsala län antogs i mars 2021 av Regionfullmäktige i Region Uppsala. I utvecklingsstrategin pekas den långsiktiga strategin för framtiden ut. Utvecklingsarbetet tar sikte mot och bortom år 2030. Länets vision har konkretiserats i tre strategiska utvecklingsområden: En region för alla, En hållbart växande region och En nyskapande region.

Den hållbart växande regionen innebär bland annat att ett transporteffektivt samhälle med tillgängliga och hållbara transporter ska möjliggöras.

Regional cykelstrategi

Den regionala cykelstrategin för Uppsala län antogs av Region Uppsala år 2017. I cykelstrategin beskrivs en utbyggnad av ett regionalt cykelvägnät som binder samman hela länet. Ett av de cykelstråk som pekas ut i strategin är det så kallade Östhammarstråket som sträcker sig mellan Uppsala och Öregrund. Sträckan mellan Gimo och Östhammar ingår i det regionala cykelstråket som är prioriterat för åtgärder inom cykel och kombinationsresor för cykel- och kollektivtrafik.

Översiktsplan

Östhammars kommun antog i december 2023 ny översiktsplan för Östhammars kommun. Planen vann laga kraft i januari 2024.

Detaljplaner

Inom utredningsområdet finns detaljplanerna

- AB Sandvik Coromants anläggning i Gimo.
- DEL AV HÖKHUVUD KYRKTRAKT
8.02 Hökhuvud kyrktrakt, del av
- HÖKHUVUDS KYRKTRAKT
8.03 Del av Hökhuvuds kyrktrakt

Jord- och skogsbruk

Väg 288 går mellan Gimo och Lysta (cirka två kilometer) i gränsen mellan skogsmark (främst barrskog) i väster och relativt storskaligt åkerlandskap i öster. Mellan Lysta och Hökhuvud (cirka två kilometer) omges vägen av skog som till stora delar har avverkats nyligen.

Rekreation och friluftsliv

Kustlandskapet i Roslagen, vilket väg 288 förbinder med det inre av Uppland, är en viktig målpunkt i regionen då friluftslivet är starkt knutet till kusten. Friluftslivet i kustlandskapet är särskilt aktivt under sommarhalvåret och under långhelger då många reser på väg 288 för att ta sig till och från kusten.

Större samhällen i regionen, som Uppsala, Öregrund och Östhammar, samt historiska bruksmiljöer som Gimo och Österbybruk, utgör målpunkter för såväl turister som boende i länet. Friluftsutövarna använder den aktuella vägen för genomresa för att nå sina målpunkter.

Natur- och kulturlandskapet som finns i regionen erbjuder utflyktsmål som ängs- och hagmarker, bruksmiljöer, fornlämningar och kyrkomiljöer.

Miljöerna nära väg 288 har även värde för det lokala friluftslivet. Skogsområdena och jordbrukslandskapet skapar möjlighet till rekreation och aktiviteter så som jakt, vandring, ridning, löpning och svampplockning. Etapp 11 av Upplandsleden startar i Gimo och slutar i Österbybruk. Runt Gimo damm går även en 12 kilometer lång vandringsled, en slinga av Upplandsleden. Sjöarna skapar möjligheter för bad, båtturer och under vintern skridsko- och skidåkning.

Landskap

På sträckan mellan Gimo och Hökhuvud följer den befintliga dragningen av väg 288 landskapets form och topografi där den ligger i kanten mellan Olandsåns dalgång och Lystaskogen. Skillnaden i topografi längs sträckan är förhållandevis liten.

Väg 288 går i den södra delen på gränsen mellan det öppna odlingslandskapet i öst och den tidigare mer slutna skogen i väst. I den norra delen har tidigare storvuxen och högre skog, huvudsakligen äldre granskog med inslag av lövskog, nyligen delvis avverkats på båda sidor om vägen.

Genom området korsar vägen ett antal mindre vattendrag, med utlopp i Olandsån.

Kulturmiljö

En kulturmiljö är en av människan påverkad miljö som visar på ett områdes historia och berättar om de skeenden och processer som lett fram till dagens landskap.

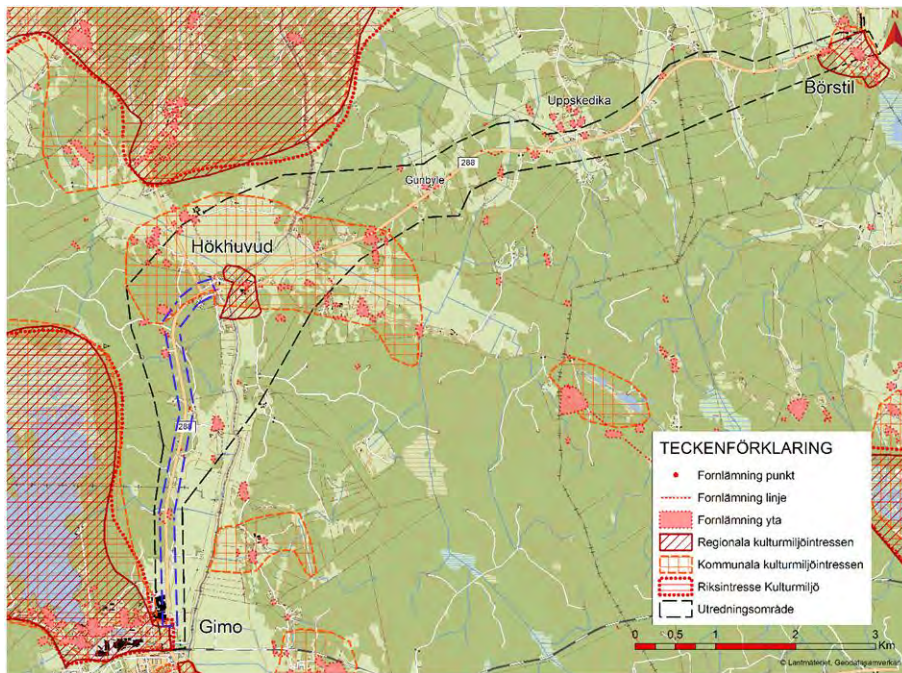
Vägen mellan Gimo och Hökhuvud och vidare mot Östhammar löper genom ett kulturlandskap som i hög grad har präglats av landhöjningen. Uppgrundade vikar gav bördig odlingsmark, och det land som stigit upp ur havet koloniserades snabbt under järnåldern. Huvudbygden blev då Olandsåns dalgång med bra odlingsmark i anslutning till den vattenled som gick från kusten in mot det centrala delarna av Uppland. Från denna tid finns kulturlämningar i form av gravfält, rösen och stensättningar.

Under medeltiden förlorade området sin havskontakt och det agrara landskap vi ser idag tog sin form. Den ålderdomliga strukturen går att läsa i dagens småskaliga jordbrukslandskap, där uppodlade stråk bryts av med steniga och hållbundna partier av ängs- och hagmark. Stenmurar, fornlämningar och ett ålderdomligt vägnät förstärker denna bild. Detta är särskilt tydligt öster och sydöst om Hökhuvud. I detta område finns också

ett biologiskt kulturarv i form av arter knutna till ett mycket långvarigt, kanske uppemot tusenårigt, brukande av marken för äng och bete.

I början av 1600-talet ”industrialiseras” järnhanteringen och mer storskaliga järnbruk börjar anläggas i Norduppland. Ett av dem är Gimo bruk som grundades i början av 1600-talet på kronans initiativ. Här fanns förutom malmtillgångarna, också skogar för kolning och, inte minst, korta transportvägar till utskeppningshamnar. Gimo bruk var i drift ända fram till år 1936 då masugnen lades ned.

Inom och i nära anslutning till utredningsområdet finns ett antal registrerade forn- och kulturlämningar. Det är främst tre teman som präglar fornlämningarna i den här delen av Uppland: järnålderns gravar och bebyggelse, järnhanteringen och bergsbruket samt det agrara bondesamhället i medeltid och historisk tid. Se figur 3 och 4.

Figur 3 Kända forn- och kulturlämningar och utpekade kulturmiljöintressen inom utredningsområdet. Bilden kommer från tidigare framtaget underlagsmaterial, med det nu aktuella utredningsområdet markerat med blå streckad linje.

Figur 4 Fornlämning L1939:608. Rektangulär stensättning norr om Lysta. Bilden kommer från tidigare framtaget underlagsmaterial.

Landsvägen mellan Gimo och Hökhuvud har tidigare breddats och rätats i omgångar, men följer det äldre kommunikationsstråket och har kvar mycket av sin ursprungliga karaktär där den löper längs kanten mellan skogsmark och brukad mark. Delar av sträckan har fungerat som en reservflygbas för flygflottiljen F16 och två hangarer finns kvar väster om vägen nära Lysta, se figur 5.

Figur 5 Den sydligaste av hangarerna. De tillhörde Gimobasen och togs i drift i början av 1960-talet och var till för bland annat flygplansreparationer. Bilden kommer från tidigare framtaget underlagsmaterial.

I södra delen av utredningsområdet tangeras riksintresset Gimo bruk marginellt, se figur 3. Då vägområdet följer befintlig väg i intresseområdets utkant bedöms det inte medföra skador på riksintressets kärnvärden. Vägområdet inom riksintresset skiljs också till största del visuellt från intresseområdets kärnvärden av moderna industribyggnader, varför vägens påverkan på riksintresset blir mycket litet. Åtgärder inom riksintresset ska samrådats med Länsstyrelsen.

Omkring 150 meter sydöst om utredningsområdet (i Gimo) ligger intresseområdet för Skäfthammars kyrka. Denna kyrka är medeltida med placering längs Olandsån. Hökhuvud kyrka omfattas av landskapsbildsskydd. Ingen av kyrkorna i vare sig Skäfthammar eller Hökhuvud, eller deras skyddsområden, berörs i det här projektet.

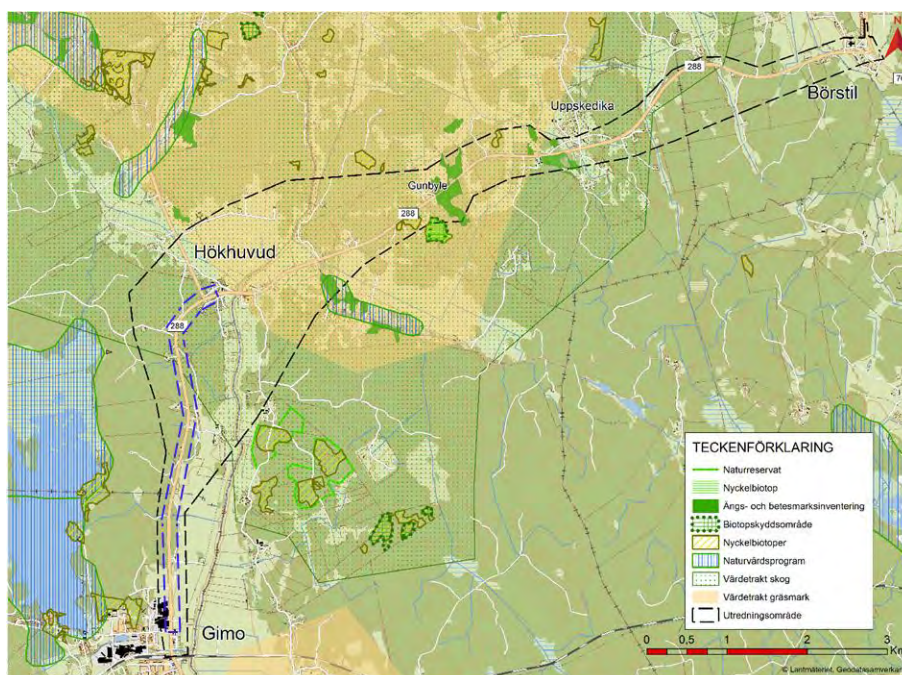
Natur miljö

Landskapet kring Olandsån och Hökhuvud har överlag höga natur- och kulturvärden som är starkt kopplade till varandra och även till det kontinuerliga brukandet av marken. Sambanden mellan olika funktioner och miljöer är det som skapar landskapets höga värden. Den befintliga vägen går dock i utkanten av detta område, och landsvägen har tidigare även breddats och rätats i omgångar på sträckan Gimo till Hökhuvud. De kända naturmiljövärdena är överlag lägre på den här sträckan än på den fortsatta från Hökhuvud till Börstil.

Kända naturintressen

Den norra delen av utredningsområdet mellan Gimo och Hökhuvud ingår i en av Länsstyrelsen utpekad värdetrakt för skog – värdetrakt Valö, se figur 6. Valötrakten är ett småbrutet odlingslandskap med en mosaik av odlingsmarker och skogar. Kalkhalten i moränen och lerjordarna är hög inom värdetrakten. Området domineras av barrskog med bitvis rik förekomst av björk och asp. Avverkningar har nyligen skett inom delar av området.

Figur 6 Kända naturintressen inom utredningsområdet och dess omgivningar. Bilden kommer från tidigare framtaget underlagsmaterial, med det nu aktuella utredningsområdet markerat med blå streckad linje.

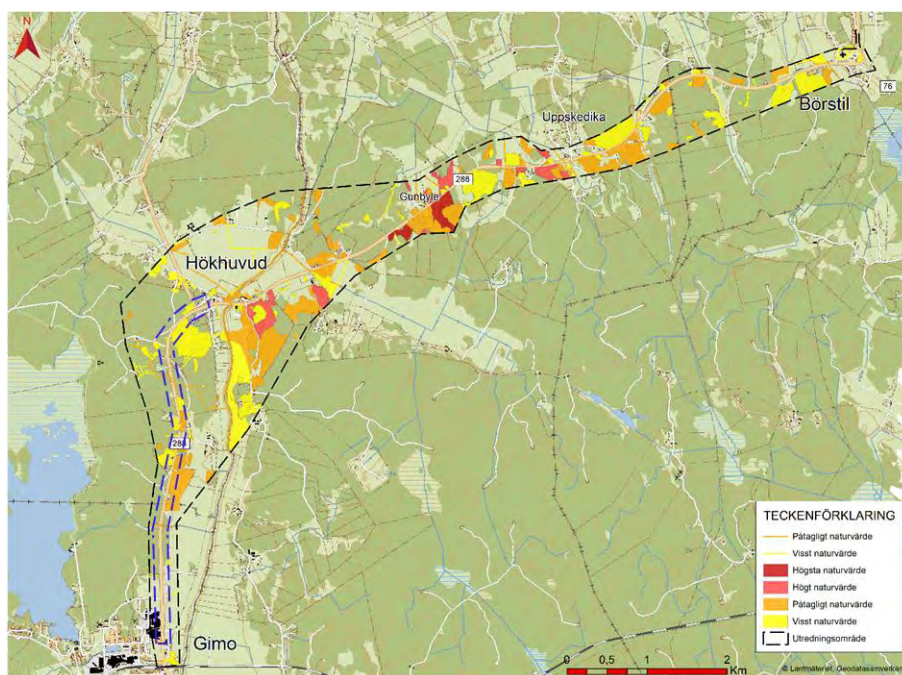
Naturvärdesinventering

Hösten 2019 genomfördes en naturvärdesinventering inom hela det dåvarande utredningsområdet och sommaren 2020 genomfördes en mer detaljerad, kompletterande naturvärdesinventering i den då valda korridoren i landskapet. Naturvärdesinventeringarna genomfördes enligt svensk standard för naturvärdesinventering (SS199000:2014)

”Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI)
Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning”.

Resultatet av naturvärdesinventeringen visar på avgränsade naturvärdesobjekt av påtagligt respektive visst naturvärde på sträckan mellan Gimo och Hökhuvud, se figur 7. Objekten med påtagligt naturvärde utgörs till största delen av betad hagmark kring Lysta.

Resten av inventeringsområdet utgörs till största del av produktionsskog med liten variation samt brukad åkermark. Dessa områden är starkt påverkade av mänsklig aktivitet och bedömdes därför ha lågt naturvärde. Den vanligaste naturtypen för naturvärdesobjekt är skog och träd följt av äng och betesmark samt vattendrag.

Figur 7 Naturvärdesobjekt inom utredningsområdet från naturvärdesinventeringen 2019. Bilden kommer från tidigare framtaget underlagsmaterial, med det nu aktuella utredningsområdet markerat med blå streckad linje.

Förutom naturvärdesobjekt identifierades objekt som omfattas av generellt biotopskydd, samt så kallade värdeelement (avgränsade mindre objekt). Dessa objekt förekommer spridda i jordbrukslandskapet och är viktiga för den biologiska mångfalden i odlingslandskapet. Biotopskydden utgörs på sträckan främst av odlingsrösen, åkerholmar och stenmurar, se figur 8. Vanliga värdeelement i utredningsområdet är till exempel värdefulla träd och död ved.

Figur 8 Den vanligaste typen av områden som omfattas av generellt biotopskydd i utredningsområdet är odlingsrösen.

Fridlysta och hotade arter

Artportalen är ett rapportsystem för artobservationer av Sveriges vilda arter. I Artportalen redovisas bland annat fynd av rödlistade arter.

Rödlistade arter är klassade i olika hotkategorier utifrån sin status, till exempel: VU betyder arten är sårbar och NT betyder att arten är nära hotad.

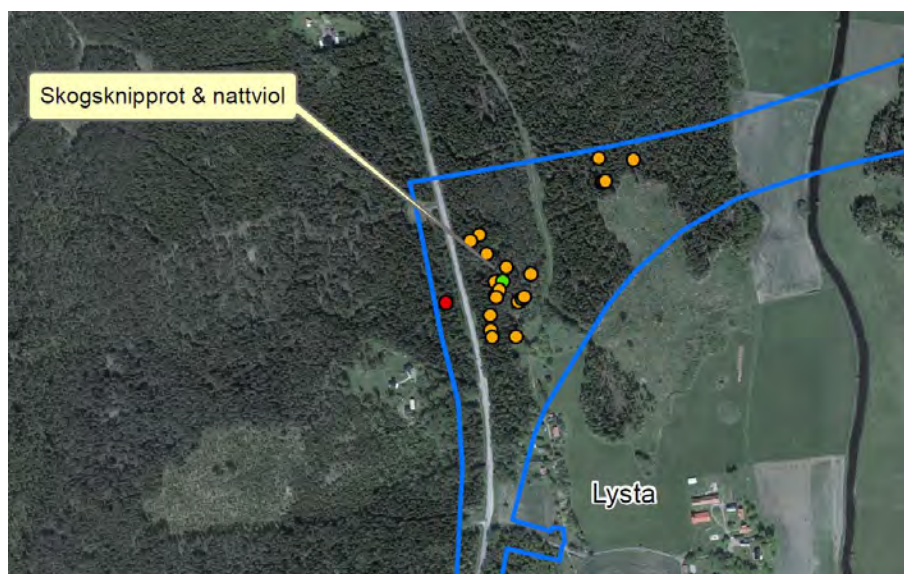
Enligt inrapporterade observationer i Artportalen har inventeringsområdet ett rikt fågelliv. Intill Olandsån förekommer rastande fåglar på våren och på hösten. Följande prioriterade fågelarter har påträffats rastande i området: ljungpipare, sångsvan, trana, gråtrut^{VU} och storspov^{NT}. Lämpliga rastplatser för dessa fågelarter bedöms fortfarande finnas i inventeringsområdet med omnejd, och dessa kommer inte att påverkas av det aktuella projektet. De rastande fåglarna är sannolikt tillfälliga besökare i inventeringsområdet och lämpliga häckningsplatser bedöms inte finnas inom nuvarande utredningsområde.

Enstaka observationer av födosökande och rastande havsörn^{NT} har gjorts i inventeringsområdet. Arten häckar i första hand i anslutning till vatten men kan ibland även häcka ganska långt från vatten. Boet placeras oftast i stora tallar. Häckning i det nuvarande utredningsområdet bedöms som osannolik.

Hussvala^{VU} häckar ofta i anslutning till bebyggelse och häckning i inventeringsområdet bedöms som sannolik. Befintlig bebyggelse kommer dock inte att påverkas av projektet och därmed inte heller häckningsmöjligheterna för hussvala. Enstaka observationer av födosökande blå kärrhök^{NT} har gjorts både söder om Hökhuvud och vid Börstil men arten häckar längre norrut i landet och bedöms vara tillfällig besökare i området.

De fågelarter som nämns ovan är så kallade prioriterade fågelarter som är skyddade enligt 4§ artskyddsförordningen (Naturvårdsverket 2009), vilket bland annat innebär att det är förbjudet att skada eller förstöra arternas fortplantningsområden eller viloplatser.

Av fridlysta orkidéer påträffades skogsknipprot och nattviol i samband med naturvärdesinventeringen, se figur 9. Skogsknipprot växer främst i naturvärdesobjekt som utgörs av skog, ca 25 meter från väggkanten in i skogen norr om Lysta. Sedan inventeringen gjordes har skogen till stora delar avverkats inom det här området, och det är oklart om orkidéerna finns kvar. Slåtterfibbla växer på flera platser på kalkpåverkad skogsmark och i betesmarker. Den fridlysta arten blåsippa förekommer mycket allmänt på skogsmark i hela utredningsområdet.

Figur 9 Utdrag ur PM Naturvärdesinventering, bilaga 3. Sweco 2020. Fynd av skogsknipprot är markerade med orangea prickar, nattviol med gröna prickar och jätteloka med röd prick.

I samband med naturvärdesinventeringarna gjordes även enstaka fynd av invasiva arter i form av kanadensiskt gullris och jätteloka på sträckan mellan Gimo och Hökhuvud. Enstaka fynd av fridlysta kräldjur gjordes också under naturvärdesinventeringen, se vidare under rubriken ”Fauna i området och djurs rörelser” nedan.

Fauna i området och deras rörelser

I utredningsområdet med omnejd förekommer klövvilt i form av älg, vildsvin och rådjur samt stora rovdjur. Enligt den rovdjursinventering som gjorts under säsongen 2024–2025 förekommer en familjegrupp av lodjur i skogslandskapet direkt väster om Gimo. Björn finns stationärt i Uppsala läns östra delar, järv har iakttagits i de norra delarna och ett vargrevir är dokumenterat i Florarna i skogslandskapet ca 15–20 km nordväst om Hökhuvud.

Därtill finns små och mellanstora däggdjur som räv, grävling och hare samt utter inom utredningsområdet och dess närområden. Utter är en ansvarsart för Uppsala län.

De grod- och kräldjur som noterats i Artportalen inom eller i anslutning till utredningsområdet är vanlig padda, snok och huggorm. Under naturvärdesinventeringen påträffades även kopparödla och skogsödla, som liksom alla grod- och kräldjur är fridlysta.

Det finns inget viltstängsel längs dagens väg mellan Gimo och Hökhuvud med undantag för en ytterst kort sträcka om ca 15 meter på ömse sidor där vägen passerar över Glötardiket. Där finns en passage (torrtrumma) för medelstora däggdjur i anslutning till vattendraget. I övrigt passerar djuren i dagsläget vägen i plan med trafiken, vilket både medför risk för viltolyckor ur trafiksäkerhetsperspektiv och för de enskilda djur som riskerar att skadas och dödas.

Vattendrag är generellt sett viktiga både som livsmiljöer för djur och ledlinjer för hur de rör sig i landskapet. Det finns även andra typer av strukturer i landskapet som fungerar som ledlinjer för djur, exempelvis kantzoner mellan skogs- och jordbrukslandskap.

Ytvatten

Vattenförekomster och miljökvalitetsnormer för vatten

För vattenförekomsterna finns miljökvalitetsnormer (MKN) som för ytvatten delas in i en ekologisk del (biologiska, fysikalisk-kemiska och hydromorfologiska kvaliteter) och en kemisk del. Miljökvalitetsnormerna anger den status som vattenförekomsten måste uppnå vid en viss angiven tidpunkt.

En ytvattenförekomst, Glötardiket (VISS-ID: WA72363882), finns inom utredningsområdet och rinner från Gimo damm ut i Olandsån, se figur 10 samt figur 11. Väg 288 korsar Glötardiket ca 0,5 km söder om Lugnet. Vägen korsar även ett par andra vattendrag och diken på sträckan Gimo-Hökhuvud.

Beslutad miljökvalitetsnorm för vattenförekomsten Glötardiket är god ekologisk status till 2033 och god kemisk ytvattenstatus som redan ska vara uppnådd, med undantag för bromerad difenyleter samt kvicksilver och kvicksilverföreningar.

Glötardiket uppnår idag måttlig ekologisk status och uppnår ej god kemisk status. Vattnet klassas som naturligt då det idag inte bedöms vara kraftigt modifierat eller konstgjort. Nedan redovisas nuvarande status för aktuell del av Glötardiket, se Tabell 1.

	Grupp	Kvalitetsfaktor	Status
Ekologisk status	Biologiska	Kiselalger	Ej klassad
		Bottenfauna	Ej klassad
		Fisk	Måttlig
	Fysikaliska-kemiska	Näringsämnen	Måttlig
		Försurning	Ej klassad
		Särskilt förorenade ämnen	Ej klassad
	Hydromorfologiska	Konnektivitet	Dålig (pga vandringshinder)
		Hydrologisk regim	Ej klassad
		Morfologiskt tillstånd	God
Kemisk status		Prioriterade ämnen	Uppnår ej god

Tabell 1: Nuvarande status (2025-10-21) för Glötardiket (VISS-ID: WA72363882) på kvalitetsfaktornivå. Källa: VISS, Vatteninformationssystem Sverige
<https://viss.lansstyrelsen.se/>

Strandskydd

Berörda vattendrag inom utredningsområdet omfattas troligen inte av strandskydd, men frågan kommer att utredas vidare i nästa skede för att säkerställa att så är fallet.

Markavvattningsföretag

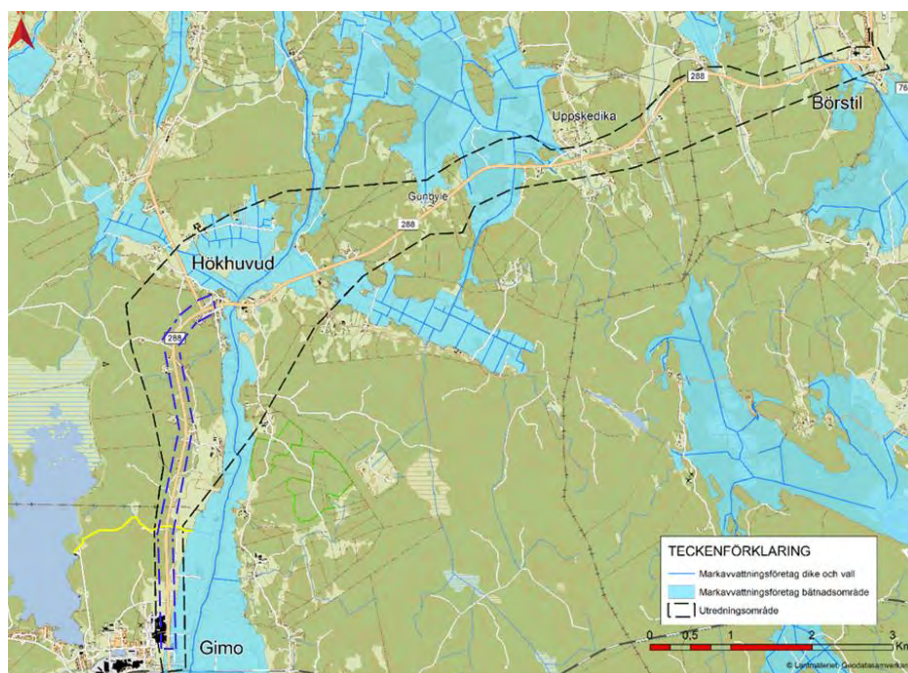
I utredningsområdets sydligaste del, närmast Gimo, överlappas ett markavvattningsföretags båtnadsområde, se figur 10. Det gäller markavvattningsföretaget Nedre Olandsån vlf, se tabell 2.

Nedre Olandsån vlf*	B0051	dike

*Diken inritade men svårtolkade. Övriga upplysningar från webbkartan Länsstyrelsen Uppsala län, Underlag för mark- och vattenanvändning i Uppsala län, Lager LstC Markavvattningsföretag – Dike och vall.

Tabell 2. Sammanställning av befintliga markavvattningsföretag inom utredningsområdet. (Källa: Länsstyrelsens Webb-GIS).

Syftet med markavvattningsföretaget är huvudsakligen avvattning av åkermark. Ett generellt förbud mot markavvattning råder i övrigt i hela utredningsområdet. Detta betyder att ytterligare markavvattning inte får tillkomma.

Figur 10 Aktuell vägsträcka med utredningsområdet och berörda ytvattenförekomster och markavvattningsföretag. Vattenförekomsten Glötardiket är markerat med gul färg. Bilden kommer från tidigare framtaget underlagsmaterial, med det nu aktuella utredningsområdet markerat med blå streckad linje.

Grundvatten

Områden med betydande möjlighet till grundvattenuttag kan beskrivas som grundvattenmagasin eller grundvattenförekomst. Grundvattenmagasin karteras av SGU (Sveriges geologiska undersökning) och visar jordformationer med goda uttagsmöjligheter.

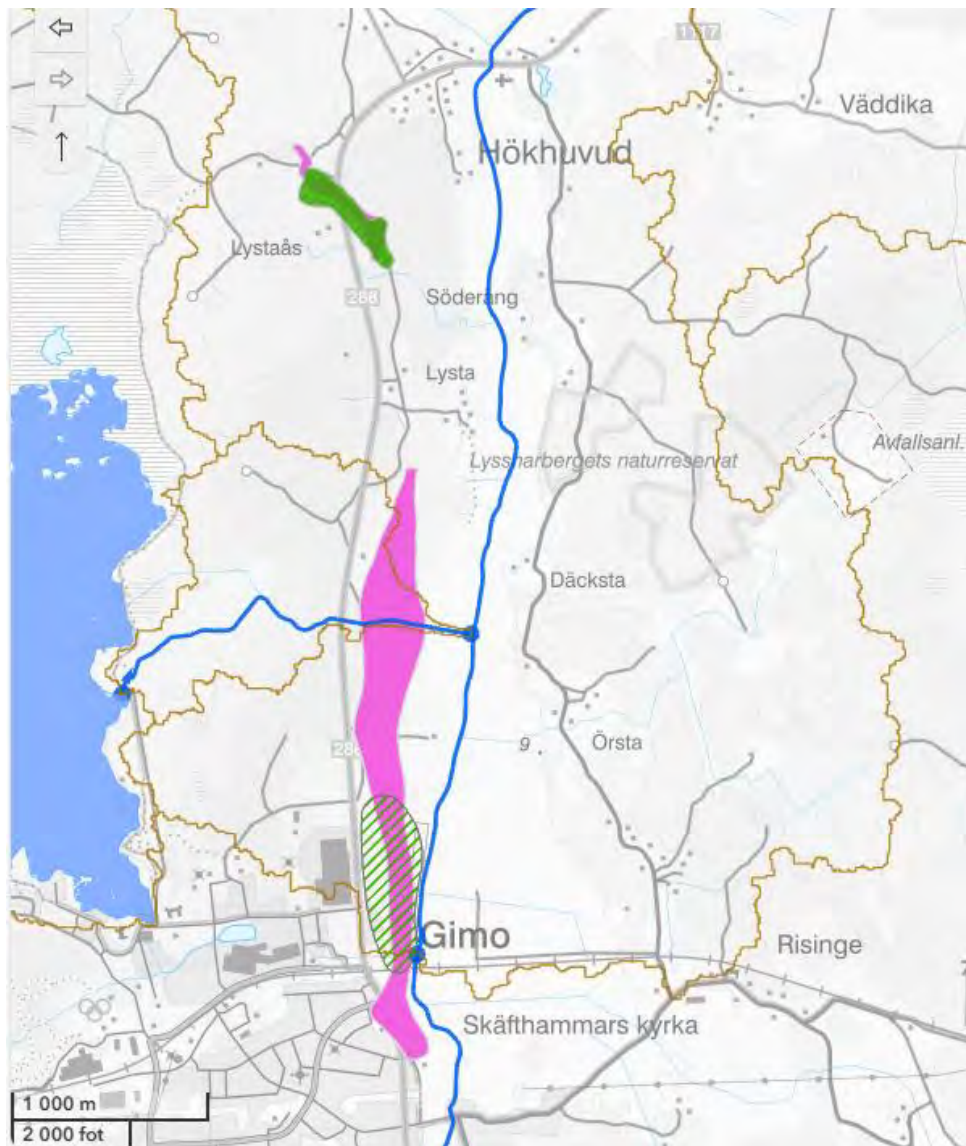
Grundvattenförekomster och miljö kvalitetsnormer

Grundvattenförekomster har tagits fram av Vattenmyndigheterna och redovisas i VISS. De klassas utifrån kvantitet och kemisk status, med utgångspunkt i miljö kvalitetsnormer. En grundvattenförekomst är oftast belägen i ett grundvattenmagasin, men varje grundvattenmagasin behöver inte vara klassat som en grundvattenförekomst.

Inom utredningsområdet förekommer i huvudsak ett större grundvattenmagasin, benämnt Gimo-Lystaås. Det är ett utdraget grundvattenmagasin, strax öster om Gimo, i isälvs material med varierade uttagsmöjligheter. Grundvattenmagasinet Gimo-Lystaås omfattar två grundvattenförekomster med miljö kvalitetsnormer, se Figur 11:

- Gimo tätort (VISS-ID: SE667587-163252 eller WA95964517)
- Lystaås (VISS-ID: SE667922-163233 eller WA58803362)

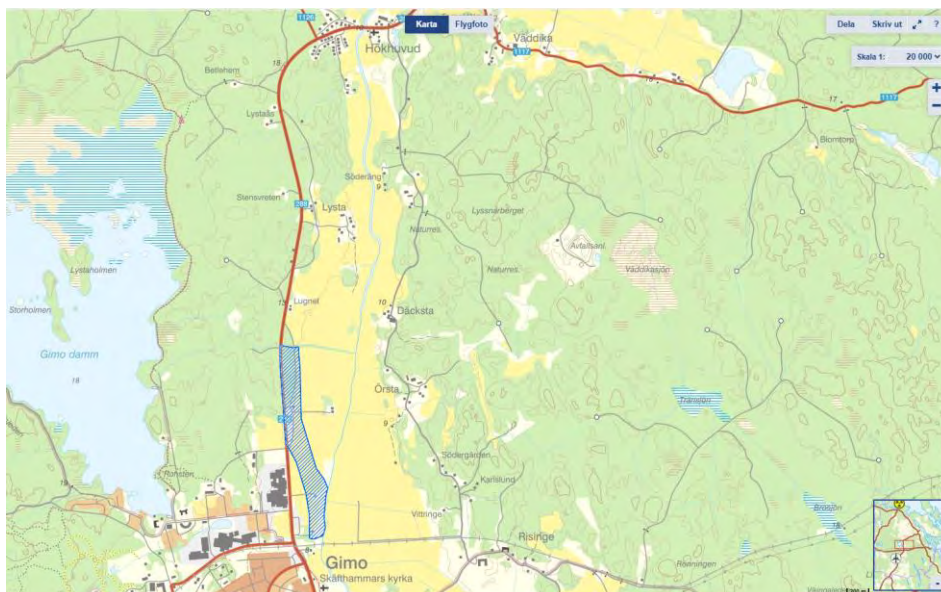

Figur 11 Utdrag ur VISS, Vatteninformationssystem Sverige, daterat 251021. Alla vattenförekomster för både yt- och grundvatten inom utredningsområdet är markerade. Glötardiket samt Olandsån med kraftigt blå linjer. Grundvattenmagasinet Gimo-Lystaås är markerat med rosa färg. Grundvattenförekomsterna "Gimo tätort" har grön streckad markering, och "Lystaås" har grön markering. Norr är uppåt i bilden. Källa:

<https://viss.lansstyrelsen.se/>

Den sydligaste delen av grundvattenmagasinet utgör även ett vattenskyddsområde, benämnt Gimo tätort, se figur 12. Den nordligaste delen av detta magasin (Lystaås) sträcker sig parallellt med vägen längs en sträcka av 100–300 meter, upp till strax väster om Hökhuvud, där väg 288 korsar magasinet.

Grundvattentäkten i Gimo är skyddad av skyddsföreskrifter för vattenskyddsområde.

Figur 12 Utdrag ur Naturvårdsverkets kartvisningsverktyg Skyddad natur, 20251021. Gimo vattenskyddsområde (NVR-ID 2045228) är markerad med blå skraffering. Källa: <https://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>

Inom området finns ett fåtal brunnar redovisade i SGU:s brunnarkiv. De är relativt djupa, alla är bergborrade, flera ligger i anslutning till bostadshus i närhet till vägen och kan eventuellt riskeras bli påverkade av markarbeten. Påverkansrisken beror på faktorer såsom avstånd till väg, grundvattennivå, användning och ifall skärning/schaktning eller liknande planeras i närheten. De brunnar som redovisas i brunnarkivet är antagligen inte alla som finns längs sträckan. En brunnsinventering kommer att behövas i de områden som förväntas bli påverkade av markarbeten.

Miljöbelastning

Boendemiljö och hälsa

Projektet kommer att påverka boendemiljön och människors hälsa främst genom trafikbuller då hastigheten på vägen kommer att öka. Bostadshus i anslutning till vägen kan komma att exponeras för höga ljudnivåer. Bebyggelsen består av ett fåtal fastigheter, är spridd och ligger enskilt.

I det fortsatta arbetet med vägplanen kommer ljudnivåerna vid bostadshus att beräknas. I de fall de beräknade ljudnivåerna i planalternativet överskrider gällande riktvärden kommer lämpliga väg- och/eller fastighetsnära bullerskyddsåtgärder tas fram för att innehålla gällande riktvärden i den mån det är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt. Vagnära åtgärder är vanligen skärmar och/eller vallar. Fastighetsnära skyddsåtgärder är vanligen byte av eller åtgärd på befintliga fönster, byte av friskluftsventiler samt uppförande av lokal skärm vid uteplats. För

bebyggelse med kulturhistoriska värden behöver anpassningar av åtgärderna göras för att värna värdena.

Farligt gods

Farligt gods är enligt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) ett samlingsbegrepp för ämnen och föremål som har sådana farliga egenskaper att de kan orsaka skador på människor, miljö eller egendom, om de inte hanteras på rätt sätt under transport.

Väg 288 är rekommenderad som en primär väg för transporter av farligt gods. Det innebär att det förekommer transporter som kan medföra skador på människor, miljö eller egendom. Andelen trafik med farligt gods på vägen är inte känd, men den är en del av den tunga trafiken som utgör 11 procent av trafiken på vägen.

I dagsläget finns inga grundvattensskyddsåtgärder på befintliga väg 288 mellan Gimo och Hökhuvud vilket kan innebära en större risk med anledning av farliga godstransporter.

Förorenad mark

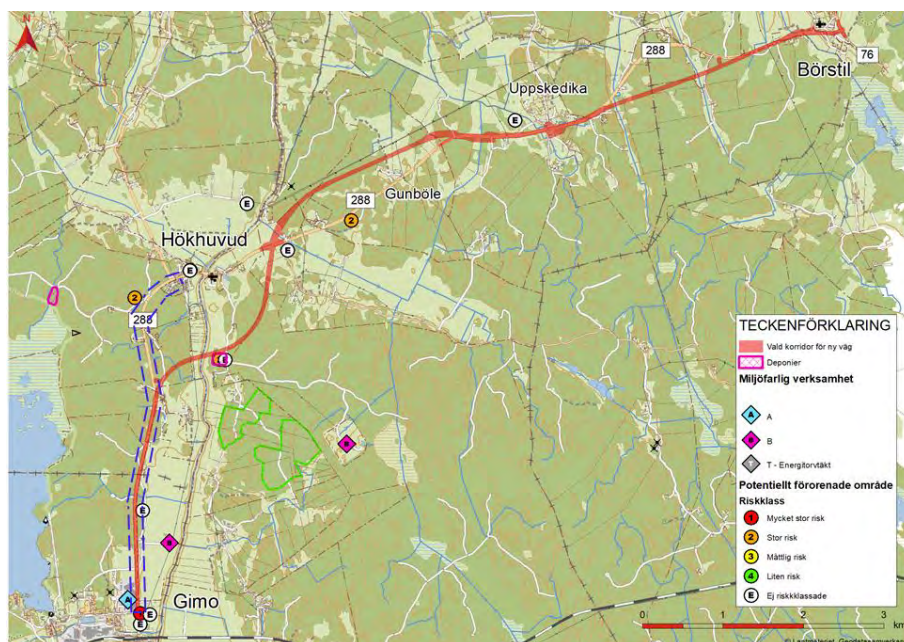
Kända markföroreningar inom utbredningsområdet är främst kopplade till tidigare gruvverksamhet och det finns indikationer på att befintlig vägkropp skulle kunna innehålla slaggprodukter från gruvverksamhet, som kan vara förorenade av höga halter metaller. Befintlig asfaltsbeläggning kan potentiellt innehålla tjärasfalt.

Undersökningar med avseende på markföroreningar har genomförts inom delar av utredningsområdet, mellan Gimo och Lysta. Resultatet av dessa redovisas i Figur 13.

Undersökningarna visade att förorenade fyllnadsmassor förekommer längs östra och västra sidan av vägen i Gimo (södra delen av sträckan). Föroreningen utgörs framför allt av arsenik i halter över Naturvårdsverkets generella riktvärde för mindre känslig markanvändning (RVMKM). Baserat på genomförda undersökningar och förenklade riskbedömning (jämförelse av halter med generellt riktvärde) går det inte att utesluta att det föreligger risker för människors hälsa eller för miljön vid hantering av dessa massor.

Vägdikesmassorna längs sträckan innehåller på enstaka platser halter av arsenik och barium i halter över RVMKM. Med tanke på arsenikhalterna går det inte att utesluta risker för människors hälsa eller för miljön, framför allt kopplat till risk för spridning.

Massorna utanför befintligt vägområde utgörs generellt sett av naturlig mark som inte är förorenad.

Figur 13 Potentiellt förorenade områden längs befintlig och vald vägkorridor. Källa: Sweco, utdrag ur "MKB, Väg 288 Gimo-Börstil, vägplan 2023-11-23". Det nu aktuella utredningsområdet markerat med blå streckad linje.

Hushållning med naturresurser

Vägen kommer huvudsakligen att breddas i stället för att förläggas till ny sträckning. Genom att använda mark som redan tagits i anspråk för väg eller som ligger i direkt anslutning till redan ianspråktagen mark, minimeras intrången i skog- och jordbruksmark.

I projektet kommer massbalans att eftersträvas så långt möjligt. En masshanteringsplan kommer att tas fram och utvecklas under de olika skedena i projektet.

Klimat och energi

I framtiden kommer Sveriges klimat troligtvis bli våtare och varmare på grund av de rådande klimatförändringarna. Detta kommer sannolikt innebära ökade nederbördsmängder och fler extrema nederbördstillfällen. Vid anläggning och dimensionering av infrastruktur, som väg 288, blir det därför viktigt att dagvattensystemens dimensionering och kapacitet motverkar och begränsar skador vid extrem nederbörd. Anläggningen måste vara tålig för en variation av prövningar som det förändrade klimatet medför, som ras och skred som kan uppstå vid förändrade tjäl- och grundvattenförhållanden. Ökade flöden i vattendrag på grund av större mängd nederbörd, ökar risken för erosion i slänter till vattendrag, vilket kan leda till ökad risk för ras och skred. Anläggningen ska vara utformad för att minska risken för erosionsrelaterade skador.

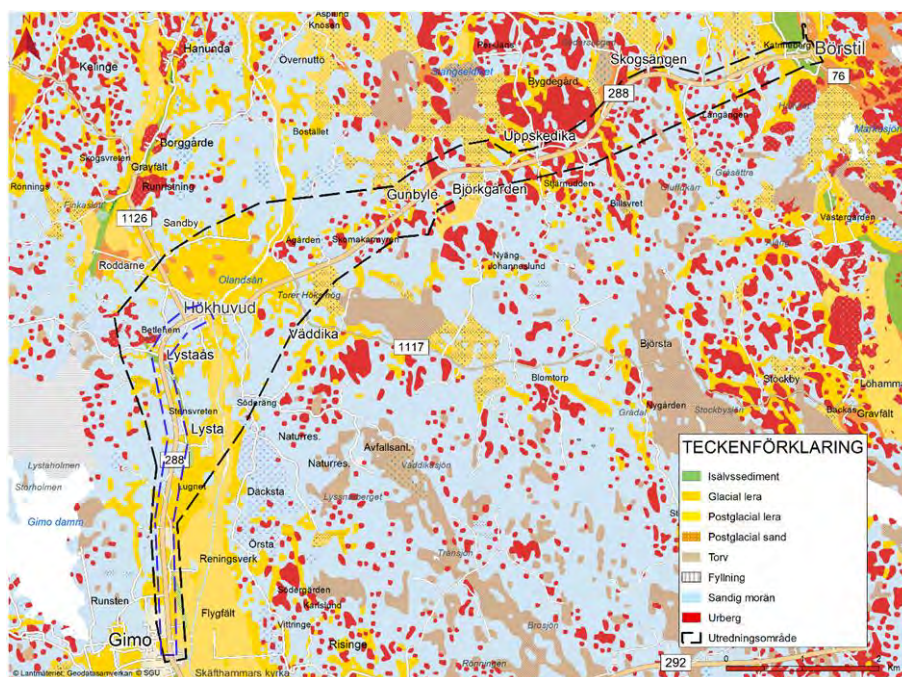
En tydlig källa till vår klimatpåverkan är biltrafiken. Ett stegvis minskat beroende av fossila bränslen och en ökad energieffektivitet är två sätt att begränsa biltrafikens klimatpåverkan. En minskning av biltrafiken kan åstadkommas genom att skapa förutsättningar för effektivare kommunikationer, som med kollektivtrafik, på cykel eller till fots. På så sätt kan mängden personbilstrafik minska.

En klimatkalkyl kommer att tas fram i projektet för att kunna bedöma projektets klimatpåverkan.

Geologi och geoteknik

Mellan Gimo och Hökhuvud går väg 288 huvudsakligen på lera underlagrad av friktionsjord (morän). Längs med den befintliga vägsträckan förekommer två större grundvattenmagasin i isälvsmaterial, vilket är genomsläpplig friktionsjord (oftast sand och/eller grus).

De geotekniska förhållandena varierar längsmed sträckan mellan Gimo och Hökhuvud. Tolkade jordarter från Sveriges geologiska undersökningar (SGU) kan ses i figur 14. Information från tidigare undersökningar beskrivs i följande textavsnitt.

Figur 12 Utredningsområdet tillsammans med vald vägkorridor samt jordartskarta från SGU.

Från Gimo norrut fram till Lysta förekommer jordlager av lera med ställvis låg till mycket låg skjuvhållfasthet och silt på fastare lager av friktionsjord, övergående till mer förekomst av silt och friktionsjord. Trycknivån i

vattenförande jordlager under leran motsvarar 2,6 meter under markytan. Vidare går befintlig väg, enligt SGU:s jordartskarta, genom områden som utgörs av sandig morän med inslag av glacial lera och isälvsediment fram till Hökhuvud.

5 Projektets lokalisering, utformning, omfattning och utmärkande egenskaper

Lokalisering och utformning

Projektet innebär att hela sträckan mellan Gimo och Hökhuvud får en högre trafiksäkerhet än idag, både för fordonstrafikanter och för oskyddade trafikanter såsom fotgängare och cyklister. Vägen kommer att följa nuvarande vägsträckning.

Delar av den befintliga väg 288 breddas för att möjliggöra sträckor som tillåter en hastighet om 100 km/tim. Dessa sträckor kommer utformas med antingen 1+1 körfält eller 2+1 körfält vilket innebär att det kommer att finnas en omkörningssträcka. Projektet innebär också att ett antal korsningar och anslutningsvägar mot väg 288 kan komma att byggas om som en följd av utbyggnaden av väg 288.

En separerad gång- och cykelväg planeras på antingen östra eller västra sidan om vägen. Den föreslagna gång- och cykelvägen planeras att anslutas till befintlig gång- och cykelväg i Gimo (korsningen väg 288, Uppsalavägen/Bruksgatan) och till befintlig gång- och cykelväg i Hökhuvud.

Busshållplatser kommer att tillgänglighetsanpassas. Hanteringen av busshållplatslägen kommer ske i samråd sker med kollektivtrafiken Region Uppsala län under kommande skeden.

5.1 De möjliga miljöeffekternas typ och konsekvenser

Miljöeffekterna kommer att utredas vidare och bli en viktig förutsättning för utformning av projektet. Åtgärder kommer att vidtas utifrån vad som är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt för att undvika och minimera negativa miljöpåverkan. De möjliga miljöeffekterna som kan uppkomma och deras konsekvenser redovisas nedan. Bedömningen som genomförts i detta samrådsunderlag baseras på befintligt material.

Projektet kommer till viss del att påverka kulturlandskapet vilket riskerar att få små negativa konsekvenser för kulturmiljön, naturmiljön och landskapsbilden. Breddningen av vägen, räcken och stängsel är sådant som påverkar upplevelsen av landskapet längs sträckan.

Kända naturvärdesobjekt finns både intill den befintliga vägen och inom utredningsområdet. Enskilda fornlämningar kan komma att påverkas då ny mark tas i anspråk. Eftersom breddning sker av befintlig väg bedöms konsekvensen totalt sett bli liten.

Vägens planerade utformning med utökad bredd, uppförande av mitträcke och ökad hastighet kommer att innebära att vägen får en ökad barriäreffekt för både människor och djur jämfört med dagsläget. Att uppföra vilt- eller faunastängsel innebär också en ökad barriäreffekt, men det innebär även att antalet trafikolyckor med vilt minskar. Totalt sett bedöms konsekvensen av den ökade barriäreffekt som liten till måttlig då sträckan för ombyggnation är förhållandevis kort, cirka fyra kilometer.

Den ökade hastigheten kommer också att innebära bullerpåverkan på omgivande miljö, vilket för ett fåtal fastigheter kan innebära en försämring av boendemiljön längs vägen. De fåtal bullerberörda fastigheterna kommer erbjudas åtgärder och därför bedöms konsekvensen som liten.

Längs vägen finns både yt- och grundvattenförekomster och vägen behöver utformas så att negativ påverkan på dessa undviks. I det fortsatta arbetet kommer åtgärder för minskad påverkan på yt- och grundvatten utredas vidare. Förorenad mark förekommer också på vissa delar inom utredningsområdet. Åtgärder kommer behöva vidtas för att minska risken för spridning av föroreningarna i samband med byggskedet. Vilka åtgärder som krävs kommer att utredas vidare i det fortsatta plan- och projekteringsarbetet. Med dessa åtgärder bedöms konsekvensen för negativ påverkan på vatten och mark som liten till måttlig.

6 Fortsatt arbete

6.1 Planläggning

Trafikverket kommer att arbeta vidare med att ta fram en vägplan. Detta dokument utgör underlag för Länsstyrelsens beslut om åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Beslutet ger förutsättningarna för hur den fortsatta planeringen av projektet kommer drivas vidare av Trafikverket.

Samråd som genomförs kommer att beskrivas i projektets samrådsredogörelse.

6.2 Kommande utredningar

Under det fortsatta arbetet kommer inventeringar, utredningar och analyser göras för att fördjupa kunskapsläget inom utrednings- och influensområdet samt om den påverkan den kommande anläggningen ger. Parallella och efterföljande tillståndsärenden, dispenser och anmälningsärenden/prövningar förväntas framåt för projektet. Några av de utredningar, inventeringar och analyser som kommer att göras beskrivs nedan.

- Kompletterande arkeologisk utredning med fokus på delsträckan Lysta till Hökhuvud.
- Behov och placering av viltstängsel och av passager för djur.
- Kompletterande naturvärdesinventering (NVI) med fokus på delsträckan Lysta till Hökhuvud.
- Påverkan på yt- och grundvatten med syftet att utforma vägen så att påverkan på vatten undviks, liksom behovet av grundvattenskyddsåtgärder.
- Inventering av enskilda dricksvatten- och energibrunnar som kan komma att påverkas, inklusive åtgärdsförslag om så bedöms behövas.
- Bullerutredning för närliggande fastigheter och eventuella behov av bullerskyddsåtgärder.
- Geoteknisk utredning för att säkerställa vägens grundläggning.
- Kompletterande provtagning av vägdiken och markföroreningar för att utgöra underlag för hantering av uppschaktade massor vid breddning av befintlig väg så att inte föroreningar riskeras att spridas.

- Påverkan av klimatförändringar i form av mer intensiv nederbörd kommer att implementeras i arbetet genom beräkning av dagvattenflöden med pålägg av en klimatkfaktor.

7 Bedömning av åtgärdens miljöpåverkan

Baserat på den kartläggning och analyser som framkommit i samrådsunderlaget är Trafikverkets bedömning att projektet inte antas medföra en betydande miljöpåverkan.

8 Källor

Källorna är till största del hämtade från tidigare samrådsunderlag med några kompletteringar och justeringar. Tillämpbara delar har använts vid upprättandet av samrådsunderlaget.

Artportalen, www.artportalen.se

Björck, N och Larsson, F. Från bronsålder till historisk tid i norra Roden. Väg 288. Sträckan Gimo-Börstil. Arkeologisk utredning, etapp 1. UV rapport 2011:94.

CBM 2015. Analys av infrastrukturens permeabilitet för klövvilt - en metodrapport. Andreas Seiler, Mattias Olsson och Mats Lindqvist

Länsstyrelsens WebbGIS, <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/srv/swe/catalog.search#/home>

Länsstyrelsen i Uppsala län 2015. Ansvarsarter och ansvarsnaturtyper i Uppsala län. Länsstyrelsens meddelandeserie 2015:03.

Länsstyrelsen i Uppsala län 2025. Inventeringsrapport stora rovdjur Uppsala län 2024 – 2025. Rapport 2025:6.

Miljöbalk (1998:808)

Naturvårdsverkets Skyddad natur,
<http://skyddadnatur.naturvarsverket.se>

NVDB på webb, <https://nvdbpakarta.trafikverket.local/map>

Region Uppsala. 2017. Regional cykelstrategi för Uppsala län.

Region Uppsala. 2020. Stråkutredning för del av väg 288 avseende förutsättningar för hållbart resande.

Region Uppsala. 2021. Regional utvecklingsstrategi och Agenda 2030-strategi för Uppsala län.

Riksantikvarieämbetet Fornsök: <https://app.raa.se/open/fornsok/>

Riksantikvarieämbetet. Riksintressen för kulturmiljövården – Uppsala län.

Räddningsverket, september 2006. Kartläggning av farligt godstransporter

Sandvik Coromant, www.sandvik.coromant.com

SCB. 2021. Kommuner i siffror.

<https://kommunsiffror.scb.se/?id1=0382&id2=null> Tillgängligt: 2022-02-01

SCB.2019. Antal pendlare per län och kommun, 2019. URL:

<https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/arbetsmarknad/sysselsattning-forvarvsarbete-och-arbetstider/registerbaserad-arbetsmarknadsstatistik-rams/pong/tabell-och-diagram/antal-pendlare-per-lan-och-kommun-2019/> Tillgängligt: 2020-12-09.

SERS, Databasen för provfiske i vattendrag,

<http://aquarapport.slu.se/default.aspx?ID=6>

SGU, kartvisare. Grundvattenmagasin, <https://apps.sgu.se/kartvisare/>

SGU, kartvisare. Jordartskartan 1: 25 000 – 1:100 000

<https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-jordarter-25-100.html>

Skogsstyrelsens Skogens pärlor, <https://kartor.skogsstyrelsen.se/kartor/>

Skogsstyrelsen webb-karta. Skogliga grunddata.

<https://kartor.skogsstyrelsen.se/kartorapp/?startapp=skogligagrunddata>

Statistiska centralbyrån. 2018. Kommunfakta Östhammar.

Trafikverket. 2013. Effektsamband för transportsystemet, Kapitel 9 -

jämställdhet Trafikverket. 2015. Åtgärdsvalsstudie väg 288, sträckan Gimo Börstil.

Trafikverket. 2014. Riktlinje Buller och vibrationer från trafik på väg och järnväg (TDOK 2014:1021)

Trafikverket. 2015. Riktlinje Landskap (TDOK 2015:0323)

Upplandsmuseet 1999. Jord och järn. Kulturhistoriska miljöer i

Östhammars kommun:

https://www.osthammar.se/globalassets/dokument/oversiktsplan/jord_och_jarn_op16.pdf

VISS, <http://www.viss.lansstyrelsen.se>

Östhammars kommun. 1978. Byggnadsplan för Hökhuvud kyrktrakt del av Östhammar kommun, Uppsala län.

Östhammars kommun. 1970. Byggnadsplan för Börstils kyrkogård.

Östhammars kommun. 1959. Byggnadsplan för en del av Hökhuvuds kyrktrakt.

Östhammars kommun. 1950. Byggnadsplan för Gimo brukssamhälle.

Östhammars kommun. 2007. Detaljplan för AB Sandvik Coromant, industriområde 2.

Östhammars kommun. 2005. Ändring och utvidgning av detaljplan för Hökhuvud kyrktrakt.

Östhammars kommun. Översiktsplan 2023 med sikte på 2040.

Trafikverket, Uppsala. Besöksadress: Björkgatan 73

Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 010-123 50 00

[trafikverket.se](https://www.trafikverket.se)

Data kioskutredning							
Ort	Anläggning	Aktiva föreningar	Medlemmar	Antal timmar ever	Befintlig yta för kiosk	Potentiell yta för kiosk	Föreningar
Alunda	Olandshallen (A+B)	5	2963	486	Ja, men exklusiv	Ja, utred	Alunda IBF, Almo BK, Friskis och Svettis, Upplands Ekeby, Alunda SK
Gimo	Gimo Sporthall	8	3982	97	Nej	Ja, utred	Alunda IBF, IFK Dannemora/Österby, Gimo IF FK, Friskis och Svettis, Gräsö Norrskedika IF, Upplands Ekeby IF, Olands FF, Almo BK
Gimo	Gimo Ishall	1	311	169	Ja, men exklusiv	Ja, utred	Gimo IF HC
Gimo	Gimo Simhall	2	303	26	Ja, men endast kommun	Ja, utred	Dyklarklubben Argos, Gimo Simsällskap
Öregrund	Sven Persson-hallen	5	1619	51	Ja	-	PRO Öregrunds, Friskis och Svettis, Öregrunds IK, Öregrunds Förlädräforening, Östhammars Shotokan och karateklubb,
Öregrund	Öregrunds Sporthall	5	1365	0	Nej	Ja, utred	Östhammar friidrott, GNIF, Friskis, Öregrunds IK, Östhammars SK
Österbybruk	Österbybruks Sporthall	4	755	225	Ja, men endast kommun	Ja, utred	IFK D/Ö, Österby Gymnastikklubb, Österby Tennisklubb, Films SK
Österbybruk	Österbybruks Simhall	2	221	5	Ja, men endast kommun	Ja, utred	Österby SS, Österby Gymnastikklubb
Östhammar	Frösåkershallen	7	2144	230	Ja, men endast kommun	Ja, utred	Östhammars gymnastikforening, Friskis, IBK, FUB, SS Badminton, Östhammars Fri, Östhammars SK, HÖFF,
Östhammar	Östhammars Ishall	1	671	157	Ja, men exklusiv	Ja, utred	Östhammars SK Ishockey
5 orter	10 objekt	40	14334	1447			

Motion till kommunfullmäktige

Östhammars kommun behöver en skärgårdslots!

Vi är en skärgårdskommun med över 700 personer som är året-runt-boende på öar utan fast förbindelse, varav ett sextiototal på småöar utan Trafikverksfärja. Det är en stor skillnad mellan att bo på fastlandslandsbygden och att vara öbo och allra mest speciella förhållanden gäller givetvis för dem som bor på öar som inte alls nås med bil. De boende på småöarna är nu nästan helt beroende av att själva eller med hjälp av grannar/släktingar klara sig och sin vardag med transporter, såväl av personer som varor. I vår kommun saknas i princip kollektivtrafik till sjöss, skolskjuts, sjukresor och andra tjänster som är självklara i t ex Stockholms eller Östergötlands skärgårdar.

Många skärgårdsbor har ofta uttryckt frustration över hur kommunens olika förvaltningar hanterar skärgårdsfrågor, att man jobbar i stuprör, saknar faktakunskaper och har svårt att få till samarbeten som skulle göra skärgårdsbornas vardagsliv så mycket bättre. Det pågår nu ett långsiktigt LEADER-projekt som ska kartlägga synpunkter och problem för olika kategorier skärgårdsbor, men det finns också många dagsaktuella frågor som behöver lösas här och nu. En skärgårdslots ska givetvis arbeta både på kort och lång sikt.

En skärgårdslots skulle vara en tjänsteperson i vars tjänst det ligger ett huvudansvar att ha samlad koll på hur verksamheter och samarbeten kan utformas för att vardagen ska fungera bättre för både kommunen och öborna. Skärgårdslotsen ska vara första ingång åt båda hållen, en person som är direktkontakt för skärgårdsborna och samtidigt en som kan hjälpa andra kommunala tjänstepersoner genom att ha faktakunskap om öborna och deras levnadsförhållanden. Det krävs ingen ny tjänst utan det kan utformas som ett särskilt ansvarsområde för en befintlig tjänsteperson. En skärgårdslots kan förslagsvis knyta till sig en referensgrupp bestående av skärgårdsbor från olika öar för att på så sätt lättare kunna sätta sig in i olika speciella frågor.

Vi yrkar

- att kommunen snarast utser en tjänsteperson till "skärgårdslots" som blir huvudansvarig för skärgårdsfrågor enligt ovan

Östhammar 2025- 02- 23

Josefine Nilsson, gruppledare

Näringslivskontoret
Sofia Händel

PM – underlag till motionssvar om funktionen skärgårdslots

Omvärldsspaning och underlag till motionssvar om förslaget att kommunen ska inrätta en skärgårdslots.

Exempel från andra kommuner och regioner

Ett antal kommuner har undersökts med avseende på

- Om de har en tjänst / tjänsteperson med uppdrag som skärgårdslots, skärgårdsutvecklare eller liknande
- Hur många invånare som är året-runt-boende på öar i dessa kommuner
- Tillgänglighet till kollektivtrafik på vattnet

Norrtälje kommun har en landsbygds- och skärgårdsutvecklare. I rollen ingår bl a att hålla ihop och vara sekreterare i forum så som landsbygdsråd och skärgårdsråd. Norrtälje kommun har sedan länge ett skärgårdsråd där representanter från skärgårdsöar och skärgårdsföretagare regelbundet träffar kommunala företrädare för att dryfta behov och åtgärder.

I Norrtälje finns drygt 350 öar med bostadsbyggnader. På 69 av öarna finns i dagsläget minst en folkbokförd person. 300 fastboende personer bor på öar utan bro eller vägfärja - fördelat på 53 öar. På dessa 53 öar finns också cirka 1 700 fritidshus.

Blidö, Yxlan och Högmarsö har bilfärja och har sammanlagt en folkbokförd befolkning på 1000 personer.¹

Österåkers kommun har en tjänst som näringslivs- och skärgårdsutvecklare. Det är en tjänsteperson som ska vara lots in till kommunen för skärgårdens företagare, föreningar, samfälligheter och byalag. Samt ha en samordnande roll i kontakterna med regionen och Trafikverket i transportfrågor.

”Skärgårdsutvecklaren har rollen att vara vägen in till kommunen i frågor som är kopplade till skärgården och att föra dialog med företagarföreningar, byalag och andra aktörer och att samordna och föra vidare behov och frågor. Rollen är en förstärkning av kommunens arbete med skärgårdsfrågor.”²

Österåkers öbefolkning uppgår till cirka 1900 personer varav majoriteten är boende på Ljusterö som har vägfärja. Därefter kommer Ingmarsö med ca 150 permanentboende. Ingmarsö trafikeras av SL /Waxholmsbolaget.

Dessa grannkommuner i Roslagen har högre invånarantal och fler företag och verksamheter baserade på öarna i sin skärgård. Viktig skillnad är att det finns kollektivtrafik på vattnet i Stockholms län samt flertalet kommersiella aktörer som kör exempelvis båttaxi. Kommunikationsförutsättningarna är bättre för både bofasta, fritidsboende och besökare.

---

¹ [bryggplan-for-norrtalje-kommun-uppdaterad-2024.pdf](#)

² [Erik utvecklar skärgården - Österåkers kommun](#)

Näringslivskontoret
Sofia Händel

Region Östergötland - Valdemarsvik, Söderköping och Norrköping

Det finns en tjänst som skärgårdsutvecklare stationerad på Regionen i Östergötland. Tjänsten är en del i ett samarbete mellan Region Östergötland och länets tre skärgårdskommuner Valdemarsvik, Söderköping och Norrköping.

De tre kommunerna har sammanlagt ca 200 personer som är året runt boende på ö utan broförbindelse (200 invånare fördelat på 47 öar).

Skärgårdstrafik Östergötland

Östgotatrafiken kör kollektivtrafik på vattnet (samt sjukresor och färdtjänst) året runt i Tjust, Gryts och St Annas skärgård. Beställningstrafik på vintern.³

Förutsättningarna i Östgotakommunerna mer lika de i Östhammars skärgård jämfört med Stockholms län. Få bofasta året runt på öar utan bro/vägfärja. Dock finns båtcollektivtrafik.

Region Uppsala har en nyttillträdd landsbygdsstrateg. Det är en ny tjänst på regionen som kan göra att landsbygds- och skärgårdsarbetet stärks inom Uppsala län.

Det finns som sagt ingen regionfinansierad kollektivtrafik på vattnet i länet.

Nuläge Östhammars kommun

Invånare på öar utan fast förbindelse

Enligt SCB var 694 personer året runt boende i Östhammars skärgård på öar utan broförbindelse, varav cirka 60 invånare bor på öar utan vägfärja.

Folkmängd på öarna i SCB:s mätning 2020-12-31⁴:

Gräsö: 636 invånare

Ormön: 23 invånare

Stora Risten: 13 invånare

Länsö: 11 invånare

Obs öarna behöver ha minst 10 folkbokförda invånare för att redovisas i SCB:s statistik.

Invånarantal öar utanför SCB statistik - Fälön 9 invånare och Helsing 5 invånare.

Arbetsätt

Inom förvaltningen hanterar Näringslivskontoret näringslivs, landsbygds- och skärgårdsfrågor.

Kontoret har en befintlig lotsfunktion för företagare som ska starta eller utveckla sin verksamhet och då omfattas av lov, tillstånd och tillsyn av kommunen. Landsbygdsutveckling ryms som del av en tjänst och det finns en samordnande tjänsteperson som föreningar och företag kan kontakta som en väg in till kommunen i landsbygdsfrågor. Exempel är Skärgårdsdialogen på Gräsö i september 2025, där NLK koordinerade kommunens del i mötet.

På Kultur- och fritidskontoret finns därutöver en tjänst som Förenings- och friluftssamordnare.

---

³ <https://www.ostgotatrafiken.se/sa-reser-du-med-oss/bestallningstrafik/skargardstrafik/>

⁴ [Befolkning och bebyggelse på öar utan fastlandsförbindelse med bro, per ö. År 2010 - 2020. PxWeb](#)

Näringslivskontoret
Sofia Händel

Funktionen ”skärgårdslots” finns således till viss del inom Näringslivskontoret redan idag i bemärkelsen en väg in för företag och föreningar genom näringslivslots och landsbygdsutvecklare. Dock inte uttalat med egen titel. Att denna ingång finns kan behöva synliggöras och kommuniceras ut tydligare.

En väg in för alla frågor? Vid personliga ärenden som rör myndighetsbedömning eller sekretess är det bäst att kontakta det ansvariga kontoret, eller handläggare för den aktuella ärendetypen, direkt istället för att gå via en skärgårdslots. Detta gäller särskilt omsorgsfrågor som biståndsbedömning, färdtjänst och hemtjänst.

Öka kunskapen om skärgårdens förutsättningar internt

Vi behöver öka och bredda kunskapen internt om skärgårdens förutsättningar. Motionen pekar på att skärgårdsbor upplever frustration över hur kommunen hanterar skärgårdsfrågor – att arbetet sker i stuprör, att faktakunskap saknas och att samarbeten brister. Det här är kritik vi ska ta på allvar. Genom bättre samarbete, smidigare processer och ökad kunskap om livet på öar utan fast förbindelse kan vi förbättra vardagen för skärgårdsborna.

Kollektivtrafik i Östhammars skärgård

Busstrafik

Exempel på frågor som efter inspel från boende, företag och skärgårdsföreningar drivits av kommunen och där gehör fått av Region Uppsala är att UL bussarna numer trafikerar Öregrunds färjeläge även sommartid och tillgängligheten till kollektivtrafiken för resenärer till och från Gräsö därmed förbättrats (tidigare var start-sluthållplatsen Sven Persson hallen). Samt att den anropsstyrda busstrafiken på Gräsö under sommartid ersatts av linjetrafik enligt fast tidtabell på veckodagar - vilket ökat resandet med buss betydligt.

Kollektivtrafik med båt

Det som skiljer Östhammars kommun från många andra kommuner med fastboende på öar och många fritidshus är att här saknas kollektivtrafik på vattnet finansierat av regionen.

Region Stockholm och Västra Götalandsregionen sticker ut i ett nationellt perspektiv som storstadsregioner med relativt många invånare, fritidsboende (deltidsboende), turister och verksamheter på öarna och en utbyggd skärgårdstrafik – året runt.

Men län med betydligt lägre antal året-runt-boende och fritidsboende så som Region Östergötland, Region Kalmar och Region Södermanland har båtkollektivtrafik till öar utan fast förbindelse. Ofta reguljär trafik under sommartidtabellen och beställningstrafik under vintertidtabellen⁵. Se exempel i fotnot.

Kollektivtrafik med båt inom *Region Uppsala* skulle öka tillgängligheten för invånare, fritidsboende och besökare till öarna respektive fastlandet. Kommunen har lyft detta i sitt remissvar om länsplanen 2025 (dnr KS 2025-529) samt avser att spela in att kollektivtrafik med båt bör vara inskrivet som ett

---

⁵ Exempel Sörmland <https://sormlandstrafiken.se/res-med-oss/anropsstyrd-trafik/skargardstrafik/>
Exempel Östergötland <https://www.ostgotatrafik.se/sa-reser-du-med-oss/bestallningstrafik/skargardstrafik/>
Exempel Kalmar län <https://kalmarlanstrafik.se/trafiken/bat/skargardstrafik/>

Näringslivskontoret
Sofia Händel

transportslag i Region Uppsalas Trafikförsörjningsprogram. Så länge båt inte finns angivet som trafikslag i programmet har regionen meddelat att de inte kan fatta beslut om att införa skärgårdstrafik. Detta kan vara en början för att möjliggöra anropsstyrd båttrafik till öar i Östhammars kommun.

Nuläge passbåtar – Till Rävsten och Örskär där det finns stugboende och vandrarhem mm går passbåtar som drivs av anläggningarna.

Pilotprojekt anropsstyrd kollektivtrafik

Skärgårdsbor och Östhammars kommun har i omgångar lyft frågan om kollektivtrafik med båt till Region Uppsala.

Kommunen gjorde under 2020/2021 en utredning⁶ kring hur anropsstyrd kollektivtrafik till öarna Rävsten, Hälsingen, Örmön, Stora Risten och Fälön kunde organiseras. Det togs också fram ett förslag på ett pilotprojekt för genomförandet tillsammans med UL. Regionens besked blev dock negativt kring medverkan i projektet. Därefter undersöktes förutsättningarna för en kommunal pilot för dessa resor, finansierat av Östhammars kommun men drivet i privat regi. Förslaget är pausat.

LEADER projekt

Det Leaderprojekt som nämns i motionen heter ”Sätt öarna på kartan”. Sökande är Gräsö skärgårdsråd med Östhammars kommun som samarbetspartner. Tjänstemän på Näringslivskontoret och Samhällsbyggnadskontoret har varit behjälpliga med underlag mm till ansökan. Målsättningen är att undersöka ”bobarhet” på öar i Östhammars skärgård.

Projektet är i skrivande stund i ansökningsfasen och ännu inte beviljat av Upplandsbygd.

---

⁶ Dnr KS 2020-610

Kommunstyrelsens ordförande
Fabian Sjöberg

Svar på motion från Josefine Nilsson (C) om att Östhammars kommun behöver en skärgårdslots

Beskrivning gällande lagstiftning på området

Kommunallagen (KL) ger kommuner ansvar för lokal service och planering, men inget krav på särskilda funktioner som 'skärgårdslots'. Kollektivtrafik är ett regionalt ansvar (Region Uppsala).

Beskrivning gällande kommunens verksamhet på området

Kommunen har idag lotsfunktioner inom näringslivs- och landsbygdsutveckling. Pågående initiativ inkluderar LEADER-projektet 'Sätt öarna på kartan' samt dialog med Region Uppsala om kollektivtrafik.

Vi delar motionärens uppfattning att skärgårdens särskilda förutsättningar behöver beaktas bättre i kommunens arbete. Däremot bedöms det inte motiverat att inrätta en särskild funktion som "skärgårdslots", då målgruppen är liten och uppdraget till stor del redan ryms inom befintliga strukturer.

Kommunen har idag lotsfunktioner inom näringslivs- och landsbygdsutveckling som fungerar som kontaktväg för företag, föreningar och boende. Dessa funktioner kan ges ett tydligare ansvar för att samordna skärgårdsrelaterade frågor och bidra till ökad intern kunskap om skärgårdens förutsättningar.

Vi ser även behov av att synliggöra befintliga kontaktvägar gentemot skärgårdsbor och att fortsätta stärka dialogen, bland annat genom pågående och planerade initiativ såsom LEADER-projektet "Sätt öarna" på kartan samt kommunens arbete i kollektivtrafikfrågor gentemot Region Uppsala.

Vi bedömer att behovet av samordning i skärgårdsfrågor kan tillgodoses inom befintliga funktioner för landsbygds- och näringslivsutveckling. Ett särskilt uppdrag som "skärgårdslots" bedöms därför inte nödvändigt, men befintliga kontaktvägar kan tydliggöras och den interna kunskapen om skärgårdens förutsättningar stärkas.

Ekonomisk redovisning för verksamhetsåret 2025

Östhammars kommuns Slutförvarsorganisation

	Budget (SEK)	Utfall (SEK)	Avvikelse (SEK)	Orsak till avvikelse
Gemensamma kostnader				
Löner				
Slutförvarsenheten				
Chef	160 000	204 420	-44 420	Tillkommande kostnader för tidigare chef som avslutade sin tjänst under 2025.
Utredare	650 000	550 070	99 930	Utredaren har haft annat uppdrag under del av året.
Kommunikatör	575 000	555 480	19 520	
Verksamhetsstöd	140 000	153 064	-13 064	
Arvode till ledamöter				
Fast arvode	75 000	51 810	23 190	Enligt budget men utfallet redovisas utan sociala avgifter ¹ .
Rörligt arvode	450 000	242 619	207 381	Budget beräknat på högre närvaro än utfall.
Övriga verksamhetskostnader	300 000	169 461	130 539	Lägre än förväntat då det t ex inte betalats några licenser för ledamöterna.
Kunskapsuppbyggnad, omvärldsbevakning och granskning				
Konsulter/tjänster	75 000	0	75 000	Expert- och konsulttjänster har ej anlitats under året.
Seminarier, utbildningar mm	10 000	0	10 000	Inga kostnader för deltagande i seminarier, utbildningar mm under året.
Rese- och logikostnader	80 000	61 586	18 414	
Studiebesöksserie	120 000	25 230	94 770	Lägre kostnad för studiebesöken än beräknat.
Verktyg för omvärldsbevakning	25 000	25 015	-15	
Öppna möten, mässor mm				
Konsulter/tjänster	10 000	0	10 000	Ersättning till föreläsare, ljudtekniker mm har inte varit aktuellt under året.
Övriga kostnader	20 000	19 409	592	
Övriga aktiviteter				
Annonser och tryckt material	20 000	12 575	7 425	
Övriga kostnader	15 000	14 506	494	
TOTALT	2 725 000	2 085 243	639 757	

¹ Sociala avgifter för både fast och rörligt arvode redovisas under rörligt arvode då de ingår i samma post/rad i ekonomisystemet.

Samhällsbyggnadskontoret
Anna Bergsten

Verksamhetsberättelse för 2025

Östhammars kommuns slutförvarsorganisation

Verksamhetsberättelsen för Östhammars kommuns slutförvarsorganisations arbete under 2025 utgår i huvudsak från upplägget i den verksamhetsplanering som redovisades i kommunens ansökan om medel ur Kärnavfallsfonden för 2025. Utöver en sammanfattande beskrivning av den verksamhet som kommunen bedrivit inom ramen för slutförvarsorganisationen under 2025 innehåller verksamhetsberättelsen även en ekonomisk redovisning (bilaga 1).

Bakgrund

Slutförvarsorganisationen och dess uppdrag

I Östhammars kommun bildades 1995, i samband med att det påbörjades platsundersökningar för ett slutförvar för använt kärnbränsle i Forsmark, en slutförvarsorganisation. Sedan det blev klart att Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) tänkt ansöka om utbyggnad av slutförvaret för kortlivat radioaktivt avfall (SFR) har slutförvarsorganisationen även haft i uppdrag att följa den prövningen. Slutförvarsorganisationens sammansättning och dess uppdrag har förändrats under åren beroende på var i processen prövningarna befunnit sig. Slutförvarsorganisationens nuvarande uppdrag beslutades av kommunfullmäktige i september 2024 (KF § 148, 2024-09-17).

Kommunstyrelsen leder kommunens arbete i slutförvarsfrågan på uppdrag av kommunfullmäktige. Till sitt stöd har kommunstyrelsen under 2025 haft en slutförvarsorganisation bestående av de 13 ledamöterna i Slutförvarsgruppen samt av tre tjänstepersoner.

Finansiering

För arbetet med slutförvarsfrågor söker Östhammars kommun årligen medel ur Kärnavfallsfonden. Ansökan prövas av Riksgälden och får bestämmas till högst 10 miljoner kronor per kommun och kalenderår. Medel från Kärnavfallsfonden betalas ut i förskott. För verksamhetsåret 2025 ansökte och beviljades Östhammars kommun 2 725 000 kronor.

Aktuellt i prövningarna under 2025

Slutförvaret för använt kärnbränsle

Mark- och miljödomstolen meddelade i oktober 2024 tillstånd enligt miljöbalken till slutförvaret för använt kärnbränsle (kärnbränsleförvaret), med frågan om utsläpp till vatten satt på provotid på två år efter start av bergarbeten. Domen överklagades men i oktober 2025 beslutade Högsta domstolen att tillståndsdomen ska stå fast och tillståndet enligt miljöbalken har nu vunnit laga kraft. I och med att tillståndsdomen innehöll ett så kallat verkställighetsföreläggande kunde dock SKB, trots att domen överklagats, påbörja en del arbeten i området direkt efter Mark- och miljödomstolens dom 2024.

I januari 2025 togs det första spadtaget för slutförvaret för använt kärnbränsle. Under 2025 har SKB påbörjat en hel del arbeten ovanjord, bland annat anläggande av bergupplag och vattenreningsanläggning, kapselbro över kylvattenkanalen och skogsröjning, vilket planeras ta cirka två år. Efter det planeras bergarbeten att inledas och om ungefär tio år beräknas förvaret vara klart för deponering av avfall.

Innan bergarbeten får påbörjas krävs även ett godkännande från Strålsäkerhetsmyndigheten enligt kärntekniklagen och SKB lämnade i januari 2025 in en ansökan till myndigheten. Den mest omfattande delen av ansökan utgörs av en preliminär säkerhetsredovisning (PSAR).

Utbyggnad av SFR

I december 2022 fick SKB tillstånd enligt miljöbalken för fortsatt drift och utbyggnad av SFR, med frågan om utsläpp till vatten satt på provotid på två år efter start av bergarbeten. Tillståndsdomen innebar att SKB sedan dess haft möjlighet att göra en del förberedande arbeten i området, vilket de också gjort.

I januari 2025 var det sprängstart för utbyggnaden av SFR. I och med det har SKB påbörjat vad som är en ungefär sex år lång byggperiod. Bergarbete kunde inledas i och med att Strålsäkerhetsmyndigheten i november 2024 beslutade att godkänna SKB:s säkerhetsredovisning (PSAR) för SFR. Myndighetens godkännande var dock villkorat; innan den mest kvalificerade förvarsdelen (2BMA, bergssal för medelaktivt avfall) får uppföras behöver SKB skicka in en utvecklad och detaljerad redovisning av konstruktionen för godkännande av myndigheten. SKB ska även redovisa en plan över vilka åtgärder som kommer att vidtas under uppförandet.

Godkännandet av PSAR är ett av flera steg i den så kallade stegvisa prövningen enligt kärntekniklagen. Innan anläggningen får tas i provdrift, vilket är nästa steg i den stegvisa prövningen, krävs en av Strålsäkerhetsmyndigheten godkänd förnyad säkerhetsredovisning (FSAR).

Andra relaterade prövningar

Under 2025 har SKB genomfört två kompletterande samråd inför en planerad ansökan om tillstånd för ytterligare bergupplag i Forsmarksområdet, det vill säga bergupplag utöver de som planeras i direkt anslutning till kärnbränsleförvaret och SFR.

Under våren 2025 genomfördes även samråd inför ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till utfyllnad av vattenområde, för att skapa mer verksamhetsytor i Forsmarksområdet. I oktober lämnade SKB in ansökan om tillstånd för detta till Mark- och miljödomstolen.

Verksamhetsberättelse för 2025

Strukturen på verksamhetsberättelsen utgår, som angavs inledningsvis, i huvudsak från upplägget i den verksamhetsplanering som redovisades i Östhammars kommuns ansökan om medel från Kärnavfallsfonden för 2025.

Kunskapsuppbyggnad, omvärldsbevakning och granskning

Kunskapsuppbyggnad

Slutförvarsorganisationen har under 2025 följt det inledande arbetet med kärnbränsleförvaret samt arbetet med utbyggnaden av SFR. Organisationen har även följt den stegvisa prövningen enligt kärntekniklagen samt och andra relaterade prövningar både för att få en helhetsbild och för att kunna besvara allmänhetens frågor.

Den serie med studiebesök på olika kärntekniska anläggningar som påbörjades under 2024 fortsatte under 2025 med besök på tre olika platser; Forsmark, Studsvik och Barsebäck. I januari gjordes ett besök på Forsmarks kärnkraftverk och deras markförvar för lågaktivt driftfall. I maj gjordes ett studiebesök på Studsviksområdet och de anläggningar för hantering av radioaktivt avfall som finns där. I december gjordes ett studiebesök på Barsebäcks kärnkraftverk för att ta del av det där pågående arbetet med nedmontering och rivning samt hantering av det radioaktiva avfall som uppkommer i samband med det.

Deltagande i det årliga dialogmötet med SKB har ingått som en del av slutförvarsorganisationens kunskapsuppbyggnad.

Omvärldsbevakning

Östhammars kommun har under 2025 fortsatt medverka i NEA:s projekt Information, Data and Knowledge Management (IDKM). Projektet består av fyra delprojekt där kommunen är representerade med en tjänsteperson i den grupp som arbetar med informationsbevarande efter förslutning (Expert Group on Archiving and Awareness Preservation after Repository Closure, EGAAP¹). Medverkan innebär möjlighet att på nära håll få insyn i det arbete som pågår inom informationsbevarande samt ge inspel i frågan från det lokala perspektivet.

Slutförvarsorganisationen deltog i oktober i det internationella symposium om informationsbevarande för radioaktivt avfall som IDKM anordnade i Yokohama i Japan; Symposium on Information, Data and Knowledge Management for Radioactive Waste: Challenges Across All Timescales. Bevarande av information och kunskap om radioaktivt avfall var i fokus på mötet, med exempel och erfarenheter från ett flertal olika länder, men det gavs även insyn i ländernas arbete med slutförvar och hantering av radioaktivt avfall generellt.

---

¹ I ansökan benämndes gruppen EGAP (Expert Group on Archiving and Awareness Preservation after Repository Closure) men under 2025 slogs EGAP ihop med den tidigare gruppen EGAR (Expert Group on Archiving for Radioactive Waste Management Activities) till nuvarande EGAAP (Expert Group on Archiving and Awareness Preservation after Repository Closure).

Kommunen ingår sedan sommaren 2024 med en tjänsteperson i NEA:s Forum on Stakeholder Confidence (FSC). Deltagandet ger möjlighet att följa andra länders arbete med dialog med allmänheten och ta lärdom av deras erfarenheter. Det innebär även möjlighet att på närmare håll följa utvecklingen av slutförvar och hantering av radioaktivt avfall i övriga representerade länder.

Slutförvarsorganisationen deltog i oktober i en workshop som FSC anordnade i Nancy i Frankrike; Dialogue and Stakeholder Engagement in Evolving Contexts. På workshopen gavs information om den franska slutförvarsprocessen men även exempel från andra länder på hur man arbetar med information och dialog med allmänheten.

Andra sammanhang för omvärldsbevakning under året har varit i möten och dialog med dels svenska aktörer, som till exempel Strålsäkerhetsmyndigheten och Oskarshamns kommun, men även genom möten med aktörer från andra länder.

Omvärldsbevakning görs även på webben. Ett särskilt verktyg för omvärldsbevakning används för att säkerställa god bevakning.

Granskning av Fud-program

SKB lämnade i slutet av september in forsknings- och utvecklingsprogrammet Fud 2025 till Strålsäkerhetsmyndigheten. Under hösten granskade Slutförvarsorganisationen programmet samt tog fram underlag till yttrande från kommunen. Organisationen har under granskningen av Fud 2025 även deltagit i Strålsäkerhetsmyndighetens informationsmöte samt anordnat ett eget möte med SKB om forskningsprogrammet.

Övrigt

Kommunstyrelsen har sedan hösten 2009 en stående punkt på sina ordinarie sammanträden för information från Slutförvarsorganisationen. Informationen är skriftlig och utformad för att både ge en tillbakablick över vad som hänt sedan förra sammanträdet, men också vad som kommer att hända fram till nästa. Det ger möjligheter både till utvärdering av tidigare insatser och till att ställa frågor om vad som är aktuellt. Motsvarande informationsblad tas även fram till kommunfullmäktige. Informationsbladen till kommunfullmäktige publiceras på slutförvarsorganisationens webbplats www.slutforvarforsmark.se.

Även Lokala säkerhetsnämnden vid Forsmark har en stående punkt på sina ordinarie sammanträden för information från slutförvarsorganisationen. En tjänsteperson deltar i mötena och ger en muntlig presentation av det aktuella läget i slutförvarsfrågan.

Information till allmänheten

Öppna möten, mässor mm

Slutförvarsorganisationen har under året inte själva anordnat några öppna möten; då den typen av aktiviteter under de senaste åren oftast haft få deltagare har andra typer av informationsinsatser prioriterats under 2025.

Tyvärr anordnades under 2025 inte det årliga arrangemang för elever i årskurs åtta i kommunens skolor (Framtidsspaning) som slutförvarsorganisationen planerat att delta i. Organisationen har dock under 2025 deltagit/bidragit i samband med visning av teaterföreställningen Kopparkistans hemlighet, en annan riktad insats till skolelever i kommunen.

Slutförvarsorganisationen har under året använt sig av den utställning om slutförvar som togs fram under 2024. Allmänheten bjöds i mars in till en invigning av utställningen på Östhammars bibliotek. Efter invigningen var utställningen kvar på biblioteket i ytterligare två veckor. Utställningen har därefter varit uppställd på Bruksgymnasiet i Gimo, i kommunhusets reception i Östhammar, på biblioteket i Alunda samt på biblioteket i Öregrund. I samband med att utställningen har ställts upp har utställningen varit bemannad med representanter från slutförvarsorganisationen.

I maj anordnades Albrektsmässan i Östhammar som slutförvarsorganisationen deltog i. Även då användes utställningen.

Övriga aktiviteter

Under året har slutförvarsorganisationen fortsatt att göra avsnitt i podcasten ”Bergrummet – en podd om slutförvarsfrågan i Östhammars kommun”. Under 2025 publicerades ett avsnitt som, tillsammans med tidigare avsnitt, är tillgängliga på [kommunens hemsida](#).

Slutförvarsorganisationens hemsida har under året uppdaterats löpande med aktuell information.

Den informationsfolder som togs fram under 2023 har delats ut vid till exempel Albrektsmässan och i samband med utställningen men även placerats ut på kommunens bibliotek och i receptionen på kommunhuset i Östhammar. Slutförvarsorganisationen har under året även annonserat i lokal media samt på kommunens Facebook-konto.

Under hösten 2024 tog slutförvarsorganisationen fram information/budskap om slutförvarsfrågan som folierades på några av kommunens nya soptunnor. Tyvärr kunde soptunnorna inte placeras ut i kommunens tätorter under hösten 2024 på grund av låga temperaturer men de placerades ut under våren 2025.

Slutförvarsorganisationen under 2025

Slutförvarsgruppen

Utöver deltagande i de aktiviteter som nämns ovan har Slutförvarsgruppen under 2025 har haft fem protokollförda möten samt en planeringsdag.

Slutförvarsgruppens sammansättning

Slutförvarsgruppens sammansättning under 2025 var enligt följande:

Elin Jonsson (M)	ordförande
Tomas Näslund (S)	1:a vice ordförande
Måns Lorichs (SD)	2:e vice ordförande (till 2025-04-08)
Thomas Wahlsten (SD)	ledamot (till 2025-04-08), 2:e vice ordförande (från 2025-04-08)
Bertil Alm (C)	3:e vice ordförande
Jessica Kumlin (M)	ledamot
Sabina Ståhl (KD)	ledamot
Erik Helén (KD)	ledamot
Fredrik Markusson (SD)	ledamot (från 2025-04-08)
Ulf Andersson (BOA)	ledamot
Erik Rudolfsson (S)	ledamot
Inger Arvidsson (V)	ledamot
Mats Modig (L)	ledamot
Lennart Owenius (M)	ledamot från kommunfullmäktiges presidium

Tjänstepersonsorganisationen

Utöver arbete med och deltagande i de aktiviteter som nämns ovan har tjänstepersonsorganisationen även en del administrativa arbetsuppgifter.

Administration

I det administrativa arbetet ingår bland annat att förbereda Slutförvarsgruppens möten, ha kontakter med externa föredragshållare/experter, förbereda och planera studiebesök, vara kunskapsstöd, att vara sekreterare vid möten samt följa upp fattade beslut. Även ekonomisk administration ingår.

Slutförvarsorganisationen tar även hjälp av stödfunktionerna i kommunen med till exempel ekonomisk uppföljning, diariieföring, lönehantering, HR-frågor, arkivering och IT-stöd.

Tjänstepersonsorganisationens sammansättning

Tjänstepersonsorganisationen som hanterar slutförvarsfrågor har under 2025 bestått av chef (10%), utredare (ca 70 %) samt kommunikatör (75 %). Det är något lägre än vad som uppgavs i ansökan vilket beror på att utredaren under 8 månader hade en något lägre tjänstgöringsgrad (65%) i slutförvarsorganisationen än de 75% som uppgavs i ansökan.

Ekonomi

Fondmedel

Östhammars kommun har under året förbrukat 2 085 243 kronor vilket är 639 757 kronor mindre än de 2 725 000 kronor som kommunen beviljades av Riksgälden för verksamhetsåret 2025. Kommunen gjorde i oktober en återbetalning på 200 000 kr till Kärnavfallsfonden vilket innebär att ytterligare 439 757 kronor ska återbetalas. Detaljerad ekonomisk redovisning med kommentarer ges i bilaga 1.

Övrigt

Utöver de kostnader som redovisas i bilaga 1 (som bekostats med fondmedel) har Östhammars kommun även haft andra kostnader kopplat till slutförvarsfrågan under 2025. Kommunen har dels fått ett återbetalningskrav gällande användning av medel under 2023 (356 258 kronor) och dels betalt kompensation för förlorad avkastning för de fondmedel som inte förbrukades under 2024 (55 947 kronor).

Ytterligare redovisning av dessa medel görs inte i denna verksamhetsberättelse utan ingår i Kommunstyrelsens ekonomiska redovisning.

För Östhammars kommun

Fabian Sjöberg (M)
Kommunstyrelsens ordförande

Peter Nyberg
Kommundirektör

Bilagor

Bilaga 1. Ekonomisk redovisning för verksamhetsåret 2025

Kommunförvaltningen
Anna Bergsten

Rapport om VA-planeringsarbetet

Bakgrund

I december 2021 antog kommunfullmäktige en VA-handlingsplan (KF 2021-12-14 § 193). VA-handlingsplanen är en del av kommunens långsiktiga planering för vatten och avlopp (VA-plan). I handlingsplanen finns ett antal åtgärder som ska genomföras med huvudansvaret fördelat på Bygg- och miljönämnden, Kommunstyrelsen och Östhammar Vatten AB.

VA-planeringsgruppen

Under hösten 2022 etablerades en kommunövergripande grupp för VA-planeringsfrågor; VA-planeringsgruppen. Gruppen inrättades med syfte att säkerställa framdrift i kommunens arbete med VA-planering och genomförandet av de åtgärder som identifierats i VA-handlingsplanen samt säkerställa effektiv och god intern kommunikation i den kommunala organisationen. VA-planeringsgruppens huvudsakliga uppdrag är att vara pådrivande och sammanhållande i det strategiska VA-planeringsarbetet inom kommunen.

Ett av VA-planeringsgruppens mer specifika uppdrag är att årligen sammanställa en skriftlig rapport till kommunstyrelsen om framdriften i VA-planeringsarbetet. I rapporten ska det bland annat framgå vilka åtgärder i VA-handlingsplanen som genomförts under året och göras en aktualitetsbedömning av de i VA-planen ingående dokumenten.

Under 2025 skedde en del förändringar i tjänstepersonsorganisationen som inneburit att sammansättningen av gruppen förändrats under året samt att det blev ett uppehåll i gruppens möten. I slutet av året, vid sammanställningen av denna rapport, ingick följande i VA-planeringsgruppen; teamledare miljö, samhällsplanerare och VA-samordnare från kommunförvaltningen samt enhetschef ledningsnät stadsutveckling från Gästrike Vatten.

Förändrad lagstiftning

I juni 2022 antog riksdagen ändringar i lagen om allmänna vattentjänster (vattentjänstlagen eller LAV) som bland annat innebär att varje kommun ska ha en vattentjänstplan. Vattentjänstplanen ska innehålla kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses. Planen ska även innehålla en bedömning av hur de allmänna (kommunala) VA-anläggningarna ska hanteras vid ökad belastning på grund av skyfall. Lagändringarna trädde i kraft den 1 januari 2023.

Förändringarna i vattentjänstlagen innebär till viss del förändrade förutsättningar i förhållande till vad som var känt när VA-handlingsplanen antogs i december 2021. Det har framförallt påverkan på åtgärderna under rubriken *F. Utveckling och utbyggnad av kommunalt VA* där vissa åtgärder kommer att ingå i kommunens kommande vattentjänstplan.

Vattentjänstplan för Östhammars kommun är under framtagande och planeras vara klar för antagande i kommunfullmäktige under första halvåret 2026.

Kommunförvaltningen
Anna Bergsten

Rapport

Denna rapport avser åtgärder genomförda mellan november 2024 och december 2025, det vill säga från föregående rapport fram till sammanställningen av denna rapport.

Genomförda åtgärder under perioden

Brand- och släckvattenplan med tillhörande åtgärdsplan har tagits fram under 2023-2025 och antogs av kommunfullmäktige den 4 november 2025 (åtgärd C11).

Utöver de åtgärder som är av löpande karaktär har det under den aktuella perioden även pågått arbete med att ta fram en vattentjänstplan. Vattentjänstplanen hanterar flera åtgärder i VA-handlingsplanen; utvecklingsstrategi för kommunalt VA (åtgärd F1), utbyggnadsplan för kommunalt VA (åtgärd F2) och delvis även klimatanpassning av de kommunala VA-anläggningarna (åtgärd F5).

Status för samtliga åtgärder i VA-handlingsplanen ges i bilaga till denna rapport.

Aktualitetsbedömning av de i VA-planen ingående dokumenten

Nedan ges en kort beskrivning av de dokument som i nuläget ingår i VA-planen samt VA-planeringsgruppens bedömning av deras aktualitet. Samtliga dokument är tillgängliga via kommunens hemsida¹.

En övergripande synpunkt från VA-planeringsgruppen är att det kan vara lämpligt att se över samtliga ingående dokument när kommunen har antagit sin första vattentjänstplan, enligt nuvarande plan under första halvåret 2026.

De dokument som för närvarande ingår i VA-planen är:

- VA-översikt
- VA-policy
- VA-handlingsplan med bilagan
  - Behovsbedömning till VA-utbyggnadsplan
- Plan för VA-utvecklingen i de östra delarna av Östhammars kommun
- Nödvattenplan
- Dagvattenpolicy samt Riktlinjer för hantering av dagvatten
- Handlingsplan för dagvattenarbete
- Brand- och släckvattenplan
- Åtgärdsplan för brand- och släckvatten

VA-översikt

I VA-översikten beskrivs nuläge, förutsättningar och framtida behov för VA-försörjningen i Östhammars kommun, både inom och utanför kommunalt verksamhetsområde. VA-översikten är från 2021 och utgjorde underlag till kommunfullmäktiges beslut om VA-policy och VA-handlingsplan.

VA-planeringsgruppen bedömer att VA-översikten i huvudsak är aktuell och att det i dagsläget inte finns behov av att uppdatera dokumentet.

---

¹ <https://www.osthammar.se/sv/dokument/planer/vatten--och-avloppsplan/>

Kommunförvaltningen
Anna Bergsten

VA-policy

I VA-policyn fastställs strategiska vägval, riktlinjer för hantering av olika frågor och prioriteringsgrunder. I VA-policyn sammanfattas kommunens ställningstagande med VA-översikten som underlag. VA-policyn antogs av kommunfullmäktige i december 2021 (KF 2021-12-14, § 193).

VA-planeringsgruppen bedömer att VA-policyn är aktuell och att det i dagsläget inte finns behov av att uppdatera dokumentet.

VA-handlingsplan samt bilagan Behovsbedömning till VA-utbyggnadsplan

I VA-handlingsplanen identifieras åtgärder som behöver vidtas för att uppnå en långsiktigt hållbar VA-försörjning. VA-handlingsplanen utgår från de strategiska behov som identifierats i VA-översikten samt de ställningstagande som gjorts i VA-policyn. I behovsbedömningen har områden med samlad bebyggelse identifierats och en bedömning gjorts av respektive områdes behov av allmänna (kommunala) vattentjänster. VA-handlingsplanen med bilagd behovsbedömning antogs av kommunfullmäktige i december 2021 (KF 2021-12-14, § 193).

VA-planeringsgruppen bedömer att såväl handlingsplan som behovsbedömning i huvudsak är aktuella. En övergripande översyn av åtgärderna i handlingsplanen samt deras tidsplan kan dock förslagsvis göras efter att vattentjänstplanen antagits.

Plan för VA-utvecklingen i de östra delarna

I planen för VA-utvecklingen i de östra delarna av Östhammars kommun presenteras en systemlösning för att knyta ihop VA-anläggningarna i de östra kommundelarna för att skapa en robust VA-försörjning och ökad kapacitet. Systemlösningen godkändes av kommunfullmäktige i juni 2022 (KF 2022-06-14, § 77).

VA-planeringsgruppen bedömer att utvecklingsplanen är aktuell. Planen är av övergripande karaktär och i såväl vattentjänstplan som i det fortsatta arbetet med planering för VA-utbyggnad i de östra kommundelarna kommer ytterligare detaljer att fastställas.

Nödvattenplan

I nödvattenplanen ges riktlinjer för nödvattenförsörjning i kommunen och en gemensam grund för hur en nödsituation ska hanteras. Nödvattenplanen antogs av kommunfullmäktige i september 2023 (KF 2023-09-12, § 158).

VA-planeringsgruppen bedömer att nödvattenplanen är aktuell och att det i nuläget inte finns behov av att uppdatera planen.

Dagvattenpolicy, riktlinjer för dagvattenhantering och handlingsplan för dagvattenhantering

I dagvattenpolicy och riktlinjer för dagvattenhantering beskrivs vilka grundprinciper som gäller för hantering av dagvatten inom Östhammars kommun. I handlingsplanen föreslås åtgärder som det bedöms finnas behov av för att uppnå det som anges i policy och riktlinjer. Dagvattenpolicy, riktlinjer och handlingsplan antogs av kommunfullmäktige i november 2024 (KF 2024-11-05, § 182).

VA-planeringsgruppen bedömer att dagvattenpolicy, riktlinjer för dagvattenhantering och handlingsplan för dagvattenhantering är aktuella och att det i nuläget inte finns behov av att uppdatera något av dokumenten.

Kommunförvaltningen
Anna Bergsten

Brand- och släckvattenplan samt åtgärdsplan för brand- och släckvatten

I brand- och släckvattenplanen beskrivs hur kommunen ska arbeta proaktivt, långsiktigt och operativt med brand- och släckvattenfrågor. Åtgärdsplanen tar upp åtgärder som successivt ska skapa bättre förutsättningar för en effektiv brandbekämpning och fysisk planering samtidigt som försörjningen av dricksvatten inte ska påverkas negativt.

Brand- och släckvattenplan samt åtgärdsplan för brand- och släckvatten antogs av kommunfullmäktige i november 2025 (KF 2025-11-04, § 149).

Bilaga

Sammanställning av åtgärder från Östhammars kommuns VA-handlingsplan samt deras status i december 2025.

Bilaga till Rapport om VA-planeringsarbetet

Sammanställning av åtgärder från Östhammars kommuns VA-handlingsplan samt deras status i december 2025

Detta dokument är en bilaga till VA-planeringsgruppens årliga rapport till kommunstyrelsen om hur VA-planeringsarbetet fortgår.

I nedanstående tabeller presenteras en sammanställning av VA-handlingsplanens åtgärder. Kolumnerna *Åtgärd*, *Huvudansvarig*, *Tidsplan* samt *Kostnad* har samma innehåll som i VA-handlingsplanen (KF 2021-12-14, § 193) medan kolumnerna *Status* samt *Kommentar* avser läget i slutet av december 2025.

Huvudansvarig avser den nämnd och del av tjänstepersonsorganisation som har ansvaret för att åtgärden genomförs men de flesta åtgärder kräver ett kommunövergripande samarbete. Kommunförvaltningen har sedan den 1 januari 2024 en annan organisationsstruktur än vid antagandet av VA-handlingsplanen. Huvudansvarig har i detta dokument uppdaterats i enlighet med den nya organisationsstrukturen samt andra förändringar inom organisationen som gjorts sedan planen antogs.

Tidsplanen ger en inriktning för när åtgärden bör genomföras eller vara slutförd.

Kostnaden har i handlingsplanen bedömts på en översiktlig nivå med tre kategorier: ryms inom ordinarie verksamhetsbudget, resurser krävs och stora resurser krävs. De i VA-handlingsplanen identifierade åtgärderna ska lyftas in i verksamheternas respektive verksamhetsplan. Efter att åtgärderna kostnadsbedömts ska dessa införlivas i den årliga budgeten för respektive verksamhet.

	Åtgärd	Huvudansvarig	Tidsplan	Kostnad	Status	Kommentar
A1	Etablera en kommunövergripande grupp för VA-frågor (VA-gruppen).	Kommunstyrelsen (Samhällsbyggnadskontoret)	2022	Ryms inom ordinarie verksamhetsbudget.	Genomförd.	Gruppen etablerades under hösten 2022 och hade sitt första möte i oktober 2022.
A2	Inrätta en tjänst för samordning av strategiska VA-frågor.	Kommunstyrelsen (Samhällsbyggnadskontoret)	2022	Resurser krävs.	Genomförd.	En tjänsteperson har sedan augusti 2022 i uppdrag att arbeta med samordning av strategiska VA-frågor på 25% av sin tjänst.
A3	Identifiera områden som har potential att bli viktiga för framtida kommunal VA-försörjning.	Östhammar Vatten (Gästrike Vatten)	Löpande	Resurser krävs.	Pågående.	Löpande åtgärd som i huvudsak aktualiseras i samband med utbyggnad av kommunalt VA samt vid uppstart av en ny översiktsplan (ÖP). Under den tidsperiod som denna rapport avser har åtgärden blivit aktuell i arbetet med VA-utvecklingen i de östra kommundelarna.
A4	Redovisa områden som bedöms ha potential att bli viktiga för framtida VA-försörjning.	Kommunstyrelsen (Samhällsutvecklingsenheten)	Löpande	Ryms inom ordinarie verksamhetsbudget.	Pågående.	Löpande åtgärd som i huvudsak aktualiseras i samband med uppstart av en ny översiktsplan (ÖP) vilket inte varit aktuellt under den tidsperiod som denna rapport avser. Kommunen arbetar tillsammans med VA-huvudmannen med att ta fram en exploateringsplan för samtliga tätorter. Planen syftar till att säkerställa en samordnad och effektiv exploatering.

	Åtgärd	Huvudansvarig	Tidsplan	Kostnad	Status	Kommentar
B1	Ta fram och implementera en kommunikationsplan för VA-frågor.	Kommunstyrelsen (Samhällsbyggnadskontoret)	2022	Resurser krävs.	Ej genomförd.	Resurser saknas för att ta fram och implementera en övergripande kommunikationsplan för VA-frågor. Under den tidsperiod som denna rapport avser har det dock planerats och genomförts kommunikationsinsatser kopplat till både vattentjänstplanen och VA-utbyggnaden i de östra kommundelarna. Gällande VA-utbyggnaden i de östra kommundelarna finns även planer för fortsatt kommunikation. Under året har kommunen även gjort en uppdatering av informationen om VA på kommunens hemsida.
B2	Erbjuda VA-rådgivning till de med enskilt VA.	Bygg- och miljönämnden (Miljöenheten)	2022	Resurser krävs.	Genomförd.	Åtgärden blev försenad pga personalbrist inom upphandling men genomfördes under 2023.
B3	Ta fram och implementera en plan för kunskapsuppbyggnad och utbildning i VA-frågor i den kommunala organisationen.	Kommunstyrelsen (Samhällsbyggnadskontoret)	2022	Ryms inom ordinarie verksamhetsbudget.	Försenad.	VA-planeringsgruppen har lyft frågan om samordning av utbildning av politiker men än så länge utan framgång. Gruppen ser att det kan vara lämpligt att åter lyfta frågan inför utbildning av nya ledamöter efter valet 2026.
C1	Ta fram riktlinjer för enskild vattenförsörjning.	Bygg- och miljönämnden (Miljöenheten)	2022 (2023)	Resurser krävs.	Ej genomförd.	Resurser saknas i dagsläget för att genomföra åtgärden.

	Åtgärd	Huvudansvarig	Tidsplan	Kostnad	Status	Kommentar
C2	Kartlägg och inventera befintlig enskild dricksvattenförsörjning (inklusive jordbruk och industri).	Bygg- och miljönämnden (Miljöenheten)	2023	Resurser krävs.	Försenad.	Bygg- och miljönämnden gav i juni 2025 förvaltningen i uppdrag att, inom ramen för befintlig budget, genomföra åtgärden. Målet är att minst 100 vattenprover ska ge en bild av vattenkvaliteten i kommunen. Miljöenheten planerar att under 2026 göra en sammanställning av provtagningsresultat inkomna i samband med bygganmälan av dricksvattenbrunn.
C3	Identifiera och kartlägg områden med risk för vattenbrist (i områden med enskild vattenförsörjning).	Bygg- och miljönämnden (Miljöenheten)	2023	Resurser krävs.	Försenad.	Underlaget från C2 kommer vara ett viktigt underlag för detta arbete.
C4	Införa tillstånds- eller anmälningsplikt för enskilt grundvattenuttag i vissa områden i de lokala hälsoskydds-föreskrifterna.	Bygg- och miljönämnden (Miljöenheten)	2023	Resurser krävs.	Ej genomförd.	Resurser saknas i dagsläget för att genomföra åtgärden. VA-planeringsgruppen ser att det skulle vara lämpligt att genomföra åtgärden i samband med att de lokala hälsoskyddsföreskrifterna uppdateras. Underlag från åtgärd C3 kommer utgöra ett viktigt underlag.
C5	Utreda behovet av skydd för större enskilda vattentäkter.	Bygg- och miljönämnden (Miljöenheten)	2024	Resurser krävs.	Ej genomförd.	Resurser saknas i dagsläget för att genomföra åtgärden.
C6	Översyn av den kommunala vattenförsörjningsplanen.	Östhammar Vatten (Gästrike Vatten)	2024	Resurser krävs.	Försenad.	Åtgärden kommer preliminärt att genomföras under 2026.

	Åtgärd	Huvudansvarig	Tidsplan	Kostnad	Status	Kommentar
C7	Översyn av vattenskyddsområden och vattenskyddsföreskrifter för samtliga kommunala vattentäkter.	Östhammar Vatten (Gästrike Vatten)	Löpande	Rymts inom ordinarie verksamhetsbudget.	Pågående.	Gästrike Vatten har tagit fram en handlingsplan/prioriteringsmodell för översyn av samtliga vattenskyddsområden inom koncernen. Prioritering görs efter bl a känslighet och antal personer som försörjs av vattentäkten. Arbete pågår med vattenskyddsområdet för Ed och Börstils grundvattentäkter. Förslag på ny avgränsning av vattenskyddsområdet samt på nya föreskrifter var på remiss under 2025.
C8	Utreda förutsättningarna för redundanta system och reservvattenförsörjning.	Östhammar Vatten (Gästrike Vatten)	Löpande	Resurser krävs.	Pågående.	Gästrike Vatten har ett pågående och löpande arbete med redundanta system och reservvattenförsörjning. Frågorna är aktuella framförallt i samband med större ny- och ombyggnationer av avloppsreningsverk och vattenverk. Två aktuella exempel är överföringsledningen för dricksvatten från Tierps kommun till Österbybruk och Alunda samt systemlösningen för de östra kommundelarna. I båda fallen innebär nyttjandet av flera vattenkällor en minskad sårbarhet i vattenförsörjningen.
C9	Ta fram en nödvattenplan.	Östhammar Vatten (Gästrike Vatten)	2022	Resurser krävs.	Genomförd.	En nödvattenplan antogs av kommunfullmäktige i september 2023.
C10	Undersöka möjligheterna för att inrätta vattenkiosker.	Östhammar Vatten (Gästrike Vatten)	2022	Resurser krävs.	Genomförd.	Möjligheterna har utretts och sommaren 2023 togs två vattenkiosker i drift; en i Gimo och en i Östhammar.

	Åtgärd	Huvudansvarig	Tidsplan	Kostnad	Status	Kommentar
C11	Ta fram en brand- och släckvattenplan.	Kommunstyrelsen (Kommunförvaltningen)	2023	Ryms inom ordinarie verksamhetsbudget.	Genomförd.	En brand- och släckvattenplan antogs av kommunfullmäktige den 4 november 2025.
D1	Genomföra tillsyn på enskilda avlopp (minst) i enlighet med Havs- och vattenmyndighetens föreslagna tillsynstakt.	Bygg- och miljönämnden (Miljöenheten)	Löpande	Ryms inom ordinarie verksamhetsbudget.	Pågående.	Tillsynstakten på enskilda avlopp har under 2025, till följd av personalbrist, varit något lägre än den som föreslås av Havs- och vattenmyndigheten. Under 2026 planeras dock tillsynstakten åter ske i enlighet med myndighetens förslag.
D2	Ta fram riktlinjer och kriterier för prioriteringsordning av tillsyn på enskilda avlopp.	Bygg- och miljönämnden (Miljöenheten)	2022 (2023)	Ryms inom ordinarie verksamhetsbudget.	Försenad.	Miljöenheten planerar att ta fram detta under 2026.
D3	Ta fram en dagvattenpolicy eller motsvarande strategiskt dokument.	Kommunstyrelsen (Samhällsbyggnadskontoret)	2023 (2024)	Resurser krävs.	Genomförd.	Dagvattenpolicy, riktlinjer samt handlingsplan antogs av kommunfullmäktige i november 2024.
D4	Ta fram kriterier för verksamhetsområde för dagvatten.	Östhammar Vatten (Gästrike Vatten)	2022	Resurser krävs.	Genomförd.	Gemensamma kriterier för hela Gästrike Vattenkoncernen har tagits fram och fastställts under 2023.
E1	Ta fram en innovationsplan.	Kommunstyrelsen (Samhällsbyggnadskontoret)	2023 (2024)	Resurser krävs.	Ännu ej påbörjad.	Avsatta resurser saknas för åtgärden men VA-planeringsgruppen planerar för ett start- och idémöte under 2026.

	Åtgärd	Huvudansvarig	Tidsplan	Kostnad	Status	Kommentar
E2	Ta fram en plan för hantering av latrin och slam från enskilda avlopp.	Kommunstyrelsen (Avfall)	(2023)	Resurser krävs.	Pågående	Avfallsenheten arbetar, tillsammans med Gästrike Vatten, med att hitta en långsiktig lösning för hantering av slam från enskilda avlopp. Inriktning är att i första hand vidareutveckla mottagning av slam från enskilda avlopp i Gimo. Kommunen upphör med latrinhämtning från den 1 januari 2026 vilket innebär att det därefter inte finns behov av plan för hantering av latrin. Åtgärden återfinns även i kommunens avfallsplan¹.
E3	Ta fram en plan för hantering av slam från kommunala reningsverk.	Östhammar Vatten (Gästrike Vatten)	2022 (2023)	Resurser krävs.	Pågående.	Gästrikevatten arbetar, tillsammans med Avfallsenheten, med att hitta en långsiktig lösning för hantering av slam från kommunala reningsverk. En handlingsplan för slamhantering har tagits fram inom Gästrike Vatten. I planen ingår bl.a. att föra dialog med olika marknadsaktörer för alternativ till dagens slamhantering. Handlingsplanen är ett levande dokument som följs upp enligt rutin. Åtgärden återfinns även i kommunens avfallsplan².

¹ Åtgärd i) under mål 3 i avfallsplanens handlingsplan (2023-04-25, KF §51). Enligt åtgärd k) i samma handlingsplan ska planer för hantering av slam (enligt åtgärd i och j) genomföras under 2024.

² Åtgärd j) under mål 3 i avfallsplanens handlingsplan (2023-04-25, KF §51). Enligt åtgärd k) i samma handlingsplan ska planer för hantering av slam (enligt åtgärd i och j) genomföras under 2024.

	Åtgärd	Huvudansvarig	Tidsplan	Kostnad	Status	Kommentar
F1	Ta fram en utvecklingsstrategi för kommunalt VA.	Östhammar Vatten (Gästrike Vatten)	2022	Resurser krävs.	Delvis genomförd men kommer även införlivas i kommande vattentjänstplan.	En utvecklingsplan för utveckling av kommunalt VA i de östra delarna av kommunen antogs av kommunfullmäktige i juni 2022. För hela kommunen hanteras frågan i vattentjänstplanen. Kommunens första vattentjänstplan var på samråd under hösten 2024 och på granskning över årsskiftet 2025-2026. Planen planeras tas upp för antagande under våren 2026.
F2	Ta fram en utbyggnadsplan för kommunalt VA (etapp 2).	Kommunstyrelsen (Samhällsbyggnadskontoret)	2022 (2023)	Resurser krävs.	Införlivas i kommande vattentjänstplan.	I och med ändringar i lagstiftningen kommer denna åtgärd istället ingå som en del av kommunens vattentjänstplan (se kommentar under åtgärd F1).
F3	Ta fram rutiner och riktlinjer för vad som gäller för VA-försörjningen i väntan på VA-utbyggnad i de områden där det finns beslut om utbyggnad av kommunalt VA.	Kommunstyrelsen (Samhällsbyggnadskontoret)	2022 (2023)	Ryms inom ordinarie verksamhetsbudget.	Pågående.	Arbete pågår. Rutiner och riktlinjer håller på att tas fram dels för befintlig bebyggelse och dels för ny bebyggelse. Arbetet görs i samarbete mellan Miljöenheten, Plan- och byggenheten, Samhällsutvecklingsenheten och Gästrike Vatten.
F4	Översyn av verksamhetsområde för vatten, spillvatten och dagvatten.	Östhammar Vatten (Gästrike Vatten)	Löpande	Ryms inom ordinarie verksamhetsbudget.	Pågående.	Under den tidsperiod som rapporten avser har ett antal nya fastigheter/områden tagits in i verksamhetsområde för vatten och spill. Gällande dagvatten saknas det fortfarande verksamhetsområde men arbete pågår med att ta fram underlag för att kunna inrätta verksamhetsområde även för denna vattentjänst.

	Åtgärd	Huvudansvarig	Tidsplan	Kostnad	Status	Kommentar
F5	Redovisa klimatanpassning för de kommunala VA-anläggningarna.	Östhammar Vatten (Gästrike Vatten)	Löpande	Resurser krävs.	Pågående.	Hanteras delvis i den vattentjänstplan som är under framtagande. Enligt nya bestämmelser i vattentjänstlagen ska det i vattentjänstplanen ingå en bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de kommunala VA-anläggningarna ska fungera vid skyfall. Arbete med att klimatanpassa de kommunala VA-anläggningarna pågår löpande, främst i samband med förnyelse eller nyinvestering.
G1	Skapa strukturer och rutiner för långsiktigt hållbar samverkan inom såväl enskild som kommunal VA-försörjning.	Kommunstyrelsen (Samhällsbyggnadskontoret)	Löpande	Rymts inom ordinarie verksamhetsbudget.	Pågående	Det finns ett flertal pågående samarbeten och samverkansformer med externa parter inom VA men bedömningen är att detta kan utvecklas ytterligare. Några exempel på befintliga samarbeten ges nedan. Östhammars kommun har en långsiktig samverkan om VA-försörjning med Tierps kommun där Östhammar Vatten köper dricksvatten från Tierps Energi & Miljö AB (TEMAB). Miljöenheten ingår bland annat i Mitt Miljösamverkan, deltar i länsstyrelsens träffar om enskilda avlopp samt har regelbundna möten med såväl handläggare som miljöchefer från andra kommuner i framförallt Norduppland.

	Åtgärd	Huvudansvarig	Tidsplan	Kostnad	Status	Kommentar
H1	Utveckla en drift-, underhåll- och förnyelseplan för de kommunala VA-anläggningarna.	Östhammar Vatten (Gästrike Vatten)	Löpande ³	Ryms inom ordinarie verksamhetsbudget.	Pågående.	Ständigt pågående arbete.
H2	Ta fram en långsiktig finansieringsplan för utveckling och utbyggnad av kommunalt VA.	Kommunstyrelsen (Kommunledningskontoret)	2023	Ryms inom ordinarie verksamhetsbudget.	Pågående	Ingår som en del i övrigt arbete med VA-utbyggnad.

³ Tidigare tidsplan var 2023 men den föreslogs ändras till löpande i den årliga rapport från 2023 då det är ett ständigt pågående arbete.

Statistikrapport av ej verkställda beslut

Omsorgskontoret, Kvartal 3 2025

Innehållsförteckning

1	Statistikrapport av ej verkställda beslut	3
1.1	Bakgrund	3
1.2	LSS beslut	4
1.3	SoL beslut.....	6

1 Statistikrapport av ej verkställda beslut

1.1 Bakgrund

Enligt 34 kap. 3§ Socialtjänstlagen (SoL) (2025:400) ska vård- och omsorgsnämnden kvartalsvis lämna en statistikrapport till kommunfullmäktige över hur många gynnande beslut enligt 11 kap. 1§ och 12 kap. 1§ som inte har verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut. Nämnden ska vidare ange vilka typer av insatser dessa beslut gäller samt hur lång tid som har gått från dagen för respektive beslut. Samma rapporteringsskyldighet gäller för beslut som inte verkställs på nytt efter avbrott i verkställigheten. Det ska också framgå hur stor del av de ej verkställda besluten som gäller bistånd till kvinnor respektive män.

Enligt Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) (1993:387) §28h gäller en motsvarande rapporteringsskyldighet för beslut om insatser enligt 9§ LSS.

1.2 LSS beslut

Nr	Beslutsdatum/ Avbrott	Beslut	Orsak till att beslutet inte har verkställts	Kön	Dagar räknat från beslutsdatum
1	2024-03-07	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	M	572
2	2024-01-01	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	M	638
3	2024-06-07	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	K	480
4	2024-07-29	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	M	428
5	2024-09-12	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Missnöjd med tid/ omfattning/utförare	K	383
6	2024-09-20	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	M	375
7	2024-10-01	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	K	364
8	2024-10-27	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Missnöjd med tid/ omfattning/utförare	K	338
9	2024-11-11	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	M	323
10	2024-12-06	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	K	298
11	2025-02-28	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	M	214
12	2024-06-01	Korttidsvistelse i form av stödfamilj 9§6 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	M	486
13	2024-11-05	Korttidsvistelse i form av korttidshem 9§6 LSS	Saknar plats (ex. kötid, behov av/ pågående renovering)	M	329

Nr	Beslutsdatum/ Avbrott	Beslut	Orsak till att beslutet inte har verkställts	Kön	Dagar räknat från beslutsdatum
14	2023-06-02	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	M	851
15	2025-05-28	Bostad för vuxna i form av servicebostad 9§9 LSS	Missnöjd med tid/ omfattning/utförare	K	125
16	2025-05-22	Daglig verksamhet 9§10 LSS	Enskild och/eller företrädare/anhörig är tveksam till beviljat bistånd/ insats	M	131
17	2025-04-14	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	M	169
18	2025-04-15	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	M	168
19	2025-05-05	Bostad för vuxna i form av servicebostad 9§9 LSS	Missnöjd med tid/ omfattning/utförare	M	148
20	2025-06-27	Bostad för vuxna i form av gruppboostad 9§9 LSS	Missnöjd med tid/ omfattning/utförare	K	95

1.3 SoL beslut

Nr	Beslutsdatum/ Avbrott	Beslut	Orsak till att beslutet inte har verkställts	Kön	Dagar räknat från beslutsdatum
1	2024-12-17	Kontaktperson	Specifika önskemål	M	287
2	2024-12-05	Kontaktperson	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	K	299
3	2025-01-15	Kontaktperson	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	K	258
4	2025-02-13	Kontaktperson	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	K	229
5	2025-02-25	Kontaktperson	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	M	217
6	2024-12-10	Kontaktperson	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	K	294
7	2024-12-11	Kontaktperson	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	M	293
8	2025-04-17	Hemtjänst	Sanering/renovering/ ombyggnad inte klar p.g.a. yttre omständigheter	K	166
9	2025-04-03	Särskilt boende för äldre (5 kap. 5 eller 7§§. SoL)	Den enskilde har tackat nej till erbjudande	M	180
10	2025-05-27	Kontaktperson	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	M	126
11	2025-06-24	Kontaktperson	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	K	98
12	2025-01-29	Kontaktperson	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	K	244
13	2024-12-17	Kontaktperson	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	M	287

Nr	Beslutsdatum/ Avbrott	Beslut	Orsak till att beslutet inte har verkställts	Kön	Dagar räknat från beslutsdatum
14	2024-11-28	Kontaktperson	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	M	306
15	2024-12-23	Kontaktperson	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	K	281
16	2025-06-11	Kontaktperson	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	M	111
17	2024-09-02	Kontaktperson	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	M	337
18	2024-11-16	Kontaktperson	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	K	306
19	2025-02-18	Kontaktfamilj	Specifika önskemål	K	169
20	2025-04-16	Kontaktfamilj	Specifika önskemål	M	147
21	2025-01-22	Familjebehandling	Specifika önskemål	M	139
22	2025-01-22	Familjebehandling	Specifika önskemål	K	139
23	2025-01-14	Ungdomspedagog	Otydlighet eller brister i den egna organisationen (ex. tekniska system, ansvar, internt arbetet)	M	129
24	2024-12-05	Stödsamtal	Medverkar inte till verkställighet	M	131
25	2025-04-15	Hemterapeut	Specifika önskemål	M	128

KONTOR	VERKSAMHET	Orgnivå	Chef namn	Titel	Anst from	Anst tom	Syss.gr	Anställningsform
BoU	Gymnasiesk. vuxen	Administration	David Undén	Skolbibliotekarie	2025-12-01	0	1.000	Tills vidare
BoU	Grundskola	Anpassad Grundskola	Malin Andersson	Elevassistent/Resurs	2026-01-07	0	1.000	Tills vidare
BoU	Förskola	Diamantens förskola	Helena Stålberg	Barnskötare	2026-01-07	2026-06-26	0.750	Särsk visstid månavl
BoU	Grundskola	Edsskolan	Linda Nordgren Kilpeläinen	Lärare lågstadiet	2026-01-19	2026-02-13	0.500	För viss best tid, vik
BoU	Grundskola	Frösåkersskolan	Niina Johansson	Obehörig lärare	2026-01-07	2026-06-16	1.000	Särsk visstid månavl
BoU	Förskola	Korsängens Förskola	Stefanie Schwarz	Förskollärare	2025-11-03	2026-01-31	1.000	För viss best tid, vik
BoU	Förskola	Korsängens Förskola	Stefanie Schwarz	Barnskötare/Resurs	2026-01-07	2026-06-30	1.000	Särsk visstid månavl
BoU	Grundskola	Kristinelunds fritids	Linda Nordgren Kilpeläinen	Elevassistent	2026-01-07	2026-06-09	0.550	För viss best tid, vik
BoU	-	Kulturskola	Joel Lind	Lärare kulturskolan	2026-01-12	2026-02-12	0.800	Särsk visstid månavl
BoU	Förskola	Logårdens förskola	Jennie Naeslund larsson	Barnskötare formell utb	2026-01-01	2026-06-26	0.800	Särsk visstid månavl
BoU	Förskola	Mariebergs förskola	Ulrica Ericsson	Förskollärare obeh	2025-11-03	2025-12-31	1.000	Obehörig lärare
BoU	Förskola	Mariebergs förskola	Ulrica Ericsson	Förskollärare	2026-01-07	0	1.000	Tills vidare
BoU	Förskola	Mineralens förskola	Camilla Lindström	Förskollärare obeh	2025-11-26	2026-03-20	0.800	Obehörig lärare
BoU	Förskola	Mineralens förskola	Camilla Lindström	Förskollärare obeh	2026-01-01	2026-03-08	1.000	Obehörig lärare
BoU	Grundskola	Olandskolans fritids	Anna-Karin Sehlstedt Stål	Lärare fritidshem	2025-12-20	2026-02-28	0.800	Obehörig lärare
BoU	Grundskola	Olandskolans fritids	Anna-Karin Sehlstedt Stål	Lärare fritidshem	2026-01-07	0	1.000	Tills vidare
BoU	Grundskola	Olandsskolan	Anna-Karin Sehlstedt Stål	Lärare vikarie	2025-11-03	2025-11-21	1.000	För viss best tid, vik
BoU	Grundskola	Olandsskolan	Anna-Karin Sehlstedt Stål	Lärare mellanstadiet	2025-11-19	2026-06-16	1.000	Obehörig lärare
BoU	Grundskola	Olandsskolan	Anna-Karin Sehlstedt Stål	Lärare Ma/No	2026-01-07	2026-06-18	0.800	Obehörig lärare
BoU	Grundskola	Olandsskolan	Anna-Karin Sehlstedt Stål	Lärare mellanstadiet	2025-12-01	0	1.000	Tills vidare
BoU	Grundskola	Olandsskolan	Anna-Karin Sehlstedt Stål	Lärare mellanstadiet	2025-12-01	0	1.000	Tills vidare
BoU	Grundskola	Olandsskolan	Anna-Karin Sehlstedt Stål	Lärare mellanstadiet	2025-12-01	0	1.000	Tills vidare
BoU	Grundskola	Olandsskolan	Anna-Karin Sehlstedt Stål	Lärare mellanstadiet	2025-12-01	0	1.000	Tills vidare
BoU	Grundskola	Olandsskolan	Anna-Karin Sehlstedt Stål	Lärare mellanstadiet	2025-12-01	0	1.000	Tills vidare
BoU	Grundskola	Olandsskolan	Anna-Karin Sehlstedt Stål	Lärare matematik	2025-12-23	0	0.800	Tills vidare
BoU	Grundskola	Olandsskolan	Anna-Karin Sehlstedt Stål	Lärare mellanstadiet	2026-01-07	0	1.000	Tills vidare
BoU	Förskola	Rubinens förskola	Jenny Andersen	Förskollärare obeh	2025-12-29	2026-06-18	0.850	Obehörig lärare
BoU	Förskola	Tomtberga förskola	Ulrica Ericsson	Förskollärare obeh	2026-01-07	2026-06-30	0.750	För viss best tid, vik
BoU	Förskola	Tomtberga förskola	Ulrica Ericsson	Förskollärare obeh	2026-01-07	2026-04-03	0.750	Obehörig lärare
BoU	Förskola	Tomtberga förskola	Ulrica Ericsson	Förskollärare	2025-11-24	2026-12-31	0.875	Särsk visstid månavl
BoU	Grundskola	Vallonskolan	Malin Andersson	Lärare idrott	2026-01-07	0	1.000	Tills vidare
BoU	Grundskola	Österbyskolan	Helena Åsberg	Rektor Bitr	2026-01-07	2026-06-30	0.500	För viss best tid, vik

KONTOR VERKSAMHET		Orgnivå	Chef namn	Titel	Anst from	Anst tom	Syss.gr	Anställningsform
BoU	Grundskola	Österbyskolan	Helena Åsberg	Obehörig lärare	2025-12-20	2026-06-12	0.800	Obehörig lärare
BoU	Grundskola	Österbyskolan	Helena Åsberg	Elevassistent/Resurs	2025-11-10	2026-12-19	0.800	Särsk visstid månavl
BoU	Grundskola	Österbyskolan	Helena Åsberg	Elevassistent/Resurs	2025-12-20	2026-06-12	0.750	Särsk visstid månavl
BoU	Grundskola	Österbyskolan	Helena Åsberg	Elevassistent	2026-01-07	2026-06-10	0.800	Särsk visstid månavl
BoU	Grundskola	Österbyskolan	Helena Åsberg	Barnskötare/Resurs	2025-11-15	0	0.750	Tills vidare
BoU	Grundskola	Österbyskolan	Helena Åsberg	Grundskollärare	2025-12-20	0	1.000	Tills vidare
BoU	Grundskola	Österbyskolans fritids	Helena Åsberg	Barnskötare/Resurs	2025-12-20	2026-06-09	0.825	Särsk visstid månavl
KLK	-	Digitalisering och Projel	Ingeborg van der Veen	Utvecklingsledare	2026-01-05	0	1.000	Tills vidare
KLK	-	Kom. & kundtjänst	Lena Säfström	Kommunikatör	2026-01-12	2026-12-31	0.500	För viss best tid, vik
KoF	-	Fritid och Hälsa	Jenny Monica Eriksson	Ungdomsledare	2025-12-01	2026-06-30	1.000	Särsk visstid månavl
KoF	-	Fritid och Hälsa	Jenny Monica Eriksson	Sim-o Sporthallspersonal	2026-01-01	2026-03-31	1.000	Särsk visstid månavl
KoF	-	Fritid och Hälsa	Jenny Monica Eriksson	Sim-o Sporthallspersonal	2026-01-01	2026-03-31	1.000	Särsk visstid månavl
KoF	-	Kultur och Bibliotek	Marianne Pauhlon	Biblioteksassistent	2025-11-25	0	1.000	Tills vidare
KoF	-	Kultur och Bibliotek	Marianne Pauhlon	Konferensvärdinna	2026-01-01	0	0.300	Tills vidare
KoF	-	Kultur och Bibliotek	Marianne Pauhlon	Biblioteksassistent	2026-01-15	0	0.500	Tills vidare
NLK	-	Näringsliv	Elin Dahm	Kommunikatör	2026-01-01	2026-04-30	0.600	Projektanställning
OMS	Prod HSL/LSS	Aborren ungdomsboen	Zoya Khosravi	Undersköterska	2026-01-01	0	0.750	Tills vidare
OMS	Prod HSL/LSS	Aborren ungdomsboen	Zoya Khosravi	Undersköterska natt	2026-01-01	0	1.000	Tills vidare
OMS	Prod HSL/LSS	Boda	Zoya Khosravi	Boendeassistent	2026-01-08	2026-12-18	1.000	Särsk visstid månavl
OMS	Myndighet omsorg	Boendestöd	Maria Didriksen	Vuxenpedagog	2025-11-03	0	1.000	Tills vidare
OMS	Myndighet omsorg	Boendestöd	Maria Didriksen	Vuxenpedagog	2025-12-01	0	1.000	Tills vidare
OMS	Prod HSL/LSS	Bojen	Simon Wetterlund	Friskvårdsterapeut	2026-01-05	2026-12-31	1.000	Särsk visstid månavl
OMS	Prod HSL/LSS	Bojen	Simon Wetterlund	Boendeassistent	2026-01-05	0	1.000	Tills vidare
OMS	Prod HSL/LSS	Dannemoravägen	Zoya Khosravi	Undersköterska	2026-01-05	2026-04-01	0.814	Särsk visstid månavl
OMS	Prod HSL/LSS	Dannemoravägen	Zoya Khosravi	Boendeassistent	2026-01-05	2026-03-01	0.748	Särsk visstid månavl
OMS	Prod HSL/LSS	Dannemoravägen	Zoya Khosravi	Boendeassistent	2026-01-08	2026-12-18	1.000	Särsk visstid månavl
OMS	Prod HSL/LSS	Edsvägen	Zoya Khosravi	Undersköterska	2026-01-01	0	0.700	Tills vidare
OMS	Prod Äldreomsorg	Edsvägen 16 Nere	Mari Karlsson	Vårdbiträde	2026-01-07	2026-12-17	1.000	Särsk visstid månavl
OMS	Prod Äldreomsorg	Edsvägen 16 Nere	Mari Karlsson	Vårdbiträde	2025-11-06	0	0.862	Tills vidare
OMS	Prod Äldreomsorg	Edsvägen 16 Nere	Mari Karlsson	Undersköterska	2025-12-20	0	0.900	Tills vidare
OMS	Prod Äldreomsorg	Edsvägen 16 Nere	Mari Karlsson	Undersköterska natt	2025-12-20	0	0.831	Tills vidare
OMS	Prod Äldreomsorg	Edsvägen16 Uppe	Mari Karlsson	Vårdbiträde	2026-01-01	0	1.000	Tills vidare

KONTOR	VERKSAMHET	Orgnivå	Chef namn	Titel	Anst from	Anst tom	Syss.gr	Anställningsform
OMS	Prod Äldreomsorg	Edsvägen16 Uppe	Mari Karlsson	Vårdbiträde	2026-01-01	0	0.865	Tills vidare
OMS	Prod Äldreomsorg	Edsvägen16 Uppe	Mari Karlsson	Undersköterska	2026-01-20	0	0.750	Tills vidare
OMS	Myndighet omsorg	Enheten Äldre och Bistånd	Sandra Eriksson	Biståndshandläggare	2025-11-24	0	1.000	Tills vidare
OMS	Prod Äldreomsorg	Hemtjänst Öregrund	Gabriella Svanberg	Undersköterska	2025-12-20	0	1.000	Tills vidare
OMS	Prod Äldreomsorg	Hemtjänst Öregrund	Gabriella Svanberg	Undersköterska natt	2026-01-09	0	0.932	Tills vidare
OMS	Prod Äldreomsorg	Hemtjänst Österbybruk	Sofia Forsberg	Vårdbiträde	2026-01-08	2026-12-18	1.000	Särsk visstid månavl
OMS	Prod Äldreomsorg	Hemtjänst Österbybruk	Sofia Forsberg	Undersköterska	2025-11-26	0	0.900	Tills vidare
OMS	Prod HSL/LSS	Hjälpmedel o Förebygg	Helena Söderström	Anhörigkonsulent	2026-01-01	2026-03-31	0.600	Särsk visstid månavl
OMS	Prod Äldreomsorg	Htj Alunda/Gimo Dag	Lizette Svahn	Vårdbiträde	2025-11-24	2026-11-23	1.000	Särsk visstid månavl
OMS	Prod Äldreomsorg	Htj Alunda/Gimo Dag	Lizette Svahn	Undersköterska	2026-01-15	2026-06-01	0.750	Särsk visstid månavl
OMS	Prod Äldreomsorg	Htj Alunda/Gimo Dag	Lizette Svahn	Planerare	2026-01-19	2026-04-19	1.000	Särsk visstid månavl
OMS	Prod Äldreomsorg	Htj Alunda/Gimo Dag	Lizette Svahn	Vårdbiträde	2026-01-07	0	0.980	Tills vidare
OMS	Prod Äldreomsorg	Htj Alunda/Gimo Dag	Lizette Svahn	Undersköterska	2026-01-18	0	0.800	Tills vidare
OMS	Prod Äldreomsorg	Htj Alunda/Gimo Natt	Lizette Svahn	Undersköterska natt	2026-01-01	2026-09-01	0.899	Särsk visstid månavl
OMS	Prod Äldreomsorg	Htj Östhammar Norra	Anneli Jansson-Sumén	Vårdbiträde	2026-01-07	2026-12-17	1.000	Särsk visstid månavl
OMS	Prod Äldreomsorg	Htj Östhammar Norra	Anneli Jansson-Sumén	Vårdbiträde	2026-01-05	0	0.920	Tills vidare
OMS	Prod HSL/LSS	Klackskärsgatan	Zoya Khosravi	Boendeassistent	2026-01-08	2026-12-18	1.000	Särsk visstid månavl
OMS	Prod HSL/LSS	Konst och media	Marina Oskarsson	Arbetshandledare	2026-01-28	2026-02-20	0.753	Särsk visstid månavl
OMS	Prod HSL/LSS	Korttidsenheten	Anette Eriksson	Undersköterska	2025-11-10	2026-04-10	0.900	Särsk visstid månavl
OMS	Prod HSL/LSS	Närvårdsenheten	Anette Eriksson	Vårdbiträde	2026-01-01	2026-04-01	0.900	För viss best tid, vik
OMS	Prod HSL/LSS	Närvårdsenheten	Anette Eriksson	Sjukgymnast	2025-11-03	2026-02-27	0.600	Särsk visstid månavl
OMS	-	Omsorgskontoret	Chef Lina Edlund	Förändringsledare	2026-01-01	0	1.000	Tills vidare
OMS	Prod Äldreomsorg	Parkvägen 9	Lena Wallström	Bemanningsadministratör	2025-11-03	2026-08-31	1.000	För viss best tid, vik
OMS	Prod Äldreomsorg	Parkvägen 9	Lena Wallström	Undersköterska	2026-01-05	2026-03-31	0.899	För viss best tid, vik
OMS	Prod Äldreomsorg	Parkvägen 9	Lena Wallström	Undersköterska natt	2026-01-05	2026-03-31	0.883	För viss best tid, vik
OMS	Prod Äldreomsorg	Parkvägen 9	Lena Wallström	Undersköterska	2026-01-01	0	0.843	Tills vidare
OMS	Prod Äldreomsorg	Parkvägen 9	Lena Wallström	Vårdbiträde	2026-01-05	0	0.831	Tills vidare
OMS	Prod HSL/LSS	Pers ass 7401	Mina Abdollahi	Personlig assistent	2026-01-09	2026-06-21	0.794	För viss best tid, vik
OMS	Prod HSL/LSS	Pers ass 7590	Mina Abdollahi	Personlig assistent	2026-01-05	2026-06-21	0.757	För viss best tid, vik
OMS	Prod HSL/LSS	Produktion HSL/LSS Che	Emma Peters	Enhetschef bi	2025-12-01	0	1.000	Tills vidare
OMS	Prod HSL/LSS	Produktion HSL/LSS Che	Emma Peters	Enhetschef	2026-01-01	0	1.000	Tills vidare
OMS	Prod Äldreomsorg	Produktion ÄO Chefer	Emma Peters	Enhetschef	2025-12-01	0	1.000	Tills vidare

KONTOR	VERKSAMHET	Orgnivå	Chef namn	Titel	Anst from	Anst tom	Syss.gr	Anställningsform
OMS	Prod HSL/LSS	Rehabenheten	Helena Söderström	Arbets terapeut	2025-12-08	0	0.750	Tills vidare
OMS	Prod HSL/LSS	Rehabenheten	Helena Söderström	Fysioterapeut	2026-01-01	0	1.000	Tills vidare
OMS	Myndighet omsorg	Råd och Stöd	Maria Didriksen	Ungdomspedagog	2025-12-08	2026-06-07	1.000	Särsk visstid månavl
OMS	Myndighet omsorg	Råd och Stöd	Maria Didriksen	Ungdomspedagog	2025-11-24	0	1.000	Tills vidare
OMS	Myndighet omsorg	Råd och Stöd	Maria Didriksen	Terapeut	2026-01-01	0	1.000	Tills vidare
OMS	Myndighet omsorg	Råd och Stöd	Maria Didriksen	Familjebehandlare	2026-01-22	0	1.000	Tills vidare
OMS	Prod HSL/LSS	Rådhuset	Zoya Khosravi	Boendeassistent	2025-11-10	2026-05-10	0.908	Särsk visstid månavl
OMS	Prod HSL/LSS	Rådhuset	Zoya Khosravi	Boendeassistent	2026-01-08	2026-12-18	1.000	Särsk visstid månavl
OMS	Prod HSL/LSS	SSK Västra	Sarai Brännkärr	Sjuksköterska	2026-01-26	0	1.000	Tills vidare
OMS	Prod HSL/LSS	SSK Östra	Marie Smedman	Sjuksköterska	2026-01-19	0	1.000	Tills vidare
OMS	Prod HSL/LSS	SSK Östra	Marie Smedman	Sjuksköterska	2026-01-25	0	1.000	Tills vidare
OMS	Prod HSL/LSS	SSK Östra	Marie Smedman	Sjuksköterska	2026-01-26	0	1.000	Tills vidare
OMS	Prod Äldreomsorg	Säbo Alunda	Siw Kytömäki	Vårdbiträde natt	2026-01-19	2026-05-31	0.825	För viss best tid, vik
OMS	Prod Äldreomsorg	Säbo Alunda	Siw Kytömäki	Vårdbiträde	2026-01-07	2026-12-17	1.000	Särsk visstid månavl
OMS	Prod Äldreomsorg	Säbo Alunda	Siw Kytömäki	Vårdbiträde	2025-11-08	0	0.850	Tills vidare
OMS	Prod Äldreomsorg	Säbo Gimo	Veronica Persson	Undersköterska	2025-12-01	0	0.850	Tills vidare
OMS	Prod Äldreomsorg	Säbo Gimo	Veronica Persson	Undersköterska	2025-12-01	0	0.865	Tills vidare
OMS	Prod Äldreomsorg	Säbo Gimo	Veronica Persson	Vårdbiträde	2025-12-08	0	0.750	Tills vidare
OMS	Prod Äldreomsorg	Säbo Gimo	Veronica Persson	Vårdbiträde	2026-01-12	0	0.800	Tills vidare
OMS	Myndighet omsorg	Vuxen Myndighet	Therese Karlström	Försörjningsstödshandläg	2026-01-01	0	1.000	Tills vidare
OMS	Myndighet Omsorg	Yttre Verksamhet	Anna-karin Bexelius	Parkarbetare	2025-11-25	2026-11-24	1.000	Särsk visstid månavl
OMS	Myndighet Omsorg	Yttre Verksamhet	Anna-karin Bexelius	Arbmarknopol ansv	2025-11-06	2026-11-05	1.000	Viss tid lönebidrag
Samh	-	Plan- och Bygg	Merike Dahlberg	Planarkitekt	2025-11-26	0	1.000	Tills vidare
Tekn	Fastighetsenheten	Fastighetsdrift Öst	Carolina Samuelsson	Fastighetsskötare	2025-12-15	2026-02-27	1.000	För viss best tid, vik
Tekn	Måltid o städ	Måltid Öregrund	Emelie Lundgren	Kock ej CAK 301	2025-12-08	2026-08-31	0.660	Särsk visstid månavl
Tekn	Måltid o städ	Måltid Öregrund	Emelie Lundgren	Ekonomibiträde	2026-01-08	2026-02-27	0.750	Särsk visstid månavl
Tekn	Måltid o städ	Måltid Östhammar	Oili Ahola	Kock ej CAK 301	2025-11-07	0	0.500	Tills vidare
Tekn	Måltid o städ	Städ Alunda	Susanne Bergström	Städare	2025-12-01	0	1.000	Tills vidare
Tekn	Måltid o städ	Städ Gimo	Anette Byström	Städare	2026-01-01	2026-05-31	1.000	För viss best tid, vik
Tekn	Måltid o städ	Städ Gimo	Anette Byström	Städare	2026-01-05	2026-02-28	1.000	För viss best tid, vik
Tekn	Måltid o städ	Städ Öregrund	Anette Byström	Städare	2026-01-07	0	1.000	Tills vidare

Förteckning av delegationsbeslut

Kontor: Kommunledningskontoret

Beslutsperiod (månad): mars-maj

Beslutsdatum	Delegat och titel	Dnr och ärenderubrik
2025-10-23	Upphandlingschef	KS 2025-523, anskaffningsbeslut samt avtal avseende Ordningsvakter
2025-10-24	Upphandlingschef	KS 2024-723 Tilldelningsbeslut avseende färdtjänst och skolskutstaxi
2025-10-24	Upphandlingschef	KS 2025-345 Tilldelningsbeslut avseende luftfilter
2025-10-27	Upphandlingschef	KS 2025-345 Avtal avseende ramavtal luftfilter
2025-10-27	Upphandlingschef	KS 2025-769 Avtal Solgårdens sjukhem AB, direktupphandling.
2025-10-29	Upphandlingschef	Inköspolicy Mind Energy AB
2025-11-04	Kommundirektör	Fullmakt att företräda vid överprövning
2025-11-05	Upphandlingschef	KS 2025-549 tilldelningsbeslut avseende profilprodukter
2025-11-10	Upphandlingschef	Tilldelningsbeslut, besiktning av hissar, portar och tryckkärl
2025-11-10	Upphandlingschef	Tilldelningsbeslut, Dekra industrial
2025-11-20	Upphandlingschef	KS 2025-856, inköp av bränsletankar via FKU
2025- 11-20	Upphandlingschef	KS 2025-856, inköp av kabelvindor och belysning via FKU

Kommunstyrelsen

2025-11-10	Upphandlingschef	KS 2025-786, direktupphandling av praktisk brandskyddsutbildning
2025-11-12	Upphandlingschef	Anskaffningsbeslut avseende bårfärdtjänst
2025-11-18	Upphandlingschef	KS 2025-508, anskaffning ramavtal avseende MEX-tjänster
2025-11-17	Upphandlingschef	KS 2025-508, tilldelningsbeslut mäklartjänster
2025-11-17	Upphandlingschef	KS 2025-549, sekretessbeslut
2025-11-18	Upphandlingschef	KS 2025-478, tilldelningsbeslut Camping
2025-11-20	Upphandlingschef	KS 2025-849, direktupphandling vattentank
2025-11-20	Upphandlingschef	KS 2025-811, direktupphandling mobilt aggretat
2025-11-20	Upphandlingschef	KS 2025-856, inköp av mindre elverk via FKU
2025-11-20	Upphandlingschef	KS 2025-856, inköp av värmekanon med tillbehör
2025-11-20	Upphandlingschef	KS 2025-856, inköp av centraler med kabel via FKU
2025-12-04	Kommundirektör	Fullmakt till Agenda Advokatbyrå att företräda oss i tvister
2025-12-05	Upphandlingschef	KS 2025-508, avtal avseende mäklartjänster
2025-12-09	Upphandlingschef	KS 2025-706, ramavtal buss med chaufför
2025-11-26	Upphandlingschef	KS 2025-697, besiktning av hissar, portar och lyftanordningar
2025-11-26	Upphandlingschef	KS 2020-346, sekretessbeslut
2025-11-26	Upphandlingschef	KS 2024-723, sekretessbeslut färdtjänst och skolskjutstaxi
2025-11-26	Kommundirektör	KF 2020, § 94, Borgensförbindelse

Kommunstyrelsen

2025-11-26	Upphandlingschef	KS 2025-343, ramavtal byggprojektledare
2025-12-09	Kommundirektör	Fullmakt vid överprövning
2025-12-10	Upphandlingschef	KS 2022-38, förlängning av avtal
2025-12-15	Upphandlingschef	KS 2025-915, direktupphandling avtal HVB
2025-12-18	Upphandlingschef	KS 2025-919, tilldelningsbeslut hyresvärdsupphandling
2025-12-18	Upphandlingschef	Uppsägning av avtal IKB
2025-12-19	Upphandlingschef	Direktupphandling av upphandlingskonsult
2025-12-22	Upphandlingschef	KS 2021-573, avtalsförlängning, servicetjänster inom hemtjänst
2025-12-23	Upphandlingschef	KS 2025-478, avtal avseende Simbadets Camping
2025-12-23	Upphandlingschef	Tilldelningsbeslut livsmedel
2025-12-23	Upphandlingschef	Samverkansavtal socialjour, SCN-2025-00975-1
2025-12-29	Kommundirektör	Fullmakt vid överprövning i mål nr 9452-25
2025-12-29	Upphandlingschef	KS 2025-941, upphandling av socionom
2026-01-09	Upphandlingschef	KS 2025-941, tilldelningsbeslut och upphandlingsprotokoll, ärendehanteringssystem
2026-01-19	Upphandlingschef	Avser ramavtal parkeringstjänster
2026-01-19	Upphandlingschef	KS 2026-30, löpande underhåll och service av befintliga larm och passersystem
2026-01-21	Upphandlingschef	KS 2026-57, direktupphandling och avtal avseende säkerhetsprovningar, 2 Secure
2026-01-21	Upphandlingschef	KS 2025-787, avbrytandebeslut, avser upphandling av jord, grus, sand och kross

Kommunstyrelsen

2026-01-11	Upphandlingschef	KS 2025-461, avtal avseende ärendehanteringssystem, Sokigo
2026-01-28	Upphandlingschef	Avtal, upphandlingsjuridisk konsult
2026-01-29	Upphandlingschef	KS 2025-710, tilldelningsbeslut, ramavtal avseende mark och anläggningsentreprenader
2026-02-02	Upphandlingschef	Tilldelningsbeslut ramavtal, glasarbeten
2026-02-03	Upphandlingschef	KS 2025-786, tilldelning praktisk brandskyddsutbildning
2026-02-03	Upphandlingschef	KS 2025-186, anskaffningsbeslut ramavtal, plåtslagararbeten
2026-02-05	Upphandlingschef	KS 2025-786, ramavtal brandskyddsutbildning, Bevakningspolen i Östhammar AB
2026-02-05	Upphandlingschef hushåll	KS 2026-51, upphandla avtal för insamling av mat- och restavfall samt förpackningar från

Beslut fattade på delegation ska anmälas till kommunstyrelsen månadsvis. Delegaten anmäler delegationsbesluten på den här blanketten och mejlar till kommunstyrelsen@osthammar.se senast dagen för deadline för inlämning av ärenden till kommunstyrelsen. Deadlinedatum finns på Ines.